

KALIANE BRADLEY

NEW YORK
TIMES-
BESTSELLER
A MEGJELÉNÉS
HETÉBEN!

Időminisztérium

A FÉRFI 1847-BEN ÉL.
A NŐ NAPJAINKBAN.
MI BAJ TÖRTÉNHE?

GENERAL PRESS

KALIANE BRADLEY
IDŐMINISZTERIUM

GENERAL PRESS
KÖNYVKIADÓ
2024

Szüleimnek

AZ EXPEDÍCIÓ VÉGE

*Franklin elveszett északi-sarkköri
expedíciójának főbb állomásai
az út utolsó évében*

A hajók körülbelüli
helyzete a felfedezők
távozása után ✕

Felix-fok

Victory
Point-i
kőhalom

James Ross-szoros

Viktória-szoros

VILMOS
KIRÁLY-SZIGET

Storis-átjáró

Simpson-szoros

Maud
királyné-
öböl

ADELAIDE-
FÉLSZIGET

Éhezés-
öböl

0

kilométer

50

I

Ezúttal talán meghal.

Ez egyáltalán nem nyugtalanítja. Bizonyára azért, mert a hidegtől annyira ura az elméjének, mint egy részeg. A gondolatok áttetsző medúzaként lebegnek tova. Ahogy a sarki hideg a kezét és a lábát harapdálja, a gondolatok mintha lötyögnének a fejében. Azok fagynak majd meg utoljára. Tudja, hogy talpon van, bár nem érzi, ahogy lép. A jég mintha hol közelebb jönne, hol hátrébb húzódná, vagyis nyilván halad. A hátán keresztbe vetve puskát cipel, elől pedig a zsákját. Ezek súlya egyszerre értelmetlen és sziszifuszi teher.

Jó a kedve. Ha érezne bármit az ajkával, még fütyülne is.

A távolból ágyúszó hallatszik. Háromszor egymás után, mintha valaki tüsszentene. A hajóról jeleznek.

Első fejezet

Kicsit váratlanul ért, amikor a másik a nevemen szólított, mivel sosem szoktam kimondani, még gondolatban sem. Ráadásul helyesen ejtette ki, ami ritkán fordul elő.

- A nevem Adela - mutatkozott be. Az egyik szemét szemkötő takarta, a hajának pedig ugyanolyan színe és tapintása volt, mint a szalmának. - Én vagyok az államtitkár-helyettes.

- Minek is...?

- Foglaljon helyet!

Ez már a hatodik forduló volt. Az állást, amelyet megpályáztam, kizárólag belsősöknek hirdették meg. Már a kiírásban szerepelt, hogy „biztonsági átvilágítást igényel”, nem lett volna ugyanis helyénvaló szigorúan bizalmasnak minősíteni olyasmit, amin szerepel a várható fizetés. Sosem jutottam még el idáig, ami megmagyarázza, miért nem árulta el senki, mi is lenne a tényleges munkakör. Mivel közel háromszor annyit kerestem volna, mint a jelenlegi pozíciómban, nem zavart a tudatlanság. Gyakorlatilag hibátlanul kellett teljesítenem elsősegélynyújtásból, az elesettek védelméről szóló törvény ismeretét vizsgáló feladatlapon és a belügyminisztérium állampolgársági tesztjén is, hogy eddig eljussak. Annyit tudtam csak, hogy kiemelten fontos és különleges bánásmódot igénylő menekülttel vagy menekültekkel lesz dolgom, arról viszont fogalmam sem volt, honnan származnak. Oroszországból vagy Kínából érkező, politikai szempontból jelentős disszidensekre számítottam.

Szinte hallottam, ahogy Adela, a jó ég tudja, minek az államtitkár-helyettese a füle mögé simít egy hajfürtöt.

- Az édesanyja menekült volt, ugyebár? - szegezte nekem a kérdést, ami meglehetősen eszelős felütésnek tűnt.

- Igen, asszonyom.

- Kambodzsából?

- Igen, asszonyom.

Nem először érdeklődtek már erről az interjúsorozat folyamán. A kérdező fél hangsúlyából általában arra következtettem, hogy ez meglepi őket, hiszen senki sem származik onnan. „Nem is néz ki kambodzsainak”, jegyezte meg az egyik paprikajancsi, aztán úgy elpirult, mint egy jelzőlámpa, az interjút ugyanis minőségbiztosítási és továbbképzési céllal rögzítették. Figyelmeztetésre számíthatott a fickó. Sokan mondják ezt nekem, amivel azt akarják kifejezni, hogy az ő szemükben már majdnem teljesen fehér bőrű vagyok - esetleg spanyol -, és egyáltalán nem érződik rajtam a népirtás öröksége, ami nem baj, mert attól általában kellemetlenül érzik magukat mások.

Ezúttal semmilyen utalás nem történt a szörnyűségekre. Adela nem kérdezett rá hátramaradt rokonokra megértő arckifejezéssel, nem érdeklődött az esetleges látogatásaim felől együttérző félmosoly kíséretében, mint ahogy a szeme sem lábadt könnybe, miközben felelevenítette, milyen csodálatos egy hely, és mennyire vendégszeretők az ottaniak. Egyszerűen bólintott. Eltűnődtem, vajon azon ritka alkalmak egyike következik-e, amikor valaki szájalmasnak minősíti az országot.

- Anyám sosem utalna magára menekültként, sőt egykori menekültként sem - tettem hozzá. - Furcsa ezt másoktól hallani.

- Azok, akikkel együtt fog dolgozni, valószínűleg szintén nem utalnának így magukra. Jobban szeretjük az „elszármazott” kifejezést. Ami pedig a kérdését illeti, az elszármazásügyi államtitkár-helyettes vagyok.

- És honnan származnak?

- A múltból.

- Hogy mondja?

Adela megvonta a vállát.

- Tudunk utazni az időben - közölte, mintha csak arról tájékoztatna, hogy van kávéfőző automata. - Üdv a minisztériumban!

Bárki, aki már látott olyan filmet vagy olvasott olyan könyvet, amelyben időutazás szerepel, netán eljátszott az időutazás gondolatával egy késésben lévő tömegközlekedési járművön vesztegelve, pontosan tudja, hogy amint elkezd az egésznek a megvalósíthatóságával foglalkozni, nyakig merül a bizonytalanságban. Mégis hogyan működik? Működhet egyáltalán? Egyszerre vagyok jelen ennek a történetnek az elején és a végén, ami egyfajta időutazás, de ne aggódjon, mindent el fogok mesélni. Elég, ha csak annyit tud, az ön számára közeli jövőben a brit kormány kidolgozta az időutazás mikéntjét, a gyakorlatban azonban még nem alkalmazta.

A történelem menetének megváltoztatásából adódó felfordulás elkerülése érdekében - már ha a „történelem” egymást követő események összefüggő láncolatának tekinthető, ami újabb jókora bizonytalanság - úgy döntöttek, háborús övezetekből, valamint természeti csapások és járványok által sújtott területekről kell kimenteni a célszemélyeket. Ezek a huszonegyedik századba elszármazott egyének a maguk idejében úgyis meghaltak volna. Azzal, hogy kiemelésre kerülnek a múltból, elvileg nem változik meg a jövő.

Senki sem tudta, milyen hatással lesz az időutazás az emberi szervezetre. Így aztán azért is volt fontos olyanokat választani, akik a maguk idejében úgyis meghaltak volna, hogy a jelenben is gond nélkül meghalhassanak, mint a felszínre felhozott mélytengeri halak. Elképzelhető, hogy az emberi idegrendszer véges számú korszakon való átutazást képes csak kibírni. Így ugyanis, ha a keszonbetegség időbeli megfelelője miatt szürke-rózsaszín zselévé olvadnak a minisztériumi

laborban, statisztikai szempontból legalább nem számítana gyilkosságnak.

Ha abból indulunk ki, hogy az „elszármazottak“ életben maradnak, emberek lesznek, az tovább bonyolítja a helyzetet. Ha menekültekkel foglalkozik valaki - különösen, ha tömegével -, jobb nem emberként tekinteni rájuk.

Csak gondot jelent az adminisztrációnál. Emberi jogi szempontból vizsgálva azonban az elszármazottak megfeleltek a belügyminisztérium menedékkérőkre vonatkozó meghatározásának. Erkölcsileg igencsak visszás lenne az időutazásnak kizárólag a lélektani hatását vizsgálni. Ahhoz, hogy kiderüljön, az elszármazottak ténylegesen alkalmazkodtak-e a jövőhöz, benne kell élniük, egy állandó társ felügyelete mellett, márpedig, mint kiderült, éppen ezt a munkát pályáztam meg sikerrel. Hidaknak hívtak bennünket, mivel az „asszisztens“ megnevezés nem felelt volna meg a fizetési besorolásunknak.

A nyelv sokat változott a tizenkilencedik század óta. Az „értelmes“ és az „érzékeny“ ugyanabból a szóból ered, mint ahogy a „meleg“ jelentése is kibővült. Eredetileg a tébolyda is olyan hely volt, ahol az érintettek menedékre lelhetek.

Azt mondták, a munkánkkal az elszármazottak jólétéhez járulunk hozzá, miközben szemet hunytunk a tébolyda padlóját borító vér és hajcsomók felett.

Nagyon örültem az új állásnak. A védelmi minisztérium nyelvi részlegén felértem a csúcsra azzal, hogy Délkelet-Ázsiára, azon belül is Kambodzsára szakosodott fordítóként és szakértőként dolgoztam. A munkámhoz szükséges nyelveket az egyetemen sajátítottam el. Annak ellenére, hogy édesanyám khmer nyelven beszélt hozzánk otthon, ezt később elfelejtettem. Valójában idegenként kerültem szembe az örökségemmel.

Noha élveztem az addigi munkámat, terepen szerettem volna dolgozni, miután azonban kétszer is megbuktam az alkalmassági vizsgán, szakmailag igencsak elbizonytalanodtam. Nem ezt képzelték el számomra a szüleim. Még egészen kicsi voltam, amikor édesanyám egyértelművé tette az elképzeléseit. Azt szerette volna, ha én lennék a miniszterelnök. Kormányfőként aztán majd „tehetnék valamit” a külpolitikáért, és különféle díszvacsorákra vihetném a szüleimet. Sofőröm lenne. (Édesanyám sosem tanult meg vezetni, ezért volt fontos számára ez utóbbi.) Sajnálatos módon azt is belém nevelte, milyen következményekkel jár a pletykálkodás és a hazudozás - ezt elég egyértelművé teszi a buddhizmus negyedik nemes igazsága -, így aztán nyolcéves koromra a politikai pályafutásom még azelőtt véget ért, hogy egyáltalán elkezdődhetett volna.

A húgom sokkal rátermettebb volt, már ami az alakoskodást illeti. Amíg én tiszteletteljesen bántam a nyelvvel, addig ő meglehetősen semmitmondó vagy éppen harcias módon használta. Ezért lettem én fordító, ő pedig író - legalábbis megpróbált az lenni, végül azonban olvasószerkesztő lett. Jelentősen többet kerestem nála, és a szüleimnek sem jelentett akadályt megérteni, mivel is foglalkozom, így mondhattam, hogy a karma engem igazolt. A húgom erre adott válasza tartalmilag olyasmi volt, hogy „cseszd meg”, bár tudom, hogy ezt barátságosan értette.

Úgy volt, hogy aznap találkozunk először az elszármazottakkal, mi azonban még mindig az elnevezésükről vitatkoztunk.

- Ha menekültek - vélekedett Simellia, az egyik hídtársam -, akkor annak kellene hívnunk őket. Mégsem arról van szó, hogy egy provence-i nyaralásra érkeznek.

- Nem menekültként tekintenek magukra - felelte Adela.

- Megkérdezte már tőlük bárki is?

- A többségük emberrablás áldozatának tartja magát. Ezerkilencszáztizenhat azt hiszi, az ellenséges vonalak mögött rekedt, Ezerhatszázhatvanöt pedig azt, hogy meghalt.

- És már ma megkapjuk őket?

- A jólétükért felelős csapat úgy véli, megnehezítené a beilleszkedésüket, ha tovább húzódná a kezelésük - közölte bántó tárgyilagossággal Adela.

A minisztérium számtalan egyenirodáinak egyikében vitatkoztunk - pontosabban vitatkozott egymással Simellia és Adela. Az álmennyezetbe süllyesztett lámpákkal felszerelt kavicsszínű helyiség olyan tökéletesen jellegtelen volt, hogy jó eséllyel a szomszédos, sőt a mellette lévő szoba is ugyanilyen lehetett. Ilyen környezetben virágzik igazán a bürokrácia.

Elvileg az utolsó eligazításunkra érkeztünk mi, az öt híd: Simellia, Ralph, Ivan, Ed és én. Mindannyian végigcsináltuk a hatfordulós kiválasztási folyamatot, amely kis túlzással felért egy vallatással. *Elítélték-e valaha vagy részesült-e bármikor elmarasztalásban bármi olyan cselekedetért, amely kompromittálhatja?* Azután következett a kilenc hónapig tartó felkészítés végtelen munkacsoport-megbeszélésekkel és további átvilágítással. Emellett látszatomkaköröket is létrehoztak nekünk az addigi munkahelyünkön (védelmi, külügy- és belügyminisztérium). Most pedig itt ültünk egy olyan helyiségben, ahol valósággal hallani lehetett a villanykörtékben cikázó áramot, készen arra, hogy történelmet írjunk.

- Nem gondolja - vetette fel Simellia -, hogy éppen az fogja megnehezíteni a beilleszkedésüket, ha kiengedjük őket, miközben azt hiszik, a túlvilágon vagy éppen a nyugati fronton vannak? Ezt egyszerre végzett pszichológusként és minimális empátiával rendelkező egyénként kérdezem.

Adela megvonta a vállát.

- Elképzelhető. Csakhogy ebben az országban még sosem fogadtak be senkit a múltból. Előfordulhat, hogy egy éven belül végez velük valamilyen genetikai mutáció.

- Számíthatunk erre? - érdeklődtem kissé nyugtalanul.

- Nem tudjuk, mire lehet számítani. Ezért kapták ezt a munkát.

A minisztérium által az átadásra kijelölt terem régi szertartások hangulatát idézte a fából készült falborítással, az olajfestményekkel és a magas mennyezetével. Tény, hogy hangulatosabb volt, mint bármelyik egyeniroda. Minden bizonnyal valamelyik ilyesmire fogékony ügyviteli dolgozó intézte így. A berendezésből ítélve, illetve az ablakokon besűrődő tompa fény hatására olyan benyomásom támadt, mintha a tizenkilencedik század óta hozzá sem nyúltak volna a helyiséghez. Az összekötőm, Quentin már ott volt. Ingerlékenynek tűnt; így nyilvánul meg az izgatottság némelyeknél.

Csak akkor tudatosodott bennem, hogy a hozzám tartozó elszármazott következik, amikor két ügynök kíséretében feltűnt a terem túloldalán lévő ajtóban.

Sápadt volt, és kissé nyúzott. A haját olyan rövidre nyírták, hogy egyébként göndör fürtjei a fejére simultak. Ahogy körbenézett, profilból feltűnt, mekkora az orra; mintha egy üvegházi virág nőtt volna az arcán. Egyszerre volt meglepően nagy és meglepően vonzó. Eltúlzottnak tűnő, ragyogó vonásai már-már valószínűtlenné tették az ábrázatát.

Kihúzta magát, és végigmérte az összekötőmet. Valamiért, amikor rám nézett, félrekapta a tekintetét.

Közelebb léptem, mire ismét felém fordult.

- Gore parancsnok?

- Igen.

- Én vagyok a hídja.

Graham Gore (a haditengerészeti parancsnoka, 1809 k. - 1847 k.) öt hete tartózkodott a huszonegyedik században, bár a többi

elszármazotthoz hasonlóan mindössze néhány napja volt tiszta az elméje. Az időutazás két hétig tartó kórházi kezelést igényelt. Az eredetileg kiszemelt hét elszármazottból kettő bele is halt, így öten maradtak. Tüdőgyulladással, súlyos fagyási sérülésekkel, a skorbut kezdeti tüneteivel és két törött lábujjal kezelték (utóbbiról mintha tudomást sem vett volna). Volt még egy seb, amelyet a sokkoló okozott - miután rálőtt az érte küldött csapat két tagjára, a harmadik kénytelen volt kényszerintézkedést alkalmazni.

Háromszor próbált megszökni a minisztériumi kórházból, ezért nyugtatót kapott. Miután megenyhült, pszichológusok és a viktoriánus kor szakértőivel zajló alapvető eligazításban részesült. Az átállás megkönnyítése érdekében az elszármazottakkal kizárólag azonnal alkalmazható ismereteket osztottak meg. Hozzám már úgy került, hogy tisztában volt az elektromos hálózat, a belső égésű motor és a vezetékes víz alapvető működésével. Semmit sem tudott azonban a világháborúkról vagy a hidegháborúról, a hatvanas évek szexuális forradalmáról vagy a terrorizmus elleni küzdelemről. Igencsak megviselte, amikor elkezdtek neki a brit birodalom felbomlásáról mesélni.

A minisztérium által biztosított kocsival mentünk el az új otthonunkhoz. Elméletileg hallott már az autókról, mégis életében először utazott egyben. Az ámulattól - legalábbis úgy tűnt számomra - elsápadva bámult ki az ablakon.

- Ha lenne bármilyen kérdése - mondtam -, nyugodtan tegye fel! Tisztában vagyok vele, hogy mindez egyszerre talán sok.

- Örömmel nyugtázom - felelte anélkül, hogy rám nézett volna -, hogy az angolok még a jövőben is előszeretettel tüntetnek fel valójában fajsúlyos jelenségeket csekélységként.

Volt a nyakán egy anyajegy, nem messze a fülcimpájától. Az egyetlen őt ábrázoló dagerrotípián az 1840-es évekre jellemző viseletben látható,

kravátlival a nyaka körül. Egyre csak az anyajegyet bámultam.

- Ez itt London? - kérdezte végül.

- Igen.

- Hányan lakják?

- Közel kilencmillióan.

Ennek hallatán behunyta a szemét, és hátradőlt.

- Ez túl nagy szám ahhoz, hogy hihető legyen - dünnyögte. - Inkább úgy teszek, mintha nem is hallottam volna.

A minisztérium által biztosított ház egy késő viktoriánus téглаépület volt, amelyet eredetileg a helyi munkásoknak szántak. Gore még láthatta volna az építkezést, ha megélte volna a nyolcvanát. Mivel azonban harminchét éves volt, nem tudta, mi a krinolin, nem ismerte Charles Dickens *Két város regénye* című művét, és arról sem tudott, hogy a munkásosztály tagjai immár szavazati joggal rendelkeznek.

Miután kiszállt a kocsiból, úgy nézett el mindkét irányba, mint az utazó, aki átszelte az egész kontinenst, mégsem tudja, hol fog megszállni. Én is gyorsan kipattantam. Megpróbáltam az ő szemével látni. Az utcában parkoló járművekre vagy a közvilágításra vonatkozó kérdésre számítottam. - Használnak még kulcsokat - érdeklődött -, vagy valami titkos jelszóval nyílnak immár az ajtók?

- Nem, dehogy...

- Szezám, tárulj! - fordult a levélnyíláshoz.

Immár a házban mondtam neki, hogy főzök teát. Azt válaszolta, ha én is jónak látom, szívesen körbenézne. Megengedtem neki. Gyorsan körbejárta a házat. Határozott léptekkel közlekedett, mint akinek valamiféle ellenállást kellene leküzdenie. Amikor visszatért a konyhába, és az ajtófélfának dőlt, valósággal lefagytam. Mintha hirtelen lámpalázás lettem volna, meg attól is, ahogy tudatosodott bennem a jelenlétének hihetetlen mivolta. Minél több időt töltöttem a társaságában - márpedig egyre többet -, annál inkább úgy éreztem, mintha lassan

elhagynám a tulajdon testem. Miközben az életem éppen gyökeresen megváltozott, igyekeztem kívülről nézni magamra, és úgy értelmezni az egészet. A bögre fülére tekertem a teafilter zsinórját.

- Mi most... együtt fogunk lakni? - kérdezte.

- Igen. Valamennyi elszármazott kap maga mellé egy hidat egy évre, hogy segítsen neki megszokni az új életét.

Erre keresztbe fonta a karját, és végigmért. Mogyoróbarna szemébe némi zöld vegyült, a szempillája pedig kifejezetten sűrű volt. Átható, mégis kifejezéstelen nézése volt.

- Maga férjezetlen, ugyebár? - szegezte nekem a kérdést.

- Igen. Ez egyáltalán nem szokatlan a mi századunkban. Amint alkalmas lesz arra, hogy közösségi életet éljen, bárkinek, akivel a minisztériumi alkalmazottakon kívül találkozik, a lakótársaként mutathat be.

- Lakótárs - ismételte meg megvetéssel a hangjában. - Ez mégis mit jelent? - Azt, hogy két egyedülálló emberként megosztjuk a lakbért, egyébként nincs közöttünk semmiféle vonzalom.

Megkönnyebbültnek tűnt.

- Nos, bármennyire is bevett gyakorlatnak számít, akkor sem tartom helyénvalónak - mondta. - Bár ha hagyták, hogy kilencmillió ember éljen egy helyen, nyilván szükségszerű.

- Közvetlenül maga mellett talál egy fehér ládát fogantyúval az elején. Hűtőszekrénynek hívjuk. Ki tudná venni belőle a tejet, kérem?

Kinyitotta a hűtőt, és belenézett.

- Jegszekrény - jegyezte meg felcsigázva.

- Gyakorlatilag. Árammal működik. Úgy tudom, elmagyarázták önnek, az micsoda...

- Igen. Azzal is tisztában vagyok, hogy a Föld kering a Nap körül. Csak hogy ne vesztegesse az idejét.

Kihúzta az egyik zöldségtartó fiókot.

- Ezek szerint még van répa meg káposzta is. Miről ismerem meg a tejet? Bízom benne, hogy még mindig teheneket fejnek hozzá.

- Így igaz. A kék kupakos kis üveg a felső polcon.

Ujját a fogantyún átfűzve odanyújtotta.

- Ma szabadnapos a cseléd?

- Nincs cseléd. Mint ahogy szakács se. Alapvetően mindent magunk végzünk.

- Á! - nyögte elsápadva.

Megmutattam neki a mosógépet, a gáztűzhelyt, a rádiót, a porszívót.

- Ezek a cselédeink - nyugtázta.

- Ahogy mondja.

- Na és a hétmérföldes csizma?

- Az még nem létezik.

- Láthatatlanná tevő köpenyeg? Hőálló szárnyak, nehogy úgy járjunk, mint Ikarosz?

- Azok sincsenek.

- Megzabolázták a villámok erejét - mondta mosolyogva -, hogy ne kelljen személyzetet fogadni.

- Nos - feleltem, majd belekezdtem egy előre kitalált eszmefuttatásba a társadalmi mobilitásról és a háztartási alkalmazottakról, érintve a minimálbér, a háztartások átlagos méretének és a női munkaerő arányának a kérdéskörét is. Öt teljes percig magyaráztam, és mire a végére értem, a hangom ugyanolyan remegős magasságokba emelkedett, mint amikor még a szüleimnek könyörögtem, hadd jöhessek haza később.

Miután befejeztem, Gore mindössze annyit szólt:

- Azt mondja, a foglalkoztatottság jelentősen visszaesett az „első” világháború után?

- Ööö...

- Ráér holnap.

Ezekre emlékszem az első néhány együtt töltött órából. A nap hátralévő részében úgy kerülgettük egymást némiképp szégyenlősen, mint buborékok a lávalámpában. Az időutazás utóhatásaként pszichotikus tünetekre, sőt talán erőszakos viselkedésre számítottam. Gore inkább mindent megfogdosott, egyfajta kényszeres simogató mozdulattal, amiről később megtudtam, hogy a súlyos fagyási sérülések által okozott idegkárosodás következménye. Egymás után tizenötször lehúzta a végét, némán figyelve, akár egy vércse, ahogy újra megtelik vízzel a tartály, ami csodálatról, de akár szégyenérzetről is árulkodhatott. A második órában megpróbáltunk ugyanabban a szobában maradni. Amikor hallottam, hogy felszisszen, felnéztem, és láttam, ahogy elkapja a kezét az egyik izzótól. Ezután a saját szobájába vonult, én pedig kiültem a hátsó teraszra. Enyhe tavaszi este volt. Buta ábrázatú örvös galambok lépdeltek begyig elsüllyedve a lóherével borított fűben.

Az emeletről megütötte a fületem valami fafűvós hangszeren kissé bizonytalanul játszott dallam, amely hamar abba is maradt. Nem sokkal később Gore megjelent a konyhában. Erre a galambok elrepültek, szárnyukkal elfojtott nevetésre emlékeztető hangot hallatva.

- A minisztérium biztosította a fuvolát? - kérdezte a tarkómtól.

- Igen. Gondoltam, erősíti kicsit az otthonosság érzetét.

- Igazán köszönöm. Ezek szerint tudta, hogy fuvolázom?

- Néhány öntől származó vagy éppen önt is említő levélben találtam erre vonatkozó utalást.

- Azokat is olvasta, amelyben a gyújtogatószenvedélyemről és az illegális kakasviadatok iránti rajongásomról van szó?

Megfordultam, és rászégeztem a tekintetem.

- Ami persze nem igaz - tette hozzá.

- Sok ilyenre számíthatok még?

- Attól függ, hányszor közli majd velem, hogy olvasta a személyes levelezésemet. Szabad?

- Tessék csak!

Azzal leült mellém, mintegy kétarasnyi távolságot hagyva kettőnk között. A városi környezetben megszokott hangok hallatszottak, amelyek valahogy mégis másmilyennek tűntek. A fákat borzoló szél olyan volt, mint a vízzubogás. A mókusok úgy csacsogtak, mint a kisgyerekek. Egy távoli beszélgetés hangfoszlányai az ember talpa alatt megcsikorduló kavicsokat idézték. Felmerült bennem, hogy sorra elmagyarázom neki mindet, mintha nem tudná, mik azok a fák.

Gore a teraszon dobolt az ujjával.

- Jól sejtem - kezdte félszegen -, hogy az önök korában már nem élnek olyan ízléstelenségekkel, mint a dohány?

- Körülbelül tizenöt évet késett. Bizony, egyre kevésbé elterjedt. Viszont van egy jó hírem.

Azzal felálltam - gyorsan félrekapta a tekintetét, nehogy a szeme egy vonalban legyen a csupasz lábszárammal -, megkerestem az egyik konyhaszekrényfiókban lapuló cigarettát és öngyújtót, majd odavittem neki. - Tessék! Erről is sikerült meggyőzőnöm a minisztériumot. A huszadik században a cigaretta gyakorlatilag átvette a szivar helyét.

- Köszönöm. Biztosan meg fogom tudni szokni.

Előbb eltávolította, majd gondosan a zsebébe tette a vékony műanyag csomagolást a dobozról. Miután rágyújtott, a homlokát ráncolva elolvasta a cigarettásdobozon szereplő figyelmeztetést. Miközben én magam elé bámultam, úgy éreztem, mintha külön erőfeszítéssel tudnám csak működtetni a tüdőmet.

Néhány másodperccel később egyértelműen megkönnyebbülve nagyot fűjt. - Jobb?

- Restellem bevallani, mennyivel jobban érzem magam. Hm. Az én időmben egyetlen jól nevelt hölgy sem élt dohánnyal. Feltűnt azonban, hogy sok minden megváltozott. A szoknyák hossza például. Maga dohányzik?

- Nem...

Akkor először rám mosolygott, mire a szája két sarkában megjelent egy-egy aprócska gödröcske.

- Igazán különös. Ezek szerint valamikor dohányzott?

- Igen.

- Akkor hagyta abba, amikor megjelentek ezek a feltűnő figyelmeztetések a dobozokon?

- Nagyjából. Mint már mondtam, manapság nem szokás dohányozni, mert rájöttünk, mennyire egészségtelen. A francba is! Kérhetek egyet?

Amint elhagyta a szám a szitkozódás, azonnal lefagyott az arcáról a mosoly. Számára nyilván olyan volt, mintha azt mondtam volna, hogy „bassza meg”. Eltűnődtem, mi történik majd, ha ez valóban bekövetkezik, márpedig ez napjában legalább ötször előfordult velem. Mindenesetre odanyújtotta a csomagot, majd feltűnően idejétmúlt gáláns mozdulattal meggyújtotta a cigarettámat.

Egy ideig némán dohányoztunk. Egyszer aztán felmutatott az égboltra.

- Az micsoda?

- Egy repülő. Egészen pontosan repülőgép. Ez egy... nos, amolyan repülő hajó.

- És emberek vannak benne?

- Körülbelül százan.

- Abban a kis nyílveesszőben?

A cigaretta felett hunyorogva bámult a messzeségbe.

- Milyen magasan van?

- Körülbelül hat mérföldre innen.

- Jól sejtettem. Ezek szerint mégiscsak sikerült valami érdekeset létrehozni a villámok megzabolázott erejének segítségével. Bizonyára gyorsan megy.

- Igen. Londonból nyolc óra az út New Yorkba.

Ennek hallatán köhögni kezdett, mintha félrenyelte volna a füstöt.

- Kérem, ne mondjon több ilyet! - lihegte. - Ennyi bőven elegendő volt mára.

Azzal elnyomta a csikket a terasz oldalán.

- Nyolc óra - dűnnyögte maga elé. - Nyilván odafent nincsen árapály.

Aznap este nem sikerült mélyen aludnom. Az elmém a tudattalan határán egyensúlyozott, mint egy rovar a víz felszínén. Reggel nem is felébredtem, hanem feladtam az alvással való próbálkozást.

A lépcsőfordulóban jókora nyelv alakú foltot láttam, amely a fürdőszoba csukott ajtajától egészen a saját hálósobámig ért. Ahogy ráléptem, cuppogó hangot hallatott.

- Gore parancsnok?

Neszezést hallottam az ajtó mögül.

- Jó reggelt! - jött a válasz, majd kitárult a fürdőszoba ajtaja.

A férfi teljesen felöltözve üldögélt a kád peremén, és dohányzott. A kád alján hamuból és szappanhabból álló üledék volt. A szappantartóban két elnyomott csikket láttam.

Mint kiderült, ez idővel szokásává vált: korán kelni, megfürödni, a kádba hamuzni. Képtelen voltam rávenni, hogy nyugodtan aludjon tovább, zuhanyozzon - kifejezetten utálta és nem tartotta kellően higiénikusnak -, vagy használja a hamutálat, amelyet odakészítettem neki a kád szélére. Zavarba jött a borotvám látványától; ő maga késes borotvát használt, és ragaszkodott a külön szappanhoz.

Mindez persze későbbi fejlemény. Azon a bizonyos első reggelen azzal szembesültem, ahogy Gore egyik cigarettát gyújtja meg a másik után, miközben úszik a fürdőszoba. A padlón fekvő vécétartály úgy nézett ki, mint egy elejtett bálna, miközben undorító szag terjengett a levegőben.

- Szerettem volna tudni, hogyan működik - vallotta be szégyenlősen.

- Érttem.

- Lehet, hogy kicsit túlzásba estem.

Gore a hajózás fénykorának hajnaláról származó tiszt volt, nem mérnökember. Nyilván tisztában volt egy hajó felszerelésével, de képtelen, hogy valaha is fogott egy szektánsnál bonyolultabb műszert a kezében. Egy józan embert ritkán ragadja el annyira a hév, hogy mindenáron szétszedje a vécétartályt. Javasoltam neki, mossa meg a kezét a földszinti csapnál, addig én hívok egy vízvezeték-szerelőt, utána pedig elmehetnénk egy egészségügyi sétára a közeli parkba.

Alaposan megfontolta a javaslatomat, miközben a cigarettája lassan a körmére égett.

- Igen, ez jól hangzik - mondta végül.

- Akkor most lemegyünk, és megmossuk a kezünket.

- Tiszta volt a víz - közölte, miközben elnyomta a csikket. Nem nézett rám, láttam azonban, ahogy a nyakán lévő anyajegy körüli bőr egyre élénkebb rózsaszínű.

- Nos, tudja, a bacik...

- „Bacik”?

- Baktériumok. Nagyon apró élőlények, amelyek gyakorlatilag mindenhol megtalálhatók. Csak mikroszkóppal lehet őket látni. A rosszabb fajták betegségeket terjesztenek. Kolera, tífusz, vérhas.

Mintha csak a szentháromság tagjait neveztem volna nevén, Gore arcán olyan rémült csodálat jelent meg. Előbb a kezére nézett, majd lassan kinyújtotta, minél távolabb tartva magától, mintha egy pár veszett patkány lenne a két tenyere.

A „friss levegő” hallatán megnyugodott, legalábbis amikor végre elértük a parkot. A kórokozókról szóló okfejtésem sokkal jobban izgatta, mint az elektromosság. Mire szembetalálkoztunk az első kora reggeli kutyasétáltatóval, széles kézmozdulatok kíséretében lelkesen magyaráztam, mitől is lyukad ki az ember foga.

- Egyáltalán nem tartom illendőnek, hogy azt feltételezi, bacik vannak a számban.

- Mindenki szájában vannak.

- Mindenki magából indul ki.

- A cipője talpán és a körme alatt is vannak. Ilyen világban élünk. Egy steril környezetben, nos, valójában nincs élet.

- Nekem akkor sem lesz hozzá közöm.

- Nincs más választása.

- Panaszlevelet fogok írni.

Ahogy tovább sétáltunk, lassan elkezdett visszatérni az arcába a szín, bár a szeme körül még mindig látszott, hogy meglehetősen feszült és kialvatlan. Amikor feltűnt neki, hogy őt vizslatom, felvonta a szemöldökét, mire halványan elmosolyodtam.

- Vigyázzon! - mondta. - Meglátom a baciáját.

- És?

A játszótér közelében működő mozgó ételárusnál vettünk péksüteményt és teát. Ez az egész jelenség vagy ismerős volt, vagy értelmet nyert számára, így aztán különösebb rácsodálkozás nélkül fogyasztottuk el séta közben a reggelinket.

- Úgy értesültem, vannak még... elszármazottak - szólalt meg végül.

- Igen. Öten vannak összesen.

- Kik azok, ha szabad tudnom?

- Van egy nő 1665-ből, akit a nagy londoni pestisből mentettünk ki. Aztán egy férfi, hadnagy, ha jól tudom, 1645-ből, aki a nasebyi csatából származik. Még magánál is nagyobb ellenállást tanúsított. Van egy százados 1916-ból, a somme-i ütközetből. Végül egy nő Robespierre Párizsából, 1793-ból, aki meglehetősen feldúlt idegállapotban van.

- Senki más nincs az expedícióm többi résztvevője közül?

- Nincs.

- Szabad kérdezni, miért?

- Nos, kísérleti programról van szó. Az elképzelés az volt, hogy minél változatosabb korokból származó egyéneket találjunk.

- És inkább engem választottak, mint, teszem azt, Fitzjames kapitányt?

Kissé csodálkozva pislogtam rá.

- Igen. Bizonyítékunk volt rá, hogy nem maradt a többiekkel...

- Mármost meghaltam.

- Ööö... igen.

- Hogyan haltam meg?

- Ez nem derült ki. A forrásaink „néhai Gore parancsnokként” emlegetik.

- Kiktől tudják mindezt?

- Fitzjames kapitány, Crozier kapitány. Sir John Franklin halála után ők vették át az expedíció irányítását.

Időközben lassú andalgás lett a sétánkból. Gore egészen békésnek tűnt.

- Fitzjames kapitány elismerő szavakkal ír önről - próbálkoztam. - „Kikezddhetetlen jellemű férfi és kiváló tiszt, akinél nem ismerek szelídebb embert.”

Ennek hallatán ismét megjelentek az arcán a kis gödröcskék.

- Ezek szerint azután vetette papírra a visszaemlékezéseit, hogy hazatért? - kérdezte kedélyesen.

- Ööö... Gore parancsnok!

- Igen?

- Azt hiszem, jobb lenne, ha... Le tudnánk ülni? Arra a padra ott.

Olyan hirtelen torpant meg, hogy bokán rúgtam saját magam, miközben én is megálltam.

- Most nyilván azt fogja mondani, történt valami Fitzjames kapitánnyal.

- Üljünk le ide!

- Mi történt? - kérdezte. A gödröcskéknek immár nyoma sem volt. Úgy tűnt, nem sokáig tart a jókedve.

- Valami. Mindenki.

- Ezt hogy érti? - tudakolta kissé türelmetlenül.

- Az expedíciónak nyoma veszett.

- Eltűnt?

- A sarkkörön. Senki sem tért vissza.

- Összesen százhuszonhatan szolgáltunk a haditengerészet két legszívósabb hajóján - közölte. - Most meg azt mondja nekem, senki sem tért haza? Crozier kapitány sem? Pedig ő megjárta a Déli-sarkot...

- Senki sem élte túl az utat. Sajnálom. Azt hittem, ezt már elárulták a minisztériumban.

Gore megdöntötte a fejét, és rám meredt. A szembogarát keretező zöld sáv fénylő gesztenyebarnára változott.

- Mondja el, mi történt, miután... távoztam - kérte tétován.

- Nos, igen. Ööö... 1847-ből hoztuk magunkkal a Felix-fokról. Csak annyit tudtunk, hogy nyári szálláshelyként szolgált, de nem voltunk benne biztosak...

- Kutatóállomás működött ott, amelyet a vadászcsapatok is használtak táborhelyül.

- Értem. Szóval annyit tudtunk, hogy a tábort sebtében számolták fel. Amikor 1859-ben rábukkantak, hátrahagyott felszerelést találtak. Sátorakat, mérőeszközöket, medvebundát. A történészek sosem találtak hihető magyarázatot, de gondoltuk...

- Csakis maguk lehettek - vágott a szavamba, miközben látszott az arcán, hogy valami megvilágosodott előtte. - Az a villámlás, legalábbis annak hittem. Aztán az a kéken fénylő ajtónyílás...

- Igen.

- Alakokat láttam az ajtóban. Aztán egy hatalmas háló is volt... ami fájt.

- Sajnálom. Az embereink nem léphettek át az időkapun, mert elképzelésünk sem volt, mi történne velük. Ha jól tudom, fémhálót használtak, nehogy kiszabaduljon.

Gore elképedve meredt rám, ezért gyorsan folytattam:

- Nem tudtuk biztosan, miattunk hagyták-e el a társai a tábor, amíg oda nem mentünk. Egyike volt a „nagy rejtélyeknek”, ugye, így aztán úgy gondoltuk, miért ne használhatnánk ki, ha esetleg miattunk történt, ezért... - Mindenkit megölték az emberei? - kérdezte meglepően lágy hangon, noha az arcán mintha piros kiütés jelent volna meg. - Valamennyi tisztemet ismerem. Vagyis ismertem. Biztos utánam jöttek volna. Vagy mentőcsapatot küldtek volna.

- Biztosan követték magát, csak hogy az időkapu addigra bezárult.

- Akkor hogyan haltak meg?

- Nos, a befagyott tenger sosem engedett fel. Mindkét hajó a jég fogságában rekedt. 1847 telére kilenc tiszt és tizenöt tengerész veszett oda. Nem tudom, hányan haltak még meg, amíg ön...

- Freddy, mármint Mr. Des Vœux és én üzenetet hagytunk az Admiralitás számára a Vilmos király-szigeten egy kőkupacba rejtve. Arról írtunk benne...

- Egy mentőexpedíció megtalálta az üzenetet 1848 áprilisában. Crozier és Fitzjames időközben kiegészítette azzal, hogy hátrahagyták a hajókat, és az egész legénység déli irányba, a Back's Fish folyó torkolata felé tervez menni.

Gore elfordult tőlem, majd elővette kabátja zsebéből a cigarettát.

- A folyó nyolcszáz mérföldre feküdt onnan - jegyezte meg végül.

- Igen. Senki sem jutott el odáig. Mindannyian éhen haltak.

- Mindenki?

- Mindenki.

- Nem hiszem, hogy Fitzjames kapitánnyal az éhség végzett volna. Vagy Harry Goodsirrel. A legértelmesebb férfi volt, akivel valaha...

- Mindenki meghalt. Sajnálom.

A távolba meredt, majd lassan kifűjt egy adag füstöt.

- Úgy tűnik, szörnyű haláltól menekültem meg - mondta.

- Sajná... Mármost szívesen - feleltem bizonytalanul.

- Mennyi ideig tartott az egész?

- Az inuitok beszámolóí szerint egy kisebb csapat visszatért a hajókhoz, ahol átvészelték egy újabb telet, 1850-re azonban senki sem volt már életben.

- Kik azok az inuitok?

- Maguk még eszkimónak hívták volna őket. Ma már az inuit a helyes elnevezés.

Igencsak meglepődtem, amikor láttam, hogy elpirul és összerezzén. Nyilván elszégyellte magát - a viktoriánus korban nemigen foglalkoztak a polkorrektséggel -, de csak annyit mondott:

- Nem küldött mentőcsapatokat az Admirális?

- Többet is. Franklin özvegye nem egyet saját maga pénzelt. Sajnos azonban mindegyik rossz irányba indult.

Gore becsukta a szemét, miközben tollszerű füstfelhőt fűjt maga elé.

- Korunk legnagyobb felfedezőútja - mondta teljesen kifejezéstelen hangon. Nem volt benne se harag, se szomorúság, se lekicsinylés. Semmi.

- Elnézést kérek a korábbi viselkedésemért - mondta még aznap, valamivel később. - Igencsak váratlanul ért a hír, amelyet ugyanakkor nagyobb önuralommal kellett volna tudomásul vennem. Elvégre mindannyian tudtuk, mire vállalkozunk. Remélem, nem érezte úgy, hogy önre haragszom.

- Dehogy. Mindössze azt sajnálom, hogy ilyen ügyetlenül adtam elő a történeteket.

Gore hátrébb lépett, és rám emelte tekintetét. Ha másfajta férfi lett volna, azt mondtam volna, végigmért. Csakhogy ahhoz nem volt elég

átható a nézése. Csupán annyi történt, hogy életében először tetőtől talpig végignézett rajtam.

- Miért ön lett a hidam? - kérdezte. - Miért nem egy tisztet jelöltek ki a feladatra? Alig győzték hangsúlyozni a - hogy is szokta mondani? - program titkos jellegét, miközben... lábadoztam.

- Ha úgy vesszük, igenis tisztnek számítok. Csak épp nincs rendfokozatom. Délkelet-Ázsiáért felelős fordító szakértőként dolgoztam a védelmi minisztérium nyelvi részlegén.

- Értem - mondta. - Illetve nem értem. Ez mit jelent?

- A lehető legalaposabban átvilágítottak, és dolgoztam már... máshonnan származó egyénnel. A minisztérium eredeti elképzelése szerint az elszármazottak terapeutákkal laktak volna együtt, végül azonban több értelmét látták annak, ha inkább kapnak... egy barátot.

Üres tekintettel nézett rám, mire pirulni kezdtem. Még én is úgy éreztem, mintha könyörögnék neki.

- Sokat tudtam már önről - tettem hozzá gyorsan. - Olvastam korábban az expedícióról. Számos könyvet írtak róla. Roald Amundsen azért indult el az Északi- és a Déli-sarkra, mert lenyűgözte Franklin felfedezőútja...

- Magának itt vagyok én - vetette közbe.

- Valóban.

Erre megjelentek a kis mosolygödröcskék. Nem jókedvében, de mégis.

- És ki találta meg az északnyugati átjárót? - érdeklődött. - Elvégre az volt az eredeti tervünk.

- Robert McClure 1850-ben.

- Robbie?!

- Igen. Akkor járt sikerrel, amikor csatlakozott az ön keresésére küldött egyik mentőexpedícióhoz. Azt mondta az inuitoknak, „elveszett

testvérét" jött megtalálni. Mivel maga az egyetlen, akit személyesen ismert, mindig azt feltételeztem...

- Ó!

Erre elhallgattam. A hang, amelyet ugyanis kiadott, olyan volt, mintha túlvilági bölkem volna meg a ruháján keresztül. Mindazok, akik szóba kerültek, számomra csupán történelmi személyiségek voltak, neki azonban eleven ismerősök. Felindultsága valósággal kirántotta a lábam alól a talajt. Annyira elszégyelltem magam, hogy habozás nélkül elfogadtam a felkínált cigarettát, holott - mint már említettem - évekkorábban leszoktam a dohányzásról.

Minél jobban megismertem, annál inkább rájöttem, hogy Gore a legteljesebb életet élő ember, akit valaha ismertem. A maga idejében előszeretettel vadászott, rajzolt, fuvolázott (nem is akárhogyan), és élvezte mások társaságát. A vadászat szóba sem jöhetett, a másokkal való szocializálást pedig a minisztérium korlátozta. Az első hét végére szemmel láthatóan kezdett megőrülni attól, hogy csak velem beszélgethet.

- Mikor találkozhatok a többi elszármazottal?

- Nemsokára...

- Azt várják, hogy egy egész évig tétlenkedjek? Csak létezik még haditengerészet?

- Azzal számoltunk, hogy több időre lesz szüksége a beilleszkedéshez...

- A víz még mindig nedves, ugyebár? Továbbra is lehetséges hajókat úsztatni a felszínén, nemde?

A különféle streamingszolgáltatók, különösen a Spotify végtelen kínálatával sikerült rávennem, hogy lassítson. Gyorsan elmeséltem neki, hogyan követte a fonográfot - amelyet még életében láthatott volna, ha nem veszett volna oda az 1840-es években - előbb a lemezjátszó, aztán a

kazetta, majd a CD és az MP3, mígnem elérkeztünk a zene streamelését lehetővé tevő alkalmazásokhoz.

- Bármilyen zene? Bármelyik előadás, bármelyik felvétel bármikor, amikor csak akarom?

- Nos, nem minden elérhető, de elég nagy a kínálat.

Éppen a kanapén üldögéltünk a minisztérium által biztosított laptoppal a térdemen. Tetszett neki a hordozható számítógép gondolata. Óvatos érdeklődést tanúsított a Google és a Wikipédia iránt, a betűk billentyűzeten való megtalálása azonban kicsit kedvét szegte. Már utalt rá, mennyire nyomasztónak találja, milyen gyorsan gépelek anélkül, hogy odanéznék.

- Megtenné, hogy utasítja a gépet Bach Esz-dúr szonátájának lejátszására? Rányomtam a Spotify által felkínált első találatra.

Azzal elkezdtük hallgatni a felvételt, már amennyire merev, meglehetősen gyanakvó testtartással élvezni lehet a zenét. Némi idő elteltével a szeme elé emelte a kezét.

- És egyszerően újra lejátszhatom. Végtelenszer - dünnyögte.

- Bizony. Szeretné újrahallgatni?

- Nem. Nem volna helyénvaló.

- Kíváncsi bármi másra?

- Igen - mondta továbbra is mozdulatlanul. - Utasítsa a gépet valami olyasminak a lejátszására, amit ön szeret!

Nem tartottam volna szerencsésnek megismertetni vele Kate Busht, így aztán megkerestem Franck A-dúr szonátáját.

- Ez mikori?

- Nem tudom, pontosan mikor szerezték. Talán az 1880-as években. Amikor már nem... Mármint a... Szóval későbbi.

- A húgom, Anne imádta volna. Nagyon szerette az érzelgős hegedűjátékot.

Félrenéztem. Miután véget ért a felvétel, így szólt kásás hangon:

- Elmegyek sétálni.

Azzal távozott, és jó néhány óráig vissza sem jött. A levegő erősen lehűlt. Súlyos felhők úsztak az égbolton. Vihar közelgett. Elfogott az aggodás, és egy percnél tovább nem bírtam megmaradni egyik szobában sem. Csak miután becsukta maga mögött az ajtót, tudatosodott bennem, hogy elvileg nem volna szabad szem elől tévesztenem.

Amikor visszatért, olyan volt, mint az időjárás. Az állkapcsát megfeszítette, amiről már tudtam, hogy óriási belső feszültségről árulkodik.

- Olyan zsúfolt ez a város - közölte az előszobában állva, le sem véve a kabátját és a csizmáját. - Még annál is rosszabb, mint amikor legutóbb itt jártam. Mindenhol csak épületek. Nincsen messzeség. Csak házak és emberek, amíg a szem ellát, meg hatalmas fémtornyok huzalokkal összekötve. Végtelen hosszú sűrű utak, rajtuk fém járművekkel. Nincs sehol egy kis üres tér. Hogyan kap így levegőt? Egész Anglia ilyen? Netán az egész világ?

- London a főváros, természetes, hogy zsúfolt. Azért akadnak üres részei az országnak.

A kezem hol görcsösen ökölbe szorult, hol elernyed a hátam mögött.

- Hol? Szeretnék olyan helyre menni, ahol nem érzem magam úgy, mintha egy mikroszkóp két lemeze közé szorítottak volna.

- Ööö... Egyelőre mozgási korlátozások vonatkoznak valamennyi elszármazottra. Erről nyilván szóltak. Nem hagyhatja el az ön számára kijelölt területet.

Rám nézett anélkül, hogy látott volna.

- Most lefürdök - közölte végül.

Amikor még a nyelvi részlegen dolgoztam, egy bizonyos projekt keretében én közvetítettem a kereskedelmi osztály és a Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetségének erdészeti bizottsága között. Igencsak meggyűlt a bajom a *belső menekült* kifejezés fordításával, amely az

adott helyzetben azokra vonatkozott, akik a fakitermelés következtében kényszerültek elhagyni az addigi lakóhelyüket. Ezt azért is nehéz volt elmagyarázni, mert másoknak, akik gyakran ugyanabban a faluban éltek, éppen a fakitermelésnek köszönhetően lett kiszámítható megélhetése és munkája. A másik nehezen fordítható szó a *haladás* volt.

Addig bővöltem a *belső menekült* szókapcsolatot, amíg nem sikerült függetleníteni a jelentését a saját értelmezésemtől. Az én fejemben ugyanis másfajta elképzelés élt: olyasvalaki, akinek a belső világa nincs összhangban a környezetével; aki belsőleg, önmagán belül nem találja a helyét. Édesanyámra gondoltam, aki állandóan ott cipelte az elveszített hazáját a lelke mélyén, mint egy kosár zöldséget.

Gore is ilyen értelemben volt belső menekült. Láttam rajta, hogy gyakran úgy szemléli a külvilágot, mintha távcsövön keresztül nézné. Mintha egy hajó fedélzetén állna valamikor az 1800-as évek elején. Minden bizonnyal a saját korában is így viselkedett, valahányszor hangot adott megrökönyödésének, miszerint a nők újfent szélesre szabott újjú ruhákat hordanak, vagy amiért valamelyik európai ország hadat üzent egy másiknak, amíg ő hónapokat vagy akár éveket töltött a tengeren. Úgy mesélt nekem, mintha saját magát akarta volna borostyánba kövülve megtalálni. Pontosan úgy, mint az édesanyám, bár ezt nem mondtam neki. Amikor megemlítettem neki az erdészeti bizottsággal kapcsolatos munkámat, érdeklődéssel hallgatott.

- Ezek szerint fontos munkát végzett - jegyezte meg.

- Kár hízelegni. Egyszerű fordító voltam.

- Mindenki mások véleményén keresztül ismeri meg igazán, mennyit is ér. Vegyük például az ádeni expedíciót. A felettesem ragaszkodott az előléptetésemhez, szerinte ugyanis jelentős szerepet játszottam a sikerben. Alig észrevehetően elmosolyodtam. A felkészítésünk során szoba kerültek olyan várható helyzetek, amikor kiderül, hogy a ránk bízott elszármazottak értékrendje nem feltétlenül egyezik az újkori

Anglia multikulturális szemléletével. Gore számára Áden elfoglalása vagy a második ópiumháború jelentős eseménynek számított. *Kerüljék az olyan megnyilvánulásokat, amelyekből kiderülhet a nemtetszésük vagy az ellenérzésük! Kerüljék a személyes értékrendről szóló beszélgetéseket!* 1839 januárjában Nagy-Britannia úgy döntött, megszerzi magának az akkoriban a Lahidzs Szultánátushoz tartozó Áden kikötőjét, ami előnyös lett volna a távolkeleti kereskedelem szempontjából. Amennyire meg tudtam ítélni, a brit birodalom úgy tekintett más országokra, mint amelyek vagy hasznosak, vagy jelentéktelenek számára, de ritkán független államként. A birodalom vezetői szemében az egész világ olyan volt, mint édesapámnak egy postás által elejtett gumi: *Ez még jól jöhet, csak itt hevert, most már az enyém.*

- Valóban jelentős szerepet játszott Áden elfoglalásában? - kérdeztem, mint egy gyáva alak.

- A szerénység erény, és figyelmeztetem, hogy felettébb erényes ember vagyok.

- Én pedig figyelmeztetem, hogy manapság nem tekintik elismerésre méltónak rommá lőni egy arab állam kikötőjét csak azért, mert valaki szemet vetett rá.

- Egy másik állam kereskedelmébe való beavatkozás azzal a szándékkal, hogy ezáltal előnyhöz juttassuk a saját országunkat, diplomáciai megoldásnak számít.

- Nos... - kezdtem, és már éppen tiltakozni készültem, hogy valójában környezeti közbeavatkozás történt, ami azzal járt volna, hogy kénytelen vagyok elmagyarázni, mit is értek ezalatt, amikor feltűnt, hogy szinte rajongva néz engem. Erre elhallgattam.

Muszáj elárulnom, hogy az arcszínem egészen jól utánozza a fehér bőrt. Nem tudtam, hogyan hozzam Gore értésére, hogy valójában apránként rászedtem. Nem voltam benne biztos, hogy készen állok rá.

Feltételeztem rólam valamit, mint általában az emberek, ami mozgásteret hagyott számomra. Később, amikor rájött az igazságra - mint általában az emberek -, elbizonytalanította a saját tévedése. A másik jóhiszeműsége egy adott pillanatban nagyon hasznos tud lenni a kapcsolat szempontjából, feltéve, ha az ember nem lágyul el. Vannak idevágó kifejezések, ha kellően melodramatikus lennék: *ellenséges vonalak mögött* például, vagy *kettős ügynök*. A húgom bizonyára használná is ezeket, vagy csalónak minősítene. Egyébként is olvastam a férfitől fennmaradt mindkét levelet. Az egyikben az édesapjának ír arról, hogy elégedett volt az ádeni küldetés kimenetelével. Százötven arab halt meg, miközben egyetlen brit sem vesztette el az életét. Igazi vérfürdő volt.

- Érdekes lehet a munkája - mondta Gore. - Hogyan kapta meg?

A férfi nem volt hajlandó tévét nézni. Ízléstelen találmánynak tartotta.

- Képesek diorámákat küldeni az éterben, amit aztán arra használnak, hogy az emberi természet legsilányabb oldalát mutassák be - közölte.

- Senki sem kényszeríti arra, hogy az *EastEnders* szappanoperát nézze.

- Ha netán egy kisgyermek vagy erényes hajadon szembesülne azzal, amit a készülék sugároz, rémséges bűnözői magatartást látna.

- Senki sem kényszeríti arra, hogy a *Kisvárosi gyilkosságokat* nézze.

- Vagy az isteni elrendelést kicsúfoló, torz szörnyetegeket.

- Micsoda?

- *Szezám utca*.

Ezután a zsebébe túrt, hogy előkeresse a cigarettáját, miközben nyelvével kitolta az arcát, így próbálva magában tartani a nevetést.

Végül, amikor már nem maradt más választása, elkezdte böngészni a könyvespolcot. Arthur Conan Doyle-lal kezdeti sikert arattam. Azután a *Kapitány és katona*-sorozattal próbálkoztam, annak is a legelső

kötetével, Gore azonban túlságosan felkavarónak találta. A *Szép remények* tetszett neki, az *Örökösöknek* viszont csak az ötödéig jutott. Javasoltam neki a Brontë nővéreket, de ennyi erővel akár egy galambot is a kezébe adhattam volna, hogy azt nézegesse. Henry Jameshez nem volt türelme, Jack Londont azonban megkedvelte. Kíváncsiságból felvettem neki Hemingwayt, akit aztán „döbbenetesnek” minősített, és a kádban olvasott.

Egy nap hirtelen felindulásból odaadtam neki Geoffrey Household *Magányos vadász* című regényét. Mintha csak a tűzzel játszottam volna - még a világháborúkat sem magyaráztam el neki, nemhogy azt, miért akarna egy névtelen angol mesterlövész és sportember megölni egy európai diktátort az 1930-as években. Csakhogy annyit panaszkodott arra, hogy nem tud vadászni, gondoltam, az alaphelyzet elnyeri a tetszését.

Néhány nappal később levelet kaptam, amelyben hivatalosan is engedélyt kaptam a program következő szakaszának megkezdéséhez.

- Gore parancsnok!

- Hm?

- Van egy jó hírem. A minisztérium szeretné, ha jövő héten bemennénk. - Fel sem nézett a könyvből. - Ó, látom, nem sokáig jutott még.

- Dehogy. Befejeztem, majd újrakezdttem.

II

Ahogy Gore felkapaszkodik a hajóra, az őrszemek kesztyűs keze és sálba csavart arca fogadja. Az oldalát feszítő fagyott hullámok következtében az egybefüggő jég fogságába került hajó enyhén oldalra dől. A fedélközben - ahová nem érnek az elemek, és ahol az összezsúfolódó testekből csak úgy árad a meleg kipárolgás - Gore azzal szembesül, hogy a légénység szokatlanul eleven. Fitzjames tiszti értekezletet hívott össze.

Odaadja a zsákját a tisztiszolgának, és közli, hogy ő is részt kíván venni a megbeszélésen, miközben igyekszik magához térni a külső fagy okozta kábulatból. Anélkül is hogy tükörbe nézne, tudja, hogy kék az ajka.

A gyengélkedőn Stanley, a hajóorvos megkérdezi tőle a pontos dátumot.

- 1847. július 24-e - közli a kelleténél talán hosszabb tűnődés után.

- Nem ártana a határozottabb artikuláció - feleli Stanley. Egy tisztnek mégsem mondhatja azt, hogy jobban nyissa ki a száját. Gore megpróbál mosolyogni. Mindkét ajka kirepedezett. Végül azonban senki sem tiltja meg neki, hogy részt vegyen a tanácskozáson.

Az Erebus díszkabinjában, egy nyomasztóan lelketlen helyiségben gyűlnek össze. Itt halt meg Sir John Franklin alig több mint egy hónappal korábban idős kora és az időjárás következtében. Atyáskodó szellemének feltűnésére azonban azóta várnak. James Fitzjames, Franklin egykori jobbkeze, immár a hajó új kapitánya, úgy tengődik a megörökölt kabinban, mint egy kriptába zárt árva gyerek.

Crozier kapitány, a Terror parancsnoka és az expedíció új vezetője Irving századost bízta meg a képviseletével. Félszeg, vastag bajuszú ember, aki meglehetősen szerencsétlen módon előszeretettel idézi a Szentírást a tengerészeknek.

- Sajnos nem szolgálhatok jó hírekkel - közli Irving.

- Nyilván az ellátmányról van szó - szól közbe Fairholme, az Erebus harmadtisztje, egy jókora, pocakos fickó, aki majd mindenkinél magasabb. Ezúttal mégis összebb húzza magát, amitől úgy tűnik Gore szemében, mint egy dán dog, amelyet rajtakaptak, hogy élelmet csent magának.

- Még a magukéval együtt is - feleli Irving sóhajtván. - A Jóisten úgy látta jónak, hogy próbára tesz minket. Az ő útjai nem a mi utaink, a világ bölcsessége pedig balgaság az...

Gore kimért, mégis határozott mozdulattal az előtte lévő mahagóniasztalra támaszkodik. Irving tompa hangján érezni, mennyire retteg: mint egy prédikátor, aki az időjárással próbál szembeszállni.

- James! - szólal meg.

Fairholme-ra gondol - eszébe nem jutna Fitzjames kapitányt a keresztnévén szólítani egy tiszt értekezleten -, mégis ő az, aki válaszol.

- A konzervekről van szó - közli. - Néhányról kiderült, hogy ehetetlen. Nagyobb arányban, mint korábban - teszi hozzá halványan elmosolyodva. - Megrohadt a tartalma. Mindkét hajón, vagyis már akkor romlott volt, amikor kihajóztunk, és nem útközben történt velük valami.

Ahogy Gore felemeli a kezét az asztról, a tamarinduszfa színét idéző foltot hagy maga után. Kellemetlen lüktetést érez a tenyerében, amelyről tévesen azt hiszi, majd elmúlik.

- Mégis mennyiről beszélünk? - érdeklődik.

Fitzjames nem válaszol. Sir John helyén ül. Noha már egyáltalán nem fénylik úgy a haja, mint korábban, felsejlik eredeti vörösrézszíne.

- Sikerült elejteni valamit, Graham? - kérdezi inkább.

Gore felidéri a korábban nála lévő zsák súlyát, amely akkor egyáltalán nem tűnt csekélynek.

- Három sarki csért - feleli. - Egy halfarkast is láttam, de túl messze ahhoz, hogy eltaláljam. Egyébként semmi. Még nyomok sem.

- Négy és fél óra alatt?

- Ennyi ideig voltam távol?

Mindenki némán hallgat. Azelőtt kedélyes összejövetelek zajlottak a kabinban. Nem hangozhatott el úgy egy történet, hogy valaki ne állt volna elő egy merőben más változattal; az élénk társalgás valóságos boltozatként borult a tisztekre. Manapság azonban a pusztá tények közlése is olyan kinkeservesen hat, mintha gránitból akarnának viaszt facsarni. A jégbe szorult hajótest állandó recsegésétől és nyikorgásától képtelenség aludni vagy csendben olvasni. Márpedig anélkül minden beszéd feleslegesnek tűnik.

- Nincs elegendő élelmünk, hogy mindkét hajó legénysége egy harmadik évet is kibírjon - közli Fitzjames. - Crozier kapitány is hasonlóan vélekedik?

- Igen, uram - válaszolja lemondóan Irving.

Fitzjames az asztalon dobol az ujjaival. Fairholme-hoz hasonlóan ő is természetes férfi, és tömörszerű, akár egy katedrális, amikor azonban aggódik, az arca egészen kisfiús lesz. Senki sem tud semmit a származásáról; állítólag törvénytelen gyermekként született, ezért kiskorában valószínűleg sokat aggódott, ami most újfent kiütözik rajta.

- Fejadagcsökkentés? - kérdezi.

- Igen, uram. Crozier kapitány azt javasolja, harmadával csökkentsük a fejadagokat.

Ezen a ponton Stanley közelebb hajol. Kissé fontoskodó, türelmetlen, jóvágású férfi, aki nem élvezi a munkáját.

- Mindenáron szeretném az egybegyűlteket értésére adni, hogy a gyengélkedőn lévőket sújtó nagy fokú erőtlenség kétségkívül tovább fog terjedni, ha csökkentjük a fejadagokat.

- Ha viszont nem csökkentjük, a legénység éhen fog halni - feleli Fitzjames. - Minél többükkel szeretnék hazatérni Angliába, amikor végre felenged a jég. Kényszerűségből folyamodunk ehhez az intézkedéshez.

Gore a bal tenyerét nézi. A tompa fájdalom csak nem akar alábbhagyni, és mintegy átszivárog a kötésen. Mint ahogy a vér is, nem tartja azonban helyénvalónak ezt szóvá tenni.

- És ha mégsem enged fel? - kérdezi halkán.

Odakintről érezni a jég mocorgását - mint ahogy a macska szája megremeg, amikor megpillant egy madarat. A macska, amelyet magukkal hoztak, a második télen pusztult el görcsös rángások kíséretében. Gore szerette az állatot. Egészen a szívéhez nőtt, különösen azután, hogy a saját kutyája kimúlt az első tavasszal.

A hajó nyekergése mintha fájdalmas jajgatás volna.

Második fejezet

Mivel metróval mentünk be a minisztériumba, kis szivacs füldegókat adtam Gore-nak.

Valójában a földalattin való utazás gondolata már azelőtt sem nyugtalanította különösebben, hogy a kezébe adtam volna a füldegókat.

Ugyanakkor kénytelen voltam elmagyarázni egy viccesnek szánt ágymatracreklámot, amihez előbb tisztázni kellett a „randizás” fogalmát - amit egyébként nem szívesen taglaltam volna úgy, hogy túl kell harsogni a szerelvény zúgását. Miután felvázoltam neki a reklám megértéséhez szükséges ismereteket, az arckifejezéséből ítélve arra következtettem, bárcsak ne érdeklődött volna.

A minisztériumba érve néhány öltönybe bújtatott fegyveres őr elkísérte, hogy találkozzon a többi elszármazottal. Csoportfoglalkozásra számítottam, Gore derűs viselkedéséből azonban arra következtettem, ő inkább egy kellemes szalonbeszélgetésben bíz.

Én felmentem Quentinhez. Az összekötők a minisztérium legbelső irodáiban kaptak helyet. Mindegyiknek áttetsző fala volt, amitől úgy éreztem magam, mint egy akváriumban úszkáló jellegtelen halacska.

Quentin amolyan távolságtartó bizalmaskodással viszonyult hozzám, mintha mindketten ragadnánk, és nyomot hagynánk egymáson. Korábban ügynökként dolgozott. Nem tudtam eldönteni, az, hogy az összekötőm lett, a rátermettségét vagy az alkalmatlanságát igazolja-e.

- Üdv, Quentin!

- Á, a városszerte híres vécébontó!

- Nos, igen.

- Ugyan! Őszintén szólva, örülök, hogy nem történt semmi komoly. Viselkedett azóta hasonlóan erőszakos módon?

- Egyáltalán nem volt erőszakos. Még csak fel sem ébredtem rá. Csupán alapos munkát végzett.

- Látható rajta bármilyen értelmi sérülésnek a jele?

- Nos, amikor kikerült, úgy tájékoztattak, hogy tisztában van az expedíció sorsával. Mégsem tudott erről semmit. Azt feltételezte, túléltek a résztvevők...

- Ez... valóban gondot jelent. Merthogy igenis elmondták neki. Háromszor is. Az első két alkalmat követte a második és a harmadik szökési kísérlete. Mindkét alkalommal meglehetősen... zavartan viselkedett. Mint akin nyomot hagyott az időutazás. Miután nem kísérelt meg újabb szökést, arra jutottunk, felfogta.

- Előfordult hasonló a többi elszármazottal?

- Ezerkilencszáztizenhat egyfolytában azt kérdezi, mikor küldjük vissza a frontra. Képtelen megjegyezni, hogy már több mint száz éve véget ért a háború. Bármilyen más? Depresszív vagy mániás tünetek?

- Az általam ismert legnyugodtabb ember.

- Jó neked. Rendben, akkor majd az államtitkár-helyettes elé tárom a fejleményeket. Talán nem ártana mindegyik elszármazottat alávetni egy MRI-vizsgálatnak. Tartsd rajta a szemed, nem változik-e a viselkedése! Azonnal jelentést kérek, ha bármilyen romlást észlelsz a fizikai vagy szellemi állapotában!

- Mi történik velük, ha netán elkezdenek megbolondulni?

Quentin elhúzta a száját.

- További kezelésben részesülnek - hangzott a kitérő válasza. - Amennyiben az időutazás következtében súlyosan romlana az életminőségük, jobb lesz nekik egy... zárt környezetben, ahol... gondjukat tudják viselni.

Egy ideig egyikünk sem szólt semmit.

- Megkaptad az anyagiakról szóló levelemet? - kérdeztem végül. - Meg arról, hogy takarítóra lenne szükség? Nem olyan minisztériumira, aki a nyomokat takarítja el, hanem aki képes felporszívózni.

- Nem bírod rávenni a takarításra?

- Szerinte „osztályon aluli” padlót súrolni. Próbáltam vele megértetni, hogy életemben nem fogadtam még takarítót, sőt édesanyám éppen takarítónőként dolgozott, de semmire sem jutottam. Fél napjába telt, mire elfogadta, hogy diplomám van, amittől azonban máris professor emeritusnak tart. Tudtad, hogy már tizenegy évesen hajón szolgált?

- Látom, komoly hatással van rád - jegyezte meg Quentin szárazon.

- Két hete megállás nélkül egymás társaságában vagyunk. Aligha lehetett volna ezt elkerülni.

- Teljesen kimerült a kereted?

- Amennyit dohányzik!

- Meg kellene győződnöd, hogy hagyja abba.

- Azzal csak rontanék az életminőségén.

- Jogos - mondta az összekötőm hűvös nevetés kíséretében. - Utánajárok. Miután végeztem Quentinnél, csatlakoztam a hídmegbeszéléshez, amelyet Adela vezetett. Ahogy egyre jobban megismertem, semmivel sem javult a róla kialakult véleményem. Alacsony, szívós, inas alkatával egy jól öltözött aligátor jutott róla eszembe. A programhoz való csatlakozásom óta megtudtam róla, hogy korábban - még a régi iskola képviselőjeként - ő is ügynökként tevékenykedett, és így veszítette el a fél szemét 2006-ban Bejrútban. A feltűnő, fekete szemkötő olyannyira magára vonta az ember figyelmét, hogy szinte észre sem vettem, mennyire különös a nő arca, amely egyértelműen nem szépművészeti megfontolásból végzett plasztikai műtét nyomait viselte magán.

A többi híd mind meglehetősen ideges volt. Ugyan a rájuk bízott elszármazottak közül egy sem szenvedett enyhe ideg-összeroppanást és

szerelte szét a vécét, a beszámolókból kiderült, hogy az egyik rádión keresztül próbált meg kapcsolatba lépni Istennel, egy másik pedig majdnem összeverekedett egy közelben parkoló kocsival.

- Az összetett poszttraumás stressz-szindróma... - kezdte volna Simellia.

- ...összetett. - vágott a szavába Adela. - Köszönöm a hozzászólást. Az elszármazottak előéletét ismerve, számíthatunk mentális zavarokra. Emlékeztetném önöket, hogy minket elsősorban az időutazás megvalósíthatósága érdekel. Arra vagyunk kíváncsiak, milyen hatással van az időutazás az elszármazottakra és a környezetükre.

- Vissza tudjuk őket juttatni? - érdeklődött Ivan. - A rám bízott elszármazott kérdését tolmácsolom, nem a saját...

- Nem.

- Miért nem, asszonyom? - tudakolta Ivan.

- Nem vállalhatjuk az esetleges következmények kockázatát - felelte Adela. - Elvileg egyikük sincs már életben. Amíg itt vannak a jelenben, gyakorlatilag mind halottnak számítanak a maguk idejében. Újfent hangsúlyozom, hogy önöket az elszármazottak hosszú távú kilátásai kell hogy foglalkoztassák. Aligha lehetne egyértelműbb a megbízásuk.

- Mi van akkor, ha életben maradnak? - kérdeztem.

- Elmondhatják magukról, hogy hozzájárultak egy humanitárius programhoz.

- És ha meghalnak?

- Akkor egy tudományos kísérlethez járultak hozzá. A maghasadás sem jött össze elsőre.

- Ha életben maradnak, mi lesz az időkapu sorsa? - tudakolta Simellia.

- Semmi köze ahhoz, mire használják fel - vágta rá Adela mézesmázos hangon. - Valójában senkit sem érdekel, amíg nem nyer igazolást, hogy egyáltalán működik. Ott fog szerepelni a neve a

történelemkönyvekben, Simellia, feltéve, hogy hozzájárul a történelem folytatásához.

Simelliával együtt ballagtam le az előcsarnokba, aki úgy hagyta ott a megbeszélést, mint egy poliptól szabadulni próbáló bűvár. Az ő elszármazottját Arthur Reginal-Smyth századosnak hívták, és a somme-i ütközetből került kimentésre. A feladattal megbízott csapat szerint ez volt a legszörnyűbb esetük - több kiömlött vérrel szembesültek, mint a nasebyi csata esetében, és több volt a jajveszékelés, mint a nyaktíló tövében. Amikor bezárult mögöttük az időkapu, egyikük egy szemgolyót talált a ruhájához tapadva, miután egy robbanástól utánuk repült az éppen bezáródó kapun keresztül.

- Alakul? - érdeklődtem.

Simellia felvonta a szemöldökét, és úgy meredt rám.

- Hát, ha egy dolog biztos, az az, hogy alakul.

Kénytelen voltam felvenni a tempóját. Alig volt nálam idősebb, mégis nagyra tartottam. Mielőtt csatlakozott a programhoz, a viselkedéstudományi részleg igazgatója volt. Félelemmel vegyes tisztelettel viszonyultam hozzá, ami azzal járt, hogy ingerlékenynek képzeltem, olyasvalakinek, aki nem bír mit kezdeni egy másik nő túlzott szerénységével. Miközben egymás mellett haladtunk, egyre csak azt hallottam, ahogy izzadt talpam minden egyes lépésnél elválík a cipőm belsejétől.

- Feltűnt, hogy Adela arca megint megváltozott? - kérdezte tőlem.

- Bizony. Fogalmam sincs, milyen cucc lehet, de szerintem valami eleven anyaggal van feltöltve. Esküszöm, látszott, ahogy külön mozog a járomcsontja.

- Érdekes nőszemély - jegyezte meg Simellia, bármit is akart ezzel mondani. Inkább témát váltottam.

- Szerinted beolvasztanak minket a belügybe?

- Mégis mire gondolsz?

- Ha az embereink nem halnak bele az időutazásból adódó komplikációba egy éven belül, a belügy alá kerülhetünk. Bármennyire is a múltból történt, a bevándorlás akkor is bevándorlás. Ötven százalék esélyt látok rá.

Simellia egyik szemöldöke felszaladt a homlokán.

- Szerintem nem fogunk annyi embert a jelenbe hozni, hogy a belügy segítségére szoruljunk.

- Anglia bezárta a kapuit, nem igaz?

- Na ja, igazi vendégszerető ország lettünk.

- Akinek meg nem tetszik, elhúzhat a francba.

Simellia szája sejtelmes mosolyra húzódott.

- Ez a beszéd - mondta.

Időközben az előcsarnokba értünk. Gore egy beszűrődő fénynyaláb tövében bámulta az üvegacél mennyezetet. Kisfiús zavarodottság lett rajta úrrá az épület félig áttetsző teteje láttán.

- Ez aztán a gumiderekú nőcsábász - jegyezte meg Simellia szárazon, mire elnevettem magam. - Találkozunk a legközelebbi munkacsoportértekezleten - tette hozzá.

- Szia!

Kopogva átvágtam a fénylő padlón, mígnem a férfi mellé értem. Lenézett rám, majd halkán csak annyit mondott:

- Valaki rám szólt, amikor megpróbáltam rágyújtani.

- Valóban. Ebben a korban már nem szabad beltérben dohányozni.

- Vissza akarok menni a sarkkörre.

- Ugyan!

A minisztérium közelében található kis bisztróban ebédeltünk meg. Gore egy olyan korból származott, amikor egy hétköznapi ebéd is legalább öt fogásból állt, az előkelők magánéttermekbe jártak, és mindent aszpikkal vontak be. Amikor anyáskodó leereszkedéssel magyarázni kezdtem neki, hogyan is működik a huszonegyedik századi

vendéglátás, közölte velem: - Ettem én már kenguruhúst is az Albert folyó lakatlan partján. Pontosan tudom, hogyan kell használni a kést és a villát. Kérem, foglaljon helyet!

Miután kihúzta nekem a széket, ő is elhelyezkedett, majd érdeklődve elkezdte felfedezni magának az étlapot. Nem hiszem, hogy tévedtem volna, ám ő mindent, ami elbizonytalanította, kihívásként fogott fel. Nem tudnám felidézni az első alkalmat, amikor felügyelet nélkül immár felnőttként étterembe mentem, arra viszont határozottan emlékszem, mikor rendeltem magamnak italt egy olyan helyen, ahová nem is lett volna szabad betérnem. Egy korsó Guinnessst kértem magamnak, merthogy édesapám azt ivott. Olyan íze volt, mint a romlott élesztőkrémnek, és ki nem állhattam. Azt követően évekig nem rendeltem semmit, mert miután egyszer kiszolgáltak, nem akartam, hogy megszakadjon a nyerő sorozatom.

- Milyenek a többiek? - érdeklődtem.

- Meglehetősen zaklatottak. A két tizenhetedik századi utálja egymást. A kisasszony, valamilyen Margaret, valósággal rajong az önök korára jellemző elkeserítő szabadelvűségért, amit Cardingham főhadnagy határozottan ellenez. Ugyanakkor Reginald-Smyth százados rokonszenvesnek tűnt. Irvingre emlékeztem.

- Miben?

- Halk szavú és visszahúzódó, aki sokat gyötrődik a lelke mélyén.

Ezen nevetnem kellett, noha pontosan ismertem a szemgolyós történetet. Nem kérdeztem meg, mesélt-e neki a másik az első világháborúról, bár az is lehet, hogy megtörtént, csak aztán képtelen volt elraktározni a hallottakat. Fogalmam sem volt, mennyi sérülés érte - mint egy túlérett barackot - a széles, fehér homloka mögött megbújó agyát.

Miután kihozták az ételt, bizalmatlanul a villájára szúrt egy falafelgolyót.

- Arra gondoltam - folytatta Gore -, jó volna vele tisztességesen összebarátkozni. Azt mondta, megbeszéli a saját hídjával, hogy vigyen el minket egy *kocsmába*. - Ezen a ponton felvonta a szemöldökét. - Felettből kíváncsi vagyok, mivé fajult az önök korában a szerény fogadó.

- A mindenségit! Elképzelhető, hogy lesz sportközvetítés.

- Nem akarom tudni, az mit takar.

- Simelliával is találkozhat majd.

- Így hívják Reginald-Smyth hídját?

- Igen. Érdekes ember. Tetszene önnek - mondtam, pedig fogalmam sem volt, valóban így volna-e. - Ezek szerint próbálja belopni magát a felettese kegyeibe?

Gore beleharapott a falafelbe, majd rám mosolygott, mire megjelent a két kis gödröske. Miután lenyelte a falatot, így szólt:

- A haditengerészet parancsnokaként magasabb a rendfokozatom, mint Reginald-Smyth századosé. Sőt, mindenkinél magasabb rangban szolgáltam. Azt hiszem, ez nem tetszik Cardingham főhadnagynak.

A lakásban, amelyre még mindig nehezemre esett „otthonként” tekinteni, Gore félénken megkérdezte tőlem, nincs-e kedvem velük tartani egy italtra. Miután nagyszerűen sikerült kezelni a zavarodottságát, amikor én fizettem ki az ebédet (a minisztériumi kártyámmal), villámgyorsan belátta, hogy egyáltalán nem esik folt egy tisztességes nő becsületén, ha aggregények társaságában mutatkozik egy kocsmában.

Nem adtam neki egyértelmű választ. Ezerkilencszáztizenhat - Reginald- Smyth - nem volt túl jó állapotban. Úgy értesültem, zokogásban tört ki, amikor az utcán nagyot durrant az egyik kocsikipufogója. Viszont nagyon hamar rákapott a mosógép használatára, és kényszeresen mosta az ágyneműit. Simellia szerint így nyilvánult meg a csapások túlélőire jellemző büntudat, a rábízottja ugyanis azt feltételezte, az életét a nyugati fronton megkeserítő (rég halott) tetvek a

jövőbe is elkísérték. Akárhogyan is, nem szerettem volna, ha még egy harmadik idegennel is udvariasan kellene viselkednie. Írtam Simelliának, aki azt javasolta, találkozzunk, mielőtt összejönnénk, hogy megbeszéljük a közös italozást.

Másnap este el is mentem az általa megnevezett helyre, egy régi típusú, kissé rideg és levegőtlen csapszékbe, ahol mindent bőr borított, nem messze a minisztériumtól. Olyan érzésem volt, mintha egy megstoppolt pulóver könyökhajlatában lennék. Egyetlen másik vendéget láttam, aki a sarokban ülve panaszos ábrázattal csipszet majszolt. Az italkínálatot a bárpult feletti táblára firkálták rémes kézírással.

Én ebből csak annyit tudtam kibetűzni, hogy *mkishy*, *tegilo* és *nodku* közül választhatok.

- Egy pohár Guinnesst kérek szépen!

A pultnál álldogáló fickó, aki széles mozdulatokkal törölgette a poharakat, bátorító mosollyal nyugtázta a rendelésem.

- Máris.

Úgy csapolt, mintha a *Casablancából* lépett volna elő. Szívesen megkérdeztem volna tőle, valóban ennyire szereti-e a munkáját, végül azonban az egyik sarokasztalhoz ültem, és belekortyoltam a romlott élesztőkrémembe.

Amíg várakoztam, elkezdtem kitölteni a jelentést. A hidaknak hetente írásban be kellett számolni a felső vezetésnek az összekötőjükön keresztül. Külön meghatározott eljárásrend vonatkozott az esetleges vészhelyzetekre, mint például ha az elszármazott teljesen kifordulna önmagából, csak hogy annyi különféle kódot és lépést tartalmazott, hogy Quentin inkább azt mondta, azonnal hívjam fel, ha Gore hirtelen nem tudná, melyik korban is van. Még a magánszámát is megadta ebből a célból, aminek szabálytalan mivolta kifejezetten felvillanyozott.

Jelentés - 1847 (Graham Gore, „Franklin-expedíció”)

normál eljárásrend [x]

különleges eljárásrend [ ]

Amennyiben a jelentés tárgya kapcsolódik más elszármazott(ak)hoz, nevezze meg az illető(ke)t!

1645 (Thomas Cardingham, „nasebyi csata”) [ ]

1665 (Margaret Kemble, „londoni pestis”) [ ]

1793 (Anne Spencer, „francia forradalom”) [ ]

1916 (Arthur Reginald-Smyth, „somme-i csata”) [x]

A jelentéstevőre bízott egyén fiziológiájára/fizikai megjelenésére vonatkozó észrevételek

Keresztkérdések hatására hajlamos elpirulni, amit korábban nem figyeltem meg, mivel higgadtan beszél. A múlt heti jelentéssel összhangban az arca alváshiányról vagy álmatlanságról árulkodik (karikás, vizenyős szem). Immár nem falja fel az ételét, mint aki évek óta éhezik a sarkvidéken, viszont továbbra is csendben és odaadással fogyasztja el az édességet. Nincs testsúlynövekedés; egyben jelzem a jóléti csapatnak, hogy ideje volna egyeztetni a jövőbeni étrendről. Immár nem panaszkodik a ruházatra. Az ujjai és a kézfeje kissé kicserepesedtek, ami ekcémára utalhat, de lehet a gyakori kézmosás következménye is; a jólétisek talán körültekintően beszélhetnének vele a kórokozókról.

A jelentéstevőre bízott egyén elmeállapotára vonatkozó észrevételek
Nyugodt, kellemes természetű. Jól alkalmazkodik. Időnként már tréfálkozott is. Szívesen megismerkedne a többi elszármazottal (különösen Ezerkilencszáztizenhattal). A jóléti csapat közelmúltbeli jelentése (ld. április 14-ei e-mail) azt a benyomást keltette, mintha az elszármazott hídjának nem sikerült volna még megteremteni az érdemi terápia alapvető feltételeit. Hadd jegyezzem meg, hogy Ezernyolcszáznegyvenhetet az édesanyjával való kapcsolatáról

kérdezni, miközben 11 éves kora óta folyamatosan tengeren volt, aligha célravezető. Megjegyzés a felső vezetésnek: rövid távú memóriája mintha sérült volna, különös tekintettel az időutazásra vonatkozó...

- Ezt nevezem lelkiismeretességnek - szólalt meg mellettem valaki.

- Szia, Simellia!

A nő megjelenése - mint mindig - ízléses volt. Gyakran hordott szűkített derekú kosztümkabátot és szoknyát különféle ólomüveg-árnyalatokban, amiktől nyomban derűsebb lett a helyiség, ahol éppen tartózkodott. Aligha nézte bárki is hajadonnak, és a bárpultos srácnak is eszerint lett volna érdemes megszólítani, a saját jól felfogott érdekében. Egy pohár behűtött vörösborral tért vissza; nem is tudtam, hogy azt is lehet rendelni.

- Szerinted az a fickó annál az asztalnál minket figyel? - kérdeztem. Simellia odasandított.

- Nem, csak egy alkoholista. Viszont a pultos igen.

- Tényleg? Abból gondolod, hogy milyen betanult mozdulatokkal törölget?

- A kötetnyéből. Ordít róla, hogy jelmezként hordja. Különben is Ralph képezte ki. Még a védelmi minisztériumban.

Félrenyeltem a sörömet. Az említett férfi egy kétszínű, kivénhedt egykori ügynök volt. Őt kedveltem a legkevésbé a hidak közül. Valahogy sikerült elérnie, hogy őrá bízzák az egyetlen női elszármazottat.

- Most ugye viccelsz?

- Nem. Állítólag igencsak kínos volt, amikor Ralph egyszer betért ide legurítani egy kis borocskát, és kiszúrta. A védelmi minisztérium belső megfigyeléssel megbízott csapatához tartozik. Te is tudod, nemigen örülnek annak, hogy a minisztériumunk külön működik. Meggyőződésük volt, hogy az időkapunak az ő illetékességük alá kellene tartoznia.

- Bocsáss meg a hülye kérdésért, de ha tudod, hogy kémkedni fognak utánunk, miért ide hívtál engem?

- Mert kíváncsi vagyok, mi történik.

- Ó, értem.

- Most pedig igyál, és viselkedj gyanúsan!

Ezen jót derültem, mire a pultos szándékosan nem nézett felénk.

- Várj csak, felhajtom a galléromat. Hogy áll? Még egy kicsit megigazítom. Na most milyen?

- Nagyszerű. Úgy nézel ki, mint aki szennylapokat készül eladni nekem az esőkabátja alól, pedig nincs is rajtad.

Azzal belekortyolt a poharába, majd még sejtelmesebb szögbe állította a kabátgalléromat.

- Úgyis előre lehet tudni, mit fog írni - közölte -, mindegy, mit csinálunk, vagy hogyan öltözködünk. „A minisztériumnál dolgozó kevert származású nő és fekete bőrű nő...”

Gyorsan kihúztam magam.

- Nos, igen. Gyakran néznek ám fehérnek...

Nem folytattam. Az emberek ilyenkor szeretik jelezni, hogy egyetértettek-e a kijelentéssel, vagy sem, Simellia azonban arra várt, hogy befejezzem a mondatot.

- ...Így aztán kénytelen lesz a szennylapokat álcázó esőkabátomról írni - hebegtem. - Ööö... milyennek találod a... Szóval rendben van, mármint az elszármazottad?

- Eleinte négernek szólított, amíg le nem szoktattam erről, de nem hiszem, hogy „niggerként” értette, már ha erre gondoltál. Neked hogyan viselte, hogy kevert fajú vagy?

Nagyot kortyoltam a sörömből.

- Nos, sehogyan. Nem tud róla.

Simellia lassan bólogatni kezdett, mintha egy bonyolult matematikai feladványt adtam volna neki. Amikor ismét megszólalt, éreztem a

hangján,

hogy az addigi csevegést felváltotta a szakmai társalgás.

- Megértem, amiért inkább elodáztad ezt - mondta. - Ugyanakkor nem érdemes tovább halogatni. Lélektanilag fontos mindkettőtök számára, hogy képes legyél felvállalni az identitásod, ő pedig őszintén és szívből el tudjon fogadni. Nem szabad alkalmazkodnunk hozzájuk. Nekik kell alkalmazkodni hozzánk. Szépen lassan. Így működik ez.

- Mi is?

- Egy szép új világ.

A tekintete hirtelen ellágyult és a távolba révedt. *Te jó ég, gondoltam magamban, tényleg hisz benne!*

Személy szerint meg voltam róla győződve, hogy azért lettem híd, mert én voltam a szabályt erősítő kivétel. Amennyiben a marginalizáltságomat fennhangon hirdetve kaptam volna meg az állást, és feltártam volna a minisztérium előtt a származásomat, aligha tudtam volna elkerülni, hogy egy nap ezt ellenem fordítsák. Sosem szabad elárulni egy munkáltatónak vagy partnernek olyasmit, ami alapján még azelőtt megszakítanak a kapcsolatot, hogy az érintett maga is készen állna rá. Igyekszem nem sok mindent felfedni, mint ahogy az apró sérüléseimre sem szívesen irányítom mások figyelmét. Mégis miért mondanám meg, mi fáj vagy hol vagyok sebezhető? Ha netán egy barátom „egzotikusnak” minősíti a szusit, miért ne örülhetnék, hogy végre valami mást eszik, mint ízetlen vörös húst? Lehetek én is egy kicsit egzotikus - éppen csak megemlítem az éves értékeléskor, ha netán fizetésemelés vagy másik munkakör kerül szóba.

A bárpult mögött a kassza tartalmát ellenőrző és az amúgy is csillogó poharakat törölgető kém bekapcsolt egy kis zenét, mire Simellia felderült. - Á, az *Electric Boogie*!

- Hogy?

Simellia felnevetett. Annak ellenére, hogy mindig mosolygott, szinte sosem nevetett, így aztán tisztán emlékszem erre a pillanatra. Hirtelen rájöttem, hogy az elegáns, hatékony kormánytisztviselő csupán látszat, és olyasvalakit is takarhat, aki túl sok idegesítő üzenetet kapott az öntörvényű testvérétől, az elmúlt öt évben már ötször szakított, vagy éppen próbált úrrá lenni a türelmetlenségén, miközben a biokakaóvaj jótékony hatásairól próbálták győzködni különféle szépségápolási guruk. Korábban nem is sejtettem, hogy létezik egy másik Simellia, most azonban tisztán feltűntek előttem a maga köré vont védművek.

- Furcsának találom, hogy valaki képes úgy elérni a nagyikort, hogy nem ismeri ezt a számot - jegyezte meg. - Tényleg nem hallottad még?

- Hogy mondtad? Ki itt a nagy? Ralph embere kisasszonynak szólított.

- Kelj fel!

- Micsoda?

- Megtanítom a táncot.

- Egy kocsmában? Mégis mit fog írni a fickó a jelentésébe?

- Azt, hogy „a minisztériumnál dolgozó kevert származású nő és fekete bőrű nő”. Hidd el nekem!

Végül arra jutottunk, hogy Reginald-Smyth százados kocsmában tett első látogatása és egy másik elszármazottal történő első találkozása önmagában elég megterhelő lesz számára egy másik híd jelenléte nélkül is. Így aztán aznap este, amikor Gore a másik kettő társaságában volt, én egy szürkesárga konyhában találtam magam néhány barátom és egy közepes árfekvésű palack bor társaságában. Az egész együttlét azzal telt, hogy igyekeztem normálisan viselkedni - valójában a munkaszerződésemmel kötelezett erre -, miközben egész lényemmel azon tűnődtem, mit csinál, lát és kérdez Gore. Amikor sikerült megégetnem a nyelvem a barátom által a mikróban megmelegített pizzával, furcsamód azt képzeltem, valahol ő is éppen együttérzőn megégeti magát.

Mivel a munkánk érzelmi elköteleződéssel járt és pszichésen megterhelő volt, a minisztérium önkéntesnek mondott terápiára biztosított lehetőséget valamennyi híd számára. Nem éltem a lehetőséggel. Úgy gondoltam, az emberi kapcsolódás nem irányítható, illetve fájdalmas családi múltam okán alkalmasnak éreztem magam a szenvedésre. Félelem és sorscsapások árnyékkolták be az életemet. Tizenkét éves voltam, amikor az étkezőasztalnál ülve fokhagymát pucoltam édesanyámmal. Az egyik nővéréről mesélt, aki szépségének köszönhetően gazdag férjet szerzett magának. A fővárost elfoglaló káderek persze megölték, majd fennhangon így tűnődött: „Vajon megerőszkolták, mielőtt lelőtték?” Tizenkét évesen én is komolyan elgondolkoztam ezen: *Tényleg, mit csináltak vele?* Én pedig ugyanaz a tizenkét éves kislány maradtam, aki ilyeneket gondolt a nagynénjéről az étkezőasztalnál ülve. Az örökölt trauma egyik ritkán emlegetett tünete az, hogy milyen kellemetlen helyzeteket eredményez.

Amikor hazaértem, egy bontott csomag cigarettát találtam a konyhaasztalon. Rágyújtottam, miközben az elmém kattogását hallgattam. A cigaretta felénél jártam, amikor Gore belépett.

- Jó estét! Egy kis vacsora utáni füstölés?
- A barátaim nem dohányoznak, és nem tudják, hogy újra elkezdtem.
- Nem árulom el nekik a titkát.

Kissé eltúlzottan artikulálva és a szokottnál hangosabban beszélt. Ittas volt, de jól leplezte. Ha nem laktam volna vele, és nem azért kaptam volna a fizetésem, hogy rögzítsem minden egyes mozdulatát, talán fel sem tűnt volna.

Ahogy kihúzta a keskeny szeszesfiókot, az üvegek hívogató csörömpölést hallattak. Nem a minisztérium ötlete volt, én azonban felhívtam a figyelmüket, hogy Gore akkoriban szolgált a haditengerészetnél, amikor rum is járt minden fejadaghoz, vagyis kétségkívül ivott.

Fogta az egyik whiskyt, a mélyhűtőhöz lépett, majd megtorpant.

- Nem óhajt csatlakozni?

- Nem, én... Tudja, mit? De, igen.

Én is kellően spicces voltam, egészen addig azonban legfeljebb teával kínált meg.

Két jéggel teli pohárral telepedett az asztalhoz. A teli üveget közvetlenül eléem tette le. Odanyújtottam neki a cigarettát, mire határozott mozdulattal rágyújtott.

- Szükség lenne egy asztali kínálóra. Csak egy korhely tölt egyenesen az üvegből. Tessék!

- Köszönöm. Jól érezte magát?

- Igen. Kedvelem Arthurt.

- És a hídját?

- Őt is. Néger létére...

Félrenyeltem az italt.

- Már nem így mondjuk. Egyszerűen „fekete“. Mintha melléknév lenne. „Ő egy fekete nő.”

- Ez otrombán hangzik. Olyan faragatlanul. Ezek szerint a „néger” bántó?

- Az emberek rasszistának fogják tartani.

- „Rasszista”?

- Azt fogják hinni, hogy előítéleteket táplál más bőrszínű emberekkel szemben.

- Nem így viselkedik valamennyi ember? - kérdezte a homlokát ráncolva. - Mivel alapvetően a saját életformájukat és szokásaikat ismerik, másokét idegennek tartják.

- Nos, mi már igyekszünk figyelmen kívül hagyni az egyén bőrszínét, és inkább az érdemei alapján ítéljük meg.

- Ki az a „mi”?

- A minisztérium például. A közigazgatásban egyenlő esélyek érvényesülnek.

Gore megismételte magának a kifejezést, mire úgy elvörösödtem, hogy éreztem, a szegycsontom is elpirul.

- Elmeorvos a nő - folytatta aztán. - Nem jut eszembe a kifejezés...

- Pszichiáter? Pszichoterapeuta?

- Utóbbi, azt hiszem. Ugyanakkor azt mondta, egyedüliként képviseli a bőrszínét az egész részlegen. Nemcsak hogy ő az egyetlen, úgymond, fekete híd, hanem az egyetlen fekete... elmeorvos az egész... elmeorvososztágban.

- Ja, a céges dilidokik szinte mind fehérek. Nyilván már a felvételnél sincs sok fekete jelentkező. Tudja, ennek rendszerszintű okai vannak. Már az iskolában kezdődik, és a legelejétől különféle akadályok állják az útjukat. Mire pedig kijárvák az iskolát, és elvégzik az egyetemet... ööö... Ez egy még folyamatban lévő változás. Igazából ötven éve kezdtünk erről komolyabban gondolkozni, és minden soron következő nemzedék úgy érzi, a megelőző nem tett meg mindent. Száz év múlva valószínűleg minket is el fognak ítélni.

Az egészet valósággal elhadartam. Olyan közelinek éreztem Simellia jelenlétét, mintha ott ülne, és a beszélgetésünket felügyelné. Gore az italát méregette, és aligha értett bármit is abból, amit összehordtam, én azonban Simellia elismerésére vágytam a rasszizmus elleni fellépésemért (ami teljesen érthető, illetve elérhető).

Miközben Gore a poharába meredt, egy csuklómozdulattal körbetáncoltatta a jégkockát.

- „Dilidokik”? - szólalt meg végül.

Erre enyhült a vállamban a nyomás.

- Így becézzük a viselkedéstudományi részlegen dolgozókat.

Felvont szemöldökkel bámulta a jégkockát, miközben ide-oda döntögette a poharát. Elővettem egy újabb cigarettát, mire ösztönös

udvariasággal tüzet adott.

- Amikor fiatalabb voltam - kezdte hosszas hallgatás után -, a nyugatafrikai rabszolga-kereskedelem visszaszorítására felállított hajórajnál szolgáltam. - Felhajtotta a whisky felét, majd ismét letette a poharát. -

Eszembe jutott a *Rosa*. Huszonöt esztendő voltam, amikor elfogtuk. Méghozzá karácsony napján, erre határozottan emlékszem. Spanyol zászló alatt hajózott háromszáz... afrikaival a fedélzetén. Én a *Despatchen* voltam, Daniell kapitány irányítása alatt. Barbadosig kísértük. Akkoriban jó barátságot ápoltam az egyik hajóorvossal, bizonyos John Lancasterrel. Egykorúak voltunk, és élveztem a társaságát. Beszélt spanyolul, amit egyik tisztről sem lehetett elmondani. Feltett szándéka volt megkóstoltatni velem egy kókuszdiót. Evett már olyat?

- Igen.

- Életemben nem találkoztam még olyan gyümölcssel, amely ilyen keményen ellenállt volna annak, hogy megegyem. Hol is tartottam? Ja, igen. Amikor Daniell kapitány és a vezető hajóorvos februárban elhagyta a hajót, elsőtisztként én vettem át a parancsnokságot. Akkor kezdődött a *Rosa*-ügy tárgyalása. Johnnal együtt számoltuk meg a nég... foglyokat. Ők is megkapták a szükséges ellátmányt, és a vizsgálati fogság alatt álló legénységgel együtt szintén a hajón tartózkodtak. Tudja, nem hagyhatták el a hajót, és...

Elhallgatott, megitta a whisky maradékát, majd az üveg után nyúlt.

- Azt hiszem, kissé a fejembe szállt a kapott hatalom. Korábban még sosem feleltem egy hajóért, függetlenül attól, hogy éppen a kikötőben vesztegelt, és számítani lehetett rá, hogy a kapitány rövidesen visszatér. A mámorító érzést némiképp ellensúlyozta a felelősség nyomasztó súlya. Amikor megláttam a foglyokat, akkor szembesültem azzal, hogy... nem megfelelő körülmények között vannak. Egyértelművé vált

számomra, hogy sokat szenvedtek, elcsigázottak és betegek. A *Rosa* elfogása óta ketten már meg is haltak. Én azonban csak arra bírtam gondolni, hogy nem hibázhatok a számolással. Talán még az is eszembe jutott, milyen szerencsétlenek. A kötelességtudat azonban erősebb volt bennem, mint a keresztényi együttérzés. Mindegy volt, hogy férfiak, nők vagy gyerekek...

Nem folytatta.

- Nyilván Simellia jár a fejében.

- Több fekete tengerész is szolgált alattam. Az merőben más. Azok a nyomorultak a raktérben... Nem is tudom... Vajon ugyanolyan kedvesen viselkedett volna velem, ha tudja, hogy amikor végignéztem rajtuk, csupán egy végösszeget láttam?

- Tisztában van az akkori eseményekkel.

Gore meglehetősen komoran bólintott, majd ismét a szájához emelte a poharát. Nem kortyolt azonban bele, hanem a pereme felett engem figyelt. - Talán megbocsát az észrevételért - mondta -, de úgy vélem, nem teljes egészében angol.

- Ügyes - feleltem, amilyen kimérten csak tudtam. - Miből jött rá? A szemem alakjából?

- A szája színéből.

A jég fagyos koccanással koppant a pohár fenekén. Ezt még sosem mondták nekem.

Nem szerette, ahogy a huszonegyedik században beszélnek. A legnagyobb ellenségének a „viktoriánus” jelzőt tekintette, amit igazság szerint sokan meglehetősen nemtörődöm módon alkalmaztak az 1710 és 1916 közötti időszakra. Csakhogy mindaz, amit lényegileg viktoriánusnak tartottam, valójában a jövőjére vonatkozott, az ő szemében viszont rémisztő, irdatlan, úriemberhez nem méltó és helytelen volt. Nem tudott mit kezdeni a „klasszikus zene” fogalmával, aminek az ő fejében a klasszicizmushoz, az enyémben pedig a sok

hegedűhöz volt köze. Utálta a „ráír“ szót mint ígét, a „szexet” mint cselekvésformát és a „paradicsomot” mint salátaalapanyagot. Egy nap a délutáni sétájából hazatérve elgondolkozva felém fordult.

- Találkoztam egy bájos hölgygel, aki meglehetősen virgoncnak tűnt, és dőlnek szólított. Ez mit jelent?

Talán mondanom sem kell, hogy félvérnek hívtam, mint ahogy azt sem, hogy némi időbe telt erről leszoktatnom. Magam is használtam a kifejezést, mielőtt megtanultam volna, hogy nem helyes. Sokan már azt is elfelejtették, milyen új keletű a „kevert származású” szókapcsolat, és mire a minisztériumhoz kerültem, már azt sem illett használnunk. Ehelyett úgy kellett fogalmazni, hogy „kevert etnikai háttérrel rendelkező egyén”.

Azért is vettem a fáradságot, hogy kijavítsam, mert magam előtt sem voltam egészen tisztában, mi is vagyok valójában. Egy „kevert származású” elvileg egyik felmenője örökségét sem mondhatja teljesen magáénak, ugyanakkor a „kevert származású” megjelölés sem fedi őket teljesen; túlságosan képlékeny a fogalom. Azelőtt minden kevert származású emberre önálló szigetként gondoltam, amelynek egyetlen lakója van. Talán azért, mert a kambodzsai diaszpóra olyan kicsi, de az is elképzelhető, hogy a magam makacs módján kivétel akartam lenni.

Graham más szavakat és kifejezéseket is használt, ha nem is tévesen, de nem is helyesen, mint például „a maga népe” vagy „a maga kultúrája”.

Amikor feleslegesen ingerülten szóvá tettem, hogy mindketten ugyanahhoz a néphez és kultúrához tartozunk, kedvesen közölte, hogy szerintem nem egészen. Aztán következtek az internetről származó képek Kambodzsáról, az ottani ételekről, viseletekről és szokásokról. Kezdetben én kerestem neki, mert még nem tudta, hogyan is kell böngészni, az angol nyelvű internet pedig nem az én oldalamon állt. *Egzotikus, barátságos, konzervatív, ellenálló.* A kérdéseinek a

megfogalmazása is sántított. Ki kellett javítanom az „őst“ „nagyszülőre“, a „megszenteltet“ „műveltre“, a „törzsfőt“ pedig „földművesre“. Reményteli csillogással a szemében megkérdezte tőlem, mikor ismerkedhet meg a családommal. Noha szigorúan tilos volt, mutattam neki egy képet a szüleimről és a húgomról a hajszálrepedésekkel tarkított kijelzőjű privát mobilomon.

- Magából kettő van! - mondta olyan önfeledt lelkesedéssel a testvéremre bökve, hogy inkább gyorsan elraktam a telefont.

Az időutazással való ismerkedésem kezdeti szakaszában körvonalazódó elméleteim egyike szerint a nyelvből származik a tapasztalat - hogy a nyelv segítségével nem egyszerűen leírjuk, hanem létrehozuk a világot, mint ahogy Ádám is nevén nevezte a dolgokat, vagy mit is csinált pontosan az édenkertben. Lényegét tekintve az elméletből az következett, hogy a világmindenség ismerős fogalmak kiterjedt hálózata révén belakható. Visszatekintve talán többet kellett volna azzal foglalkoznunk, hogy elmagyarázzuk az elszármazottaknak, miért ne használjanak egy bizonyos, immár gyalázkodásnak minősülő szót. Némelyikük egyáltalán nem tudott ezzel mit kezdeni.

Az időben súlytalanul sodródó elszármazottakat kíméletlenül arra neveltük, hogy mindent megfelelően hívjanak. Az elmélet értelmében minél pontosabb a szóhasználatuk, idővel annál jobban tudnak alkalmazkodni. Az *asszimilálódni* szót használtuk - képesek lesznek asszimilálódni, ha „telefont“ mondanak az „istentelen készülék“, és „autót“ a „ló nélküli szekér“ helyett -, valójában azonban úgy értettük, hogy *túlélni*. A hidakkal szemben támasztott elvárás az volt, hogy napi szinten használt szótárként működjenek. Az elszármazottak Simelliát és engem valahogy különösképp szokatlannak találtak, így sokkal több kérdést tettek fel nekünk (Ezerhatszáznegyvenöt: „Nem fog túlhevülni a maguk női agya?“; Ezerhétszázkilencvenhárom: „Mikor szabadultak meg a béklyóiktól, hogy ezekre a - hogy is hívta? -

»nadrágkosztümökre« cserélhessék őket?»). Zavarba hozott ez a nemünket és a bőrszínünket érintő modoroskodás. Szó sincs arról, hogy olyan szerettem volna lenni, mint Ralph, vagy megkeményíteni a lelkemet, mégis örültem volna a tekintély kiegyenlítő jellegének.

Heti kétszer az elszármazottakat egy kényelmes székbe ültettük, az előttük lévő asztalon egy képernyővel és egy kanna teával. Utóbbi nem tartozott szorosan a kísérlethez, mégis készségesebbek voltak, ha teát iszogathattak csészből - még Ezerhatszáznegyvenöt és Ezerhatszázhatvanöt is, akikben még nem alakították ki az ilyesmire való fogékonyságot. Mindez merőben kínos; olyasmi, ami inkább az angolokat bemutató karikatúrákra való, mégis hatékonynak bizonyult.

Az illetékes híd az egyirányú tükör túloldalán foglalt helyet a kísérletet végző jóléti csapat tagjaival. Némán figyeltük, ahogy sorra feltűntek a képernyőn a huszonegyedik századi életet ábrázoló képek, amelyeket aztán az elszármazottnak fennhangon le kellett írni. Az elavult kifejezések használatát, a szótévesztést és a teljes tájékozatlanságot rögzítették, hogy aztán a híd kijavítsa azokat a hétköznapiak során.

Az elején ez a nyelvi kísérlet hátborzongató, már-már érzéki élvezettel járt. Szinte bosszúként hat megállapodni egy adott jelentésben. Aki képes a saját értelmezését elfogadtatni másokkal, bizonyos tekintetben kiszakítja a saját elmúlását az időből, legalábbis addig, amíg van, aki azt felelevenítse. Én mindenesetre megértettem, miért válnak egyesek íróvá, miért kényszerítenek ki a féltékeny szeretők annyi hamis szerelmi vallomást, illetve miért úgy néz ki az angol történelemoktatás, ahogy.

Néhány alkalom után azonban a kísérlet empátiát mérő Voight-Kampff-tesztes, neonoiros varázsa megkopott, a híd és az elszármazott számára egyaránt unalmassá vált. Gore viccesnek gondolta, ha a képernyőn megjelenő képek fals értelmezését adja - például mire utalhat

a sellő egy kávézónál. Egyszerre találtam bájosnak és bosszantónak, hogy képes bugyuta játékokat játszani a laboratóriumban. Nem sok tapasztalattal rendelkeztem a sármos viselkedésről - arról a kellemesen idejétmúlt valamiről, ami a különcök sajátja -, és a hasonló jellemvonásokkal szembeni meglehetősen nyers védekező mechanizmusaim (flörtölés, udvariaskodás, meghunyászkodás) sosem váltak be, Gore ugyanis nem közvetlenül felém irányította a sármját, hanem egyszerűen sugárzott belőle. Ennyi erővel akár a szelet is megpróbálhattam volna bezsákolni. Gore pedig egyre csak mondta: Boleyn Anna ismerkedése a konfekciódivattal, ló egy iPhone-üzletben. A baj az volt, hogy vicces volt. A mókás férfiak ártalmasak az egészségre. A jóléti csapatból valaki behízeglő hangon megkérte a hangosbeszélőn keresztül, hogy csak azt mondja el, amit lát, mire Gore-ból valósággal dőlni kezdtek a viktoriánus szófordulatok, én pedig rágni kezdtem az ujjamon a bőrt.

Egy keddi napon, amikor különösen pedáns kedvében volt, egy szőke, a homlokát ráncoló, katonai gyakorlóruhába öltözött és gépfegyverrel a kezében az aljnövényzetben gubbasztó nőről készült kép jelent meg a képernyőn. A férfi egy pillanatra elnémult, ahogy a teáscsészéje pereme mögül szemügyre vette a felvételt.

- Gore parancsnok? - próbálta szóra bírni az egyik jólétis.

Erre felénk fordult, és felsóhajtott.

- Egy nő a munkahelyén - közölte.

A kísérletvezető elnevette magát, pedig nem lett volna neki szabad, majd azzal igyekezett menteni a kínos helyzetet, hogy felmutatta felém a hüvelykujját. Ezt csak a szemem sarkából észleltem, én ugyanis Gore tekintetét kerestem, nem tudtam azonban, hogy elárultam-e neki, a tükör mögül látom őt.

Az első néhány hónap azzal telt, hogy apránként kirajzolódott előttem a személyisége, mint ahogy egy dagerrotípián láthatóvá válnak

az illető arcvonásai. Vegyük például a vasárnap reggeleket. Egyszer tíz előtt felkeltem (merőben szokatlan), és leballagtam a konyhába, a mandarin édességét idéző tavaszi napsütéstől túlságosan kábán ahhoz, hogy reggelire gondoljak. Amikor Gore belépett a bejárati ajtón, éppen a vízforralót néztem meredten.

- Jó reggelt!

- Csak nem sétálni volt?

- Nem, misén.

Furcsa szégyenérzet lett rajtam úrrá, mintha azt közölte volna velem, vasárnap reggelenként játszóházba jár.

- Észrevettem ám, milyen szörnyen elvilágiasodott kor a maguké - mondta elmosolyodva. - Nyugodtan ölthet kevésbé pironkodó arckifejezést.

Hosszú sétákra ment, amelyekről villanyvezetékekről és szétszerelt gáztartályokról készített vázlatokkal tért haza. Aprólékos, komor hangulatú tusrajzainak kidolgozottsága ismerős volt számomra a tőle származó és a levéltárban őrzött hajóképekről. Nem tudtam eldönteni, fenséges ipari látomásokat vagy roncsolt fémszörnyeket lát-e. Lehet, hogy semmi különlegeset, csupán formákat látott. A legjobban sikerült rajzát nekem adta, amelyet aztán kitettem a parányi irodám falára.

A jóléti csapat nyomására a minisztérium engedélyezte az elszármazottak számára a személyzeti edzőterem és az uszoda használatát. Gore elkezdett bokszozni, gyakran Ezerhatszáznegyvenöttel, Thomas Cardingham főhadnaggyal. Nyilván valamelyik jóléti pancser megpróbálta őket meggyőzni, hogy csatlakozzanak a vívócsapathoz (amely egyetlen főből, nevezetesen a pancserből állt), ha már úgyis tudnak kardot forgatni. Amikor odanyújtott neki egy tört, Cardingham úgy elkezdett nevetni, hogy még az orra is elcsöppent. Gore körültekintőbben járt el - ő a kisugárzásával fegyverzett le másokat -, úgy értesültem azonban, hogy meglehetősen szemléletes leírását adta a

navarinói ütközet során látottaknak. Egyikük sem volt képzett vívó. Mindössze annyit tudtak, hogyan kell megölni valakit egy karddal. A pancser inkább ejtette a témát.

Gore értetlenül állt a szupermarketek polcain sorakozó húskupacok és a vadászat körüli fenntartásaink előtt. A jóléti csapat valamelyik tagja megismertette az elszármazottakkal az *életminőség* fogalmát, majd Gore arra panaszkodva, hogy nem tud vadászni, illetve nincs kellő vadászterület, egy légpuskával szerzett neki érvényt.

Egyik reggel arra jöttem le, hogy a kertünkben élő összes mókussal végzett, és egy igencsak groteszk látványt nyújtó, szőrös kupacba halmozta a tetemeket.

- Mi a franc?!

- Igazán felesleges káromkodni. Hallottam, amikor az elképzelhető legdurvább módon beszél velük a fű miatt, ezért gondoltam, megszabadítom magát tőlük.

- De hát mind halott!

- Még szép. Jól tudok célozni. Hogyan viszonyul a galambokhoz?

- Hagyja őket békén!

- Ahogy óhajtja. Nincs kedve egy szép kalapot készíttetni ezekből?

- Dehogy!

Később, vacsoránál - amely egy beazonosíthatatlanul elszenesedett húsból és bágyadt zöldbabból állt - közölte:

- Meggyőződése, hogy sokat javítana az életminőségemen, ha szereznék egy kutyát.

Az elszármazottaknak nem lehetett háziállata. Ófelsége kormánya nagylelkűsége tette lehetővé az elszállásolásukat, és nem vállalhatták egy jószág gondozásának a terhét. Nem beszélve a bútorok amortizációjáról, valamint arról az előttük sosem hangoztatott feltételezésről, miszerint ha bármilyen elválkozás következtében elhaláloznának, az állat gazdi nélkül maradna.

- Elég kicsi ez a ház egy kutyához - dünnyögtem.

- De hiszen csak ekkorák - felelte, miközben megmutatta, mekkora is egy természetes eb.

- Hol aludna?

- Ahol lefekszik.

Tudtam, hogy az expedícióra vitt magával egy fekete labradort, amely azonban olyan öreg volt, hogy a felfedezőút több résztvevője is megemlítette az általuk írt levelekben, mennyire rossz bőrben van. Nyilván elpusztult, a legénység többi tagjával együtt.

- A macskák kisebbek - jegyeztem meg azzal a feltett szándékkal, hogy csendesebb vizekre evezzünk.

- Semmi szükségünk macskára - válaszolta. - Egy házi kedvenc, amely órákig alszik, és játszik az áldozatával? Annak megteszi maga.

Majdnem letűdöztem egy egész zöldbabot. Végignézte, ahogy harákolva simogatom a gigámat, majd töltött egy kis vizet.

Egyértelmű volt, hogy unatkozik. A huszonegyedik század minden kényelme és élvezete ellenére unatkozott. Komfortos életvitele lehetővé tette, hogy olvasson, kedvére eljártsszon bármilyen gondolattal, a filmintézet által elérhetővé tett sorozatokat bámuljon, órákat sétáljon, szonátákat tanuljon és szíve legnagyobb örömére fessen. Nem kellett dolgoznia, és anélkül részesült koszt-kvartélyban, hogy meg kellett volna erőltetnie magát vagy munkára kellett volna bírnia szürkeállományát. A céltalanság miatt unatkozott. Kezdett mindenből elege lenni, és attól tartottam, csak idő kérdése, mire rám un.

Május végén került sor az elszármazottak MRI-vizsgálatára. Metróval mentünk a minisztériumba.

Az orvosi stáb a megfigyelőszobába tessékelt, miközben előkészítették Gore-t. Három férfi állt a kezelőpultnál. Egyikük radiológus volt, és már láttam korábban, egy másik magas, napbarnított

bőrű, őszülő hajú fickó pedig egyenruhát viselt. A rangjelzése alapján dandártábornok volt.

A harmadik az elszármazásügyi államtitkár volt. Olyan jámbor természetű volt, akár egy kupac saláta, mutatós szarkalábai pedig öregségére egészen vonzóvá tették. Úgy viselkedett, mint akinek nem való a munka – nemcsak az államtitkári állás, hanem bármilyen -, az ugyanis nem elég sikk. Úgy sejtettem, hogy azért kapta meg a pozíciót, mert valakinek az apja ismerte valaki másnak az apját. Annak ellenére, hogy híd voltam, vagyis fontos eleme a programnak, szinte alig érintkeztem vele korábban. A tényleges irányítás Adela kezében összpontosult.

- Államtitkár úr! - köszöntem.

Szívélyesen fogadott. A dandártábornok, aki már így is szálfaegyenesen állt, még jobban kihúzta magát.

- Á, találkozott már...?

- Asszonyom! - köszöntött az egyenruhás. Lenyűgöző hírbeolvasó-frizurája volt, amelyről azt hittem, már a hetvenes években kiment a divatból. - Ön ugyebár Gore parancsnok hídja?

- Igen, uram.

- Gratulálok a megbízáshoz! Honnan érkezett? A különleges ügyosztályról?

- Nem, uram. Az egyik háttérintézménynél dolgoztam.

- Viselkedéstudomány?

- Nyelvi részleg.

- Figyelemmel fogom kísérni a pályáját - közölte a dandártábornok.

Nyomban megutáltam. Úgy beszélt velem, mintha minden egyes szavát meg kellene rágnia.

- Olyan, mintha egy puskacsőben feküdnék - hallatszott Gore hangja a mikrofonon keresztül.

- Engedje el magát! - felelte a radiológus.

- Vízszintesen fekszem. Ennél jobban nem tudom elengedni magam. Képesek ezzel a szerkezettel kiolvasni a gondolataimat a fejemből?

- Egyáltalán nem.

- Ez esetben megnyugodtam. Biztosíthatom önöket, kizárólag jó szándékkal viseltetek önök iránt.

Miután a mágnesek elvégezték a dolgukat, Gore átjött a megfigyelőhelyiségbe. A dandártábornok egyenruhája azonnali hatást váltott ki belőle, és kissé kimérten ugyan, de vigyázzállásba vágta magát. - Pihenj! - mondta a másik. - Éppen indulni készültem.

- Uram!

Még az államtitkár is megkönnyebbült, amikor a fickó távozott.

- A védelmi minisztériumból jött - osztotta meg velem bizalmasan. - Tudja, hogy van ez: a nagytestvér figyel a kicsire.

- Jól sejtem - kérdezte Gore -, hogy az orvostudomány a csodámra jár?

- Körülbelül egy hét múlva lesznek végső eredmények, de nem hiszem, hogy aggódnia kellene - felelte a radiológus. - Nem láttam semmiféle rendellenességet.

- Akkor valóban nem látta a gondolataimat...

- Sajnálom, hogy csalódást okoztam.

Arthur Reginald-Smyth következett, aki a hídja nélkül érkezett a vizsgálatra, és meglehetősen feszültnek tűnt. Sőt kifejezetten zöld volt az ábrázata. Magas férfi volt rövidre nyírt hajjal és határozott arcéllal. El kellett távolítania a pecsétgyűrűjét, mielőtt elhelyezkedett volna, és amint lefeküdt, remegni kezdett a keze.

- Kérem, nyugodjon meg! - mondta neki a radiológus. - Biztosíthatom, hogy jó kezekben van.

Gore a férfi válla felett odahajolva beleszólt a mikrofonba:

- Jó móka, Tizenhat. Készítenek egy felvételt a gondolataidról.

- Nem is...

- Te vagy az, Negyvenhét? - kérdezte Reginald-Smyth az izgatottságtól rekedt hangon. - Mit keresel itt?

- A gondolataidban olvasok, öregfiú. Juj, ez nem volt szép! Micsoda ocsmányság, te jó ég! Tényleg ennyi cukorral iszod a teádat?

Reginald-Smyth keze immár nem remegett.

- Ideje volna újra kihajóznod - jegyezte meg a férfi már-már derűsen.

- Elkezdenénk, uram - szólalt meg a kezelő. - Lehet, hogy kicsit hangosnak találja majd a készüléket...

- Jaj!

- Semmi gond.

- Úristen!

- Ez a gondolatod tetszett - közölte Gore. - Mintha keringőző elefántokat láttam volna.

- Akár az ágyúdörgés!

- Vagy a keringőző elefántok dübörgése. Mivel azonban még nem adatott meg találkoznom velük, nemhogy táncolni, nem tudom ezt megerősíteni. Reginald-Smyth lassan kinyitotta ökölbe szorított kezét.

- El nem tudom képzelni, ahogy táncolsz - felelte erőltetett élcelődéssel a hangjában.

- Pedig a gondolataid előttünk kirajzolódó csodálatos térképe alapján éppen ezt csinálod.

- Ugyan, fogd már be!

- Egyáltalán nem látjuk a gondolatait - közölte a radiológus, közben azonban vigyorgott.

- Ezt igazán elmondhatná Negyvenhétnek is - jegyezte meg a százados. - Jesszus! - tette aztán hozzá nyomban, összeszorítva a fogát, ahogy az MRI- gép ismét nagyot döndült.

- Ugye nem kell megvárunk az eredményeket? - fordultam oda a radiológushoz.

- Dehogy.

- Ha szeretne hazamenni, egyedül is visszatálolok - közölte Gore.
- Rendben.

Azzal a szája széles mosolyra húzódott, majd megveregette a kezelő vállát, és újból elkezdte megnyugtani a társát. Mintha kevésbé lett volna merev; mint amikor felvonják az árbóczászlót, amely egészen addig összehajtogatva lapult valahol. Persze olyan szolgálatot vállalt, amely együtt járt az agglegénységgel, mivel az élete java részét tengeren töltötte. Hiányzott már neki a férfitársaság.

Gyászos hangulatban léptem be az ajtón. Csak kapkodtam a levegőt, a gyomromat pedig üresnek éreztem. Valahányszor Gore-ra gondoltam, úgy éreztem, mintha egy már eleve feszes izmot feszítenék tovább, csak épp az agyamban. Elhatároztam, hogy azonnal írok a jóléti csapatnak, hogy megkezdjük a terápiát.

Mégsem bírtam megírni a levelet. Az ujjaimat mintha mágneses erő taszította volna a billentyűzettől. Lezuhanyoztam, majd kipakoltam a mosogatógépet. Megpróbáltam olvasni, de nem fogtam fel a szavak értelmét.

Végül kihúztam az éjjeliszekrényem legalsó fiókját, és kivettem belőle egy dobozkát, amelyben eredetileg egy töltőtollat kaptam. Körülbelül háromgrammnyi fűvem volt még és elegendő dohánypapír. Kibeleztem Gore egyik cigarettáját, majd a laptop billentyűzetének ellenálló ujjaimmal gyorsan sodortam egy meglehetősen csálé spanglit, és kiültem vele a hátsó teraszra. Egy bugyuta örvös galamb éppen áttotyogott a fűvön.

- Szia, madárka! Nem is tudsz róla, de megmentettem az életed.

Halk turbékolás volt a válasz.

Hallottam, ahogy elfordul a kulcs a zárban.

- Megjöttem.

- Itt vagyok. Nehogy le akarja löni ezt itt...

- Valami baja lett a cigarettának? Furcsa szaga van.

- Hihi! Dehogy. Jól viselte a százasos?

- Szörnyen érezte magát, de nem tartott sokáig. Később aztán szépen el kellett magyarázni mindent Miss Kemble-nek. Nem tudhattuk, nem idéz-e fel a gép valamilyen kellemetlen élményt. Arthur egy szűk postakocsiban való utazásra gondolt. Mindenesetre mindkettőnket kóklernek nevezett, és az értésünkre adta, hogy pontosan tudja, a készülék mágnesek segítségével fog képeket készíteni az agyáról.

- Ha!

- Felettébb különös teremtés. Magára emlékeztet.

- Jó értelemben?

Gore elmosolyodott.

- Mi van ebben a cigarettában?

- Megígéri, hogy senkinek sem szól a minisztériumban?

- Á, tiltott dohány. Tele van bacival.

- Nos, kannabisznak hívják. De számos elnevezése létezik. Néhány évvel ezelőtt legalizálták, de mostanra már kiment a divatból.

- Mit csinál?

- Ki akarja próbálni?

Felvonta az egyik szemöldökét, de aztán csatlakozott hozzám. A galamb, amely látta, mi történt a mókusokkal, elrepült.

- Rendesen meg kell szívni. Kicsit köhögni fog. Látja?

- Pfuj!

- Próbálja meg újra!

- Nem jó.

Azzal könnybe lábadt szemmel visszaadta a spanglit, és előkereste a cigarettáját. Bágyadt, langyos tavaszi este telepedett a kertre. Egymás mellett üldögélve füstölögtünk a gyérülő fényben. A galamb visszatért, és úgy méregetett minket, mintha arra számítana, hogy hamarosan madáreleséggé bomlunk.

- Maga szerint milyen színű az a szárnyas? Orgonaszínű?

- Orgona?
- Az ott. Orgona- vagy levendulaszínű?
- Micsoda?
- Hogy?
- Mi?

Egymásra bámultunk, majd egymásnak dőlve féktelen nevetésben törtünk ki.

Inkább bementem főzni egy kanna teát. Gore talált egy csomag bontatlan csokis kekszet. Letelepdtünk, hogy kivégezzük az egészet.

- Szerintem szereznünk kellene egy kutyát.
- Hm, nem.
- Jól jött volna ez a haditengerészetnél.
- A csokis keksz vagy a fű?
- Mindkettő. „Fű”? Micsoda jópofa elnevezés! Mintha tündérek tömnék ezzel a pipájukat.

- Ha a haditengerészetnél járt volna fű a fejadaghoz, a sarki expedíció biztosan Rio de Janeiróban kötött volna ki.

- Pompás!

Erre ismét elkezdtünk erőtlenül röhögni.

- Mindenesetre örülök, hogy talált valamit a huszonegyedik században, ami elnyerte a tetszését.

Ahogy elmosolyodott, megjelentek arcán a kis gödröcskék.

- Arra gondoltam, hogy ha már úgyis lakótársak vagyunk, sőt talán már barátok, igazán szólíthatna Grahamnek.

- Kicsoda az a „tánti?” - szegezte nekem a kérdést másnap reggel. Mezítláb jött le, miután megfürdött, ráadásul nedves hajjal, ami még sosem fordult elő korábban. Azzal, hogy hosszabb lett a haja, újra behullámosodott.

- Ennyi alapján nem fogom tudni megmondani.

- Miután hazaindultál, a dandártábornok úr visszajött találkozni Arthurral. Elkezdtek beszélgetni a televízióról, amely Arthur szerint nagyszerű találmány. A dandártábornok úr használta a „tánti adója” kifejezést.

- Ja, ez egy nagyon régi becézése a BBC-nek. Szerintem a hatvanas évek óta senki sem használja. Mármint az ezerkilencszázhatvanas évek óta. Milyen furcsa! Tőlem is azt kérdezte, nem a különleges ügyosztálytól érkeztem-e. Nem is emlékszem, mikor hívta valaki így legutóbb a terrorelhárítást. Lehet, hogy nem is olyan furcsa. A nagykutyák mind a múltban élnek.

- Mint mindig is tették. De miért „tánti”?

- Az egész csatornát olyan komolykodó és lekezelő nevelési szándék jellemezte. Tudod, mindenáron hatni akartak a munkásosztályra.

- Az ezerkilencszázhatvanas években? Amikor még lehetett beltérben dohányozni?

- Igen.

- Miért nem oda kerültem? Divatosnak számított még a kalaphordás? Feltűnt, hogy csak a legvallásosabbak tartják magukat ehhez a derék szokáshoz.

- Divat... - dűnnyögtem, majd elővettem a mobilom, rákerestem egy hatvanas évekbeli miniszoknyás lányra, és megmutattam neki a képet. Némán elpirult.

- Nos, ez igencsak egészségtelennek tűnik.

Jóval később, de még aznap megkérdezte:

- Mi annak a kézi szerkezetnek a neve, amely valami fényes, hártvás rácsozatot vetített, rajta szöveggel.

- Egy hártvás...? Nem okostelefon volt?

- Nem, egészen más volt az alakja, és amit vetített, kiállt belőle. Megpróbáltam emlékezetből lerajzolni.

- Fogalmam sincs, mi ez. Hol láttad?

- A minisztérium előtt. A személyzeti bejáratnál állt valaki, és a levegőbe vetített ezzel.

- Ez egy, nos... Fogalmam sincs, mi lehetett. Biztosan így nézett ki?

- Igen. Vetített vele.

Az asztalhoz hajoltam, hogy megnézzem a rajzot, legalábbis úgy csináltam. Valójában a szempillája párhuzamos sörtéit néztem, ahogy a homlokát ráncolva a lapra meredt.

III

Gore a kabinjában fekszik, és a fájó kezét vizsgálja.

Stanley „nagy fokú erőtlenségről” beszélt, de mindannyian tudták, mire gondol. Skorbut. Őrjítő búskomorság, elpattanó hajszálerek, a kinyílt rózsaszirmaiként lazán lifegő fogak, a szokásosnál is nagyobb honvágy, sajgó ízületek. Állítólag egy nagymértékben kimerült egyént akár a narancs illata is képes megörjíteni. Ha az anyjára gondol, mintha lándzsát döfnének az oldalába, és csak nem akarnak begyógyulni a sebek.

Szélesre nyitja a tenyerét, mintha egy oktávot akarna átérni a zongora billentyűzetén. Égető, mély fájdalom lüktet a kötés alatt.

Még Ausztráliában, Stokes kapitány oldalán szerezte ezt a már egyszer begyógyult sebet, amikor felrobbant a kezében a fegyvere. Éppen a parancsoki csónakban eveztek, hogy feltérképezzenek egy folyót. A túlparton annyi kakadut láttak, mintha felhő ereszkedett volna a fákra. Fogta a sörétes puskáját, és célzott.

- Ma este madárkát eszünk - jegyezte meg az egyik evezős.

- Már ha Gore nem hibázza el - felelte Stokes.

- Sosem hibázok.

Nem emlékszik arra, mi történt ezután. Éktelen durranás hallatszott. Biztosra vette, hogy látott egy aláhulló madarat. Aztán az ég kékje tárult elé. A csónak alján feküdt a hátán fekvve. Mintha fájt volna a keze, de nem volt benne biztos. Nedvességet érzett. Felült. Stokes falfehéren nyújtotta felé remegő kezét.

- Eltaláltam - közölte Gore halkan. A kapitány elnevette magát.

Hiányzik neki Stokes, mint ahogy Ausztrália is. Szívesen érezné újra a földrész belsejére jellemző, magzatvízszerű forróságot. Már azt sem tudja felidézni, milyen az, amikor kellemesen melege van, nemhogy a tikkasztó hőséget. Hiányzik neki az újdonság és a felfedezés öröme. Szívesen látna maga előtt egy fát, vagy botladozna az aljnövényzetben. A jelenlegi helyzetében még az is semmiségnek tűnik, hogy ha gyomorpanaszai lennének, mert megevett egy emberi fogyasztásra alkalmatlan bogyót. Ennél a kietlen vidéknél nincs semmi sivárabb. Azt sem bánná, ha láthatná a családját, akik Új-Dél-Walesben élnek, de ezen sem rágódik sokáig, mint ahogy a kezén lévő sebbel sem foglalkozik különösebben.

A keskeny fekhelyen átfordul a másik oldalára. Mostanában egyre vékonyabb. A csípőcsontja mint valami építészeti szerkezet. A bőre alatt kirajzolódik a csontozata, aminek nem örül, mert nem szívesen gondol a testére, nehogy annak is eszébe jusson ő, és elkezdjen követelőzni. Persze mindig is vékony volt. Felesleges azon keseregni, hogy a Jóisten nem ugyanolyan apollói termettel áldotta meg, mint amilyen James Fitzjamesnek és James Fairholme-nak jutott osztályrészül.

Mint ahogy azon is, mennyire nem talált aznap semmit. Holnap is felkerekedik, és nagyobb vadat ejt majd el. Amikor legutóbb északon járt, négykézláb is sikerült leterítenie egy rénszarvast. Karácsonykor került az ünnepi asztalra. Huszonhat éves volt akkor. Robert McClure szolgált az oldalán. Robbie akkor még jóképű volt. Épphogy elkezdett ritkulni a haja a homlokánál. Milyen nagy, szomorú szemmel tudott nézni, amikor vasárnaponként Back kapitány a legénység hiányzó tagjaira emelte a poharát. Robbie sosem írt, és egy több hónapos újságból értesülhetett volna az expedícióról valamelyik isten háta mögötti állomáshelyén, ahová küldték. Bizony sokan hiányoztak.

Igen, holnap újra elmegy vadászni. Ha van valami, amivel a Jóisten megáldotta, az az, hogy remekül céloz. Ért ahhoz, hogyan kell ölni.

Időnként akár embert is. Valahányszor meghúzza a ravaszt, érzi, hogy valaki szereti.

Harmadik fejezet

A ház, amelyben felnőttem, tele volt hivatalos iratokkal. A hálósobám padlóját számlák és parkolási bírságok elleni fellebbezések borították, köztük olyanok, amelyek még nálam is régebből származtak. Akadtak rég lemondott újság-előfizetésekről szóló papírok, időközben beváltott betétkönyvek, elismerő szavakkal teli iskolai bizonyítványok. Az egyébként brit állampolgársággal rendelkező édesanyám az egyik fiók alján őrizte a kambodzsai útlevelét. A benne szereplő fényképen egy fiatal nő látszik, csodálatos, sisakszerűen nyírt fekete hajjal. Sosem ismertem őt, és édesanyám is sajnálkozással vegyes megvetéssel gondolt rá. Voltak bizonyos dolgok, amelyekről a fiatal nő megfeledkezett, vagy amelyeket feleslegesnek vélt, így aztán édesanyám élete végéig kénytelen volt együtt élni a hibáival.

A családom a saját létezését igazoló módon élt, mint a kagylókba bújó rákok. A por és a száraz papírzörgés időnként szó szerint fullasztó volt. Mégsem túrtuk volna, hogy bárki is megmondja, mire nem vagyunk jogosultak, vagy miről nincs írott bizonyítékunk. Emellett mindenről készült másolat.

Mivel ilyen háztartásban nőttem fel, mindent rögeszmésen megőriztem. Így lett belőlem kiváló köztisztviselő, a húgomból pedig a legalaposabb olvasószerkesztő. Imádtam, hogy minden sűrítető. Nem volt olyan különleges férfi, aki egy nap ne találta volna magát egy lábjegyzetben vagy az egyik zöld mappámban. Az archívummal a kezem ügyében irányítani tudtam a rendszert. Mindegy, hogy csupán az iratrendezőről volt szó. A lényeg az irányítás volt, és másra sem vágytam jobban.

Meglepő tehát, hogy Grahamnek a vetítőkészülékről készült rajzát amolyan viccként rögzítettem, mint egy Kr. e. 70-ből származó pénzérmét. Amolyan fiatalkori zsengeként tekintettem rá, modern emberként készült egyik legkorábbi rajzaként, amelyre majd később emlékezhet idekerülésének valamelyik kerek évfordulóján, nem pedig - mint utóbb kiderült - egy másik kor piros betűs alkalmaként.

Mire kitört a nyár, Grahamról gyakorlatilag nem lehetett megállapítani, hogy nem ebben a korban született. Egyszerű inget hordott, és mindig frissen borotválkozott. Megvolt a kedvelt mosási programja. Reggelente, miután felkelt - órákkal korábban, mint én -, elment futni. Időnként arra ébredtem, ahogy dohányosokra jellemző hurutos zihálással benyit a házba. Megesett, hogy inkább rám bízta a cigarettaját, és igyekezett tartani magát ahhoz, hogy vacsora előtt nem gyújt rá.

Máskor úgy éreztem, szándékosan viselkedik úgy, mint aki ki nem állhatja a huszonegyedik századot, mintha az asszimilációjával megtagadná a múltját. Meglehetősen ingerlékenyen és elutasító módon fogadtam ezt; képtelen voltam szembenézni a miértjével. Hallottam saját magamat, ahogy gyözködöm: *alkalmazkodás, józan, állampolgár, felelősség, értékek*. Eltűnődve fújta felém a cigarettafüstöt.

Nem bírtam felkelteni az érdeklődését a filmek iránt. Gyakran belealudt, ha vacsora után megpróbáltam neki mutatni valamit; ugyanolyan könnyedén képes volt végigaludni a *Blues Brotherst*, mint a *harmadik embert*. Később megtudtam, hogy a mozgókép iránti érdektelenségét ugyanolyan furcsának találta a többi elszármazott, mint én. Mindegyikük a korszak legnagyobb művészi teljesítményének tartotta. (Egy még későbbi alkalommal Ezerhatszázhatvanöt - Margaret Kemble - rávette, hogy megnézzze vele az 1917-et, amit a döbbenettől bírt csak ki. „Szegény Arthur! - mondta nekem. - Fogalmam sem volt róla.”)

Ugyanakkor a bármelyik szobában megszólaltatható, végtelen mennyiségű zene lehetősége egészen magával ragadta. Így tanult meg gépelni, miközben egyesével bepötyögte a vágyott szimfónia nevét, és egy egész percig kereste az „M” betűt. Elmondása szerint a maga idejében belülről fel-felbugyogó zene hangjára vadászott, gyakorlatozott és teljesített őrszolgálatot, mintha Jeanne d’Arcnak walkmanje lett volna; most végre le tudta játszani a zenét, amelyre csak félig emlékezett.

Sok Bachot hallgatott, aminek örültem, valamint Mozartot, amit elviseltem. Szerette Csajkovszkijt, élvezte Elgart, Vaughan Williamst és Purcellt érdekesnek találta, Sztravinszkijt azonban ki nem állhatta. Ha már a filmmel kudarcot vallottam, megpróbálkoztam a könnyűzenével. Amikor egy kis korai rock ’n’ rollt mutattam neki, egyszerűen megvonta a vállát; amikor néhány nyolcvanas évekbeli szentimentális rockballadát játszottam le, kiborító udvariassággal végighallgatta. Abbéli igyekezetemben, hogy megismertessem vele nem zenekari szerzeményeket, süket fülekre találtam, mígnem váratlanul, teljesen megmagyarázhatatlan módon és tőlem függetlenül megkedvelte a Motown lemezkiadó anyagait.

Hetente egyszer minden elszármazott átesett egy empátiavizsgálaton, miközben a hidak őszinteségét is ellenőrizték - legalábbis ezzel viccelődünk magunk között. Az időutazással kapcsolatos másik feltételezés szerint az érintetteket csökkent együttérző képesség jellemezheti. Miután az akaratuk ellenére egy új korban találják magukat, ahol számukra idegen helyekkel és emberekkel találkoznak, az elszármazottak úgy védekeznek, hogy „másként” tekintenek a többiekre; sőt, ami még ennél is rosszabb, képtelenek lesznek pszichésen elfogadni ezeket a „másokat”, mivel nem tapasztalták meg a történeti idő múlását. Az elmélet alváskutatás alapján született. Alvás közben egy idő után mindenkinél elérkezik a REM-szakasz, és az álmainkon keresztül

dolgozzuk fel a nap történéseit. Azok azonban, akiknek megszakított, nemlineáris alvási ciklusaik vannak - például a poszttraumás stressz-szindrómában szenvedők, akiknek kiugróan magas noradrenalin-szintje gátolja a REM-álmok kialakulását -, képtelenek mélyen aludni, hogy feldolgozzák az élményeiket és kémiai úton hatástalanítsák azokat, így aztán a feldolgozatlan erőszakról és félelemről őrzött emlékeik kihatnak életük ébren töltött időszakára is. Ahogy adott ideig tartó, megfelelő körülmények szükségesek a jó alváshoz, ugyanúgy adott ideig tartó, megfelelő körülmények szükségesek a valóság empátiás érzékeléséhez.

Ebből adódóan az elszármazottakat heti rendszerességgel alávetették egy vizsgálatnak, amely során együttérzést vagy elutasítást váltottak ki belőlük, majd alaposan elemezték a reakciókat. Az első vizsgálatokat a minisztériumi laboratóriumban végezték, mivel azonban az elfüggönyözhető helyiségek túlságosan hasonlítottak a korábban általuk megismert kórtermekre, a helyszín szorongást váltott ki az elszármazottakból, és értékelhetetlen eredmények születtek. Graham például egyfolytában ki szeretett volna menni dohányozni (szapora szívverés), és nem bírt összpontosítani (ide-oda cikázó tekintet). Egyszer egyedült találtam rá az ötödik emeleten dohányzásra kijelölt, galambszarral vastagon borított erkélyen, ahogy éppen gondosan fejtegeti az elszívott cigaretta szűrőjéről a papírt. Egy ideig figyeltem, és érdeklődve néztem, hogy csak az ujjai mozognak. Az emberek többségére sok felesleges mozdulat jellemző, hacsak nem koncentrálnak, Graham azonban mindig csak azt a testrészét mozgatta, amelyiket éppen használta.

Végül átalakítottuk a minisztérium egyik faborítású helyiségét „könyvtárrá”, és ott végeztük a későbbi vizsgálatokat. Az elszármazásügyi államtitkár a saját költségén járult hozzá több tucat bőrkötésű, felvilágosodás korabeli tudományos munka és útikönyv

beszerzéséhez. Az egyik admin, aki történetesen művészettörténetből diplomázott, vett néhány bekeretezett Canaletto-nyomatot az eszközbeszerzési keret terhére, ami némi felháborodást váltott ki, mivel azonban az államtitkárnak tetszettek, jóváhagyták a kiadást.

Ezt követően az „empátiavizsgálat” hasznos eredményekkel szolgált - bár azért akadtak gondok. Egyik alkalommal, meglehetősen megosztó módon, olyan képek kerültek az elszármazottak elé, amelyek első világháborús katonákat ábrázoltak, akikkel modern fegyverek végeztek. Óriási felbolydulást váltott ki. Ezerkilencszáztizenhatot kénytelenek voltunk benyugtatózni. A többiek is elborzadtak. Még Ezerhatszáznegyvenöt és Graham is, akiknek pedig személyes harctéri élményük volt, teljesen kikészült az újkori fegyverek által okozott pusztítás mértékén. Az így kiváltott, vizsgálatnál szembeni pszichés ellenállás tönkretette a fáradtságos munkával szerzett adatokat. Eldöntöttük, hogy csak később szembesítjük őket Hirosimával, Auschwitzcal és a szeptember 11-ei terrortámadással. A vezetőség ígéretet tett, hogy elkészíti az ütemtervet, ez azonban sosem történt meg.

Ami a hidak „őszinteségvizsgálatát” illeti, mintha egy ezerkilencszázhatvanas évekbeli hidegháborús kémfilmben lettem volna. A hazugságvizsgálótól kezdve minden volt benne. Elektroenkefalográfiát csatlakoztattak ránk, majd megkérdezték, hogyan érezzük magunkat. A minisztérium által biztosított terápiával ellentétben ezen kötelező volt részt venni. A vezetőség egy hatalmas adatbázissal hasonlította össze az eredményeinket, bár senki sem tudta volna megmondani, honnan szedték a különféle referenciamutatókat.

Adela mindig jelen volt, sőt időnként közbe is avatkozott. Olyan benyomásom támadt, mintha egy kizárólag általa hallható színházi sűgőra figyelne, miközben ő az egyetlen, aki tudatában van annak, hogy színpadon áll, a többieket pedig úgy kell a megfelelő irányba terelgetni.

- Hogyan írná le a munkáját? - érdeklődött egy nap.

- Értelmes tevékenység - válaszoltam habozás nélkül. (Gyakran elhangzott ez a kérdés.)

- És még?

- Kihívásokkal teli. Szokatlan.

- Bármilyen más?

- Néha úgy érzem, mintha nem tudnék mindenről. Mint például, mihez kezdünk az időkapuval, ha kiderül, hogy valóban működik?

- Nem mondaná esetleg erotikusnak a munkáját? - kérdezte Adela.

A gépkezelő felszisszent, és felírt magának valamit arról, amit éppen látott. Szerintem ő is csak annyira számított a kérdésre, mint én. Elképzeltem, hogy éppen fekete iszapba süllyedek a hátamon fekve.

- Nem - feleltem nyugodtan.

- Biztos benne?

- Nem tudom, asszonyom. Az vagyok?

Adela szájának körülbelül a harmada mosolyra húzódott. Az arca újfent másmilyen volt. Kissé nyúzottnak és éhesnek tűnt, illetve mint akinek egy tarkójánál lévő papírcsíptető tartja az arcán a bőrt.

- Nem - válaszolta. - Nem is kell megnéznem az értékeit, hogy ezt megállapítsam.

- Ez nyilván azon is múlik, mit ért „erotikus” alatt.

- Egyáltalán nem. Mi a véleménye Gore-ról?

- Érdekes embernek tartom.

Adela a mérési adatokra sandított, majd még jobban elmosolyodott.

- Meg is vagyunk. Leállíthatja, Aaron.

A munkám java része nem járt ennyi súrlódással. Graham előmenetelének Quentinnek való kiértékelését kifejezetten élveztem. Ma a nagyra nőtt kisfiam közölte egy elektromos robogón ülő fickóval, hogy olyat csak a gyávák használnak. Ma letépte magáról a fejhallgatót, majd minden részletre kiterjedő beszámolót adott Tutanhamon sírjának feltárásáról, amelyről egy ókori Egyiptomról szóló podcastban hallott.

Ma *szándékosan* fémet tett a mikróba, noha határozottan megtiltottam neki, mert kíváncsi volt, mi történik. Csak ültünk, és azon törtük a fejünket, a viselkedése vajon elidegenedést vagy éppen alkalmazkodást tükröz-e. Valójában úgy éreztem, a tettei csupán arról árulkodnak, hogy ő Graham Gore. Elkezdtem önmagához viszonyítani, ami nem veszélytelen. Adela is észrevett bennem valamit, ami addig elkerülte a figyelmemet, és ha netán kevésbé ragadott volna magával a saját könnyelműségem, talán elgondolkoztam volna azon, miért nem állít le.

A rendszeres találkozóink egyikén megmutattam Quentinnek Graham rajzát. Azt hittem, ugyanolyan bájosnak találja majd, mint én.

- Szerinted mit láthatott? - kérdeztem. - Egy játékkonzolt? Stroboszkópot? Nagy összegben mernék fogadni, hogy valójában egy esernyőt látott, amely meglepte, amikor kinyílt.

Quentin azonban egyre csak a képet bámulta - miközben az arca egyre vörösebb lett -, majd összegyűrte, és az inge ujjába dugta. Aztán elkezdte vadul csépelni a billentyűzetet, mígnem a szoba túloldalán haragosan felbúgott a nyomtató. Közelebb intett magához.

- Miért kezdted el kinyomtatni a... - kezdtem a képernyőre meredve - kréta-tercier kihalási eseményről szóló Wikipédia-oldalt?

- Mert jó hangos a nyomtató - felelte Quentin. - Tuti, hogy bepoloskázták az irodákat.

- Biztos vagy benne? - kérdeztem elmosolyodva.

A nyomtató közben elhallgatott. A férfi szája meg-megrándult.

- Miben is vagyok biztos? - kérdezett vissza erőltetett könnyedséggel a hangjában.

Ahelyett, hogy elgondolkoztam volna, nem kellett-e volna tüzetesebben is szemügyre vennem a rajzot, az arcizmok működésében felfedezhető, gyengeségről árulkodó jelekkel bírtam csak foglalkozni. A szerződésünk értelmében nem távolíthattak el az időgépprogramtól, a vezetőség csupán „átírányíthatott” bennünket. Láttam már másokat

kiégni - nem látványos és dacos módon, hanem a várható eltávolítás miatt érzett elkeseredettségben főve -, mint ahogy azt is, hogyan terjed a tűz másokra, ha nincs időben elfojtva. Megveregettem Quentin vállát, és mondtam neki, nyugodtan megtarthatja a képet, ha szeretné.

Graham folytatta a hozzám történő akklimatizálódást.

„Elfoglaltnak tűnsz“, jegyezte meg egyszer, szinte félszegen, miközben azt nézte, hogyan gépelek a laptopomon. „Ez bonyolult lehet“, mondta máskor egyszerre incselkedő és sóvárgó hangon. Szinte mindannyiszor egy történettel folytatta, amely általában így kezdődött: „Amikor még Ismerősencsenganeve kapitánnyal hajóztam az Errőlbizonyárahallottál fedélzetén...”

Szerintem nem hencegni akart, csupán kapcsolódási pontot találni a női nem egyik képviselőjével, aki a tekintélye révén elveszítette a nőiségét. Idővel rájöttem, hogy ez zavar, amit kínosnak éreztem, mintha rajtakaptak volna, hogy azért panaszkodom, mert a férfiak immár nem füttyögnek a nők után.

A házat, amelyben laktunk, a minisztériumtól kaptuk, ezért nem kellett se lakbért, se közüzemi díjakat fizetnünk. Végre kezdett annyi pénzem lenni a megtakarítási számlámon, hogy akár egy vészhelyzet esetén is elegendő lett volna, és nem tűnt volna elenyészőnek egy fogászati beavatkozás ára mellett. Immár ahhoz a jövedelmi csoporthoz tartoztam, amelyről a szüleim mindig is álmodtak, mivel pedig meglehetősen garasoskodó körülmények és harmincnapos pénzvisszafizetési garanciajegyek között nőttem fel, nem tudtam, mit kezdjek ennyi pénzzel. Így aztán vettem egy tyúk formájú, kézzel varrott táskát. Olyasmi volt, amiből talán végre észreveszi, hogy nőből vagyok, amit addigra már igencsak szerettem volna, hogy elismerjen. Éppen hetedik vagy nyolcadik alkalommal olvasta újra a *Magányos vadászt*, amikor megmutattam neki a táskát.

- Nézd csak!

- Látom, a nőket a jövőben is lenyűgözik a haszontalan kiegészítők.

- Nem is haszontalan. Ez egy táska.

- Akkor sem fér bele semmi. Szerintem még ez a könyv is túl nagy lenne.

- Elfér benne egy aprópénzes erszény. Látod?

Azzal a táskába nyúltam, és előhúztam a hozzá tartozó kis szütyőt. Úgy nézett ki, mint egy kiscsibe. Ezen elmosolyodott.

- Megváltoztatom az álláspontom - jelentette ki. - Szerintem nagyon jó a csirkés táska.

Mihez kezd az ember a pénzzel? A közösségi médiában rengeteg történetet hallani a spórolt pénz híján a kekszesdobozban tárolt varrókészletről és a varrókészlet által a munkásosztály/bevándorlók gyerekeiben kiváltott rossz érzésekről. Persze mindegyiken csak röhögtem, mert éppen az olyanok ellen irányult, mint amilyen én is voltam. Az, hogy beérem azzal, amim van, immár nem számít természetesnek, hanem lelkiismereti kérdéssé válik. *Édesanyám takarítónőként dolgozott*, meséltem Quentinnek, és soha nem is fogadtam fel takarítónőt, mígnem Graham megtagadta a felmosást, és meg kellett kérnem az összekötőmet, hadd kapjunk egyet, mert a saját, tulajdon édesanyám... Miért tördeltem a kezem, képletesen szólva? Nyilván azért, mert a szüleimnek nem adatott meg egy könnyebb élet. Egyre csak arra bírtam gondolni, hogy spórolnom kellene. Arra számítottam, hogy bármikor elveszíthetek mindent. De hát nem voltam biztonságban? Nem minisztériumi alkalmazott voltam?

Nem sokkal később egy újabb akklimatizálódással kapcsolatos üggyel találtuk magunkat szembe, miszerint az elszármazottak nem értették egymást. Ezerkilencszáztizenhat ugyanolyan érthetetlen volt Ezerhatszáznegyvenöt számára, mint én. Mindegyikük a saját korszakának medencéjében kapálózott magányosan.

Ed - Ezerhétsszázkilencvenhárom hídja - egy romantikus javaslattal állt elő: hetente egyszer-kétszer az elszármazottaknak együtt kellene főzni és enni az erre a célra ideiglenesen kijelölt étkezdében. Ezáltal talán összekovácsolódnának. Bevándorlók által látogatott közösségi éttermekről szóló szociológiai tanulmányokra, a szájhagyományozás gyakorlatára és ősi lakomákra, a vadászó-gyűjtögető életformát folytató homo sapiens megjelenésére és népszerű vacsorázóhelyekre hivatkozott. Az e-mail, amelyet küldött, annyi csatolmányt tartalmazott, hogy azonnal kitöröltem, és megkértem Quentint, foglalja össze a lényegét: „Az emberek szeretnek jókat enni, gyakran együtt” - írta aztán.

Az egyik legelső alkalomra elmentem, vállamon a csirketáskával. A hidak általában nem étkeztek együtt az ügyviteli munkatársakkal és a jóléti csapat tagjaival - akik ténylegesen a minisztériumban dolgoztak -, és kifejezetten mulatságosnak találtam az aktatologatók illedelmes rosszindulatát, amellyel fogadtak. Amikor beléptem a konyhába, azt láttam, ahogy Graham éppen az egyik gázrózsához hajolva gyűjtja meg a cigarettáját, miközben a haja veszélyesen közel kerül a lánghoz. Kénytelenek voltunk kikapcsolni a füstérzékelőket valamennyi helyiségben, ahol Graham megfordult. Ha nem gyűjthetett rá, nem volt hajlandó részt venni a soron következő vizsgálatban.

- Negyvenhét! Vigyázz a sörényedre! Vagy mindenáron máglyahalált akarsz halni?

Graham felegyenesedett, az ajka közé szorított cigarettával, miközben ragyogott az arca.

Közvetlenül a mosolya vonalában egy apró termetű, alig százötven centi magas nő állt, aki talán huszonhét éves lehetett, és olyan gyönyörű volt, hogy a fényre mintha másfajta törvényszerűségek vonatkoztak volna a közvetlen közelében. Vörösbe hajló szőke haja volt, a kötényén pedig az állt: *Jár a csók a szakácsnak.*

Amikor Graham észrevett, még derűsebb lett.

- Itt egy kismacska, aki vacsorázni szeretne. Találkoztál már Margaret Kemble-lel? Hadd mutassam be neked a hidam!

Ahogy megfordultam, Ezerhatszázhatvanöt szája széles mosolyra húzódott. - 'napot! Veled lakik ez a fajankó? Szívből sajnálom. Iszol valamit?

Néhány másodpercbe telt, mire megértettem, amit mond, ami nem volt egyszerű, mert évszázadok óta nem létező kiejtéssel beszélt.

- Ööö... persze, köszönöm.

- Mindene a díszítés - jegyezte meg Graham. - Meglátod, olyan lesz, mintha salátát innál.

- Csitt! Megcibálom a füled. Inkább szerezz nekem egy kis petrezselymet!

- Hát nem elbűvölő? - mondta Graham, miközben a keze ügyében lévő kis tálkába hamuzott, mire újabb ősrégi szitkok („Te együgyű!“, „Kócsagképű!“) záporoztak felé. Ezek hallatán egészen elpirult. Felmerült bennem, nem éppen flörtölni próbál-e Margarettel, amolyan hajcibálós módon. A felismerés úgy tört rám, mint a gyomorrontás. Inkább gyorsan közéjük álltam.

- Éppen segíteni próbálsz? - kérdeztem.

- Igen - felelte Graham, miközben Margaret pont az ellenkezőjét állította. A nő eléem tett egy poharat, amelyben jég, víz, valamilyen sűrű likőr és némi valóban feltűnő, ehető díszítés volt. Előbb az italra meredtem pislogva, majd Margaretre, aki rám mosolygott.

- Megtudtam, hogy nektek teljesen szokványos a tiszta víz - magyarázta normális hangerővel. - Én mégis csodának tartom, és úgy használom, mintha csak vasárnaponként jutnék hozzá.

- Ööö... igen, persze - hebegtem. - Valójában nekünk is különleges. Az ENSZ szerint már csak három év választ el bennünket az első jelentős vízháborútól. Ööö... elmagyarázták már, mi az az „ENSZ"? Bocsáss meg! Igazán tetszetős az ital.

Margaret megpaskolta a kezem. Az övé egészen pici és csinos volt. Korábban még sosem jutott ez eszembe egy kézről. Az agyam kattogva próbálta feldolgozni a nő változatos szépségét, amit a vállammal igyekeztem eltakarni Graham előtt.

- Idd meg a csaplevedet! - biztatott Margaret. A hátam mögül hallottam, ahogy Graham elneveti magát.

- Büdös lesz a dohányfüsttől az étel! - förmedtem rá.

- Ugyan! Annyit dohányzom, hogy úgysem érzem semmi másnak az ízét.

- Ízekre szedlek! - zsörtölődött Margaret. - Inkább fogd be a szád, és hozzál petrezselymet!

Graham hümmögve nagyot szívott a cigarettájából, majd megindult, mintha csak petrezselymet készülne szedni, de nem azért, mert megkérték, hanem mert remek ötletnek tűnik, miközben eljut a következő céljához, amelyről előzetesen fogalma sem volt.

- Szeretsz, ööö... főzni? - kérdeztem Margaretől.

- Nem - válaszolta, majd látva az arckifejezésem, megvonta a vállát. - Gyűlölöm az egészszet. Elegem van belőle. Negyvenhét szerint a bagó fűszernövény. A fehérszínű évszázadok óta nem bír szabadulni a tűzhelytől. Ideje volna megleckéztetni a férfiakat.

- Nos, igyekszünk - feleltem.

- A hidam egyáltalán nem szereti az ilyen beszédet. Az aszott, vén krokodil.

- Mármost Ralph? - kérdeztem vigyorogva. - Találó leírás.

- Sokat tanultam tőle a nyelvről, de amit mond, zavaró és nehezemre esik elsajátítani. Mi az a „feminista ünnepnaptár”?

- Ööö...

- Van nekik támaszpontjuk? Vagy egyenruhájuk? Ha nincs, szívesen kitalálom, milyen legyen. Látom, most nevet. Nem néznénk ki jól

csizmában és ujjatlan köntösben, rajta *Feminista ünneprontó* felirattal? Határozott üzenetet közvetítene.

Azzal egészen modern képet vágott - olyasfajta, mint amelyet a stand- uposok szoktak egy-egy viccük végén. Volt egy olyan érzésem, hogy eltanulta ezt a nézést, a minisztérium alkalmazottjaira pedig közönségként tekintett, ami számomra teljesen váratlan módon a tettetés képességéről árulkodott. Szerettem volna alaposabban is szemügyre venni, a szépsége azonban megakadályozott ebben.

- Na itt van valaki, akinek szívesen elrontanám az ünnepét - jegyezte meg Margaret. - Ismeri Cardingham főhadnagyot?

Az állával az egyik sarok felé intett. Graham, egy csokor kókadozó petrezselyemmel a kezében, éppen egy harminc év körüli jóképű férfival beszélgetett, aki nem volt több százhatvanöt centinél. Kiugró járomcsontja és rövidre nyírt, vörösesbarna szakálla volt. Hosszú, hullámos haját a kortárs divattal mit sem törődve kis kontyba fogta. Mégis, a többi elszármazotthoz képest Ezerhatszáznegyvenöt - vagyis Thomas Cardingham - úgy nézett ki, mint aki nemrég esett át az időutazáson. Bármiről is beszélt neki Graham, egyértelműen tetszett neki, mert a fejét hátravetve olyan hangerővel hahotázott, hogy szinte minden más zajt elnyomott a helyiségben.

- Kedvelik egymást - súgta oda Margaret -, velem vagy Spencer kisasszonnyal azonban szóba sem áll. Engem cemendének nevezett, Spencer kisasszonyt pedig dinkának hívta.

- Ez valóban súlyosan hangzik - kockáztattam meg. (Később megnéztem a minisztérium különféle korszakok közötti nyelvi összehasonlítást segítő szöszedetében, hogy előbbi „elaljasodott nő”, utóbbi pedig „értelmi képességeiben megfogyatkozott személyt” jelent.)

- Viszont feltűnő jelenség.

- Na ja, mint egy légyölő galóca.

Ekkor kinyílt az étkezde ajtaja. Ahogy felnéztem, arra számítottam, Simelliát és Ezerkilencszáztizenhatot fogom látni, ehelyett azonban a dandártábornok lépett be.

Egy pillanatra kívárt, végignézett a vacsora felügyeletét ellátó egyenruhás (és fegyveres) személyzeten, majd - látszólag senkinek - bólintott. Annak ellenére, hogy nem viselt egyenruhát, furcsán merevnek tűnt, mint egy felkiáltójel a sok pont között. Sokkal kevésbé lett volna alkalmas arra, hogy megfigyelőmunkát végezzen, ellentétben azzal a bizonyos bárpultos sráccal, és azon kaptam magam, hogy azt nézem, nem domborodik-e a felöltője alatt a pisztolyának a markolata.

- Gyanús - jegyeztem meg.

- Inkább csak éhes - felelte Margaret. - Vigasztalan fajta. Időnként feltűnik az apródjával, és a sarokba telepedve megvacsoráznak.

A dandártábornok közelebb lépett. Valóban éhesnek tűnt. Úgy nézett ki, mint én diákkoromban, amikor csak vajas pirítóst és almát ettem. Egészen viaszfehér lett, amikor Margaret kinyitotta a sütő ajtaját, hogy megvizsgálja a tepsis krumplit.

- Csodás az illata - szólalt meg a férfi. - Á, Ezerhatszázhatvanöt! A... munkatársam, Salese is velünk tart.

- Nekem mindegy, uram - válaszolta Margaret -, bár attól tartok, a tökehalnak lába nő, mire az *én* munkatársam meghozza a petrezselymet.

A dandártábornok tetőtől talpig végigmért, nyilván a jelentéséhez.

- Jól van a csirkéje? - érdeklődött.

Megköszörültem a torkom. A táskámat részben nyitva hagytam, hogy elférjen benne a regény, amelyet éppen olvastam.

- Túl nagyok ezek a keményítáblás könyvek - mondtam. - Szinte önvédelmi fegyver. Maga... sokat olvas, uram?

- Vannak kedvenceim - felelte. Időközben a figyelmét elterelte az, ahogy Margaret, jókora gomolygás közepette, elkezdte megforgatni a

tőkehalszeleteket egy tál lisztben. - Elizabeth Bowen, Evelyn Waugh, Graham Greene.

- Csupa katolikus.

Erre visszafordult felém. A nézése olyan átható volt, hogy viszketni kezdett tőle a bőröm.

- Ha úgy vesszük - mondta. - Én viszont sokkal inkább háborús íróként tekintek rájuk. Tudja, a háborúk a szakterületem.

- Felettébb... érdekes - válaszoltam. - És van kedvence? Mármint író, nem háború.

- Graham Greene. 1943-ban írt egy nagyszerű regényt, amely gyakran eszembe jut. Ismeri? *A félelem minisztériuma*.

Nem sokkal később jött a hőhullám - négy napon át negyvenhárom fokig melegedett az idő, bár így is enyhébb és rövidebb volt, mint az előző évi. Ennek ellenére az országos főmeteorológus három hónapig tartó trópusi forróságot jósolt, így aztán vízkorlátozást vezettek be. Graham alig néhány centi vízben volt kénytelen fürödni.

Mivel állami tulajdonban lévő lakóingatlanban éltünk, azt is meghatározták, mennyi ideig működtethetjük a légkondit. Az egyszerre ideges és idegesítő Grahamnek ez egyáltalán nem tetszett.

- Örülj, hogy egyáltalán van!

- Mégis miért bünteti az állam a saját munkavállalóit?

- A cél a karbonsemlegesség elérése. Rohadtul, akarom mondani, nagyon távol állunk ettől, de állítólag minden apró lépés számít.

- Hogy?

- Mindegy. Egyébként minden állami tulajdonban van. Az önkormányzati lakásokban automatikusan korlátozzák a légkondikat és az energiafelhasználást.

- Hogy? - ismételte meg, de olyasvalakinek a hangján, aki egyáltalán nem vár választ, és csak azért beszél, hogy ezzel is elterelje a figyelmét arról, hogy a legszívesebben lenyúzná a bőrét.

Minden felesleges mozdulatot kerültem. Általában meztelenül aludtam, de még így is megfőttem a saját levemben. A vízkorlátozás következtében Graham végül csak átállt a félperces zuhanyozásra. Egyszer sem láttam a hóhullám egész ideje alatt. Nyitva hagytuk a hálósobánk ajtaját, hogy járjon a levegő - amely azonban olyan állott volt, akár egy halálra ítélt hullája -, és a saját kis cellánkban gubbasztva ajánlottuk fel egymásnak lemondó hangon, hogy szívesen csinálunk salátát.

Nyilván nem egy hóhullámot megtapasztaltál már, és pontosan tudod, hogy ilyenkor az idő olyanná válik, mint az órák egy Dalí-festményen. Mindig csak félig voltam eszméletemnél, Grahamre viszont időnként rátört az álmatlanság. Tudom, hogy sokszor inkább a szőnyegen feküdt, nem az ágyán, a hangja ugyanis lábmagasságból érkezett hozzám. Hallottam, ahogy esténként imádkozik. Ezt nehezen viseltem; mintha a fülemet nyaldosta volna. Hajnali háromkor folytattunk összefüggéstelen beszélgetéseket, amikor éppen mindketten ébren voltunk.

- A kert halott - közölte, csak úgy, órák óta tartó levegőtlen némaság után.

- Majd magához tér.

- Látod a holdat?

- Igen. Az úttesten tükröződik. Azt hiszem, megolvadt az aszfalt.

- Csinos kis hold van ma este.

- Ott is jártunk már. A holdon.

- Ó!

Az utolsó estén - az úgynevezett véres éjszakán, mivel sokaknak eleredt az orra vére - hirtelen hőmérséklet-csökkenés következett be, és négy nap után először éreztem némi légmozgást. Ez nyilván neki is feltűnt. Hajnaltájt hallottam, ahogy azt mondja:

- Az én Angliám nem ilyen volt.

Muszáj volt elterelnem a figyelmét. Nekem kellett kezelni, ha bármi jelét adta a búskomorságnak. Valójában az én kudarcom lett volna.

Sosem volt olyan biciklim, amit ne mástól kaptam volna, és ami nem éppen a szétesés határán volt. A fékek inkább elméleti szinten léteztek, mintsem ténylegesen működtek. Így aztán vettem egy vadonatúj kerékpárt, hazatekertem vele a boltból, és betoltam a konyhába. Graham az asztalnál ült, és rosszkedvűen bámulta a cigarettáját. Egy térbeli gondolkodás felmérésére szolgáló - a minisztérium által legújabban előírt - félig kitöltött teszt hevert a könyökénél.

Felnézett rám.

- Ó, egy velocipéd!

- Bicikli. Vagy egyszerűen bringa. Megkönnyíti a közlekedést. Nem nagyszerű?

- Úgy néz ki, mint valami vallatőeszköz. Az én időmben egyáltalán nem volt népszerű. Szerintem meglehetősen egészségtelen, és nem szívesen döcögnék vele végig a macskakövön. Bár nekünk még nem volt ilyen... ezt hogy hívják?

- Gumi. Rugalmas anyagból készül, és levegő van benne, hogy még puhább legyen. Elég a csilingelésből!

- Nem fog kilapítani egy autót?

- Ez valóban kockázatot jelent, különösen ebben a városban, de sétálás közben is bármikor kilapíthatna egy autót.

- Láttam már másokat is hasonló járművön. Felettébb veszélyesnek tűnt - tette hozzá érdeklődéssel a hangjában és csillogó tekintettel.

- Akkor álltam legközelebb a repüléshez, amikor biciklin legurultam egy dombról részegen.

- Nagyon veszélyesen hangzik.

- Kipróbálsz?

- Igen.

Vettem egy második biciklit. Grahamnek hosszabb volt a lába, mint az enyém. Szükséges kiadásnak minősítettem, és rábíztam Quentinre, hogy ezt intézze el.

Egyik délután elmentünk sétálni. Szorosan fogta a kormányt, és összeráncolta a homlokát, valahányszor a bicikli imbolyogni kezdett a járdán.

- Ugyanolyan, mint egy engedetlen ló.
- Ezek szerint tudsz lovagolni?
- Miután sikerül a jószág lelkére beszélnem.
- Ha!

- Ha arra vágytam volna, hogy egy méretes állat a fogával vizsgáljon meg magának, és a lábamra taposson, a hadsereghez csatlakoztam volna, és összeismerkedtem volna néhány ezredessel.

- Ha!

Enyhe emelkedőn baktattunk éppen felfelé. Tikkasztó nyári meleg volt. Az égbolt olyan volt, akár a selyempapír, a táj pedig aléltan hevert alatta, miközben bogarak adtak hangot a véleményüknek.

- Na szóval tudom, ez látszólag ellentétes az ösztöneiddel, de elég egy pillanatra megtalálni az egyensúlyt, és egyszerűen... nekiindulni.

Graham felszállt. Ahogy egyik lábával a pedált kereste, felborult.

- Au!

- Ne is foglalkozz a pedállal! Egyelőre csak keresd meg az egyensúlyi helyzetet! Mivel a domb tetején vagyunk, elég csak ráhagyatkozni a lendületre.

Újból felszállt, de körülbelül egy méter megtétele után ismét elesett.

- Au! Megkérhetlek, hogy szállj fel a sajátodra, és mutasd meg, hogyan kell csinálni?

Átlendítettem a lábam a vázon. Amióta Grahammel éltem együtt, elkezdtem térd alá érő szoknyákat hordani, így aztán nem kis mutatvány volt.

- Nem éppen asszonyhoz méltó.

- Ne aggódj, a méhem a helyén van.

Noha a homlokától egészen a nyakáig elvörösödött, a tőle megszokott nyugodt hangon folytatta:

- Megkérhetem, kedves Artemisz, mutassa meg, hogyan kell szarvast üzni? Azzal elrugaszkodtam, és lesuhantam a lejtőn. Még csak tekerni sem kellett. A langyos menetszél a hajamba kapott. Finoman meghúztam a féket, és megálltam.

- Ó, a fr... te jó ég! - hallottam a hátam mögül.

Odanéztem. Megint elesett.

Megfordítottam a biciklim, és visszatekertem hozzá. A hátán feküdt, egyik kezét a szeme elé emelve.

- Halló!

- Emlékeztetnék, hogy a haditengerészet tisztje vagyok.

- Aki éppen a porban fekszik.

- Kitüntetésben részesültem az ádeni ütközetben tanúsított vitézségemért.

- Nyilván a porban fekve, a bogarak között.

- Tényleg már a gyerekek is tudják ezeket a használni?

- Igen, egészen kicsi korukban megtanulják.

Elvette a kezét a szeme elől, és az égre bámult.

- Túl öreg vagyok én már ehhez - dünnyögte.

Elkezdttem lassan körözni körülötte. Erre felkönyökölt, és vészjósló nézéssel meredt rám.

- Ugye tudod, hogy elég idegesítő vagy?

- Dehogyan, nagyon idegesítő vagyok. Ezt nézd!

Azzal ismét legurultam a dombról.

Hallottam, ahogy felnyög. Elszámoltam magamban ötig, és kiderült, hogy igazam van. Semmivel sem lehetett jobban erőfeszítésre bírni, mint azzal, ha valami idegesítette. Egyszerűen nem tűrte. Csak azért volt

hajlandó megtanulni biciklizni, hogy minél hamarabb újra „kikezddhetetlen jellemű férfi” lehessen.

Halk nevetést hallatott, ahogy elhúzott mellettem.

- Ez az, nagyszerű! - kiáltottam utána. - Most meg kell húzni a fékkart. Húzd meg a féket! *Húzd meg a...*

Néhány nappal később, amikor a huszonkilenc fokos hőmérséklet már egészen szelídnek tűnt, eltekertünk a Westminster-negyedbe. Először egy rövidebb útvonalat javasoltam egy csendesebb úti célhoz, amikor azonban megkérdezte, minek, elindultunk a Westminster felé. Kétszer is majdnem elütötték, amitől jókedvre derült. Az, aki képes életben maradni a londoni forgalomban, tényleg kezd beilleszkedni.

- Mit csináltak a Temzével? - szegezte nekem a kérdést.

- Igazából ti voltatok. A viktoriánus korban kipucolták, majd rakpartot építettek a folyó két partjára. Örülhetsz, hogy lemaradtál az 1858-as nagy bűzről.

- „Viktoriánus kor”. Igazából az életem kevesebb mint egyharmada alatt uralkodott csak Viktória királynő.

- Viszont az nem akármilyen időszak volt. Megkaptad a kinevezésed, és elkészült az a dögös dagerrotípiá is.

- Ezzel bizonyára arra utalsz, hogy meglehetősen hullaszerű a kinézetem.

- A „dögös” azt jelenti, hogy... ööö... vonzó.

- Tudsz úszni?

- Ha belöknék a folyóba, az gyilkosságnak minősülne?

Végigtekertünk a folyóparton, el a Globe mellett, majd megebédeltünk az Anchor nevű kocsmában, amely 1616 óta létezik, és egyike azon kevés fővárosi létesítményeknek, amelyet valamennyi elszármazott ismert. Az alacsony mennyezet, a vörösre festett keretekkel rendelkező osztott ablakok és a kávébarna szarufák kellően - talán nem hangzik nevetségesen - ódon hangulatot árasztottak magukból.

Öt hónapja laktunk már együtt, és még egyszer sem mentünk közösen kocsmába. Szerintem a maga idejében egyszer sem járt sehol egy hölgy társaságában. Talán nem is voltak női ismerősei. Az egészet vakmerőnek és huncutnak találta, és úgy somolygott rám, mintha éppen megúsznánk egy elképzelt csínyt.

- Az én időmben ez a csempészek törzshelye volt - magyarázta.

- Ma meg szinte csak turisták járnak ide.

- Én annak számítok?

- Bizonyos értelemben igen. Milyennek találod a székesfővárost?

- Alulöltözöttek - felelte hosszú szárú nadrágban és ingben, miközben szinte senki nem hordott semmit az idő miatt.

Sörtésztában kirántott halat és sült krumplit ettünk, egy olyan hagyományos angol fogást, amelynek megjelenésekor Graham már két évtizede nem élt.

- Fogalmam sincs, mire gondolsz, amikor a „viktoriánus kort” emlegeted - közölte egyszer. - Számomra semmi sem tűnik „viktoriánusnak”. Olyan, mint a legnagyobb tivornyázásba süllyedt ókori Róma. Jót tenne egy kis háború. - Ezt szemmel láthatóan komolyan is gondolta.

Felelevenítettem neki, milyen csalódott volt édesanyám, amikor Angliába való megérkezése után először rendelt magának sült halat, arra számítva, hogy serpenyőben megpirított iszaphalat fog kapni, helyette azonban egy darab zsíros tőkehalat nyomtak a kezébe maszatos újságpapírba csomagolva.

- Együttérzek vele - jegyezte meg Graham, majd bizalmatlanul megpiszkált a kése hegyével egy krumplit. Közelebb toltam a ketchupot.

- Volt egy fogadó nem messze attól a helytől, ahonnan kihajóztunk – mesélte -, a White Hart nevet viselte. Hodgson százados egyszer szörnyen rosszul lett, miután túl sok parti csigát evett.

- Hidd el, a ketchuptól nem kapsz ételmérgezést! Szerintem a csigák hordoztak valamilyen fertőzést, de ma már nincs kolera vagy ilyesmi. Pláne nem ebben.

- Hm...

Elővettem a mobilom, amely történetesen olyan eszköz volt, amit utált.

- Tedd el azt a gépet! Éppen ebédelünk.

- Csak megkerestem az említett greenhithe-i fogadót, amelyet azóta Sir John Franklinról neveztek el.

Csak az hallatszott, ahogy az evőeszköze mozog a tányérján.

- Igazán sajnálom. Nem lett volna szabad ezt szóba hoznom ebéd közben.

- Felesleges bocsánatot kérned.

Gondosan letette a kést és a villát, majd a halra bámult.

- Őket nyilván nem lehet idehozni. Mint engem.

- Nem. Ugyan nem avattak be az eljárás mikéntjébe, de úgy tudom, ez nem lehetséges.

- Nem azt kérem, hogy ismételjék meg az egészet. - Korábban már kétszer is megkérdezte, nem vihetnénk-e vissza.

- Tudom, hogy... sajnálod őket.

- Felelősséget érzek irántuk. Sir John távozása után én voltam a harmadik rangidős tiszt. Két és fél évig voltam velük. Tisztességes, jóra való emberek voltak. Bárcsak ismerhetted volna őket!

- Valóban szívesen megismerném őket.

- El sem tudom képzelni, hogy valóban úgy történt, ahogy mesélted. Hogy elindultak, majd éhen haltak. Hogy egyszerűen otthagyták, aki nem bírta tovább. Mindegyiküket ismertem. Tiszta lelkű egyének voltak.

Megdörzsölte a homlokát, majd a fejét lehorgasztva eltakarta a szemét.

- Néha, amikor valami számomra egészen szokatlan dolgot látok, elképzelem, hogyan tudnám elmagyarázni a tisztársaimnak. Például a rádiót. Szerintem az tetszett volna nekik. Vagy a feminizmust. Biztosan mulatságosnak találták volna.

- Aligha a legjobb jelző, de elfogadom.

Kézbe vette a villáját, és piszkálni kezdte a borsót.

- Ez a te hóhullámod... - kezdte.

- Nem csak az enyém. Sok országot terhel a felelősség. De mindegy. Szóval a hóhullám...

- Azt mondtad, múltbéli szennyeződés és kibocsátások következtében alakult ki?

- Igen. Különféle fosszilis tüzelőanyagok miatt.

- Nem lehetne visszamenni, és megakadályozni?

Eleve közelgett a hidak első féléves találkozója az államtitkár-helyettessel, Ralph miatt azonban idő előtt került rá sor.

Adela a minisztérium egyik legbelső, hangszigetelt irodájában bonyolította le a találkozókat. Mindig elsőként érkezett, és úgy ült a hosszú asztal végén, mint egy kirakatbábu, amely arra vár, hogy megszállja az ördög. Ezúttal azonban negyedórával korábban érkeztem, és sehol sem találtam.

A folyosón továbbmenve megkerestem a legközelebbi konyhát. Egyébként az illetéktelenek elől elzárt épületrészen lévő konyhák nevetségesek. Mivel minden egyes irattal el kell tudni számolni, ha valaki egy cetlit ragaszt az ételhordójára, amelyen az áll: *Sandráé, ne edd meg!*, előbb rá kell kerülnie a *Nem titkos* pecsétnek. Még egy asztalitenisz-bajnokságot sem lehetett meghirdetni a programban érintett személyzet és adminok között az államtitkár jóváhagyása nélkül - amit persze megszerezték, és amelyen a hidak nem indulhattak.

Adela éppen a csapnál állt, és a vízkorlátozásra rendbontó módon fittyet hányva éppen hideg vizet folytatott a csuklójára. Nem nézett ki

jól, de csak a jóisten tudja, a plasztikai sebésze szerint hogyan is kellett volna kinéznie.

- Asszonyom!

- Ó, korán érkezett! Nem jellemző magára.

- Kérdezhetek az időkapuval kapcsolatban?

- Nem.

- Amennyiben az elszármazottak életben maradnak, elképzelhető, hogy az időutazást a történelem menetének megváltoztatására használnák?

Adela elzárta a vizet, majd a hüvelykujját lassan végighúzta a csapon, fémes nyekergést hallatva.

- Félreérti, hogyan is működik a történelem - szólalt meg. - Nem okokozati összefüggésben álló események sorozata, amelyet meg lehetne változtatni, mintha csak átkapcsolnánk egy váltót a sínek mentén. Egy közmegegyezés tárgyát képező narratíva arról, ami történt, és ami éppen zajlik. Elképesztő, hogy ennyi éve dolgozik már köztisztviselőként, mégsem érti ezt.

- Akkor nem fogunk visszamenni a múltba megfojtani a csecsemőkori Hitlert.

- Hogy maga milyen ostoba?!

- Értettem, asszonyom.

- A történelem az, aminek muszáj megtörténnie. A múlt megváltoztatásáról beszél, holott a jövőt akarja megváltoztatni. Fontos jelentésbeli különbség, már ami a mi területünket illeti.

Adela keze már meg is száradt, mire didaktikailag tökéletes eszmefuttatása végére ért, mégis összegyűrt egy papír kéztörölt, és kinyitotta a csap alatti szekrényt, hogy a kukába dobja. A szemetesben papírokat láttam. Jellegzetesen zöld színűek voltak, fekete pecséttel. Azonnal felismertem, merthogy éppen ilyen mappákban adták le a hidak a leszármazottakról írt jelentésüket - a megfigyeléseinket, amikről azt

mondták, nélkülözhetetlenek. A pecséteket fel sem törték. Adela az összeset kidobta anélkül, hogy elolvasta volna.

- Gratulálok! - kezdte az értekezletet. - Mindegyik elszármazott túlélte az első fél évet. Az eligazítást a megbeszélést végére hagyom, mivel többen is jelezték, hogy sürgős megbeszéltnivalójuk lenne.

Adela úgy beszélt, mintha éppen gátlástalanul rabolnánk az idejét. Hogy miért jelentkezett államtitkár-helyettesnek, vagy miért kapta meg az állást, kész rejtély volt. Az államtitkárral ellentétben egyáltalán nem élvezte a pozícióval járó tekintélyt, és egy kezdeti szakaszában járó program megbízott vezetőjéhez képest meglepően túlhajszoltnak tűnt.

- Köszönjük - szólalt meg Ed. - Szerintem újra kellene gondolni a hidakkal együtt töltött egy évet követő célkitűzéseket. Értem, hogy ez a mostani időszak azt a célt szolgálja, hogy az elszármazottak képesek legyenek boldogulni a korunkban, szerintem hasznukra válna egy hosszabb ideig tartó, gondosan felépített...

- Értem, mire gondol - szólt közben Adela. - Három hónap múlva visszatérünk rá.

- Ez nem sok időt hagyna...

- Ez az államtitkár úr döntése. Simellia?

- Egy véleményem szerint munkajogi kérdést szeretnék felvetni - kezdte Simellia. Adela még őt is képes volt megingatni az önbizalmában; az éber zsákmányállatokra jellemző módon egyetlen felesleges hangot sem adott ki vagy mozdulatot sem tett.

- Hallgatom.

- Az elszármazottaktól származó ismereteink közvetlenül hozzájárulnak az időutazási programhoz, ugyanakkor egyéb kezdeményezéseket is jelentősen segítenek. Leginkább az *Anglia történelme* projektre gondolok, valamint az oktatási minisztérium különféle vizsgálataira. Lényegében tanácsadóként dolgoznak, különösen Ezernyolcszáznegyvenhét és Ezerkilencszáztizenhat...

- Elnézést! - vágott közbe Ralph fennhangon. - Azért kezdeményeztem a megbeszélést, mert sürgősen megoldandó gondom adódott.

Kerestem Simellia tekintetét, hogy közösen forgathassuk a szemünket, de valahogy uralkodott magán. Ralph volt az egyedüli, akivel ez előfordulhatott. Egyszer kifejtette, ez azért van, mert még ahhoz sincs ereje, hogy utálja a fickót.

Ralph egykori ügynökként szintén a régi iskola képviselője volt - tulajdonképpen egy őskövület. Merev volt, mint egy vasúti talpfa, a szája pedig keskeny, akár egy rájáé. Valamilyen érthetetlen oknál fogva ő kapta Margaret Kemble-t. Szerintem egy régivágású lányra számított, aki majd Donne-t fog neki olvasni, és mos rá.

- Olyan helyzetben találtam magam - folytatta -, amelynek kezelésére teljesen alkalmatlannak érzem magam. Ezerhatszázhatvanöt, hogy is mondjam, vonzalmáról van szó...

Graham már otthon volt, amikor délután hazaértem. „Szabadnapot” vett ki - ami igazolni látszott Simellia felvetését -, amelyet a Tate Modern múzeumban töltött a többi elszármazottal, hogy jobban megértsék a modern képzőművészetet.

- Lenne néhány kérdésem - közölte komoly hangon, ahogy beléptem az ajtón.

- Nos, nekem is lesz egy-kettő.

- Valóban?

- Miss Kemble-lel kapcsolatban.

Az arca teljesen kifejezésteleenné vált.

- Igen?

- Nos, tudta róla, hogy leszbikus?

- Jól érzékelem, hogy ez most amolyan leülős beszélgetés lesz? - kérdezte.

- Te jó ég... Sok az újdonság egy napra.

Készített egy-egy csésze teát. Amikor kinyitotta a szekrényt, kipottyant belőle egy csomag cigaretta, amelyet gyorsan a kenyeresládába dugott.

- A leszbikus olyan nő - magyaráztam -, aki kizárólag más nőkhöz vonzódik.

- Vonzódik...?

- Pontosan tudod, mire gondolok. Ugyan már! A haditengerészetnél szolgáltál, ahol csak találkoztál a... nem is tudom, milyen szót használtak rá akkoriban... homoszexualitással.

- Mi...?

- Azonos neműek közti testi és romantikus vágyódás.

Graham letette a bögréjét. Ahogy az arca a rá jellemző csábító akvarellszerű módon elkezdett pirosodni, rájöttem, mit is látok: egy magányos férfit, aki hirtelen rájött, a nő, akivel sok időt töltött az elmúlt időszakban, sosem fog érdeklődést tanúsítani iránta. Előbb ő ráncolta össze a homlokát, azután én is, és így bámultunk a teánkba a homlokunkat ráncolva.

- Azt hiszem, ebben a korban túlságosan nagy jelentőséget tulajdonítanak annak, mit gondolnak magukról az emberek - mondta végül feltűnő higgadtsággal. - Amire céloztál, nos, ami a szolgálatot illeti, súlyos büntetést vont maga után, ha bárkit is rajtakaptak. Az viszont, hogy bizonyos szokások alapján határozzuk meg valakinek az identitását, egyáltalán nem tűnik számomra bölcs vagy hasznos dolognak.

- Manapság már másképp vélekedünk erről.

- Nyilván.

A nap hátralévő részében Graham úgy viselkedett velem, mintha megváltozott volna a recept, amely alapján készültem, és kellemetlen lenne az ízem. Nyughatatlanul mászkált a szobákban, ujjával a könyvek gerincét babrálva. Meg kellett volna ragadnom az alkalmat, hogy

tanítsak neki valamit, ezáltal pedig javítsak Margaret *életminőségén*, csakhogy még számomra is tisztázatlan sértettséget éreztem.

Ezúttal én főztem. Egy olyan fogást készítettem, amelyről szinte biztosra vettem, hogy a viktoriánus kor bármelyik szülöttét kikészítené: *mapo tofut* irdatlan mennyiségű fokhagymával. Valóban megvolt a maga hatása, bár közel sem olyan halálos, mint amilyenre számítottam. Graham egy ponton fogta magát, és csodálkozva elkezdte tapogatni az ajkát. Még repetát is kért. Miután befejeztük, előszedte a cigarettáját a kenyeresdobozból, rágyújtott, majd a kézfejével eléem tolta a csomagot. Figyeltem, ahogy némán elszívja a cigaretta felét.

- Még régebben azt mondtad, Robert McClure fedezte fel az északnyugati átjárót - szólalt meg végül.

- Igen. Úgy tudom, ismerted. Még a Sir George Back által vezetett expedícióról.

- Szörnyű út volt. Tudtad, hogy láncokkal tartottuk egyben a *Terrort*, nehogy szétessen visszafelé? Még a tisztek is kénytelenek voltak vizet pumpálni. Senki sem aludt négy óránál többet egyhuzamban, miközben a hajó megállás nélkül nyekergett. És akkor még nem is beszéltem arról, hogy tíz hónapig a jég fogságában voltunk...

- Mindenről tudok.

- Nos, igen. Már-már elsüllyedtünk, amikor végre kikötöttünk Lough Swillynél, ahol azonban nem mindenkinek tudtak átmeneti szállást biztosítani. Robbie-val közös szobát kaptunk. Nem tudom, mit olvastál róla...

- Kíméletlen és haszonleső fickónak ismertem meg. Ne nézz már így! A források ilyenek írják le. Nemcsak a saját halálát okozta majdnem, hanem az egész legénységét is, mielőtt végre megtalálta az átjárót.

Graham az orrán keresztül fújta ki a füstöt.

- Értem - mondta. - Talán nem ildomos „kíméletlennek” nevezni, bár nem te lennél az első, aki így utal rá. Tény, hogy szeretett fegyelmet

tartani, és sokakra neheztelt, de magányos volt. Ráadásul romantikus lélek, ami csak fokozta a magányát.

- Mivel kétszer is a keresésemre indult, biztosan magányos volt.

Graham a cigarettája végére ért, mégis rendületlenül szívta tovább.

- Azt mondta, sosem megy oda újra. Lough Swillyben... Szerintem tényleg meg volt róla győződve, hogy ottveszünk, ami velem mégsem történt meg, és nos... Éjszakánként belém kapaszkodva zokogott. - Elnyomta a csikket, majd gyorsan folytatta: - Két hónappal később a *Modeste*-re vezényeltek, és sosem láttam újra. Szóval amikor azt állítod, hogy utánam jött...

Kivártam. Önkéntelenül megigazított egy fülére lógó hajfürtöt. Elég sápadtnak tűnt, sőt kifejezetten fakónak.

- Nagyon magányos volt - ismételte meg Graham.

A heti jelentésemben nem számoltam be az esetről. Nem tudtam eldönteni, miről is szól valójában; vajon kifogással állt-e elő, vagy másik példát hozott.

Körülbelül ekkortájt kezdtek el a program különféle elemei szinte egyszerre és véletlenszerűen rohadtul idegesíteni.

Kicsit nyugtalanított - vissza-visszatérő, de kezelhető gyomorpanaszok formájában - a kukában heverő, felbontatlan „nélkülözhetetlen” mappák emlékképe.

Mégsem kaptunk új feladatot Adelától. A hidak továbbra is leadták a jelentésüket, mint ahogy a vizsgálatokat is folytatták. Figyelembe véve, mennyi időt vett el egy-egy munkanapból az adatgyűjtés, mindannyian azt feltételeztük, az időutazással kapcsolatos program az előzetes tervek szerint alakul. Naponta rögzítenem kellett Graham pulzusát, vérnyomását, testhőmérsékletét; írásos emléke kellett hogy legyen annak, mit vett fel, mit evett, és mennyi testmozgást végzett aznap; hetente össze kellett vetni az egyes mutatókat a vezetőség által felállított referenciaértékekkel, legyen szó telefonhasználatról,

tömegközlekedésről vagy éppen médiafogyasztásról, hogy aztán megállapítsam, ezek mennyire károsak vagy hasznosak órá nézve; miközben végig ki kellett javítanom a szókincs- és viselkedésbeli hibáit; nem beszélve arról, hogy részletesen be kellett számolnom a jellemfejlődéséről és a természetéről. Olyan érzésem volt, hogy szüntelenül dolgozom. Nyilván, amikor az ember felkapcsolja a villanyt, vagy egy atomerőműből származó energiával felforralja a vizet, aligha tűnődik el azon, eredetileg azért hasították ketté az atomot, hogy városokat pusztítsanak el.

Nem sokkal később három e-mailt is kaptam gyors egymásutánban: az elsőt a jóléti csapattól, amelyben arról tájékoztattak, hogy néhány rendellenességet fedeztek fel néhány elszármazott orvosi vizsgálata során; aztán egy másodikat az államtitkártól, aki tagadta a rendellenességeket, és nyomatékosan kérte, felejtsük el az első levél tartalmát; végül egy fenyegető hangvételű harmadikat, amelyben emlékeztették a címzetteket, milyen következményekkel jár, ha bárki is megszegi az állam- és szolgálati titkokról szóló törvény munkavégzésünkre vonatkozó részeit.

Graham viselkedése semmivel sem volt különösebb, mint általában, mivel azonban nehezen lehetett rajta kiigazodni, nem tudtam eldönteni, idegrendszeri elváltozással van-e dolgom. Egy esős-rothadás este két órát feküdt mozdulatlanul a kertben, hogy rókát lőjön, aztán kihúzta az egyik szuvas fogát (később megmutatta nekem; egy sírkőre emlékeztetett, piros, kocsonyás bevonattal): ez vajon a viktoriánus korban megszokott gyakorlat volt, vagy inkább „rendellenesség”?

Felhívtam az összekötőmet.

- Quentin! Tisztában vagyok vele, hogy valószínűleg úgysem mondod meg, mi a franc történik, mégis megkérdezem: mi a franc történik itt?

- Ezerhét-százkilencvenhárom nem látszik a felvételeken.

- Micsoda?
  - A munkahelyi telefonodról hívtál?
  - Én... igen. Mégiscsak köze van a munkánkhoz, nem?
- Azzal letette.

Leszálltam a székről, és a padlóra telepedtem, majd elkezdtem rágni a bőrt a hüvelykujjam körme körül. Anne Spencert (Ezerhétszázkilencvenhárom) Párizsból hozták el. A férjét, egy francia fickót már lenyakazták. A megbeszéléseinken a hídja, Ed már jelezte, hogy a nő nem viseli jól az elszármazottságát. Ezt úgy értettem, mentálisan nincs jól. Most meg úgy tűnt, Ed az időutazással járó fizikai változásokra utalt.

Megkerestem a munkaszerződésemet a mobilomon, felírtam Quentin magánszámát a tenyerem hátuljára, majd egy több kilométerre lévő telefonfülkéhez tekertem. Mivel csak érintésmentes kártyával lehetett volna fizetni, leköcsögöztem a fülkét, és újabb másfél kilométert bicikliztem egy másikhoz, amely még pénzzel is működött.

- Quentin! Az utcáról beszélek. Már egy fontba kerül egy hívás, pedig amikor még iskolás voltam húsz pennyért tudtam hazatelefonálni.

- Értem.

- Muszáj elárulnod, mi zajlik.

- Nem tudunk semmilyen vizsgálatot elvégezni Ezerhétszázkilencvenhárommal. Egyszerűen semmi sem működik. Amikor legutóbb MRI-t csináltunk rajta, nem látszódott semmi.

- Nem értem.

- Mi sem. Újra a minisztériumban kezelik, a hídja pedig távozott.

- Köze lehet ennek Gore-hoz?

- Nem tudom. Remélem, nem. Igazság szerint jelenleg nem ő jelenti számomra a legnagyobb gondot. Figyelj csak, mondott esetleg bármit arról a készülékről, amelyet lerajzolt? Kinek a kezében látta? Hogyan nézett ki? Mivel álltak szemben?

Szinte eszembe sem jutott a rajz, amióta leadtam.

- Quentin, az csak egy béna Nintendo-konzol-szerű ízé volt, ugye nem arra gondolsz?

Ez hiba volt - mint egy lavina tetejének csapódó kis kavics, bár akkor még nem tudtam. Hallottam, ahogy Quentin nagyot nyel. Nyilván szorosan az arcához tartotta a telefont, a hang ugyanis erőteljes és nedves volt - egészen olyan, mint amikor valaki megpróbálja visszatartani a könnyeit.

- Tisztában vagy azzal... - kezdte, de aztán nem folytatta. - Nem hallasz valamilyen kattogást? - förmedt aztán rám.

- Ööö... Lehet, hogy ez a bedobós készülék jelez.

Újabb nyelés.

- Ez a vonal nem biztonságos - közölte. - Az ég szerelmére, tedd le!

Ez talán megbocsátható, de képtelen voltam komolyan venni Quintint. Azt hittem, a program jelentősége - hogy a világmindenség a tulajdon farkába harap, amivel az emberiségnek is befellegzett volna - hisztérikussá és paranoiássá tette. Nem kértem semmiféle összeesküvés-elméletből. Az, hogy egy viktoriánus korból származó tengerésztiszttel éltem együtt, már így is elég elképesztő volt. Ahogy visszaakasztottam a kagylót, hallottam, ahogy az általam bedobott érmék a készülékben lévő aprópénzre hullanak - ezek szerint használták. Vajon mások milyen hívásokat intéztek rajta? Egy titkos légyott megszervezése, vagy kétségbeesett segélykérés egy jóbaráttól? Egy olyan korban, amikor már mindenkinek mobilja van, a nyilvános telefon aligha volt tanúja sok beszélgetésnek. Szerelmes vallomások vagy szakítások. Rémült fohászok a mentősöknek: *Könyörgöm, nem tudom, lélegzik-e még. Fogalmam sincs, túléli-e.*

IV

Másnap hideg van. Még szép. Mégiscsak a sarkkörön vannak. Időnként gyönyörűen süt a nap. Ilyenkor az árbócok közé kifeszített kötélre teregetnek. Az Erebuson legalább egyvalakinek vörös flanel alsóruhája van. (McClure több évtizedes jótanácsát megfogadva, Gore bőr térdnadrágot hord a gyapjú alatt.)

A napsütés hóvakságot idézhet elő. A jég felszínén tükröződő napsugarak olyanok, mint a tördöfés. A végtelenül üres tájban (pontosabban a nyílt tengeren - elvégre a fagyott víz tartja őket fogva) egészen furcsán viselkedik a hang és a mozgás. Akár a hajó körüli egészségügyi séta is hallucinációhoz vezethet, és egy kósza konzervet vagy bakancsot is képes az ember egy kupac poloskának vagy egyéb vérszívónak nézni.

A borult égboltból időnként dörgés hallatszik. Gore egyedül kerekedik fel a fagyott tengeren a Vilmos király-sziget irányába. Sokkal jobban kedveli ezt, mint társaságban vadászni. Ahogy a tiszteletet parancsoló földön halad, mozgó izom- és inköteggé válik, a gondolkodása pedig egészen kitisztul. Ha megpillantja a zsákmányt, valósággal levedli a testét. Minden idegszálával a lövésre összpontosít. Ha valaki más is lenne vele, nem feledkezhetne meg arról, hogy ő voltaképpen Graham Gore.

Az 1836-os expedíció alkalmával egyszer tíz órát töltött kint a jégen, hátha sikerül elejtenie egy főkát (amiknek megvolt az a rossz szokásuk, hogy a vízbe süllyedtek, amint kimúltak). Végül csak azért volt hajlandó visszatérni a hajóra, mert az örült vállalkozás következtében átmenetileg megvakult. Ennek már tíz éve. Most már idősebb. Ágyúzott már

ostromlott kikötőt, szenvedett vérhasban, reggelente pedig fáj a dereka. Amikor a teste emlékezteti, hogy valójában összetartoznak, általában visszatér az Erebus fedélzetére.

Két sarki csért sikerül lelőnie. Még arra sem elegendők, hogy levest főzzenek belőlük. Folytatja az útját a következő halom felé, amelyről egészen addig azt hiszi, a legmagasabb pont, amíg el nem éri. Nincs se karibu, se pézsmatulok. Még csak farkasok sem teszik élővé a természettudományos ismereteit. Nem érzi a lábát. Minden egyes lépés olyan, mint amikor álmában megütik. Bármennyire is különös, mégis élvezi. Később majd megfizeti az árát, amikor a fagyás következtében a tagjai feldagadnak majd, mint egy vízihulláé.

Végül a szomjúság készteti arra, hogy megforduljon. Néhány óra alatt elfogy a vize.

Amikor iszik egy korty brandyt a flaskából, a dermesztően hideg fém letép egy darabka bőrt az ajkáról. Még szerencse, hogy nyár van. Ha januárban próbálta volna meg ugyanezt, az egész szája kisebesedett volna.

A fagyott hullámok úgy borítják a sziget partját, mint valami romba dőlt templom falai. A jégcsákánya segítségével tud csak leereszkedni rajtuk, miközben érzéketlen lábával próbálja megtámasztani magát. Az újságban látott már metszeteket a sarkvidékről. Az egész lapos volt. Szürke égbolt alatt elterülő patyolatfehér táj. Az Északi-tenger fagyott partja azonban olyan, mint egy fogsor. Az egész csak turolás és életveszélyes rianás. Több mint egy óra telik el, mire visszaér a hajókhoz, holott a távolságot húsz perc alatt is megtenné, ha a parkban sétálna szapora léptekkel.

Az ég valósággal ráereszkedik, ahogy kinkeservesen halad előre a jégtáblákon. Vihar készülődik, amitől egyre romlanak a látási viszonyok. Gore szenvtelenül veszi ezt tudomásul. Vagy sikerül visszaérnie, vagy nem. Nem bánná, ha még ihatna egy bögre forró kakaót, de ügyel arra,

nehogy túlságosan elképzelje, milyen is lenne. Fitzjames egyszer megkérdezte tőle, hogyan képes ugyanolyan békésen viszonyulni a halálos fenyegetettséghez és a jelentéktelen bosszúságokhoz, mire csak megvonta a vállát.

- Semmivel sem lesz jobb a kedvem, ha bármit is eltűnzok, így aztán nem teszem - felelte.

- Na és hogy állsz a bizakodással? Voltál már valaha szerelmes, Graham? - érdeklődött Fitzjames. - Előfordult már, hogy egy várható mosoly éltetett? - Ugyan! A szerelem a legnagyobb sorscsapás.

Egyre erősödik a szél. A jeges verőfény bántja a szemét. Teljes egészében elengedi a kakaó gondolatát, és elméjét a feje tetejére ülteti. Egyik láb a másik után. Emel, lerak. Emel, lerak.

Ilyen elmeállapotban - pontosabban elmevesztett állapotban - van, amikor megpillant egy fekete korong mellett egy gubbasztó sötét alakot. Egy fókalyuk a jégen. A sötét valami alig észrevehetően megmoccan. Graham úgy látja, mintha nyújtózkodna - meglehetősen erőltetően -, bár alig lát már valamit, amiben biztos lehet. Még azelőtt célra tart, hogy felfogná, mit is csinál.

A fegyver fülsértő ugatást hallat, ahogy elsül. Aztán elcsukló üvöltés hallatszik.

Egészen emberi hang.

Negyedik fejezet

Nyár vége felé két fontos dolog történt.

Az első eset: éppen bicikliztünk, és egy közlekedési lámpánál várakoztunk, amikor elhúzott előttünk egy motor, mint valami éjszínkék csík. A Természettudományi Múzeumból tartottunk hazafelé, és az evolúció mibenléte foglalkoztatta, amelynek kapcsán rendkívül kora viktoriánus gondolatokat fogalmazott meg. A motor némiképp elterelte a figyelmét.

- Ezért tényleg érdemes volt megalkotni a belső égésű motort - közölte. - De miért gyorsabb, mint egy kézbesítőé?

- Nyilván különféle motorok vannak.

- És nem követ el vele szabálysértést?

- Nem...

- Mennyivel szabadna mennie?

- Nézd! Épphogy megtanultál biciklizni.

- Netán amikor megpillantotta Pégaszoszt, Bellerophón azt mondta: „Ugyan, jó lesz nekem a hagyományos, szárny nélküli ló”?

Írtam Quentinnek - „Képzeld, mivel állt elő!” -, mégsem kézbesítette a rendszer a levelem. Ahogy elkezdtem begépelni az e-mail-címét, automatikusan befejezte, és korábban sosem volt gond. Több változatát is kipróbáltam a minisztériumi domainnek, de egyikkel sem működött.

Miközben a hüvelykujjamat harapdálva újraolvastam a kézbesítetlen üzenetemet, egy ismeretlen szám keresett a munkahelyi mobilomon. A programhoz rendelt valamennyi készülék védett magánszámot kapott, így aztán kizárt, hogy spamhívásról lett volna szó. Felvettem a telefont. A vonal másik végén az államtitkár-helyettes volt.

- Jó napot! - köszönt Adéla.

A hangja sima volt, akár a vasalt ruha. Közölte, hogy a levelemet továbbították a pénzügyi osztályra, hogy jóváhagyják, Quentin ugyanis jelenleg „nem elérhető”.

- Hol van...?

- Élvezi a munkáját? - érdeklődött. Úgy beszélt, mintha egy, a kelleténél távolabbra helyezett sűgőgépről olvasna. Eszembe jutott, hogy valójában burkolt fenyegetésnek szánta a kérdést. Dűnnyögtem valamit arról, hogy nagyon örülök, amiért részt vehetek a programban.

Miután letettem a telefonomat - az egész tenyerem izzadt volt -, felnyitottam a munkahelyi laptopomat. Tisztában voltam vele, hogy ellenőrzik a belső levelezésemet, de az ég szerelmére, alig tíz perccel korábban küldtem el azt a bizonyos üzenetet. Töröltem az ártalmatlannak tűnő Google-fiókomat, amelyet a Chrome-ban használtam, aztán a böngészőprogramtól is megszabadultam.

Nem a büntetéstől tartottam, hanem az azzal járó csökkentett jogköröktől. Az eddigi pályafutásom során arra törekedtem, hogy megfigyeltből megfigyelővé váljak. Szó sincs arról, hogy ne lettek volna erkölcsi aggályaim, mégis úgy éreztem, volna valami ügyetlen és gyakorlatiatlan abban, ha az államapparátus részeként fogalmaznám meg a fenntartásaimat. Így aztán valahol a gondolataim mélyén átfordult egy homokóra.

A másik fontos fejlemény, hogy az elszármazottakra vonatkozó mozgáskorlátozást feltételelesen feloldották. Amennyiben teljesítik a vezetőség által összeállított vizsgát, és tanúbizonyságot tesznek a huszonegyedik században való kellő jártasságról, szabadon mozoghattak Nagy-Britanniában.

A program kezdeti szakaszában megfogalmazott, az időutazással kapcsolatos elképzelések egyike szerint a tér és az idő összefüggének egymással, nem elválaszthatatlanul, hanem mint a nyirok- és a keringési

rendszer. Mindkettő szükséges ahhoz, hogy a világmindenség az emberiség szempontjából kedvezően működjön, ugyanakkor mindkettő végzetes károsodást szenvedhet, miközben a „rendszer” többi eleme látszólag hibátlanul működik. Muszáj volt látni, hogyan mozognak az elszármazottak egy földrajzi értelemben vett nagyobb térben anélkül, hogy atomjaikra hullanának a környezetben (vagy a környezet atomjaira hullana), hogy biztosak lehessünk benne, a jelenkor elfogadta a jelenlétüket.

Úgy képzeltük, hogy az elszármazottak idegen testként mozognak, amelyek ellenük irányuló immunreakciót váltanak ki az univerzum részéről, vagy mint sejtek, amelyek a „rendszerük” segítségével beépülnek a világ egészébe. Újfent az *asszimiláció* fogalmával éltünk, *túlélés* helyett azonban egyfajta feloldódásra gondoltunk, mintha az egyén és a világ közötti határ átjárható lenne. Az elképzelés szerint azzal, hogy tartoznak valahová, érdekelté válnak annak fenntartásában.

Ezért nyugtalanított Grahamnek a huszonegyedik század iránti viszolygása. Nem is az ellenem irányuló elutasítás zavart igazán, hanem amiatt aggódtam, hogy a világmindenség megérzi a férfi időtlen megvetését, és elragadja. *Az én Angliám nem ilyen volt*, közölte egyszer - csak hogy az ország természetes úton lett ilyenné. Elvileg én voltam a lencse, amelyet elég lett volna csak kézbe vennie, hogy rajtam keresztül lásson.

Amikor felfedték az elszármazottak előtt, hogy feltételesen feloldották a rájuk vonatkozó mozgáskorlátozást, Graham elmondása szerint ők „örültek, mint majom a farkának”.

- Valóban? Ezzel arra akarsz célozni, hogy te nem vettél részt az örömködésben?

- Nagyon visszafogottan viselkedtem. Én csupán ugrándoztam egy *kicsit*.

Ezt úgy mondta elnyújtva - „kicsít” -, mintha ecetet nyelt volna. A hangjából áradó fanyarság szinte szúrta az orromat.

Rávettem Grahamet, hogy használja a kis szobát, ahol általában dolgozni szoktam, és ott készüljön a vizsgára. A minisztérium egy szóval sem árulta el, milyen formában zajlik majd a számonkérés, milyen kérdésekre vagy feladatokra lehet egyáltalán számítani. Ezt meglehetősen tisztességtelennek tartottam, amit neki is megemlítettem.

- Ugyan, alig különbözik a tisztí vizsgától. Az ember nagyjából sejtette, mit várnak tőle, az írásbeli része tűrhető is volt, a szóbeli viszont a kérdező aznapi hangulatán múlt...

- Izgultál?

- Dehogy. Kifejezetten hetyke voltam, ha még használják manapság ezt a szót. Aligha kedveltél volna meg, ha tizenkilenc évesen ismersz.

Éppen az említett dolgozószobában beszélgettünk. A parányi, déli fekvésű helyiségben megállt a levegő az augusztusi melegben. Megadva magát az időjárásnak, Graham feltúrta az ingujját, csupasz alkarjának erotikus látványától pedig megfájdult a fejem. Bal karjának belső oldalán két fakó szépségpötty látszott, tenyerét pedig rózsaszín vágások hálózta be. Valósággal betöltötte a szobát, mint a látóhatár.

Harminchét évesen alig volt kevésbé hetyke, mint tizenkilenc évesen, viszont sokkal jobban tudta leplezni. Összebarátkozott a minisztérium néhány lőterfelügyelőjével és szállásmesterével, és időnként fel is kereste a lőteret, hogy fejlett célba lövő képességével elbizonytalanítsa a kezdő ügynököket. Mire elérkezett a vizsga ideje, már a KRESZ-t is elkezdte tanulni, feltett szándéka volt ugyanis motorra pattanni, és rosszalkodni egy kicsit végre. Egyre többet lábatlankodott a minisztériumban, miközben a maga lehetetlenül szelíd és higgadt módján nyaggatta kérdéseivel az embereket. Olyan érzésem támadt, mint valószínűleg azoknak a szülőknél szokott, akiknek a gyerekei egyre önállóbbakká válnak, és visszafeleselnek. Egyre inkább kikerült a

felügyeletem és a gondoskodásom alól, hogy beilleszkedjen az őt körülvevő műanyag világba.

A napfény valósággal csípett. Délben merőlegesen tűzött a járdára, így, ha éppen kimerészkedtem, egy árnyékmentes világban találtam magam. Hiányoztak az árnyak és a hosszan tartó angliai esőzések.

Az elszármazottak nehezen boldogultak. Graham is válságkezelő üzemmódba kapcsol, bár meggyőződésesem volt, hogy szerinte így tud lelket önteni a társaiba. A vezetőség jóváhagyásával és az adminok segítségével esti előadás-sorozatot szervezett. Keddenként valamelyik minisztériumi alkalmazott beszélt a kortárs brit kultúráról, hogy aztán flancos, kenyérhéj nélküli szendvicseket együnk, valamint limonádét és bólét igyunk. Csütörtökönként az egyik elszármazott tartott rövid előadást egy számára érdekes témáról, ezután pedig sonkát majsoltunk, és langyos sört vagy kólát ittunk hozzá. Ezzel megkíméltük Margaretet attól, hogy neki kelljen főzni a közös vacsorákra, merthogy egyébként ez lett a szokás.

A minisztériumi emberek előadásai az utolsó mondatig iszonyatosak voltak. A vezetőségtől származó beszédek mindegyike nyomasztóan szájbarágós volt. Én is kaptam a rohadékoktól egy multikulturalizmusról szóló szöveget, amelyet bizonyos helyeken kiegészíthettem a saját személyes tapasztalataimmal. Monoton hangon felolvastam az egészet anélkül, hogy egyszer is felnéztem volna, majd egy hajtásra megittam két és fél deci fehérbort. Simellia merev állkapoccsal finoman az én üres poharamhoz koccintotta a saját teli poharát (neki a világháború után az egykori gyarmatokról érkező bevándorlókról és az úgynevezett Windrush- generációról kellett beszélnie). A vezetőség kendőzetlenül arra törekedett, hogy csakis számukra elfogadható téma hangozzon el. Túlzottan élére vasalt mondókájukkal és szelíd szájhősködésükkel az élettől is elvették a jelenlévők kedvét. Egy-egy ötlet sűrűlódással jár és széthúzást teremt, amely nyomban elsorvad, ha folyamatábrákhoz

szegeznek. Egy gondolatnak előbb bonyodalmat kell okoznia, mielőtt megoldásra vezetne.

Az elszármazottak sokkal jobban teljesítettek. A jelen lévő egyszerűbb gondolkozásúak várakozásaival ellentétben nem a saját korukról beszéltek. Margaret, akit Grahamhez képest sokkal inkább lenyűgözött a mozi, valósággal elkápráztatott bennünket azzal, hogy összerakott egy powerpointos vetítést arról, „Charlie Chaplin miért viselkedik tökfilkó módjára, holott igazi filozófus”. Cardingham katonás léptekkel foglalta el a helyét az emelvényen, gúnyosan végignézett rajtunk, majd Margaret szófordulatainál is érthetlenebb kifejezéseket használva összefoglalta a Manson-gyilkosságokat, ami furcsamód a vegetarianizmus elleni meglehetősen zavaros kirohanásba csapott át. (A hídját, Ivant másnap be is rendelték.)

Arthur Reginald-Smyth előadása volt a legjobb. A harmincas éveiben járó férfi a maga tisztára mosdatott és suvikszolt módján volt jóképű. Annak ellenére, hogy több mint száznyolcvan centi magas volt, úgy tartotta magát, mintha szerinte alacsonyabbnak kellene lennie. Enyhén raccsolt, így aztán a „r” betűket inkább „j”-nek ejtette, ami talán megmagyarázza, miért alakult úgy a prezentációja, ahogy.

- Köszönöm mindannyiuknak, hogy eljöttek - kezdte. - Mivel meglehetősen siralmasan szoktam mások előtt beszélni, ma este sem terveztem.

A kínos csendet, amely a bejelentését követte, végül Margaret törte meg:

- Nofene! - kiáltotta. - Szégyelld magad! Az istókját!

Eléggé feszélyezve éreztem magam, Reginald-Smyth azonban elmosolyodott, majd olyan ideges mozdulatot tett, mint amikor a rossz színészek látványosan felkészülnek a következő sorukra. Halk nevetgélés hallatszott a közönség soraiból, ahogy többen is rájöttek, mégsem lesznek szemtanúi annak, hogyan alázza meg magát egy beteg

ember azzal, hogy elfut a helyzet elől. Furcsamód fel sem merült bennem, hogy az elszármazottak akár egymás barátai is lehetnek, tőlem teljesen függetlenül.

- Ööö... Simellia! - szólalt meg Reginald-Smyth. - Kérlek szépen... Simellia az előadóterembe nyíló ajtó mellett támasztotta a falat. Erre egyetlen aprócska csípőmozdulattal kitolta az ajtót, kinyúlt valamiért, és behúzta. Egy gurulós Casio szintetizátor volt. Ismét lelkes derűtség hallatszott a teremben. Simellia segített Reginald-Smythnek felemelni a hangszert a színpadra.

- Ööö... Negyvenhét! - szólt a férfi.

Graham felkelt, és mesterkélt hanyagsággal közelebb ment. Elsőre azt hittem, párbajtőrt tart a kezében, kiderült azonban, hogy valójában a fuvolája az. Ruganyos léptekkel a színpadon termett Reginald-Smyth oldalán, akinek már vörösen izzott az arca, és próbált nem elájulni.

- Egy kis, ööö... diszkóval készültünk.

- Gyakoroltunk valamennyit - tette hozzá Graham -, de egyáltalán nem sokat.

- Hazudnánk, ha azt mondanánk, sokat próbáltunk - mondta Reginald-Smyth.

- Így igaz. Vagy azt, hogy elegendőt.

- Igen. Se sokat, se eleget nem próbáltunk. Valójában elég szörnyű lesz.

- Bizony - helyeselt Graham komoran. - Isten óvja önöket!

Azzal belevágtak egy hajóstáncba, amelyet időnként Grahamtól hallottam reggelente, akkortájt, amikor szerinte már fel kellett volna kelnem (ez sosem történt meg), néhány ütem után azonban átváltottak a Jackson 5 egyik számába. Nagyon jól szólt.

- A keservit! - harsant fel ismét Margaret, mire újabb nevetés támadt.

A padlón keresztül éreztem, ahogy vagy egytucatnyi láb elkezd dobolni.

Simellia a mellettem lévő székre telepedett.

- Na helló! - súgta.

- Ugye nem fogsz felkérni táncolni?

- Most, hogy mondod...

Ami azt illeti, a dolgozók közül többen is már a színpad előtt ugrándoztak. Mind fiatalok voltak, akik amint lediplomáztak Oxfordban vagy Cambridge-ben, nyomban felvételt nyertek a minisztériumba. Azon tűnődtem, vajon mi mindent tartalmazott a rájuk vonatkozó titoktartási megállapodás. Az egyikük úgy mozgott, mint aki nemrég ismerkedett meg a „csörögni” kifejezéssel, és most azt próbálta megtölteni tartalommal.

Az egyébként minden tekintetben visszafogott Simellia nem bírta megállni, hogy ne ragadja magával a dallam, és ütemesen vonogatni kezdte a vállát.

- Te tudtál erről? - szegeztem neki a kérdést halkán.

- Csak az utolsó percben értesültem róla. Az egyik használaton kívüli irodában gyakoroltak. Tegnap kerestek meg, miután végeztem az összekötőmnél, hogy segítsék nekik.

Erre csak hümmögtem.

- Nyilván azért kértek meg engem, és nem téged, mert mindketten ismernek, a helyzetnek pedig semmi köze az Ezernyolcszáznegyvenhéttel való kapcsolathoz - magyarázta Simellia, akit nemcsak a zenének nem tudott ellenállni, hanem annak sem, hogy elsüssön egy-egy jó gyakorlatot. - Aha.

- Igazán átjöhetnétek egyszer, és együtt társasozhatnánk.

- Hidd el, nem akarsz velem társasjátékozni! Az összes családi karácsonyt elrontom, amikor nekiállunk rizikózni. Olyankor kiállhatatlan vagyok. Nincs olyan játék, amelyet ne tudnék elrontani.

- Tényleg nincs kedved táncolni? - kérdezte Simellia, aki egy másodpercig sem vette le a tekintetét a rögtönzött táncparkettről az

őszinte, kitárulkozó vallomásom alatt.

- Nincs.

- Ugyan már! Arthur örülne neki.

- Akkor sincs. *Úristen!*

Simellia a könyökömnél fogva abba az irányba terelgetett, ahol a háttérszemélyzet keringett, majd maga is elkezdett himbálózni, mint ahogy a dögös anyukák szoktak koncerteken.

- Ez az, hölgyeim! - kiáltotta Ivan, amivel örökre felkerült a szarházi alakokról vezetett listámra. Eszelősen körbehordoztam a tekintetemet, nem láttam ugyanis mást, csak a termet, ami azt jelentette, hogy én is odabent vagyok. Mivel Graham közvetlenül rám látott, csak azt akartam, bárcsak felfalna egy cápa bokától felfelé.

- Ki az ott? - próbálkoztam kétségbeesetten.

Simellia teljesen hátrafacsarodva követte a tekintetemet.

- Ezek szerint még nem találkoztál Salese-zel?

- Nem. Vagy ha igen - vigyázz a lábamra! -, nem emlékszem.

A szóban forgó illető a terem végében álldogált. A haja olyan volt, mint a holdfényben úszó ázott föld, beesett ábrázata pedig egészen szomorú. A fickó akkor sem nézhetett volna rosszallóbb tekintettel, ha elkezdtük volna nyalni egymást, miközben fennhangon magát a sátánt éltetjük. A dandártábornok közvetlenül mellette állt, és egymáshoz egészen közel hajolva társalogtak. Mintha egy láthatatlan búra alatt búslakodtak volna, amely mögül nem érzékelték a körülöttük zajló vidám együttlétet.

- Elmegy tőlük az életkedvem - jegyezte meg Simellia.

- Kiráz tőlük a hideg.

- Ahogy mondd.

Mivel mindenki félórát kapott, a rémálom még azelőtt véget ért, hogy felmerült volna bennem az *Electric Boogie* ötlete.

- Szép volt! - közölte Simellia elismerően. - Már kezdtem azt hinni, hogy jól érzed magad.

- Az esetek többségében elfogadom az ítéletedet, de ha bármi olyasmiről van szó, aminek ritmusa van, azt hiszed, egy musicalbe csöppentünk.

- Vidámság nélkül nem lehet forradalmat csinálni - felelte. Megint azon a megfontolt hangon beszélt, amellyel a jótanácsait szokta osztogatni, és már azt hittem, újabb életre szóló tanítást készül megosztani velem. Elképzeltem, hány szélsőségesen viselkedő kamasszal volt dolga dilidokiként, hogy tudja, mi mindenért hálásak, de aztán gyorsan rájöttem, mennyire rosszindulatú ez a gondolat.

- Nem is tudom - mondtam. - Szívesen megkérdezném Ezerhétszázkilencvenhármat a forradalmakról és arról, mennyi vidámsággal járnak. Különben is, miféle forradalomról beszélsz? A kormányzatnak dolgozunk.

Időközben Graham és Reginald-Smyth elhagyta a színpadot, és nem messze tőlünk megálltak.

- Jó kis előadás volt - jegyeztem meg. - Igazán egyedi.

- Csodálatosan csinálták - tette hozzá Simellia.

- Köszönjük - dünnyögte Reginald-Smyth. - Nagyra értékeltük, ööö... a táncot, amelyet lejtettek.

- Ja, jól bepörögtünk - jegyezte meg Simellia.

Közelebb húzódtam hozzá, hogy oldalba bökjem.

- Csak jelzem - szólaltam meg -, hogy Kambodzsa tartja a Guinness-rekordot a világ legnépesebb Madison-táncáért. Én persze nem vettem benne részt, de azért büszke vagyok rá.

- Ez remekül hangzik - mondta Reginald-Smyth. - Mi az a Madison?

- Mi az a Guinness? - tudakolta Graham.

- A Madison egy sortánc. Kambodzsában az ezerkilencszázhatvanas években vált népszerűvé, ami azóta is töretlenül tart. Leszámítva az

időszakot, amikor... Mindenesetre úgy tudom, a szüleim esküvőjén többször is eljárták. Édesanyám remekül táncol. Kislányként néptáncolni szeretett volna, de Phnompenbe került liceumba, ahol - minő meglepetés - nem szerepelt a tantervben.

- Líceum? - kérdezett vissza Reginald-Smyth udvariasan, miután talán még a tengerész Grahamnál is jobban talajvesztettnek tűnt, miközben beszéltem.

- A középiskola francia elnevezése. Kambodzsa korábban francia gyarmat volt. Politikus nagyapám szerette volna, hogy a lánya kifinomult ízléssel bírjon. Mármint francia értelemben.

Ezen se a viktoriánus, se az Eduárd-korabeli férfi nem lepődött meg, Simellia azonban nagy levegőt vett az orrán keresztül.

Azután Graham és Reginald-Smyth odébbállt, hogy bezsebeljék az egybegyűltek gratulációit.

- Az én anyám is szerette magát jól érezni - közölte Simellia. - Ő szervezte a húsvéti mulatságot a plébániánkon. - Mivel a falióra felé fordult, hogy megnézze az időt, nem láttam az arckifejezését, mégis hallottam, ahogy a hangja megremeg, amikor múlt időt használt. - „Kifinomult ízlés”... - dűnnyögte maga elé. - Emlékeztess, hogy adjam majd kölcsön a Frantz Fanon-kötetemet!

- Kizárt! Csak nem még egy második generációs jótét lélek, akinek az anyukája szeretett bulizni? Futószalagon gyártják az ilyeneket errefelé, vagy mi?

- Nos, mindketten az elsőszülöttség átkát nyögjük - mondta Simellia ismét felém fordulva. - A testvéreim mind más utat választottak maguknak. Az öcsém a zeneiparban dolgozik, a húgom pedig különleges tortákat süt. Engem csak Zsarunak hívnak. Valahányszor felhívom az öcsém, azt mondja: „Üdv, biztos úr!” Egy időben, amikor még fiatalabb volt, zsarnoknak szólított, de aztán leállt vele, amikor megfenyegettem, elárulom a producerének, hogy magániskolába járt.

Elnevettem magam, és hagytam, hogy Simellia belém karoljon. Egyre csak az járt a fejemben: két testvér, halott édesanya, az apáról egy szó se. Talán érdemes mindezt elraktározni, hátha jól jön még valamikor. Aztán azon is eltűnődtem, miért mindig az elsőszülöttekkel esik ez meg?

Sosem olvastam egyetlen Fanon-könyvet sem, bár nem hiszem, hogy megértettem volna. Nem fogtam fel, hogy az értékrendem - az örökségem - egy rendszert alkot, és nem holmi távoli pont a *fejlődést* jelentő semleges, tapasztalati úton. Sok minden egyszerűbb volt számomra, mint az édesanyámnak, mint ahogy az édesapámnál is könnyebb volt nekem; tisztább kábítószer, bőséges árukészletek, féltve őrzött jogok. Nem ez a *fejlődés*? Hasonló értetlenkedés töltött el a *történelem* vonatkozásában is, amelyet továbbra is merev, lineáris keretek között értelmeztem. Jobban oda kellett volna figyelnem arra, amit Adela mondott a történelemről. Tudom, hogy ezzel ő is egyetértene.

Elkísértem Grahamet a vizsgájára, hátha találkozom Quentinnel, akit immár telefonon sem tudtam elérni. Időközben mindketten rászoktunk a biciklivel való ingázásra, aznap mégis metróval mentünk, abban a hiszemben, hogy kevésbé lesz izzasztó. Aligha lehattunk volna ostobábbak és naivabbak. Az augusztusi hőségben valóságos szauna volt a szerelvény. Graham egy hatvanas évekbeli stílusú, karcsúra szabott, bántóan előnyös öltönyt vett fel a vizsgára. Látszott rajta, hogy szenved benne.

- Ha nem élném túl, a tengerbe temess!

- Megígérem. Hová szeretnéd: az Ír-tengerbe, a La Manche-szorosba, netán a Csendes-óceánba?

- A Jeges-tengerbe - felelte érzelmős hangon. - Ott legalább hűvösebb az idő.

- Vedd le a felöltődöt!

- Hidd el, nem akarod, hogy ezt megtegyem.

A személyzeti bejáráshoz érve sok szerencsét kívántam neki, mire egy zsebkendővel megtörölte a verejtéktől nedves haját. Felballagtam Quentin irodájához, de üresen találtam. Még egy laptoptöltő kábelt sem láttam. Benéztem egy másik összekötőhöz (a hírszerző szolgálat egykori munkatársaként Thomas Cardingham csapatához került).

- Sadavir!

- Szia! Hogy s mint? Jól tudom, hogy ma vizsgázik az embered?

- Bizony. Azt hiszem... elég magabiztos.

- Kezd beilleszkedni. Megvannak a maga sajátosságai, de alakul.

- Megölte a kertünkben élő összes mókust, és nem hajlandó tévét nézni.

- Micsoda fölényeskedő alak!

- Hehe!

- Lehetne rosszabb is. A mi elszármazottunkat leginkább a Minecraft és a szexmunkások érdeklik. Nem kis fejtörést okozott mással lefedni ez utóbbiak költségeit.

- Na ja, el tudom képzelni. Quentin is többször szólt, hogy próbáljam meg rávenni Ezernyolcszáznegyvenhetet, kevesebbet cigarettázzon.

- Egyébként hogy van Quentin? Azt hallottam, más feladatot kapott.

- Ez történt volna?

Sadavir összeráncolta a homlokát, és felállt. Egy pillanatra azt hittem, készül szóvá tenni, miért nem tudok az összekötőmről - ami szerintem inkább az ő felelőssége lett volna, nem az enyém -, de aztán rájöttem, hogy nem miattam ráncolja a homlokát. Hátranéztem.

- Remélem, nem zavarok.

A dandártábornok állt az ajtóban, az oldalán Salese-zel.

- Miben segíthetünk, uram? - kérdezte Sadavir, miközben elém lépett.

- Az államtitkár-helyettest keresem. Úgy hallottam, gondok adódtak az egyik szabadon mozgó emberükkel.

- Az elszármazottakra gondol?

- Igen - vágta rá Salese. - Így érti. Látnánk.

- Mármost szeretnénk látni az államtitkár-helyettes asszonyt - helyesbített a dandártábornok.

Próbáltam elkapni Sadavir tekintetét, ő azonban a másik kettőre szegezte azt.

- Remélem, megérti, uram, miért van erre szükség - mondta -, de láthatnám az igazolványát?

Erre a dandártábornok elővette a minisztériumi okmányát, és odanyújtotta Sadavirnak. Rosszabbul nézett ki, mint amikor legutóbb láttam - olyan ember benyomását keltette, akinek a tűzhelyen kell vizet melegítenie, hogy le tudjon fürödni, ám ezt meglehetősen rangon alulinak tartja. Amikor észrevette, hogy őt bámulom, lesütöttem a szemem.

Sadavir visszaadta az igazolványt.

- Az államtitkár-helyettes asszony éppen a vezetőséggel tárgyal - közölte gondosan megválogatva a szavait -, így aztán természetesen egyikünk sem tudja pontosan, hol tartózkodik. A megbeszélés tárgya viszont valóban az, hogy Ezerhétszázkilencvenhárom igazolta a téridőelméletünket. Úgy tűnik, a huszonegyedik század nem akarja őt befogadni. Ez a védelmi minisztériumnak küldött jelentésben is szerepelt, uram - tette hozzá szemrehányóan.

- Ugyan már, nem az évszázad számít, hanem a lelke - felelte a dandártábornok. - Annak, hogy éppen itt van vagy ott, nincs se sűrűsége, se mértéke, márpedig kezd kicsúszni az időn. Ezerhétszázkilencvenhárom esetében szokatlanul előrehaladott állapotról beszélhetünk. Meg sem próbálja összehangba hozni az ottaniségit, érti? Ugyanis gyászol, márpedig a gyász kiragadja az egyént az időből.

- Valóban így vélekednek a védelmi minisztériumban? - kérdezte Sadavir aggódva. - Erről az államtitkár-helyettesnek is beszélt?

- Eddig sajnos csak az államtitkárral beszéltem - felelte a dandártábornok.

- Viszont nagyon szeretnék találkozni a helyettesével is.

Hideg, átható tekintetét ismét felém fordította. Egyfajta kisfiús kisugárzása volt - nem játékosság vagy gyerekesség, amelyek egyike sem volt rá jellemző -, ahogy szenvtelenül összpontosít, mint az a suhanc, aki arra kíváncsi, meddig tudja hátrafeszíteni a kis házi kedvenc lábát, amíg az el nem törik.

Amint hazaértem, megnéztem a leveleimet. A forgalmi - vagy éppen a tiszti - vizsgához hasonlóan az akklimatizációs teszt eredményeit is azonnal közzé tették. Graham átment.

Eltekertem egy közeli csemegeboltba pezsgőért, hazafelé pedig vettem magamnak egy gépi fagylaltot. Leültem egy padra, és miközben elkezdtem nyalni a fodrokat, a dandártábornokra gondoltam. Zavaró érzésem támadt vele kapcsolatban; mintha Salese-zel együtt amolyan rögtönzött megoldás lenne csupán, akiket ledobtak az ellenséges vonalak mögé, ahol próbálnak úgy tenni, mint akik otthonosan mozognak, valójában azonban csak az alkalmas pillanatot várják, hogy elmetsszenek egy-két torkot.

A közös vacsorák, empátiavizsgálatok, valamint a legvidámabb és legfiatalabb híddal, Eddel közösen használt hangulatos kis lakás ellenére a minisztérium gyakorlatilag eldöntötte, hogy Anne Spencer - azaz Ezerhétszázkilencvenhárom - sikertelen kísérletnek bizonyult, és valószínűleg meg fog halni. Az MRI-vizsgálat, amely semmit sem mutatott, egyike volt az Ed által tőle szokatlanul lehangoltan rögzített eseteknek, amelyek azt igazolták, hogy a nő testével nem tud mit kezdeni a modern technológia, hogy aztán nem sokkal később eltávolítsák a pozíciójából. Egyedül pusztá szemmel lehetett

megbizonyosodni a létezéséről, minden más eszköz számára láthatatlan volt. A dandártábornok állítását, miszerint ez a fajta láthatatlanság belső, nem pedig külső tényezők következménye, felettébb érdekesnek találtam. Még az is lehet, hogy új szemponttal gazdagítja az identitáspolitikát. „Milyen időből való?” „Több idősíkhhoz tartozik, vagy egy időhurokban ragadt?” Bár az is elképzelhető, hogy a belső és a külső tapasztalatok közti eltérés inkább egy lappangó rákos megbetegedéshez hasonlítható. „Van még ideje?” - kérdezhetnénk, miközben valójában úgy értjük: „Van rá esély, hogy túléli?”

Befejeztem a fagylaltot, majd azt néztem, hogyan lesz egyre sötétebb körülöttem. A nap lassan lecsúszott az égboltról, és időnként egy szellőkés legyintését éreztem. Mire hazatekertem, Graham is megérkezett. Több jégkockarekeszt is egymásra pakolt, és azokkal tartott éppen az emeletre.

- Gratulálok!

- Köszönöm.

- Ezt azért vettem, hogy ünnepeljünk.

- Igazán kedves.

- Hová viszed azokat?

- A modern technológia által megvalósítható leghidegebb fürdőt tervezem venni.

- Szívesen behűtöm ezt is, és felviszek egy pohárral. Leteszem majd az ajtó elé.

- Ez aztán szörnyen dekadens. Megköszönöm. Azt hiszem, fél csomag cigarettát is elszívok most. Egyik szálat a másik után.

- Alaposan meggyötörtek?

- Úgy tűnik, csak kicsit vagyok különc. Erre megjegyeztem, hogy például Skóciában Arthurral együtt akár angolnak is nézhetnek bennünket. A bizottság egyik tagja skót volt, és azt hiszem, értékelte az észrevételemet.

Amikor felvittem neki a pohár pezsgőt - a többit eltettem a vacsorához -, hallottam, ahogy egy egyházi éneket dalol, amit csak akkor szakított meg, amikor éppen nagyot szívott a cigarettájából. Aztán csobogást hallottam, majd dúdolóva folytatta. Nyilván szappanozta magát. Halkan leültem, fejemet pedig a falnak támasztottam. Elhatároztam, hogy nem élek a minisztérium által biztosított terápia lehetőségével. Tisztában voltam vele, hogy el kellene mennem, mégis tudtam, hogy nem fogok.

Egy héttel később vendégül láttuk Margaretet és Reginald-Smyth századost. Graham elképzelése azt volt, hogy bolognait készít vacsorára, amiben támogattam, elvégre egyszerű, ízletes és modern étel.

A különféle expedíciók alkalmával kiosztásra kerülő, sokkal inkább a tápértékük, mintsem az ízük miatt kedvelt fejadagokat leszámítva Graham még egy tál levest sem melegített meg, mielőtt megérkezett a huszonegyedik századba. A hajón szakácsok és tisztiszolgák dolgoztak, amikor pedig történetesen otthon volt, akadtak asszonyok. Mégis amennyire nem szeretett se tévézni, se üzenetet küldeni, se dezodort használni („De hiszen mindennap fürdök“, közölte egyszer sértődötten), úgy rákapott a főzésre. Ezúttal lelkesen dudorászott, így próbálva leplezni idegességét. Amikor elégette a hagymát, automatikusan a cigarettája után nyúlt. Erre elvettem tőle - mégsem akartam összehamuzott bolognait enni -, mire azt vágta a fejemhez, hogy úgy viselkedek vele, mint valami „dajkaállam”. Igencsak meglepődtem a kifejezés hallatán, mert biztosan nem tőlem hallotta. Vajon hol szedi fel az ilyeneket?

Már szépen rotyogott a szósz, amikor megszólalt a csengő. Graham a kezembe nyomta a fakanalat, hogy ajtót nyisson.

- Üdv, Tizenhat és Hatvanöt! Isten hozott!

- Negyvenhét! - köszöntötte Margaret. - Képzeld, micsoda kalandra vállalkoztam! Busszal jöttem.

- Jó estét, Negyvenhét! - hallottam Reginald-Smyth üdvözlését. - Jók az illatok.

- Igazán kedves tőled. Attól tartok, kénytelen leszek leitatni titeket, mivel egyáltalán nem főzök jól.

Azzal átkísérte a vendégeket a konyhába.

Margaret magas derekú, égszínkék trapéznadrágot és csipkés fehér blúzt viselt. Úgy nézett ki, mint valami diszkókirálynő, ami annak fényében elképesztő eredmény, hogy alig volt idősebb a zongoránál, nemhogy a szintetizátornál.

- Üdv! - köszöntem döbbsen.

- Szervusz! - válaszolta számomra továbbra is megfeszített akcentussal, és nyomban átölelt. Ahogy mosolyogva felnézett rám, nagyot nyeltem, ami feltűnt neki. - Rosszul csináltam? Többször láttam már, hogy mások így köszöntik egymást. Persze Negyvenhét sosem engedné meg.

- Dehogy, semmi gond. Maradj csak! Szívesen elfogadom a neki szánt ölelést.

Reginald-Smyth („Szólíts Arthurnak!") szintén lemondott az ölelésről, és félszegen kezét rázott velem.

- Frankó, hogy láthatlak - hebegte, ami úgy hangzott, mintha azt mondta volna, hogy „fajankó". Láttam, hogy Graham magába fojtja a nevetést.

A lábosba ejtettem a fakanalat, majd így szóltam:

- Kérsz egy martinit? Ez az egyetlen ital, amelyet el tudok készíteni, márpedig ez egy sikk háztartás.

- „Sikk"? - kérdezett vissza Margaret.

- Kifinomult és előkelő - válaszolt helyettem Arthur. - Ezúttal gúnyosan értendő, ami minden olyan háztartásról elmondható, ahol Negyvenhét tartózkodik.

- Azt hiszem, jót tenne nekem egy „sikk" martini.

- Tetszik a nadrágod - jegyeztem meg.

- Köszönöm. Nekem a cipzár a kedvencem - magyarázta, miközben kicipzározta a zsebét. - Mennyivel több időm jutott volna másra, ha cipzáras fűzőm lett volna... A te idődben már volt cipzár?

- Nem - felelte Graham.

- Az én időmben kezdték el használni - magyarázta Reginald-Smyth.

- Nagyszerű találmány.

- Időnként... kicsit veszélyes - kockáztatta meg Arthur. - Nem mindegy, hol van. - Ahogy a tekintete találkozott Grahamével, szégyenlősen egymásra vigyorogtak.

Graham elfelejtette feltenni a vizet a tésztának, Margaret pedig az első korty italtól csuklani kezdett. A férfiak egyre csak füstöltek a tágasnak aligha nevezhető konyhánkban, én pedig nem mosogattam el az összetartozó tányérokat. Mégis kifejezetten kellemes hangulatban telt az összejövetel. Kinyitottam egy palack bort (Margaret képtelen volt meginni a martiniját), és arra ittunk, hogy bármikor lehet zenét hallgatni; az egyetlen olyanra, ami mindannyiunk szerint jó a huszonegyedik századi Angliában.

Egyértelmű volt, hogy a három elszármazott immár jó barát - nemcsak úgy mellékesen, hanem igazából. Margaret megpróbált összebarátkozni Anne Spencerrel, hallgatag viselkedése azonban, és az, amit Margaret a másik „bánataként” emlegetett, megghiúsította ezt. Margaret ki nem állhatta Cardinghamet, akire Arthur meglehetősen kimérten csak „nehéz esetként” utalt. Ez felkeltette az érdeklődésemet, Graham ugyanis gyakran bokszott vele.

- Verésre érett tuskó - vélekedett Margaret.

- Ez aztán a jellemzés - mondta Graham. - Hozzánk hasonlóan azonban ő is tulajdonképpen hajótörött.

- Nem is tudom, Negyvenhét - válaszolta Arthur. - Akkor sem akarom az ő társaságában tölteni az életemet, ha már megmentettek.

- Vissza kéne vinni a kis lószaros korábbi életébe, ahonnan idekerült - jegyezte meg Margaret. - Te hogy viseled, Graham?

- A tenger türelemre tanítja az embert.

- Úgy beszélsz a haditengerészetről, mintha papi szolgálatot teljesítettél volna.

Graham csak hümmögött.

Arthur egészen kipirosodott, olyan jól érezte magát. Az a fajta ritka extrovertált személyiség volt, aki egy introvertált valamennyi jellemvonását magán hordozta, azt leszámítva, hogy szeret mások társaságában lenni. Ráadásul megvolt benne a gyengédségre való hajlam; az egyik legritkább adottság bármelyik nemben, különösen az olyan férfiakban, mint amilyenek Arthurnak is lennie kellett volna. Sikerült megtudnom róla ezt- azt: tisztességesnek mondható oktatásban részesült, amit klasszika-filológiai tanulmányok követtek Oxfordban, ahol jól érezte magát, a vizsgáin azonban megbukott, így aztán orvosi képzésbe kezdett.

- Abba is beletört a bicskám - magyarázta.

- Nem bírtad a belső szervek látványát?

- Nem, alkalmas lettem volna, viszont sehogyan sem jöttem ki a többiekkel. Érzéketlen banda. Ebben a szakmában megkeményedik az ember szíve, legalábbis az enyémmel ez történt. Idővel mindegyik elkezd fölényeskedni. Márpedig nem lehet lekezelően bánni mások fájdalmával. Néhány év elteltével otthagytam az egészszet. Elmentem Indiába, ahol az apám egykori iskolatársa szerzett nekem állást. Felügyelőként dolgoztam egy szükségtelen vasútvonal építésén, amellyel a kivitelező cégen kívül senki sem járt jól. Szörnyű volt az egész. Körülbelül fél évvel azelőtt kerültem a vállalat londoni irodájába, hogy Németország lerohanta Belgiumot.

Láttam, ahogy Graham lassan összevonja a szemöldökét, miközben magában számol.

- *Nagyon* gyorsan százados lettél, Tizenhat. Csak nem rátaláltál a hivatásodra?

Arthur arca összerándult. Láttam, ahogy a poharat tartó keze egy pillanatra megremeg, majd egy hajtasra kiitta, ami benne volt.

- A háborúban... gyorsan történik az ilyesmi - felelte kurtán.

Még hozzátette, hogy szívesen lett volna tanár vagy akár lelkész is, csak hogy olyan családból származott, ahol előbbit kínosnak, utóbbit pedig nevetségesnek tartották. „Gondoskodó hivatástudat”, állapítottam meg magamban a vallomása alapján, hogy aztán néhány nappal később, miközben éppen Simelliával sétáltam a Bloomsbury-negyedben, megtudjam tőle, hogy Arthurt „a másokkal való törődés mély erkölcsi kötelességtudata” hatja át. Elszégyelltem magam egy olyan emberrel szemben tanúsított felszínes gonoszságomért, akit egyébként kedveltem.

Csak nekem tűnt fel, Margaret milyen átható odaadással hallgatja, ahogy a két férfi a pályafutásukról beszélget egymással. A maga idejében a mellett a szoba mellett aludt, ahol megszületett. Szerinte Skócia egy kies, félig barbár hely. Amikor kiderült, hogy egy időben Kambodzsában dolgoztam fordítóként, a figyelme valósággal körülölelt, mint egy flanelruha. Lehet, hogy a kelleténél többet beszéltem.

Nem emlékszem már, hogyan került szóba a fű - minden bizonnyal az egyik élénk eszmecsere alkalmával, amely arról szólt, mégis miben jobb a huszonegyedik század, amiről igencsak megoszlott az elszármazottak véleménye. Nem sokkal később már oda is adtam Grahamnek a morzsolót és a dohánypapírokat (úgyis sokkal ügyesebben tudott sodorni).

A Margarettel való találkozás élénkké és érzékennyé tett. Nagyobb súlya lett az egyes mondatoknak. Igyekeztem számontartani, merre néznek éppen a férfiak. Nemegyszer megfigyelhettem már, mit kezdenek ezzel az emberek. Mármint a hatalommal és a vonzerővel. Én igyekszem magamba szívni. Húsz percen belül már azt tervezgettük

Margarettel, mikor csapunk egy csajos estét a Sohóban, ami szükségessé tette, hogy elmeséljem a városrész történetét, elmagyarázzam az éjszakai szórakozóhelyek mibenlétét, ismertessem az R'n'B műfajt, és bemutassak néhány női hiphopelőadót, röviden kitérve a különféle táncokra is. Mégiscsak nyelvi szakértőként dolgoztam korábban. Csak nem jelent gondot.

- Ismerem a pavánt, és tudok dzsiggelni... de ha csak lányok lesznek...

- Ne aggódj emiatt! Elég, ha csak... dobálsz és rázod magad.

- Bárcsak mások dobálnának engem! - mondta sóvárgó hangon.

- Máris mutatok egy-két lépést.

- Nem mondom - szólalt meg Arthur. - Jobbra-hátul-jobbra-zár. Ezt hogy hívják? - érdeklődött a testét lassan ringatva. Ahogy beszélt, furcsán csábító raccsolása felerősödött. Graham kivette a kezéből a füves cigit.

- Ne biztasd őket, Tizenhat! Inkább kinyitok még egy üveg bort.

- Elegem van már a polkából. Ezt az újat akarom megtanulni.

- Miféle tánc az a polka? - tudakolta Margaret kifulladásra.

- Kérd meg Negyvenhetet, hogy tanítsa meg! Szerintem már létezett akkoriban.

- Nem kérek a nyomásgyakorlásból, köszönöm - felelte Graham, azzal kezében a borospalackkal félreállt.

- Ezek szerint tudsz táncolni!

- Ez csak rám és a Jóistenre tartozik - közölte komoly hangon. - Ne nézz már így, Hatvanöt! Kérlek, Arthur, mutasd meg neki a polkát, ha még bírod! Arthur felkelt, majd amolyan régimódi, főhajtós módon lekérte tőlem Margaretet. Ahogy szembefordította magával a nőt, kitört belőlem a nevetés, Margaret ugyanis alig ért a férfi válláig.

- Úristen... Úgy néztek ki, mint egy jóvágású zsiráf és a nyuszika felesége... Hahaha!

- Átadom a lehetőséget, Negyvenhét.

- Hogy mondd?

- Tessék!

- Én nem táncolok. Éppen azért kezdtem el fuvolázni, hogy sose kelljen táncolnom.

- A mai korban a zene már bedobozolva kapható, és semmi szükség arra, hogy a zenekar tartsa az ütemet - közölte Margaret. - Vagy megmutatod, hogyan kell polkázni, vagy a lábujjadra taposok.

- Szerintem agyadra ment a „feminizmus”. Au!

- Szabad egy táncra? - fordult oda hozzám Arthur.

Annak ellenére, hogy az étteremben mindig kihúzta nekem a széket, és a terítésben is segített, Graham egyszer sem érintett még meg. Furcsa érzés volt látni, ahogy megfogja Margaret kezét. A szívem úgy kalapált, mint amikor egyébként jól szoktam magam érezni. Odaléptem Arthurhoz.

- Mutatok egy-két szvinglépést - mondtam neki. - Volt egyszer egy szörnyű barátom, akinek a lindy hop volt a mindene. Mindig elrángatott magával, így aztán kénytelen vagyok átadni belőle valamit, amolyan átokként.

- Ennek körülbelül a felét értettem. Egyébként én is ismertem hasonló férfiakat. Akik előszeretettel viszik táncba az embert.

Eltűnődve Arthurra néztem. Aznap este nem először találkozott már a tekintetünk. Visszagondolva mindannyiszor azért történt, mert mindketten Grahamet figyeltük.

- A másik bal - hallottam a konyha túloldaláról Graham hangját.

- Menj a csudába! Igazán szólhatnál hozzám kedvesebben.

- Miért akarsz mindenáron vezetni? Mondtam, hogy a másik bal, Hatvanöt.

- Szörnyű tanár vagy.

- Akkor sem táncolok. Au!

Vele ellentétben Arthur csodásan táncolt. Megdöntött, én pedig meghajoltam, akár a nád. Megperdített, én pedig élvezettel pörögtem.

- Ezt nevezem, százados! Egészen parádés.

- Drága hölgyem, hiszen ezt a jelzőt mi kezdtük el először használni.

Lehet, hogy volt valami abban, ahogy mozogtunk, vagy a zenében, ami hirtelen felidézte számára a lövészárkokat - vagy egy másik fájdalmas emléket, amelynek semmi köze nem volt ahhoz a véráztatta, földbe vajt folyosóhoz. Már rég elszívtuk a füves cigit, így aztán kizárt, hogy az okozta a zuhanásra hasonlító, hányingerrel járó reakcióját. Akármilyen is volt, teljes egészében hatalmába kerítette. Egészen váratlanul elfehéredett, én pedig a derekamon éreztem tenyerének jéghideg, nyirkos érintését.

- Arthur? - szólaltam meg ugyanabban a pillanatban, amikor Graham így szólt:

- Tizenhat!

Arthur a homlokához emelte reszkető kezét. Lihegve bírt csak beszélni.

- Saj... ná... lom...

- Túlságosan meleg van idebent - mondta Graham, aki már át is karolta Arthurt, és a konyhaajtó felé irányította. - Kiülünk a kertbe, és elszívunk egy cigarettát. Muszáj kinyújtóztatnom a lábam. Maggie nem kímélte.

Arthur zihálása majdhogynem úgy hangzott, mintha nevetne. Ahogy felhúzta a vállát, egészen nyámnyilának tűnt Graham óvó ölelésében. Aztán hirtelen ráborult, és arcát a másik füléhez nyomta.

- A dohánymegvonásnak súlyos következményei lehetnek - közölte Graham.

- Annyira... saj...

- Vigyázz, lépcső!

Éreztem, ahogy Margaret megfogja a kezem. Graham sokatmondó pillantást lövellt felém, amibe belesajdult a szívem. Megkérdeztem Margaretől, megismerkedett-e már a sminkelés tudományával, és azzal megindultam vele felfelé a szobámba.

Amint belépett, elkezdtem számba venni, mi minden ront az összképen. A széket számtalan ruha borította, amelyek nem voltak már elég tiszták ahhoz, hogy a szekrénybe tegyem, de nem is elég piszkosak ahhoz, hogy a szennyesbe dobjam. Az éjjeliszekrényen két pohár és egy bögre álldogált. A szegélyléceket és a komód fiókjainak élét vastagon borította a por. Egy olyan lehetetlenül vonzó nő mellett, mint amilyen Margaret, egy hozzám fogható átlagos nő úgy néz ki, mint egy galambkupac. Vagy legalábbis akkor így gondoltam. Igazság szerint összezavart a szépsége. Gyötrelmes volt látnom, ahogy zokniba bújtatott apró lábával a szőnyegen lépked.

Margaret látszólag mit sem érzékelt mindebből. Még csak meg sem nézte magát a tükörben. Ahogy elővettem a rúzszt, érdeklődő mosolyt villantott felém.

- Mégis miféle anyagból nyerik ezt a színt?

- Fogalmam sincs.

- Nem hiszem, hogy valaha is láttam volna ehhez foghatót. Felettébb drámai.

- Na ja. Magam sem értem, miért van kék rúzsom. Tessék, próbáld ki ezt a rózsaszínt! Rajtam rosszul áll. Egészen zöld lesz tőle a képem.

- Illik a pattanásaimhoz - mondta bánatosan. (A homlokát és az arcát serkenések borították, mintha ékszerek lennének. Még azok is jól álltak neki.)

- Azt alapozóval lehet korrigálni. Nézd csak...

Én rég nem használtam - nem tudtam ugyanis szabadulni a gondolattól, mit szólna az arcom látványához egy olyan viktoriánus férfi, aki ellenzi a kozmetikumok használatát -, most mégis

megmutattam, hogyan kell felkenni. Margaret lenyűgözve figyelte, milyen sima és élethű felületet képez. Aztán egy nyilat rajzolt vele az arcára. Világos bőrén egészen olyan volt, mintha agyag lenne. Ezen jót derültünk.

Idővel az alkohol és a fű érezte a hatását. Fekvő helyzetben folytattuk a beszélgetést, miközben mindkettőnknek nehezebbre esett tisztán beszélni és állva maradni. Arccal egymás felé feküdtünk az ágyon kábán és bágyadtan. Nehezen megfogható érzésem támadt, miszerint nyertem valamit, de hogy Margaretől, Graham ellenében vagy egyszerűen magamban, nem tudtam volna megmondani.

- Szép vagy - mondtam.
- *Te* vagy szép.
- Kicsit fáradt vagyok.
- Mmm. Graham szeretője vagy?
- Dehogy! Jesszus! Nem, csak a hídja.
- Ó! - mondta, és elaludt.

Én is elbóbiskoltam. Nem tudom, mennyi idő telt el, de Graham hangjára riadtam fel.

- ...ránézek Maggie-ékre.

Hallottam, ahogy megnyikordul az ajtó.

- Nagyon kedves a hidad. Bár híd létrehozása különös.
- Valóban különös nő.
- Hagyd őket, Graham! Szegénykéim.
- Hanyatló egy kor, azt meg kell hagyni. Még a hajukat sem bontották ki.

Azzal becsukódott az ajtó, én pedig ismét elszundítottam. Margaret halkán horkolt, mint egy kiskutya. Aztán ismét kinyílt az ajtó, és némiképp magamhoz tértem. Előbb enyhe huzatot, majd kellemes meleget éreztem. A férfi mindkettőnket betakart.

Másnap reggel Margarettel hangtalanul ébredtünk meg. Leosontunk, hogy teát és piritóst készítsünk magunknak. Amikor beléptünk a konyhába, láttuk, hogy a két férfi elmosogatott.

Az őszi olyan volt, mint egy mutatós intarzia. A megfáradt fák elhullajtották leveleiket, az égboltot ólomszínű felhők vonták be zománcukkal, a városban pedig erős szél fújott.

Graham és Arthur Skóciába utazott a vadászszezonra, részben azért, hogy kipróbálhassák a repülést. Az Aberdeenbe tartó járaton velük utaztak a minisztérium emberei, amint azonban megérkeztek a kis felföldi településre, ahol a szállásuk volt, visszarendelték az ügynököket. A csendes, zárkózott városka lakói minden idegent, akinek látszólag nincs különösebb célja, gyanakodva fogadtak.

Az elszármazottak mindegyike kapott mobilt, amelyet a minisztérium finanszírozott (és hallgatott le). Graham a huszonegyedik században eltöltött hét hónapja során összesen háromszor kapcsolta be, így aztán egyáltalán nem ért meglepetésként, amikor mintegy félórával a gépük landolása után hívást kaptam Arthur telefonjáról.

- Üdv, Arthur!

- Én vagyok az - szólalt meg Graham. - Tizenhat a falat támasztja éppen.

- Ó! Milyen volt az út?

- Egyszerre különleges és szörnyen unalmas. Viszont felszálláskor majdnem eltörtük egymás kezét.

- Haha! Fül pattogás volt?

- Igen, nagyon furcsa érzés. Viszont a repülővel a felhők felett jártunk! Olyanok voltak, mintha matracok lennének. Szinte szilárdnak tűntek.

- Érdekességgént mondom, hogy egy átlagos felhő súlya ötszázötvenegy tonna.

- Ez vicces.

- Nem volt semmi gond a reptéren?
- A készülék, amellyel átvilágítják az embert, nem érzékelt engem.
- Ja, a fémdetektor. Nem jelzett be?
- Az egyik biztonsági ember motozott végig, nincs-e nálam fegyver.

Mindenki szeme láttára! Oda a méltóságom.

- Jaj nekem! Folt esett a becsületeden.
- Senki sem fog már feleségül venni.
- Öszintén sajnálom.
- Kénytelen leszek valahogy túltenni ezen magam. Most muszáj mennem, mert ha nem gyűjthatok rá, menten elkezdem rágni a falat.

A hívás után, beléptem a laptopomon az Ezernyolcszáznegyvenhétért felelősök (én, Quentin, a vezetőség, a jólétisek és bizonyos adminok) csoportjába. Az ügynökök már meg is írták a jelentésüket arról, hogy a fémdetektor nem érzékelt Grahamet. Egyikük azt javasolta, azonnal vissza kellene rendelni a központba. Eszembe jutott Graham kisfiús mosolya és lelkes éneklése a sikeres vizsgája után. Gyorsan elkezdtem gépelni.

A túlzott elővigyázatosság ugyanolyan kártékony az alkalmazkodás szempontjából, mintha hazarendelnénk. Az „érzékelhetősége” ez idáig nem adott okot az aggodalomra.

Aztán a Quentinnel folytatott üzenetváltásba ezt írtam:

Eddig semmi gond nem volt a személyzeti bejáratnál, nem igaz? Mármint többségében.

Quentin állapotát nem jelezte ki a rendszer - már jó ideje. A jóléti csapat egyik tagja egyetértett velem.

Érzékelhetőségi átlaga már a kezdetektől fogva 86%, ami a legmagasabb érték az elszármazottak között. Nem érdemes elidegeníteni, és azt kockáztatni, hogy romoljon az átlaga.

A jelentéstevő ügynök azonnal válaszolt:

Mindössze két hete rögzítjük az érzékelhetőséget.

Erre többen is elkezdtek egyszerre írni, Adela azonban - akinek az állapotát szintén nem jelezte ki a program - mindenkit megelőzött:

A JELENTÉS SZERINT 1847 UTÁN KÖVETKEZETT 1916. ELŐSZÖR NEM ÉRZÉKELTE ŐT A DETEKTOR, AZTÁN IGEN. MINTHA SZÁNDÉKOSAN csinálták volna. Semmi szükség közbeavatkozásra. Miután hazatértek, megvizsgáljuk őket.

Ezzel véget is ért az eszmecserénk. Adela képes volt írásban is üvöltözve belefojtani az emberbe a szót.

- Kösz szépen - mondtam magam elé, és lecsuktam a gépet.

Ezután úgy sodródtam céltalanul a házban, mint egy léggömb. Igazság szerint valóban nem is volt feladatom: hídként a rám bízott elszármazottat kellett szemmel tartanom, aki történetesen nem volt velem.

Bementem a szobájába. Rendszerető ember volt, aki hozzászokott a hajókabin szűkös lehetőségeihez, így aztán nem sok látnivaló volt. Az ágy legszélére csücsültem. Annak ellenére, hogy franciaágy volt, tőle tudtam, hogy az egyik szélére húzódva aludt, hiszen keskeny priccsekhez szokott. Nem túrtam át a fiókokat a naplója vagy esetleges rajzok után kutatva, mint ahogy az arcomat sem fűrtam a ruhái közé. Úgy viselkedtem, mintha egy láthatatlan közönség figyelné, nem mutatom-e a megszállottság jeleit.

Néhány nappal azután, hogy Graham és Arthur elutazott, Simellia előzetes értesítés nélkül felkeresett. Az apropót az érzékelhetőséggel foglalkozó, újonnan felállított munkacsoport, illetve a dandártábornok téridőre vonatkozó meglátásai szolgáltatták.

Olyan fajsúlyosnak ítélték a legutóbbi fejleményeket, hogy az államtitkár vezette a munkacsoportot. A maga üveges hangján és tekintetével kijelentette, hogy miközben a hidak munkája nem változik, a jóléti csapat „különféle vizsgálatokat“ fog végezni az elszármazottakon, hogy megnézzék az életfunkcióikat és azt is, „hogyan

reagálnak normális körülmények között, illetve stresszhelyzetben”. „Kicsit úgy hangzik, mint az a hírhedt CIA-s emberkísérlet“, jegyeztem meg. „Történelmi jelentőségű blablabla”, felelte anélkül, hogy a szemembe nézett volna.

- Ó, Simellia! Szia!

- Remélem, nem zavarlak. Csak kíváncsi voltam, hogyan boldogulsz, amióta Quentin máshová került.

- Igen, persze. Gyere csak be!

Feltettem vizet forralni, és tányérra raktam néhány kekszet. A levegő körülöttünk megtelt feszült várakozással.

- El sem hiszem, hogy elkezdünk az időutazás lélekre gyakorolt nemkívánatos hatásaival foglalkozni, mármint ahogy azt a védelmi minisztérium képzei. Nyilván más, mint dilidokiként tevékenykedni.

- Már nem használjuk ezt a kifejezést. - Látva rajtam, ahogy összerезzenek, jóindulatúan hozzátette: - Te is tudod, hogy van ez. Nyilván neked is elegend lenne az olyan kellemetlen megjegyzésekből, hogy egyáltalán mi szükség a tolmácsokra, ha egyszer ott a Google Fordító.

- Minden bizonnyal. Erősen, egy kis tejjel jó lesz a tea?

- Igen, kösz. Jól tudom, hogy a nagyapád az esőerdőkért felelős megbízott volt Kambodzsában, vagy valami hasonló?

Ezen igencsak meglepődtem, a vízforraló hangja azonban elnyomta a hangot, amely kiszökött a számon. Mindig készenléti állapotba helyeztem magam, valahányszor a múltammal kapcsolatos részletekről kezdtek faggatni. Sosem tudtam, mi lehet a másik szándéka. A húgom „mikroagressziónak” hívta az ilyesmit, mintha nem beszélt volna a származásáról minden lehetséges alkalommal. Bizonyára azért nem tetszett Simellia kérdése, mert éppen egy héttel korábban kaptam meg a linket a testvérem legújabb esszéjéhez, amely arról szólt, milyen rémisztő, hogy fehér bőrűnek nézik. Mivel mindkettőnknek ugyanaz a

szokatlan, kéttagú eurázsiai vezetékneve volt, könnyen össze lehetett bennünket kapcsolni. Időnként eltűnődtem azon, vajon nem azért tekintett-e a rég halott kambodzsai nagyapánkkal való kapcsolatára rendellenesként, mert az édesapánk egy kedves, visszahúzódó, fehér bőrű férfi volt, aki szeretett délutánonként szunyókálni, hosszú listákat írni és különféle dolgokat (bélyegeket, DVD-ket, ritka töltőtollakat) rendezgetni - nem olyasvalaki, akivel kapcsolatban mások számára is érdekes, könyvbe kívánczoló komplexusa alakulhat ki az embernek.

- A nagyapám Sziemreap kormányzója volt, egészen '55-ig, amikor is elbocsátották - válaszoltam. - Biztosan sok az esőerdő a tartományban. De ha erről tudsz, nyilván azt is tudod, mi történt vele.

- Eltűnt.

- Ühüm.

A hajamon keresztül éreztem a nézését.

- Tudom, hogy kissé váratlanul ért, hogy ezt szóba hoztam.

- Meglehetősen kellemetlen téma.

- Csak annyi... hogy ismerve a családi háttérrel, meglepő számomra a pályaválasztásod. Az, hogy a nyelvi osztályon helyezkedtél el, hogy is mondjam, eléggé posztkoloniális választás. Csak nem abban bízol, hogy az időutazás...?

- Adela azt mondta, a múltat nem lehet megváltoztatni, csupán a jövőt.

- Ez csak mellébeszélés. A múlt megváltoztatásával a jövő is megváltozik. Adela ezzel azt akarta mondani, hogy a múlt úgy van, ahogy szerinte létezik. Egyébként sikerült már elérned, hogy Gore ne négerként utaljon rám?

Miközben beszélt, mosolygott, mivel azonban gyakran mosolygott, még ha éppen dühös is volt, lelki értelemben összekuporodtam.

- Sajnálom.

- Mit is?

Azt hittem, sekélyesnek tartana, ha azt mondom: „a rasszizmus létezését”. Egy ideig csak hümmögtem és hápogtam, majd így szóltam:

- Ha bármi vigaszt jelent, tőlem is kerek percc megkérdezte, milyen félvérnek lenni.

- Szerinted ez megvigasztal? Nem kérek bele cukrot.

A konyhapultra tettem az ázott teafiltereket. A bögrém peremét rárakódott vízkő csúfította.

- Tisztában vagyok vele - kezdtem -, hogy a program mindenki másnál megterhelőbb számodra...

- Ne is folytasd! - közölte Simellia, még mindig mosolyogva, bár elnézve őt egyre inkább kezdtem azt hinni, hogy a koponyájában valami automatika a felelős érte. - Az előítéletek kezeléséről szóló minisztériumi képzésnek is sok köze van ám ehhez. Nem akarom, hogy sokkot kapj, de akár hiszed, akár nem, pontosan tudom, hogy fekete vagyok. Nem kell az orrom alá dörgölnöd.

Elé tettem az egyik teát.

- Sajnálom, ha olyasmit mondtam, ami bosszúságot okozott.

- Nem bosszantottál fel. Sokkal inkább untatsz.

- Oké.

- „Oké”. Fogadjunk, hogy használtad a Tumblrt.

Kissé idegesen ugyan, de elnevettem magam. Simellia immár kevésbé mosolygott.

- Tudtam - mondta. - Biztosan közzétettél egy BLM-olvasmánylistát is. Leültem. Tényleg megosztottam egyet, amelyet valaki más állított össze, de inkább kész lettem volna tisztára nyalni a padlót, mint hogy ezt elismerjem.

- Történt valami? - szegeztem neki a kérdést.

Simellia előre görnyedt. Bármennyire is tökéletesen állt rajta a ruhája, látszott, hogy kellemetlenül érzi magát benne.

- Igen - mondta végül. - Emlékszel, amikor azt mondtad az államtitkárnak, arra a hírhedt CIA-s emberkísérletre emlékeztet a tervezett érzékelhetőségi vizsgálat? Nos, elgondolkoztam kicsit, mit is csinálunk tulajdonképpen az elszármazottakkal. Klinikai szakemberként mégiscsak etikai kódex vonatkozik rám.

- És mi van velünk?

Még bele sem kortyolt a teájába.

- Mi lenne veletek?

- Üdv, biztos úr!

- Elég! - csattant fel soha nem tapasztalt éllel a hangjában. - Igazán viselkedhetnél komolyabban.

Ez rosszul esett. Kívülről ugyan nem látszott rajtam semmi, belül mégis éreztem azt a bizonyos bántó, szűrő érzést, mintha tűskék lettek volna a bőröm alatt. Azon nyomban félbe kellett volna szakítanom a beszélgetést. Utáltam alulmaradni, amit sosem tudtam jól kezelni.

- Nem foglak azzal sértegetni, hogy favágásra meg forgácsra hivatkozom - mondtam. - Viszont tisztában voltál vele, mit vállalsz. Hozzám hasonlóan te is meg voltál róla győződve, hogy amit csinálunk, megváltoztatja a világot. Legalábbis erre vágytál, emlékszel? Szerinted elég csak udvariasan kérni, és máris magától megváltozik? Vagy netán bizonyos kockázatot kell vállalni?

Nagy levegőt vett. Az érzései, amelyeket általában olyan szakszerűen tudott palástolni, most mind kiültek az arcára.

- Azért jöttem ide - kezdte -, mert te... mert azt hittem, megérted majd. Hát nem érted? Része lenni a kísérletnek. Úttörőnek lenni, hogy elsőként rajtad próbálják ki az elképzeléseiket. Van esetleg másik kambodzsai a csapatban? Vagy akár délkelet-ázsiai? Pontosan meg tudom neked mondani, hányan vagyunk feketék. Fél kézzel is meg tudom neked mutatni.

Hátradőltem a székemen. Egyáltalán nem akart lehordani, mégis úgy éreztem magam, mint akit leszidtak. Néha a húgomra emlékeztetett.

- Nem vagyok áldozat - közöltem. - Nem adok rá okot másoknak, hogy azt csináljanak belőlem. Azt tanácsolom, te se teremts nekik erre lehetőséget!

Simellia csak bámult rám. Az arcára kiült érzések úgy tűntek el, mint víz a lefolyóban. Aztán felállt.

- Köszönöm a teát - mondta hidegen.

Anélkül hagytam távozni, hogy elkészöntem volna tőle. Az ajtócsapódás után beállt csendben gubbasztva ültem. Ez volt az egyik első lecke arról, hogyan kell formálni a jövőt: az ember egyik pillanatról a másikra becsukja maga mögött a különféle lehetőségek ajtaját.

V

- Kezd feldagadni a lába - állapítja meg Goodsir.

Gore az Erebus hajókórházában fekszik. Közben feltűri a kezelőjét, Stanley forró vizet rendel. A férfi fagyási sérülése közel sem a legsúlyosabb eset a légénység körében - még csak nem is a legrosszabb, amit a parancsnok maga elszenvedett -, Stanley riadalmát mégis felerősíti az, amit Gore az imént mesélt.

- Biztos benne, hogy megölte? - kérdezi Le Vesconte, a másodtiszt. Higgadt ópiumháborús veterán, igazi katonaember, aki, mint minden tisztességes katona, gyengéden viszonyul a vérontáshoz.

- Mr. Gore sosem céloz mellé - közli Goodsir ugyanolyan fahangon.

Gore hálás a sebészorvos ironizáló nyugalmaért. Goodsir a barátja, már amennyire egy tiszt és egy felcser azok lehetnek. Nem, ez így nem igaz. Igenis barátok. Goodsir valójában tudós. Nem azért törődik Grahammel, mert annak arany vállpántja van.

- Azt hittem, egy főka - magyarázza Gore. - Szerencsétlen flótás. Amint meghallottam, hogy feljajdul, odaszaladtam.

- Biztosan meghalt? - tudakolja ismét Le Vesconte. A hangja nyersen cseng.

- Igen. Talán érdemes volna kiküldeni néhány embert - mondja Gore.

- Vigyenek magukkal dohányt vagy kést, ha van felesleges. Bármit, amivel az értésükre adhatjuk, hogy nem akarunk nekik ártani. Mindenesetre ne nyúljanak a holttesthez!

- Nem szívesen adnék fegyvert azoknak az embereknek a kezébe - súgja Le Vesconte. - Figyelembe véve a körülményeket.

- Akkor marad a dohány. Mr. Goodsir?

- Igen, uram!

- Fogok tudni még járni?

Goodsir végignéz Gore lábán. Kézbe veszi az egyik duzzadt lábfejet, és alaposan megdörzsöli.

- Mindegy, mit mondok - feleli. - Úgyis használni fogja.

- Nagyszerű.

Azzal Gore felszenvedi a lábára a csizmáját. A kesztyűje a combjánál hever az asztalon. Barnás kéreg száradt rá. Az eszkimó vére átítatta a bundáját. Mire Gore odaért hozzá, a tekintete már üveges volt.

- Egyenesen szíven találtam, Harry - mondja kissé réveteg hangon. Goodsir nem mond semmit, csak megszorítja a másik karját. Miért is? Gore megvizsgálja a bensőjét, mintha csak egy óraművel lenne dolga. Csak nem valami érzés motoszkál a bordái mögött? Netán vigasztalásra van szüksége?

Odakintről hallja az őrszem dobogását és kiabálását. A lépcsőn lábak döngenek. Valaki a hajó felé közeledő eszkimócsapatot észlelt.

Ötödik fejezet

Épphogy beköszöntött a szeptember, és egy Pimlico-beli padon találtam magam Margaret Kemble társaságában. Az őszi hideg acélzsánérként metszette ketté a levegőt. Verebek repdestek a padkánál a fonnyadt, megsárgult leveleket kerülgetve. Mindketten finom skót gyapjúból szőtt kockás sálát viseltünk, amelyet Arthur és Graham hozott nekünk a Felföldről. Időnként Margaret kinyújtotta a lábát, hogy megcsodálja vadonatúj csizmáját. Vállára omló vörössesszőke hajával úgy nézett ki, mint egy szépséges, déli marhapásztorlány. A sál és a gallérja közti arasznyi távolság tökéletesen láthatóvá tette a dekoltázsát. Margaretnek nagy melle volt, amit azért említek meg, mert még mindig nem szokott le a fűzőről, így aztán jó párán megbámulták maguknak. Kellemesen domborodtak felfelé - mintha beszélgetésbe szeretnének elegyedni -, a kettő közötti résben pedig néhány apró pattanas látszott, amelyek (megkapó módon) rózsaszínű morzsának tűntek. A bőre feltűnően fehér és fényes volt, mint valami drága hidratálókrém. Mindezt azért rögzítem, mert a férfi írókat gyakran a női mellek túlságosan részletgazdag leírásáért gúnyolják, holott vannak olyanok, amelyek bizony ezt megkívánják, még tőlem is.

Úgy volt, hogy egy hét múlva fut neki újra az akklimatizációs vizsgának. Éppen az ismétlésben segítettem neki.

- Kire fogsz szavazni a legközelebbi választáson?

- Mindegyik hazug és simlis szélhámos. Előbb szavaznék egy veszett kutyára.

- Ezzel csak bajt hozol magadra, de nem foglak megakadályozni. Van barátod?

- Nincs. Ha kedvelem azt, aki érdeklődést tanúsít irántam, ráadásul bájos is, szabad megkérdeznem tőle, van-e neki barátnője?

- Igen, szabad.

- Van barátnőd?

- Elég a kotkodácsolásból, te szörnyű nőszemély! Fent vagy a Facebookon? - Az olyanoknak való, akiknek egy tál zabkása van az agyuk helyén. Ha letelik a hídév, csinállok magamnak egy Instagram-fiókot.

- Úristen, Maggie! Eszedbe ne jusson!

- Itt van Tizenhat.

Arthur kissé előrehajolva közeledett felénk. Tweedzakó volt rajta, és úgy nézett ki, mintha egy kosztümös színdarabból lépett volna elő, de hát a környék is megfelelt ennek. Azóta nem láttam, hogy a két férfi visszatért Skóciából, ezért megkérdeztem, jól érezte-e magát.

- Egyszerűen... csodás volt - dűnnyögte elpirulva. - Igazán... nagyszerű. Tényleg.

Leült mellém, tekintetét a földre szegezve.

- Van barátod, Tizenhat? - kérdezte Margaret előttem keresztbe hajolva. - Bejelölhetem a Facebookon?

Miközben Arthur még jobban elvörösödött és valami válaszfélét hebegett, a nő felnézett rám.

- Na milyen volt?

- Pompás. Igazán modern nő lettél. Egyébként a lágyékomban könyökölsz. Nem zavar, csak előbb meghívhatnál egy itala.

- Inkább viselkedjetek! Mielőtt Negyvenhét ideér, különben leszid benneteket.

- Ott van. Nem mással, mint magával a ragyás seggű ördöggel.

- Mármint Cardinghammel? - kérdeztem a megfelelő irányba hunyorogva. Graham a motorosgúnyájában volt. Amikor először megmutatta - ide-oda forgatva a vállát, hogy hallani lehessen a bőr

nyekergését -, azt hittem, allergiás rohamot kaptam, a nyelvem ugyanis mintha megdagadt volna, az ujjaim pedig viszketni kezdtek. Arthurra sandítottam. Láthatóan ő is allergiás volt a bőrre.

- Sziasztok! - köszönt Graham. - Csak nem egy bankrabláson vagytok túl? Nagyon büntudatos az ábrázatotok.

- Te pedig úgy nézel ki, mint egy béka, amelyik tintába pottyant - jegyezte meg Margaret, az egyedüli, akit hidegen hagyott a tetőtől talpig bőrbe bújtatott viktoriánus férfi látványa.

- Örülök, hogy látlak, Hatvanöt. Thomas, bizonyára emlékszel a hidamra, bár nem tudom, hivatalosan be lettetek-e mutatva egymásnak...

- Asszonyom! - üdvözölt Cardingham, de mintha lekurvázott volna, ami azonnal elvonta a figyelmemet a másik háromról.

- Örvendek a találkozásnak, Cardingham főhadnagy.

A férfi valósággal lefagyott. Felmerült bennem, hogy Arthur (aki vagy meleg, vagy biszexuális, ezért a saját életében igencsak marginalizálódott) és Graham (akit - felfedező lévén - az élet rugalmassá és elnézővé tett) ismeretsége nemigen készített fel arra, hogyan is reagál majd rám egy férfi „történeti alak”. Cardingham valósággal undorodott tőlem. A legszívesebben belém törölte volna a lábát, és szégyellnem kellett volna magam, amiért a szemébe mertem nézni. Amit Margaretnek sikerült elérnie, azzal ő csúfos kudarcot vallott. Úgy haragudott rám, mint a kisgyerek, akinek elpakolták a játékeit.

- Gore parancsnok sokat mesélt már önről. Értelmes ember benyomását kelti.

Vagy azt mondta, *némber*? Nem tudtam eldönteni. Mintha szándékosan beszélt volna így. Láttam, ahogy Margaret kecses kis keze ökölbe szorul. Nyolcéves voltam, amikor felfigyeltem a nem emberi világra. Anya, apu, hugi, otthon, sulis, tanító néni, fürdés, tányér, szék,

kréta, ruha - ezek, ellentétben azzal, amit addig gondoltam, nem a világmindenség építőelemei voltak, hanem egy olyan világ különálló entitásai, amelyen a gilisztákkal, az egerekkel, a verebekkel, az ászkarákokkal, a mókusokkal, a molylepkékkel, a galambokkal, a macskákkal és a pókokkal osztozunk. Hatalmába kerített a saját térért való küzdelem nyomorult érzése. Mindenhol ott voltak ezek a nem-emberek. Előbújtak dolgok alól és feltűntek az árnyékból, magasabban voltak a fán, mint ameddig elláttam, és mélyebben a földben, mint ameddig elértem. Ott voltak velem egy helyiségben anélkül, hogy tudtam volna róluk, miközben ők tudtak rólam. Fene nagy jövés-menés zajlott körülöttem, és nem tudtam vele mit kezdeni. Szörnyen elkezdtem félni a pókoktól.

A szüleim akkoriban éppen az ötéves húgommal próbálták megértetni, hogy nem kell félnie a sötétől, aminek halk nyöszörgéssel adott hangot. Bezzeg én! Fennhangon visítottam és halálra rémültem. Felmásztam, ahová csak tudtam, vagy lerántottam könyveket és vázákat, miközben önmagamból kikelve bögtem. Néha előfordult, hogy nem is volt semmilyen pók, csupán én képzeltem oda.

Édesanyám, aki nem egy olyan szörnyüséget megtapasztalt, amelytől még az ember sírása is megváltozik, eleinte haragudott rám. Csak felnőttfejjel jöttem rá, hogy valójában azért volt rám mérges, mert ráijesztettem. Viszont csak nem múlt el, ő pedig próbált vele valamit kezdeni, de ettől csak rosszabb lett. Azt hitte, ha a szemem láttára végez a pókkal, amelytől megrémültem, bebizonyítja, mennyire ártalmatlan egy ember számára - csak hogy buddhistának nevelték, így aztán kedves volt az állatokhoz, még az ijesztő rovarokhoz is. Nemegyszer elbénázta, mire a megnyomorított pók eloldalgott, amitől csak még jobban zokogtam. Erre ő is elkezdett sírni, mert szíve szerint nem is akarta megölni a pókot. Senkit sem akart bántani. Édesapám egy meglehetősen különös megoldással állt elő. Annak az évnek a tavaszán, amikor

betöltöttem a nyolcat, egy ötven- pennys nagyságú keresztespók valósággal behálózta a kertünkben lévő egyik bokor egészét. Gyűlöltem a pókot. Amint értesültem a létezéséről, még a füre sem voltam hajlandó lépni.

- Micsoda - kérdezte édesapám -, nem akarsz találkozni Lábasszonysággal?

- Ugye megvan neki az összes? - horgadt fel édesanyám. - Mit csináltál vele? Agyonnyomtad?

- Lábasszonyság méltóságteljesen üldögel a bokron - magyarázta édesapám széles mozdulatokkal -, és vigyázza az éléskamráját.

- Jesszusom, már éles kaszája is van - hűledezett édesanyám. - Ha nem vigyázunk, hamarosan csavarhúzója is lesz, és nekiáll építkezni. Jobb, ha felhívom az önkormányzatot, megtudni, van-e építési engedélye.

Édesapám tántoríthatatlan volt. Elhatározta, hogy az ő elképzelése fog érvényesülni az édesanyáméval szemben, ami aligha tekinthető eredményes szülői együttműködésnek. Elegáns vénkisasszonyként írta le nekem Lábasszonyságot, akit a többi rovar is nagyra becsül - noha ő maga nem az, hangsúlyozta - szorgalmáért és a gyilkolás területén tanúsított szaktudásáért. Felvetette, nem volna-e kedvem tisztos távolból megnézni, hogyan belez ki egy bosszantó, antiszociális legyet, miközben ő mindent kommentál.

Ez bevált. Lábasszonyság nem-emberi lényből majdnem-emberi lett - persze nem a legkellemesebb fajta, mégis jó módú és rátermett.

- Látnod, ahogy ott várakozik a sarokban? - magyarázta édesapám. - Nem látszik, de éppen a körmét reszeli. A munka nagyját elvégezte azzal, hogy megfonta a hálót, elvégre négy évig tanulta a szakmát az építésziskolában, és most már csak annyit kell tennie, hogy hátradőlve várja, mikor téved arrafelé a zsákmánya.

A türelmes Lában asszonyiságtól tanultak elkísértek felnőttkoromban is. Ritkán buzgólkodtam, és inkább kerültem a kemény munkát. Ugyanakkor előrelátó és titkolózó voltam. Amikor a minisztériumban azzal szembesültem, hogy átmenetileg magamra maradtam - miután Adela felszívódott, Quentin eltűnt, Simellia tudomást sem vett rólam, a vezetőség pedig inkább a jóléti csapat által futtatott érzékelhetőségi vizsgálatokkal volt elfoglalva -, visszahúzódtam a hálómbe. Valami történt valahol, és valami nem volt rendben, mivel azonban nem tudtam, micsoda, kénytelen voltam várni.

Annak ellenére, hogy Quentin engedély nélküli eltávon volt, sőt lehet, hogy nyomtalanul eltűnt, továbbra is elküldtem neki is a jelentéseimet. Leveleket írtam, üzeneteket hagytam (még a hangpostafiókjában is), noha tudtam, hogy mindet ellenőrzik. Sőt, részben azt szerettem volna elhitetni a minisztériummal, hogy nyitott, figyelmes és őszinte vagyok. Több bensőséges információt is megemlítettem - semmi túlzottan személyeset, mindössze folyosói pletykákat és az olvasmányélményeimre vonatkozó megjegyzéseket.

Ősz elejére meglett az eredménye. Ahogy egyik reggel leértem a konyhába, azzal szembesültem, hogy Graham szótár segítségével próbálja értelmezni a fehérjeporos tégely címkéjét.

- Harap selyem minotaurusz - mondta.

- Ööö... Jó reggelt!

Azzal felmutatott egy téglalap alakú, a Buckingham-palotát ábrázoló, semmitmondó képeslapot, amely bármikor készülhetett az elmúlt ötven évben, és amelyhez bárhol hozzá lehetett jutni a városban.

- Ez áll itt - tette hozzá. - Csak nem valami titkos üzenet? Manapság ilyen szerelmes leveleket szokás írni? Netán meg kell védenem a becsületedet? Egyébként jó reggelt!

Quentin sokat kockáztatott ezzel a képeslappal, a rajta szereplő csonka szöveg ugyanis valójában egy olyan hely pontos meghatározása

volt, amelyet egy bizonyos alkalmazáson keresztül lehetett csak azonosítani, amely minden talpalatnyi földhöz három szót kötött. A parkot jelölte meg - egy tágas helyet, ahol nincs hová bújni a kíváncsi tekintetek előtt.

Nem tartozott hozzá időpont. Munka után kimentem a parkba, a szokásos egészségügyi séta keretében, amelyről többször is írtam Quentinnek a neki küldött megválaszolatlan e-mailjeimben. Méterekről kiszúrtam. Annyira hétköznapi látványt nyújtott. Baseballsapkát viselt, amit olyan közönségesnek tartottam, hogy szinte kikapcsolt a szemem. Ügyes húzás; így lehet mégis nyílt színen elbújni.

- Jó a szerkód. Miért nem válaszolsz a hívásaimra?
- Erről nem beszélhetek.
- Hogy vagy?
- Felügyelnek.
- Most is? Igazán kösz a figyelmeztetést.
- Nem. Viszont tudják, hol alszom, merre járok. Korlátozták a jogosultságaimat. A minisztérium...

Nem folytatta. Ahogy közelebb húzódtam, megcsapott a szájszaga és valami lúgos, bőrkészítményekre jellemző illat. A kulcsesontomhoz beszélt. Látszott rajta, hogy nincs jól, vagy legalábbis úgy gondoltam. Megenyhültem iránta.

- Jól vagy, Quentin? Segítségre van szükséged?
- Megbízhatok benned? - szegezte nekem a kérdést. Akkor megértettem, hogy egyre romlik az állapota, és kezd összeroppanni a programmal járó nyomás alatt. Az egykori ügynök sosem kérdezte volna meg tőlem, megbízhat-e bennem, tudta volna ugyanis, hogy képes vagyok hazudni. Meg kellett nyugtatnom, és le kellett hozzá ereszkednem, így aztán magamra öltöttem a számomra legalkalmasabb szerepet - Simelliától már úgylis elsajátítottam a megfelelő sorokat.

- Természetesen. Én is aggódom a program miatt. Olvastad az aktámat. Nyilván rájöttél, hogy pontosan tudom, milyen úttörőnek lenni. Magának a kísérletnek lenni.

Halvány bizakodás tűnt fel az arcán. Bólintott, tekintetét a távoli látóhatárra szegezve, ahol a népirtás történt. Milyen furcsa elképzeléseket alkotnak rólam az emberek!

- Emlékszel arra a rajzra, amit adtál? - kérdezte.

- Igen - feleltem ezúttal semleges hangon.

- Egy fegyvert ábrázol. Szerintem még nem létezik, mégis itt van. És biztos vagyok benne, hogy láttam, mire képes. Baromi nagy pusztításra.

Megfogtam a kezét, abban bízva, hogy a vigasztaló szándékot érzi rajta, de közben úgy, hogy két ujjamat finoman a mandzsettája alá tudjam csúsztatni. Az érintésemtől szaporább lett a pulzusa.

- Ez aggasztó - mondtam lassan.

Elkapta a kezét.

- Tudom, hogy nem hiszel nekem - hadarta. - Én se hinnék. De akkor is be tudom bizonyítani. A program nem tudományos célt szolgál. Egy fegyvert akarnak kifejleszteni.

Egyszerűen nem fért a fejembe, hogy a minisztérium semmit sem rejtett véka alá - elvégre azzal lehet haladást elérni, ha képesek vagyunk az innovatív gondolkodásra -, mégis szöveget ütött a fejembe, hogy Quentin veszélyt jelent a híd-elszármazott viszonyrendszerre, vagy azért, mert zöldfülű áruló, vagy mert paranoiás és téveszmés. Akárhogy is, mivel ő volt az összekötőm, úgy tekintettem rá, mint a bárkámat rágcsáló szűbogárra. Ha igaza van, és felemeli a szavát, én is azok közé kerülök, akiktől megszabadulnak és akiket megbüntetnek, és a vesszőfutáson kívül nemigen marad más választásom. Ha viszont téved, nos, egyszerűen hagynék egy bolondot elsétálni, amivel aligha érdemelnék ki előléptetést.

- Nézd - fordultam hozzá -, a hidak elengedhetetlen elemei a programnak. Márpedig enyém a legjobban alkalmazkodott elszármazott. Nem árthatnak nekem. Szerezz bizonyítékot! Akkor majd meglátjuk, hogyan tovább.

Elfelejtettem elmesélni a pókos történet végét. Elkezdtem meglátogatni Lában asszonyságot. Éppen akkoriban olvastam az *Alice Csodaországban*. Időnként neki is hangosan felolvastam Lewis Carroll meglehetősen baljós soraiból. Élveztem, ahogy Lában asszonyság látszólag méltóságteljesen, a fátyolszerű hálóban angyali nyugalommal üldögélve hallgat engem. Aztán olyan gyorsan, hogy csak robbanásszerű hangzókkal tudnám visszaadni a sebességét - kabumm! -, lecsapott egy pórul járt légyre. Ilyenkor sietősen becsuktam a könyvet, és figyeltem, hogyan dolgozik.

Éppen az Ál-Teknőcről szóló résznél tartottam, amikor megjelentek a pillangók. Ahogy az édesapám kedvenc rózsabokrán lévő bábok kinyíltak, alig látszott még valami a szárnyukból. Miközben szárítkoztak és nyújtózkodtak, groteszk túldíszítettségükön tűnődtem. A pillangók mindenkinek a figyelmét magukra akarják vonni.

A pókok csak enni akarnak.

Kinyúltam, és megfogtam egy félkész lepkét. Szinte szőrösnek éreztem, ahogy az alig néhány óras parányi pikkelyek szétporladtak az ujjam közt. Leszedtem a bokorról, majd a pókhálóba pöcköltem. Sokáig kínlódtam, mire végzett vele Lában asszonyság.

Ezt a történetet csak akkor meséltem el, ha berúgtam, illetve azzal a pár barátommal osztottam meg, akik meghívtak magukhoz vacsorázni, illetve néhány pasival, akik ideig-óráig kikötöttek nálam, mielőtt megismerkedtem Grahammel. Kivétel nélkül mindenki úgy értelmezte, hogy a kislánykori brutalitásomról szól. Mégis ki etet meg egy pillangót egy pókkal? Én azonban mindig is máshogyan értelmeztem, hiszen továbbra is féltem a pókoktól. Még mindig csak nyolcéves voltam.

Lábas asszonyságnak rengeteg szeme volt, és úgy végzett az áldozataival, hogy kiszívta az életerejüket. Szóval továbbra is rettegetem tőlük. Egyszerűen megtaláltam az akkori énem szerinti egyetlen módját annak, hogyan tudnám kezelni ezt a félelmet. Azzal, hogy beszállok. Fogok egy szárnyat, és én is munkához látok.

Visszavonhatatlanul beköszöntött az ősz. Az egymást követő napok egyre poshadtabbak és nyirkosabbak lettek, mint a hűtőszekrény hátuljában felejtett étel. Mindegy milyen idő volt, a járdákat pocsolják tarkították. Október elején Margaret megfázott.

Az időközben eltelt több mint háromszázötven év alatt a közönséges náthát okozó vírus igencsak megváltozott, amivel a nő szervezete nem tudott mit kezdeni. Olyan súlyos lett az állapota, hogy az addigi otthonából a minisztériumi kórházba került.

Adela vésztanácskozást hívott össze a megszokott irodába.

- Mindegyiküket meg kellene fertőzni - javasolta Ralph. - Kérjük meg Ezerhatszázhatvanötöt, hogy tüsszentsen rájuk, majd tartsuk őket megfigyelés alatt.

- A két tizenhetedik századi jó eséllyel belehalna - közölte Ivan, Cardingham hídja, akinek azt lehetett érezni a hangján, hogy ezt egyáltalán nem bánná.

- Kizárólag a meglehetősen traumatikus időutazásuk után jártak a minisztériumi kórházban - szólalt meg Simellia. - Nem akarunk rossz emlékeket felidézni bennük.

- Vagy úgy - felelte Ralph. - Azt mindenképp szeretnénk elkerülni.

- Ahogy mondod. Azt akarjuk, hogy fizikailag és pszichésen is minél ellenállóbbak legyenek. A mi feladatunk, hogy ezt biztosítsuk számukra.

Kellemetlen hangulatú megbeszélés volt. Sehol máshol nem derül fény olyan gyorsan egy adott csoporton belüli törésvonalakra, mint ott, ahol másokról kell gondoskodni. Még a halálhoz képest is sokkal több minden kiderül az ember személyiségéről annál, mint hogy semleges

lehetne róla beszélni. Elég csak bedobni egy vacsoraasztalnál egybegyűlteknek az olyan témákat, mint az oltás, a palliatív ellátás, a kezelés önkéntes vállalása, a súlyos betegségek köre, az adófizetők pénzén működtetett betegellátás helyes és helytelen használata, és azonnal egymás torkának esnek az emberek.

Annak érdekében, hogy megnyugtassuk Margaretet, miszerint a mi célunk minél hamarabb kiengedni őt, nem pedig visszaküldeni az időben, azt javasoltam, videóhívás keretében beszélhetne vele a többi elszármazott.

- Ezt meg tudom szervezni - mondta Simellia távolságtartó hangon.

- Nem úgy értettem, hogy neked kellene...

- Köszönjük, Simellia - vágott közbe Adela kissé elgyötörten. - Ha nincs más, máris szeretném továbbítani a javaslatokat az államtitkár felé... Adela amolyan „sosem voltam még orvosnál, mert nem vagyok nyápic” típusú nő volt, amin semmi sem változtatott. Amennyiben bármelyik elszármazott súlyosan megbetegedne, bekerül a kórházba, bármilyen kellemetlenséggel is jár az érintettnek, ha viszont sikerül megbirkózni a betegséggel otthon, legyen úgy.

Simelliának sikerült megszerveznie, hogy Margaret ágyban fekvé fogadja a videóhívást. Úgy kellett alkudoznia a jólétisekkel, mintha túsul ejtették volna a nőt. Egyszerre négyen próbáltuk vigasztalni a feldúlt és kissé kába Margaretet Zoomon keresztül. (Az elszármazottak csalódtak a szoftverben, nem számítottak ugyanis arra, hogy a szép új jövőben elcsúszik a hang, szétesik a kép vagy bármi ilyesmi.)

- Tüket döftek belém! Félttem az életemet... Nem ugyanilyen eszközökkel kínoztak a legelején?

Azzal felemelte mindkét hófehér karját, amelyekből infúziós csövek lógtak ki. Arthur és Graham is megborzongott.

- Erre én is emlékszem - mondta Arthur rekedt hangon. - De csak most... Te is, Negyvenhét?

- Igen.

- A kórterem... Maggie, meg tudnád dönteni a kamerát? Te jó ég! Én is ugyanott feküdtem?

Graham nem válaszolt, csupán holtsápadtra vált. Találkozott a tekintetem Simelliáéval, és röviden ismét egymásra találtunk, még ha csak egy futó pillanatra is. Aztán elfordult, és elkezdett egyezkedni a várható hívásokról az ügyeletes ápolóval, aki nyomban elhomályosította a hátteret, amint a keze ügyébe került a laptop.

Margaret mindössze hat napot töltött a minisztériumban, mielőtt hazaengedték. Ez az időszak idegtépő volt számomra, és tövig rágtam a körmöm az idegességtől. Miután azonban kikerült, bután éreztem magam, amiért nem bíztam a legújabb gyógyszerekben. Elvégre csak megfázott, mondtam magamban. Még szép, hogy meggyógyult.

Ezután Arthur kapott el valami nyavalyát, mivel azonban időben nem volt olyan távol a jelenkori kórokozóktól, végig Simelliával tudott maradni, amíg felépült. Nem sokkal később én is kidőltem.

- Ne gyere a közelembe! - figyelmeztettem Grahamet.

- Ugyan már! - felelte fesztelenül. - Mit nekem egy kis köhécselés ebben az enyhe időben? Az északi sarkkörön megvakultam. Nem félek holmi megfázástól.

Az immár jó néhány évvel korábbi Covid-járvánnyról megmaradt maszkom mögött szipogtam. Megpróbáltam *borbort* főzni, de már attól kimerültem, hogy ki kellett hozzá mérni a rizst.

- Majd én! - mondta.

Miközben a taknyom-nyálam összefolyt, a szemem pedig kellemetlenül szúrt, sorra adtam az utasításokat, csak éppen összekevertem a szójaszószt az osztrigaszósszal, az újhagymát pedig a salottával, olyan beteg voltam. Mondtam neki, hogy hagyja rotyogni, és a meglehetősen nehezen követhető instrukcióim ellenére egészen ehető

lett a végeredmény. Amikor elkészült, Graham felhozott egy adagot a szobámba.

- Illendően vagy?

- Gyakorlatilag soha. Hapci!

- Nem is törekednél rá?

- Ha amiatt aggódsz, nem fogsz semmi megbotránkoztatót látni - mondtam harákolva. - De jól néz ki. Köszönöm.

- Nincs mit.

- Feszültnek tűnsz. Először jársz női lakrészben?

- Vannak húgaim. Pontosabban voltak. Az micsoda?

- Hajszárító - krákoztam. - Bocsáss meg! Meleg levegőt fúj az ember fejére.

- Hasznosnak tűnik. És ez?

- Az ébresztőóráim. Madárcsicsergést játszik reggelente. Az a félhold pedig elkezd világítani, hogy ne sötétben kelljen felkelnem.

- Ügyes kis szerkezet. Ezek mik?

- Fogamzásgátló tabletták.

- Milyen gátlók?

- Napi egyet kell bevenni, hogy ne legyek terhes. Nem mintha bárkivel is szexelnék.

Gyorsan letette a bogyókat, miközben elpirult.

- „Szexelni” - ismételte meg undorodva. - Remélem, soha többet nem hallom ezt a kifejezést.

Egy-két napig újfent kissé feszültté vált a kettőnk közti viszony. Rejtély volt számomra, hogyan is viszonyul Graham a szexhez. Fogalmam sem volt, élt-e nemi életet, vagy vágyott-e rá egyáltalán. A minisztériumi pszichoanalízis során mindössze annyi derült ki, hogy a huszonegyedik századra jellemző, szexhez való meglehetősen féktelen és telhetetlen viszonyt kifejezetten tizennyolcadik századnak tartotta. Megkaptam az időutazását követően keletkezett kórlapjának egy

példányát, amelyből kiderült, hogy egyetlen nemi úton terjedő betegségre sem lett pozitív tesztje. Figyelembe véve a viktoriánus Angliára jellemző prostitúció mértékét, a hatékony fogamzásgátlás teljes hiányát, illetve azt, hogy tengerész volt, vagy szűz volt még, vagy pedig nagyon szerencsés. Persze eleget tudtam róla ahhoz, hogy megállapítsam, felettébb szerencsés fickó. Természetesen ő is megbetegedett.

Ez akkor tudatosodott bennem, amikor délelőtt tízkor ágynyekergést hallottam a szobájából, holott olyankor már órák óta ébren szokott lenni. Amikor bekopogtam, köhögőroham tört rá, mire benyitottam.

- Nem vagyok felöltözve! - krákogta, miközben felült.

- Úgysem látok semmit - hazudtam. A rajta lévő póló kivágása alól fekete szőrszálak kandikáltak ki. egyébként először láttam nem ingben, mintha kérdőjelekkel borított lap lenne a mellkasa. - Nem nézel ki valami jól - tettem hozzá.

- Kérlek, ne értesítsd a minisztériumot!

- Ha romlik az állapotod...

- Jól vagyok. Csupán ugyanúgy egy-két nap tétlenségre van szükségem.

- Ne pimaszkodj velem betegen!

Ahogy kinyúltam, túlzott szemérmességgel egészen a nyakáig felhúzta a takarót.

- Csak azt akarom megnézni, nem vagy-e lázas - magyaráztam, és a homlokára tettem a tenyerem, de gyorsan félrekapta a fejét. Bizalmatlan, gyanakvó tekintettel méregetett, miközben próbált rájönni, mire készülök. A bőre meglepően forró volt. - Magas a lázad - állapítottam meg, és elvettem a kezem, amelyen ott csillogott az izzadsága.

- Tényleg jól vagyok.

- Felhívom...

- Ne!

- ...Maggie-t és Arthurt. Mivel ők már túlestek rajta, talán meg tudják mondani, mennyire súlyos az állapotod.

Margaret és Arthur félóra múlva ott is volt.

- Cudarul nézel ki, Negyvenhét! - jajgatott Margaret az ágyra rogyva.

- Csatakos az ágyneműd!

- Iszonyatosan magas láza van. Fogd csak meg a homlokát!

- Szedd le rólam ezt a két nőszemélyt, Tizenhat! - kérte Graham kissé kétségbeesetten.

- Kaphatna egy kis teát? - javasolta Arthur, mire mi ketten kisomfordáltunk.

- Elképesztő! - méltatlankodott Margaret feltűrve a ruhája ujját. - Szörnyen nyúzott az ábrázata.

- Hallom ám.

- Muszáj valahogy leszedni róla a ruháját - kiabált be Margaret Arthurnak.

- Vágd le róla, ha ellenáll! A kipárolgása csak ront a helyzeten.

Lementünk. Margaret szerint egy alma alkalmas eleség lenne (ő mondta így), így aztán vizet forraltam, és felvágtam egy almát. Margaret közölte, hogy az újkori almák íze egyszerre semmilyen és kellemetlenül fanyar, mire elkezdtem neki magyarázni az intenzív növénytermesztés működését. Fentről a két férfi dörögése hallatszott.

Aztán súlyos léptek, majd vízcsobogás hangját hallottuk: feltehetően Arthur megnyitotta a csapot. Újra motyogás következett, de ezúttal gyorsan váltakozva, amiből nézeteltérésre következtettem. Aztán Arthur egészen váratlanul felcsattant:

- Alig bírsz felülni. Nem hagyom, hogy a vízbe fulladj. Az ég szerelmére, Gray... - majd még hozzátett valamit egyszerre halkan és sebesen. Nem értettem, mégis együttérzőn felvontam a szemöldököm, a hanglejtéséből ugyanis egyértelműen megállapítottam, hogy könnyörög.

A beállt csendben Margaret és én összenéztünk. Végül csobbanás hallatszott, ami egészen úgy szólt, mintha valaki egy kád vízbe ereszkedett volna. Margaret elmosolyodott.

- Igazán képes vagyok megmosni a saját hajam - hallatszott az ingerült kijelentés az emeletről.

- Talán jobb, ha megesszük ezt az almát, és vágunk neki egy másikat - javasoltam. - Különben megbarnul.

Ahogy Margaret beleharapott egy szeletbe, elővillantak fehér, egyenletes fogai. Eltűnődtem, vajon mivel tisztíthatta a tizenhetedik században, hogy ilyen gyöngyhatású a fogsora. Egészen szépek találtam, ahogy fehér gigája megrándul, miközben lenyeli a falatot. Kicsit összezavarodtam, ezért inkább elkészítettem a teát.

- A brit filmintézet több vetítésére is elmentem már - újságolta Margaret a hátamnak.

- Valóban? És miket játszanak?

- Korea földjéről származó filmeket. A képernyő aljára vetítik az angol szöveget, hogy lehessen követni. Számos romantikus filmet láttam.

- Hogy állsz a régi hollywoodi filmekkel? Szerintem tetszenének.

- Mi az a „Hollywood”?

Elmosolyodtam. Nehéz volt megállni, hogy ne tiszta lapként tekintsek az elszármazottakra, amelyen közzétehetem a véleményem. Valahányszor Margaret arcába néztem, és megláttam érzéken barackszínű száját és fényesen új pattanásait, megértettem „a tudás hatalom” mondás jelentését. Mindegyikük ijesztően fiatalnak hatott, a kulturális beágyazottság hiánya pedig egészen kamaszossá tette őket, és nem tudtam eldönteni, anyai vagy ragadozóösztönből származott-e az érdeklődésem. Valahányszor könyvet adtam Grahamnek, valójában egy olyan történettel akartam megismertetni, amelyet egész életemben mondogattam magamnak.

Margaret megtámasztotta az állát.

- A *Carol* „hollywoodi” film? - tudakolta. - Azt nagyon élveztem.

Ahogy rám emelte csillogó tekintetét, az enyém is felfénylett. Olyan elbűvölő volt, egyszerűen nem lehetett nem viszonzni a ragyogását. Valahányszor kettesben voltunk, egy árnyalattal mélyebb hangon beszélt, mint a férfiak társaságában. Még ő is nehezen szabadult a lányos viselkedésétől - biztonsági megfontolásból, önvédelemből. Ezt pontosan ismertem. Időnként a saját nyelvem alatt éreztem a beszédemre jellemző felkiáltójeleket, amelyekkel megkülönböztettem a tőlem függetlenedő mondataimat, feltéve, hogy védve voltam az esetleges következményektől. Graham semmiképpen sem szeretne volna értesíteni a minisztériumot a betegségéről. Már-már kérlelt. Sokat tűnődtem ezen. Élveztem a könyörgését.

Az otthoni ápolás eredményeként másfél hét alatt visszanyerte az erejét. Ezen időszak alatt Arthur, Margaret és én elhalmoztuk a törődésünkkel, és az idegeire mentünk. Nem szeretne, ha hozzáérünk vagy körülötte forgolódunk, és az első néhány nap után kifejezetten ingerült lett, ha ilyesmivel próbálkoztunk. Arthur és én magunkra vettük (a férfi egyszer majdnem sírva fakadt), Margaret viszont nem, így aztán ő volt az egyetlen, aki segíteni tudott rajta.

Bármennyire is érdekesnek találtam Grahamnek a titkolózásra vonatkozó kéréseit, azzal, hogy nem jelentettem az egészségi állapotában bekövetkezett változásokat, valamint a Quentinnel való találkozásomat, nem kis kockázatot vállaltam.

Néhány hétig be sem mentem a minisztériumba, abban bízva, a seszínű bürokráciában nem tűnik fel a hiányom. Graham már kezdett lábadozni, amikor az államtitkár-helyettes tájékoztatót, hogy új összekötőt kaptam, amiből arra következtettem, hogy megúsztam az esetet.

Bemetróztam a minisztériumba. Az állandó esőzéstől az utcákon valóságos hangzavar fogadott. Már a helyi önkormányzatok is óvintézkedéseket vezettek be a csapadék miatt.

Quentin régi íróasztala mögött Adela ült, kezét gondosan keresztbe fűzve egy iratkötegen. Egy felhúzó játék benyomását keltette, amely bármelyik pillanatban mozgásba lendülhet. Látszott rajta, hogy már számított rám, és a viselkedéséből arra következtettem, hogy valamiről lemaradtam.

- Örülök, hogy látom, Adela.
- Kérem, foglaljon helyet!
- Ööö... köszönöm. Mikor találkozom az új összekötőmmel?
- Én vagyok az.

Elkerekedett a szemem. Nyilván úgy néztem ki, mint egy eszelős tekegolyó, mivel így folytatta:

- Quentin árulásának fényében az államtitkár úrral közösen úgy döntöttünk, jobb, ha közvetlenül rajta tudjuk tartani a szemünket magán és Ezernyolcszáznegyvenhéten.

A szájpapírom hirtelen kiszáradt. Úgy kellett lehámoznom a nyelvem, mint egy rátapadt húscafatot.

- Mit ért árulás alatt?
- Felhatalmazás nélkül próbált meg kapcsolatba kerülni egy illetővel, aki dandártábornoknak adta ki magát. Az egésznek egy jelentéktelen rajzhoz volt köze, amelyet Ezernyolcszáznegyvenhét készített.

Az idő előbb nagyon gyorsan, majd kifejezetten lassan kezdett el múlni. A szomorúsághoz hasonlóan a rémület is képes eltorzítani, hogyan is érzékeli az egyén az idő múlását; épphogy volt annyi lélekjelenlétem, hogy eltűnődjek azon, érdemes-e ezt felvetni a jóléti csapatnál.

- Pontosan tudja, hogy én adtam a rajzot Quentinnek.
- Igen. Mint ahogy azt is, hogy találkozott vele.

Egyáltalán nem tűnt dühösnek. Még csak nem is várt tőlem semmit. Mégis mondanom kellett valamit a levegőben lógó mondatára.

- Nézze - kezdtem -, szerintem Quentin... kicsit kiábrándult. Próbáltam meggyőzni, hogy bízhat bennem. Nem akarom, hogy meggondolatlanul kiszivárogtasson valamit, és veszélybe sodorja a programot és Gra... Ezernyolcszáznegyvenhetet. Ezt állítja, hogy a dandártábornokon keresztül juttatott anyagot a védelmi minisztériumnak?

- Igen, egy állítólagos dandártábornokon és a Salese nevű társán keresztül.

- Hogy értem, hogy „állítólagos dandártábornok”?

- Úgy, hogy kém, de nem a védelmi minisztérium embere. Nem dolgozik, és soha nem is dolgozott a kormánynak semmilyen formában. Az egyik szövetségesünknek dolgozik, legalábbis elvileg az, de nem egy olyan országnak, amelytől arra számítottunk, hogy ügynököket küld a saját felségterületünkre. A lelegejétől tudtunk róla, de úgy gondoltam, mármint az államtitkár, a védelmi minisztérium és én úgy gondoltuk, érdemes figyelemmel követni a tevékenységét, mielőtt felvesszük a kapcsolatot a küldő féllel, hogy elejét vegyük bármilyen konfliktusnak. Sajnos időközben nyoma vészett. Mint ahogy, úgy tűnik, Quentinnek is. Egy árulóval dolgozott együtt, és egy szabotőrnek segített. Ugyanakkor... jó hídnak bizonyult.

Még ezt is képes volt rendíthetetlen nyugalommal közölni. Megfontoltan visszatartott büntetést sejtettem, amiért keserű hálát éreztem. Az, ahogy rám meresztette a tekintetét, a dandártábornok bántóan átható nézésére emlékeztetett. Olyan volt, mintha mindketten a nyaki ütőerem pontos elhelyezkedését ellenőrizték volna.

- Úristen! - dünnyögtem, és elkezdtem harapdálni a hüvelykujjamon a bőrt. - Hagyja abba! - szólalt meg Adela váratlanul, mire valósággal felugrottam a széken. A szája mosolyra húzódott, miközben ökölbe

szorította a kezét, amitől az ujjercei kidudorodtak, mintha üvegyöngyök lennének. - Szokjon le erről! - tette hozzá. - Árulkodó jel.

Minden bizonnyal haragszol rám, amiért ilyen zöldfülűen viselkedtem. Nyilván megragadtad volna a kart, és az üres sínpar felé irányítottad volna a szerelvényt, nem pedig a másikon fekvő, megkötözött foglyok irányába. Felmerül a kérdés, miért nem fogtam gyanút. Csakhogy nyilván gyanút fogtam. Adela egész lénye meghatározhatatlan volt számomra, az arcvonásai pedig következetlenek. Gyatra, semmitmondó indokokkal állt elő. Ugyanakkor kinek nem ilyen a főnöke? Ki bízik meg a munkáltatójában? Ki gondolja úgy, hogy a munkájával az igazságot szolgálja? A *Presztízs* feliratú üvegcséből származó méreggel itattak, és idővel megszoktuk a keserű mellékízt. Sokkal jobban megijedtem volna, ha hirtelen kisebb lett volna a nyomás - mint a szobacica, amelyet elkap az eső.

A sötétkék éjszakák úgy ölelték körül a komor és egyre rövidülő nappalokat, mint kötés a sebet. Az őszbe már a tél hajszálvékony kapillárisai vegyültek.

Mivel Graham együtt élt velem - az ő jelenléte határozta meg az életemet -, már egyáltalán nem úgy tekintettem rá, mint akinek halottnak kellene lennie. Számomra nagyon is élő volt, és valóságos bajba sodort. Nem sokkal az Adelával való találkozásom után fogta Arthurt, maga mögé ültette a motorjára, és a számukra kijelölt határt átlépve egy egész napot vidéken töltöttek. Kökényt szedtek, hogy ginbe áztassák, sarat dagasztottak, és végig amiatt aggódtak, nehogy rájuk bukkanjon a dandártábornok. Adelától alapos fejmosásban részesültem, amiért nem sikerült rávennem Grahamet, hogy engedélyt kérjen az úthoz. A nőt egyáltalán nem lehetett megkülönböztetni attól a szülőtől, aki lehordja a

méhecske által megcsípett kisgyerekét, amiért a többszöri figyelmeztetés ellenére sem hagyta abba a virágok tépkedését.

A világtörténelem legbénább lecseszésében részesítettem Grahamet. Szinte rám se figyelt. Inkább arra lett volna kíváncsi, honnan tudta a minisztérium, hogy átlépte a megszabott határokat, vagy egyáltalán azt, hogy hol van, amire nem tudtam mit válaszolni.

- Ne aggódj emiatt! - hebegtem.

- Eddig nem is aggódtam, de mostantól már fogok - felelte.

Az élet egymás után becsapódó ajtók sorozata. Mindennap megmásíthatatlan döntéseket hozunk. Elég néhány másodperc késés vagy egy nyelvbtlás, és máris másik irányba halad az ember élete. Elgondolkoztam, mennyiben lett volna más az első év tele, ha Simelliával nem távolodunk el egymástól, vagy kevésbé lettem volna gyanakvó Quentinnel szemben. Nem is merek belegondolni, mennyire megváltoztattam Grahamet, és kényszerítettem számára idegen irányokba egyetlen árva szóval vagy kijelentéssel, amelynek akaratlanul is édeni jelentősége lett.

Az életből nem lehet kiiktatni a traumákat, mint ahogy a fájdalmat sem a kapcsolatokból. El kell fogadni, hogy fájdalmat okozunk önmagunknak és másoknak. Viszont az is előfordulhat, hogy az ember nagyon csúnyán elbaltáz valamit, amiből csak annyit tanul, hogy valamit elbaltázott. Ugyanez vonatkozik az elnyomásra. Semmiféle különleges tudás birtokába nem kerül az, aki a perifériára szorul. Ugyanakkor igenis gyarapodik az ember, ha túllép a fájdalmán, és megvizsgálja, mi tartja fenn az elnyomást. Kiderül, hol vannak a gyenge pontjai, ahol ki lehet kezdeni. Visszatekintve a hídévemre, azt hittem, valami konstruktívat csinállok, és azzal veszem elejét a kizsákmányolásomnak, hogy kivételessé válok. Valójában szorosan becsuktam a szemem és fennhangon daloltam, miközben nem vettem

tudomást az egyre sűrűsödő sötétségről, mintha azt legalábbis érdekelte volna, hogy nem látom.

November elején egyik este finom illatok és átható füstszag keveréke fogadott, amikor hazaértem. Graham az étkezőasztalnál ült, cigarettával a szájában, és a laptopon gépelt. Immár nem kellett neki több perc, hogy megtalálja az „m” betűt, de még mindig csak a mutatóujját használva ütötte be a mondatokat.

- Üdv! Jók az illatok. Mi készül?

- Alaplé pholeveshez.

- *Phở*.

- Főleves.

- Majdnem.

Graham kifejezetten rákapott a délkelet-ázsiai konyhára. Kíváncsi volt, miket készített édesanyám, és aprócska edényekben hozott kóstolókat, hogy ellenőrizsem a főztjét. Időnként ugyanaz a fajta koncentráció ült ki az arcára, mint amikor lerajzolta a számára teljesen idegen adótornyokat. Úgy

hallgatta az étkezéshez kapcsolódó gyermekkori emlékeimet, mintha hozzájárulnának egy nőről alkotható portréhoz. Mit sem törődött azzal, hogy általában csirkét főztem rizzsel. Ha netán szóba került a galangagyökér, alapvető fontosságúnak találta.

A lábosba sandítottam.

- Fornia kell?

- Ja, nem. Lejebb tudnád venni?

- Máris. Min dolgozol?

- Egy tengerészeti iskola felvételijét csinálom - mondta szégyenlősen.

- Ó... - feleltem ugyanolyan bátoritanul, miközben megkavartam az alaplevet.

Az első év leteltével az elszármazottak megkezdtek az asszimiláció következő szakaszát, és munkát kellett szerezniük. Graham a

haditengerészethez szeretett volna csatlakozni, noha az időközben teljesen átalakult. Olyan munkakörnek örültem volna, amely nem járt volna azzal, hogy hónapokig, sőt akár évekig tengeren kell lennie. Még túl korai lett volna, mondogattam magamban. Bármit is állított Adela, még nem állt készen; szinte még Londont sem hagyta el, nemhogy a szárazföldet. Ám más okom is volt arra, hogy maradjon. Megalázó volt ezzel szembesülnöm, mégsem szólhattam semmit kikezddhetetlen nyugalma miatt.

Amikor közelebb mentem, hogy megnézzem a képernyőt, igencsak meglepődtem. Annak ellenére, ami a címsorban szerepelt, nem a haditengerészet alkalmassági vizsgájának, hanem egy ügynökvizsgának a részletét láttam. Nyomban felismertem, mivel amikor még a nyelvi részlegen dolgoztam, kétszer is megbuktam rajta.

Eszembe jutott, hogy egy ügynök, akit nem érzékelnek a különféle detektorok, és gyakorlatilag láthatatlan a modern technika számára, bizony jókora előnyt jelenthet. Felidéztem a számos engedményt, amelyben részesült, azt, hogy ellátogathatott a lőtérre, illetve szabadon mászkálhatott a minisztériumban, miközben bárkitől megkérdezhetette, min dolgozik, miért és hogyan.

Csak akkor tudatosodott bennem, hogy majdnem elvágódtam, amikor a falat a fejem felett láttam.

- Hoppá! Mi a gond?

Azzal, hogy estemben elkapott, máris többet ért hozzám, mint addig valaha. A gyapjúba bújtatott karjába kapaszkodtam.

- Semmi... Megszédültem.

- Ül le!

- Ugyan, felesleges. Jól vagyok.

Pedig dehogy voltam jól. Még a cigarettafüstön keresztül is éreztem a bőre illatát. Már kevésbé szorított. Kezének érintése a hátamon olyan gyengéd volt, mint ahogy egy szitakötő meglegyezi a vízfelszínt.

- De így rád fogok hamuzni - mondta.

- Nyomd el!

Egyik kezével megtámasztott a lapockámnál fogva, a másikkal elintézte a csikket.

- Fel tudsz állni?

- Igen.

- Ha esetleg... kevésbé markolnál...

- Elnézést!

- Semmiség.

Én is most érintettem őt a leghosszabb ideig. Elgondolkoztam, vajon ezt ő is tudatosította-e magában, és hozzám hasonlóan számontartotta-e.

A háttérben a helyzethez egyáltalán nem illő zene (már megint egy Motown-válogatás) szólt Graham laptopjából. A következő szám a *You've Really Got a Hold on Me* című szerzemény Beatles-feldolgozása volt. Hangosan felnevettem - részben azért, mert az adott pillanatban a lehető legnevetésesebb dal volt, amely megszólalhatott, részben pedig azért, mert annyira jellemzően viktoriánus vonás volt Grahamtól, hogy utálja a Beatlest, ami igaz is volt.

- Már megint ezek a gajdoló legények - jajdult fel, és leengedte a kezét.

Megint nevetni kezdtem. Bármire szívesebben gondoltam volna, mint arra, hogy Graham a minisztérium ügynöke.

- Pedig nem is rosszak! Ez a feldolgozás sokkal jobb, mint az eredeti. Jobban lehet rá táncolni.

A férfi felvonta az egyik szemöldökét.

- Képtelenség erre a borzasztó nyivákolásra táncolni.

- Dehogy! Máris mutatom.

Azzal a vállára tettem a kezem. Egész testével habozott, mint egy széllelés által felkapott papírfecni. Aztán elmúlt. A tenyerét az enyémbe

tette, a másik kezével pedig szívfájdító határozatlansággal megfogta a derekamat. - Látod?

- Ez nem táncolás. Ez... imbolygás.
- És még ezt sem tudod ütemre csinálni.

Nagyot sóhajtott. Istenemre mondom, szörnyen táncolt - mereven és ütemtelenül. Még egy akasztott ember is több életkedvvel rúgkapált volna. Életemben nem kívántam nála senkit jobban.

Ahogy végighaladtunk a konyhán, egyszer megperdített, még véletlenül sem ütemre. Amikor ismét felé fordultam, valamivel határozottabban tartott. Az ujjhegyét a hátam közepén éreztem. Szemének zöld sávja olyan élénken és sejtelmesen világlott, mint a sarki fény.

- Zenész létedre hogyhogy nem tudod tartani a ritmust?
- Te nagyobb hangszer vagy, mint a fuvola.
- Bizonyára ezzel a dumával szoktad a lányokat levenni a lábukról.

Akkor hirtelen magához rántott, mire a szívem majd kiugrott a helyéről. Önkéntelenül is felsóhajtottam. Pontosabban azt mondtam:

- Ufff!

Aznap este az ágyamban fekvé, öklömet a halántékomra szorítva bosszúsan felidéztem ezt a hangot.

Olyan közel volt hozzám, hogy nem is láttam az egyes arcvonásait, csupán a halvány félmosolyra húzódó szája sarkát. Ahogy lehajtotta a fejét, a lehelete megcirógatta a fülemre lógó hajszájakat.

- Viselkedj! - mondta. - Különben belefőzlek a levesbe.

Azzal elengedett.

A karácsony úgy érkezett meg, ahogy Londonban szokott - oldalról vágó esővel, erős széllel és egyre szűkülő látóhatárral. A város úgy nézett ki, mintha egy kevésbé neves impresszionista festménye lenne. A növényzet és a napfény a szokásos módon halt el.

A minisztériumban voltam, és éppen a Grahammel foglalkozó jóléti csapattal végeztük a pornográf tartalmakra vonatkozó rutinellenőrzést, amikor megkaptuk az időjárási figyelmeztetést. Mindannyian hozzáfértünk az elszármazottak internetes keresési előzményeikhez. Arthur annyi mindenre rákeresett („macarena“, „kézműves sör“, „buláj“, „dragqueen“, „vogue tánc“, „madonna“, „partidrog“, „párnatánc“), hogy Simelliát kötelezték a belügyminisztérium által összeállított *Alkalmazkodás az*

Egyesült Királyságban való élethez című dokumentum ismételt áttanulmányozására. Margaret majdnem ugyanannyiszor keresett rá meztelen nőkre, mint Cardingham, ugyanakkor sok ruhába öltözött nőről készült képet is megnézett. Két hétre Taylor Swift-rajongó lett belőle, de Ralph legnagyobb megkönnyebbülésére nem bírta követni az online eszmecsere alakulásának sebességét, illetve a nő zenéjét sem kedvelte annyira. Ugyanakkor gyorsan rákapott a különféle torrentoldalakra.

Graham azért számított kiemelten fontosnak a jóléti csapat számára, mert magától rájött, hogy az általa használt laptopra a minisztérium is rálát. Félelemmel vegyes kíváncsisággal vártam az első pornográf tartalomra irányuló keresést, amire előre felkészítettek, illetve amelynek kezelésére anyagot is kaptunk a jólétisektől. Rémes eligazítás volt. Azonnal értesítenünk kellett a vezetőséget, ha gyermekekre, állatokra vagy hullákra vonatkozó anyag került volna elő, ugyanakkor arra is emlékeztettek bennünket, hogy Arthur kivételével valamennyi elszármazott olyan korban született, amikor a beleegyezési korhatár tizenkét év volt, és bizony nemritkán tizenöt évesen házasodtak az emberek. Az erőszakos pornográfia nem számított problémának (az úgynevezett Cardingham-záradék), viszont meg kellett említeni a ránk bízott viselkedéséről írt szokásos jelentésünkben. Arra nem volt lehetőségünk, hogy korlátozzuk a felnőtt tartalmakra irányuló keresést -

hiszen akkor értelmét veszítette volna a felügyelet -, a minisztérium azonban biztosított bennünket, hogy bármikor fordulhatunk az általuk kirendelt tanácsadókhoz, ha netán valamit nyugtalanítónak találunk.

Amikor immár Graham is belépett az online térbe - amit persze sosem hívott így -, és megtanult egy súlyos égési sérüléseket szenvedett kételtű kecsességével és gyorsaságával gépelni, előre elképzeltem, mi minden fog kiderülni a keresési előzményekből a minisztérium számára - *kebel, darázsderék, térdharisnya* -, és megborzongtam a szégyentől. Előre rosszul voltam a gondolattól, hogy valamiféle szexuális hóbortja van, vagy ami még rosszabb, kizárólag szőke csitrik érdeklik. Az egyik legelső böngészése mintha egy háziasszonyé lett volna: *nehéz receptek; hogyan készül a sajtfelfújt; mi az a miso paszta; hol kapható miso paszta; mikor jelentek meg az első európaiak Japánban*. Néhány nappal azután, hogy kézhez kaptam a beszámolót, megküldték a következőt, amely az alábbiakat tartalmazta: *Üdvözöllek, kiscica! Te is látod, amit én? A gondolataimból olvasod ki, mire van szükségem? Hoznál kókusztejet?*

Attól, hogy az időbélyeg alapján hat egész percébe telt mindezt begépelni, semmivel sem döbbsentem meg kevésbé. Tény - aznap este, amikor az első listát olvastam, valóban vettem miso pasztát hazafelé, de teljesen öntudatlanul. Annyira megszoktam már a főzés során, hogy fel sem tűnt, a tudatalattim befolyásolt a vásárláskor. A keleti konyha által megbabonázott Graham azonban észrevette.

- Nos, hoztál kókusztejet? - szegezte nekem a kérdést, amikor hazaértem, majd kedvesen elmosolyodott, ahogy a szégyenérzettől megváltozott a testtartásom. Ezt követően valahányszor misót ettem, mindig a kudarc ízét éreztem a számban.

A pszichoanalitikus, aki Grahammal dolgozott - pontosabban, akinek a férfi nem volt hajlandó válaszolni a kérdéseire -, a freudi iskolát képviselte. Ezt különösen elbűvölőnek találtam, és mindig

megeőltettem magam, hogy rendesen felöltözzek a vele való találkozáimra, mivel úgy képzeltem, mindenféle őrütséget gondol a nőkről, és abban bíztam, megállapítja rólam, valójában szadista hajlamaim vannak, vagy valami ehhez hasonló hangzatos dolgot.

- Az ilyen mértékű elfojtás súlyos károkat okozhat - közölte. - Még a védekező rejtőzködésnél is komolyabban hátráltathatja Ezernyolcszáznegyvenhetet az értelmes emberi kapcsolatok kialakításában. - Értem, csak hogy tisztában van vele, hogy megfigyeljük.

- Lehetséges, hogy nem mutatta meg neki a privát ablakok használatát?

- Dehogynem. Csak hogy akkor is látjuk őt.

- Ezt nem kell tudnia. Őszintén aggaszt a szükségleteinek túlzott önuralommal való kifejezése. A múltjában lappangó alapvető traumáról árulkodik, amelyet feldolgozatlanul temetett el magában. Szeretném átbeszélni az életrajza néhány részletét...

Eszembe jutott a navarinói csata - Graham tizennyolc éves volt, és olyan érdekes látványosságokban lehetett része, mint a hajókötelekről alácsüngő, ágyúgolyók által szétroncsolt tengerészek teste -, aztán arra gondoltam, milyen lehet egyetlen perc leforgása alatt elveszíteni az ember hazáját, családját és egész életét, majd felidéztem édesanyámat. Az elfojtás bizony jól jöhet, ha arról van szó, hogy etetni kell a családot, vagy iskolába kell járni a gyerekeket, *annak ellenére...*

- Ezt már egyszer végigvettük - feleltem. Éppen akkor dugta be a fejét az irodába az egyik munkatársunk, és csak annyit mondott:

- Figyelmeztetés!

- Micsoda?

- Vihar közeleg.

- A francba! Azt hittem, csak kedden ér ide.

- Állítólag nemsokára megjön. Érdemes elindulni, különben lehet, hogy nem érsz haza. Mivel vagy?

- Biciklivel.

- Én inkább hanyagolnám.

Aki egyszer rászokik a biciklizésre Londonban, fittyet hány mindazokra, akik utálják a kerékpárosokat, így aztán hazatekertem. A kollégámnak igaza volt, hogy nem kellett volna. A szél úgy dobált, mint egy gyufásdobozba szorult bogarat. Miután több felületnek is nekicsapott, köztük a járdának, inkább leszálltam, és a biciklit tolva folytattam az utam.

Az utcánkban már vastagon állt a víz, amikor elértem. Az úttest helyén sebesen hömpölygő patak fogadott, amelynek a felszínén esőcseppek táncoltak. Egy láthatósági mellény derengett fel émelyítően előttem. Jókedvű kiabálást is hallottam. Az önkormányzat már leszállította a homokzsákokat - otromba viccnek ható, hatalmas kerekű teherautókkal -, de a lakók is próbáltak védekezni a maguk módján. Az újságok az angolok jól ismert kitartásáról írtak, és a világháborús bombázásban tanúsított lelkiert emlegették, mintha a klímakatasztrófa vagy a főváros bombázásának emléke bármennyire is nyugalmat keltő lenne. Sztoikus jókedvvel írtuk le az elszármazottak számára a britek második világháborúban való részvételét - amilyen szomorúsággal töltötte el Arthurt, hogy nem volt elég egy világégés, ezt tartottuk a legenyhébb megfogalmazásnak. Inkább a hősie dunkerque-i helytállásra, a mentésben részt vevők önfeláldozására és a britek kitartására helyeztük a hangsúlyt. A haláltáborokról még nem tettünk említést.

Az út közepén valaki egy elképesztően erős fényszóróval irányította a forgalmat.

Meglehetősen rosszkedvűen gázolva indultam meg a fény irányába. Valójában csak azért céloztam meg, hogy leszidásban részesüljek,

amiért biciklire ültem, és még vacakabbul éreztem magam. Igencsak váratlanul ért, amikor azt hallottam:

- Jaj, szegény ázott cica!

- Graham?!

A férfi a saját kis fénykörében állva mosolygott rám.

- Hallottam a rádióban az előrejelzést, és gondoltam, csinállok valamit.

- Csinálsz valamit?!

- Hová rakjam ezeket, Mr. Gore? - szólította meg valaki az egyik teherautó felől.

Graham megindult a jármű felé. A biciklitől akadályoztatva nehezen, de követtem.

- Honnan szerezted ezeket? - kiabáltam utána.

- Hogy mondod?

- A láthatósági mellényt meg ezt az irdatlan lámpát?

- Hát nem nagyszerű? Legalább egy méter magasra kell rakni, Anton.

- Nincs annyi zsák.

- Hol a sofőr? Beszélek vele...

- Graham! - szoltam ismét utána, mire megfordult, és a tőle megszokott udvariassággal rám mosolygott.

- Jobb, ha bemész a házba - közölte. - Könnyen megfázhatsz az átázott ruhádban.

Azzal továbbtocsogott a teherautó irányába. Én a biciklivel bajlódva követtem. Úgy éreztem magam, mint egy iránytű, amely hirtelen nem tudja, merre van észak.

- Graham! Ez nem minisztériumi felszerelés? Hogy került hozzád? Hogyan jutottál hozzá? Kizárt, hogy hivatalosan kaptad.

- Gondoltam, jól jöhet - felelte kurtán, abban a pillanatban ugyanis valahol eldurant egy cső, és az utca vízcicsúszdává változott.

A környék viszonylag jól megúsza a vihart. Igazából először tudatosodott bennem, hogy vannak szomszédaink, és nem csak a minisztériumtól kapott védett objektumban lakunk. Graham már régebb óta tisztában volt ezzel - az utcánkban lakó nem egy embert név szerint ismert. Szóba elegyedett velük, amit természetellenesnek tartottam. Ezek után, valamint a házban fellelhető, nem hivatalosan kiosztott minisztériumi holmi láttán rájöttem, hogy nem tartottam szemmel Grahamet kellő mértékben - pontosabban a rám gyakorolt hatásával voltam elfoglalva, nem pedig azzal, amit csinál.

Amikor még csak elméletileg ismertem, és mint halott ember kutattam utána, rábukkantam egy, a Franklin-expedícióval foglalkozó neves történész blogbejegyzésére. Egy Arnold 294-es jelzésű eltűnt kronométerről szólt, amelynek a hajózási nyilvántartás szerint „az *Erebusszal* együtt veszett nyoma a sarkkörön”, holott legutóbb 1837-ben használták a *Beagle* fedélzetén Ausztrália partjainál. Mivel szinte kívülről ismertem Graham pályafutását, tudtam, hogy a *Beagle*-ön szolgált elsőtisztként közvetlenül azelőtt, hogy az *Erebusra* vezényelték volna. A történész arra a következtetésre jutott, hogy Gore miatt tűnt el az Arnold 294 az északi sarkkörön.

Elképzelése szerint kell még lennie egyéb, elveszett iratoknak, furcsának tartotta ugyanis, hogy Gore magával vitte volna a kronométert. Nem sokkal azután, hogy személyesen is megismertem, rákérdeztem az ellentmondásra, mire meggyerő mosolyát rám villantva ennyit mondott:

- Igazán prima darab volt.
- Ezek szerint engedélyt kért, hogy megtartsa, vagy mi? Hogyan működött?
- Nos, maga csalafinta macska - válaszolta -, ha már úgyis rákérdezett, *saját felhatalmazással éltem*.

Ezen olyan jól derültem, hogy nem kérdezősködtem tovább. Tanulnom kellett volna az esetből, de úgy tűnik, ezt mindenki elmulasztotta, a feletteseit is beleértve. Sokan kedvelték, ezért azt feltételezték, az érzés kölcsönös - minden rokonszenves egyén tudja, hogyan kell tükörként hízelgő képet mutatni másokról -, és képes volt tökéletes viaszbabu lenni. (Felidéztem Fitzjames kapitány jellemzését egy „kiváló tisztról, akinél nem ismerek szelídebb embert”.). Úgy éreztem, feltételesen kötődik hozzám, és sokkal inkább a javát szolgálta, mintsem megillette őt, hogy a haditengerészetet, a birodalmat vagy a minisztériumot szolgálhatja, de nem foglalkoztam vele többet. Valójában Graham Gore-t szolgálta, pragmatikus volt, és látszólag kedvelt. Ennyi elég is volt.

Úgy volt, hogy karácsonykor meglátogatom a szüleimet; a hidak kizárólag erre az egy hétre kaptak szabadságot. Az elszármazottak - szegény Anne Spencer nélkül - a kenti partoknál található házban ünnepeltek a jóléti csoport néhány tagjának felügyelete mellett. Ez számomra úgy hangzott, mint valami apokaliptikus együttlétre hajazó csapatépítő, Graham azonban úgy vágyott a tengerparton álló házra, mint egy vágóhidat megjárt férfi a forró zuhanyra.

- Jó lesz igazi fából rakott tüzet és valódi falakat látni.

- Mint amikor még a férfiak férfiből voltak, mi? Akkor szerinted ez a ház miből épült?

- Műanyag csövekből és faforgácslapokból.

Az indulás előtt néhány nappal meghívta hozzánk vacsorára Margaretet és Arthurt. Egészen különleges, tengergyümölcsseit tartalmazó rizottót készített, ami nemcsak habzóbort kívánt, hanem bizony a brandy is előkerült, amikor Arthur megérkezett.

- Üdv, Arthur!

- Üdvözlöm, kedvesem! Hoztam egy kis iható engesztelést.

Azzal átnyújtott egy üveg szilvaszínű folyadékot.

- Csak nem kökényes gin?

- Kökényes vodka. Életemben nem ittam még vodkát, de érdekes kísérletnek tűnt... Igazán sajnálom, hogy megütötte a bokádat, amiért Negyvenhéttel meglógtunk galagonyát szedni. Nem is tudtam, hogy elhagytuk a számunkra kijelölt területet. Én csak kapaszkodtam, és rábíztam magam.

Dünnögtem valamit, hogy nem történt semmi, Grahamhez képest azonban szerencsére Arthurt kevésbé izgatta, miért volt képes a minisztérium négyzetméterre pontosan meghatározni a helyzetüket. Szerintem sokkal jobban restellte, hogy Simelliával még egyszer sem hívott meg magukhoz, ami valószínűleg nem is fog megtörténni.

Amikor Margaret is megérkezett, valósággal a nyakamba ugrott az ajtóban. A maga megszokott különc módján öltözött fel, búzakék bársony trapéznadrágba és kasmírpulóverbe, egy mérgesnek tűnő hímzett kacsával az elején.

- Ígérd meg, hogy nem szídsz le! - súgta, miközben megmarkolta a csuklóm.

- Nem ígérek semmit. Mit csináltál?

- A Tinder alkalmazáshoz folyamodtam a mobilomon.

- Maggie! De hiszen épphogy átmentél az akklimatizációs vizsgán.

Azzal meglobogtatta előttem a telefonját. A hátulját egy betépett felnőtteknek szánt gyerekműsor kissé kopott hologramos matricája díszítette. Vicces érzés volt, hogy ő pontosan tudja, miről van szó, én viszont nem.

- Elég érett vagyok ahhoz, hogy szerelmes leveleket írjak - közölte. - Már régóta az vagyok. Ez csupán egy újabb kifejezési mód.

- Milyen háttértörténettel látott el a minisztérium? Netán egy svájci leányiskolába jártál, most meg elment a józan eszed?

- Bizony. Dirndliben jártam a hegyeket, ahol madarakkal és tehenekkel daloltam. Újabban viszont a város kipárolgásai teljesen

kikészítettek, és egy női testbe zárt rántotta lettem.

- Na ja. Hihetően hangzik. Mutasd inkább a profilod! Nos... Jó a képed. Elég... közvetlen.

- Legalább azt ígérd meg, hogy nem szólsz a fiúknak! Te is tudod, mekkora fajankók.

Még mindig beszélt, amikor betessékeltem a konyhába. Margaret egyáltalán nem várta, hogy Cardingham közelében töltsse a karácsonyt.

- Talán elragadja a himlő, ha elhagyjuk a várost. Vagy egy kocsi lemetszi a lábát. Vagy...

- Ez egyáltalán nem keresztényi hozzáállás, Hatvanöt - szólalt meg Graham komoly hangon, majd átnyújtott egy pohár habzóbort.

- Úgy tudom, te sem ajánlottad fel, hogy együtt háljatok.

- Nos, Arthurral közös szobánk volt Skóciában. A horkolása egészen tűrhető.

Arthur zavarában elpirult, majd megköszöri a torkát.

- Képzeljétek, hoztam egy csodálatos kis készüléket. Szerintem mindenkinek tetszeni fog.

Azzal a táskájába tűrt, majd elővett két elektromos műszernek tűnő, a nyolcvanas évekre jellemző lelketlen tárgyat, és összedugta azokat. Statikus vonítás töltötte be a konyhát.

- Ez egy terem? - kérdeztem.

- Annak egy változata - felelte Arthur büszkén. - Kinyújtáná a kezét?

Ahogy elhúztam a kezem a berendezés érzékelője előtt, panaszosan felnyüsztetett.

- Most te jössz, Hatvanöt.

Margaret a terem által generált mezőbe dugta a tenyerét, de semmi sem történt. Kinyúltam, és finoman a kezére fektettem az enyém. Erre a hangszer akadozva megszólalt. Ahogy elvettem a kezem, elhallgatott.

- Gyerünk, Hatvanöt! Mutasd meg neki, hogy ott vagy!

Margaret hátravetette fénylő haját, és a homlokát ráncolva a teremre meredt. Néhány másodperc múlva remegni kezdett a keze, a készülék pedig megnyikordult.

- Még gyakorolnom kell - mondta, miközben elkapta a kezét. - Valahányszor arra volna szükségem, hogy a jelenben legyek, mindig kiderül, hogy még a múltban ragadtam.

Arthur az érzékelési mezőbe tartotta a tenyerét, mire a terem hol megszólalt, hol elnémult.

- Képes vagy befolyásolni, hogy érzékel-e? - kérdeztem döbbsen.

- Igen. Nem egyszerű. Mint Maggie is mondta, kihívást jelent összehangolni az „itteniséget” és az „ottaniságot”.

- Honnan tudod, hogyan kell befolyásolni?

Margaret és Arthur összenézett.

- Nehéz elmagyarázni - válaszolt a férfi. - Nem is tudtunk róla, hogy érezzük, amíg ide nem kerültünk.

Graham odajött, és közénk állt. Végighúzta a kezét a készülék felett a levegőben, mintha egy patakba mártaná. A terem egyetlen pukkanást hallatott, egyébként néma maradt.

- Van ezeknek a zajoknak bármilyen rendszere? - érdeklődött.

- Egyszerű C-dúr skála - magyarázta Arthur. - Bal oldalon kezdődik.

Graham mindkét kezét kinyújtotta. A koncentrációtól eltorzult az arca. Kitérte az ujjait, és az ajkába harapott. Aztán váratlanul és kissé akadozva megszólalt a *Greensleeves* kezdő üteme. Ahogy kitört belőlünk a nevetés, olyan széles mosolyra húzódott a szája, hogy teljes pompájában látható vált a két kis gödröcske.

Személyvonattal utaztam el a szüleimhez. A hosszan tartó londoni külvárosok bizonytalan szürkeségét idővel felváltotta a megszeliidített növényzet és az autópálya, majd megjelentek a vasútállomások mentén végeláthatatlanul terpeszkedő szupermarketek és a teljességgel dísztelen

városokba vivő hidak. A táj egyre jobban összement, amikor pedig hazaértem, az otthon érzése valósággal rám omlott.

A húgom megelőzött, és a homlokát ráncolva, habos kézfejjel üdvözölt az ajtóban.

- A kempingfőzőből ömlik az olaj - magyarázta -, és próbálom kimosni. Add ide a táskád! Hullafáradtnak tűnsz.

- Szia! Én is örülök, hogy látlak.

Szenteste a családom mindig *yao hont* eszik - egy gazdag kambodzsai egytálételt. Az ehhez szükséges mártást az asztal közepére állított ősrégi kempingfőző segítségével tartjuk melegen, a rizspapírt pedig meleg vízzel teli edényekben puhítjuk, amelyekről nem egy vendég hitte már, hogy kézmosás céljából vannak kikészítve. Hallottam, ahogy a szüleim az étkezőben veszekednek a kempingfőző romjai felett. Beköszöntem nekik, mire alig hagyott alább a zsörtölődésük, de csak elém jöttek, hogy megöleljenek.

A házban újabb kupacok tornyosultak. Úgy tűnt, a fogságban tartott iratok elkezdtek szaporodni. A már amúgy is rendetlen felületeken műanyag elviteles dobozokat láttam, bennük pedig kézfertőtlenítőket, sebtapaszokat, befőttesgumikat, üvegnyitókat és a szüleim hieroglifáival borított cetliket. A húgom felszaladt az emeletre, és behajította a táskámat a szobámba. Hallottam, ahogy leomlik egy papírhalom.

- Na milyen a kémkedés? - érdeklődött viccelődve édesapám.

Összerezcentem, mielőtt eszembe jutott volna: amikor bekerültem az időutazás-programba, a minisztérium létrehozott nekem egy kitalált pozíciót a nyelvi részlegen egy szigorúan titkos ügyön dolgozó fordítóként. A családom azt hitte, én lettem az új Miss Money Penny.

- Szuper - feleltem. - Lehallgatjuk az ártatlanokat, és az íróasztalomnál tisztogatom a stukkerem.

- Kaptál fegyvert? - kérdezte édesanyám rémülten. - Tudod, hogy az veszélyes, ugye?

- Csak ugrattalak, anya. Nem gondoltam komolyan.
- Pisztollyal szoktál ugrálni?
- *Mai* - szólalt meg a húgom elcsigázva -, nyugodj meg! Csak viccelt.
- Értem - mondta édesanyám higgadtan.

Álnok volt ám a testvérem, másfél héttel korábban ugyanis összevesztünk a ránk jellemző hevességgel. Egy sokak által olvasott online magazinban megjelent egy novellája, amelyet egy gyerekkori élményünk alapján írt: anya elfelejtette behúzni a kéziféket, amitől a kocsink nekigurult a szomszéd Astrájának. Erre nyomban elkezdtek szidalmazni és egyre inkább rasszista színezetű fenyegetésekkel illetni édesanyámat: közveszélyes, felelőtlen, ostoba nőszemély, nem is érti, amit mondunk, mit makogsz itt, lehet, hogy odaát máshogy van, de nekünk értékrendünk van. Anya teljesen kiborult, ettől angolul sem bírt rendesen beszélni, ami csak tovább rontott a helyzeten. Amikor a húgommal kisiettünk az utcára, hogy megnézzük, mi történt, sírva fakadtam - kilenc-tíz éves lehettem -, mire a szomszédok azt állították, édesanyám megcsípett, hogy ezzel vívja ki az együttérzésüket. Addig nem tágitottak, amíg meg nem jelent édesapám, végre egy fehér bőrű férfi, aki éppen hazafelé tartott a munkából. Hirtelen meghátráltak, és örömmel nekiláttak kitölteni a biztosítási papírokat.

Utálatos emlék volt, amelyet évekkel ezelőtt mélyen eltemettem magamban, és elképedve szembesültem vele, hogy a húgom novellát kerekített belőle, és mindenki szeme láttára feltépte a régi sebeinket. Azonnal felhívtam.

- Elment a józan eszed? - harsogtam. - Képes vagy írói alapanyagként tekinteni a saját anyádra? Hogyan lehetsz ennyire önző?

A húgom indulatos védekezésbe kezdett: blablabla arról írok, amiről akarok blablabla szörnyű igazság blablabla jogos elégtétel blablabla a mi hangunk, a mi történetünk.

- De hiszen megaláztad - vágtam vissza. - Nemcsak őt, hanem mindannyiunkat.

Erre letette. Azóta most találkoztunk először személyesen.

A húgom továbbra is úgy tekintett az írói tevékenységére, mint amivel helyet követel magának a szűkös körülmények között leélt gyermekora elleni tiltakozásként. Szerinte csak az igazságot mesélte el, mintha az Igazság amolyan tisztítószer lenne, amelynek józan alkalmazásával tiszta vízzé lehetne változtatni a sarat és a vért. El nem tudtam képzelni, kik olvassák az írásait, leszámítva azokat, akik egyetértettek vele. Személy szerint úgy éreztem, mintha céltáblát akasztott volna a nyakunkba. Egyszerűen nem értettem, hogyan képes bárki is erőt meríteni abból, hogy sebezhetőnek mutatja magát. A befolyás, a pénz, a másra szegezett fegyver jelentette a hatalmat.

Miközben a családomat néztem, ahogy megpróbálták újjáéleszteni a kempingfőzőt, szörnyen fájni kezdtem, mintha leomlott volna az egyik fal, és a szobát elárasztotta volna a decemberi hideg. Lehet, hogy tényleg kellene egy fegyver? A dandártábornoknak biztosan volt, talán Salese-nek is, és mint megtudtam, mindketten fenyegetést jelentettek - legalábbis egyikük sem felhatalmazással tevékenykedett. Vajon mi mindenhez sikerült hozzáférnie a dandártábornoknak azzal, hogy bejutott a minisztériumba? Netán tudta, hol él a családom? Az édesanyám, aki hat életre elegendő szörnyűséget látott? Az édesapám, aki olyannyira rettegett mindenféle nézeteltéréstől, hogy évtizedekkel ezelőtti parkolójegyeket őrizgetett? A húgom, aki bátornak képzelte magát, és azt hitte, ha a hátára fekszik, attól a domináns fél székenben marad? Vajon én biztonságban voltam? Elvégre a minisztériumhoz tartoztam.

Mindegyik elszármazott írt nekem karácsonyra. Arthur több üzenetet is küldött, valamennyit távirati stílusban (47 + BRIAN FUVOLÁZIK + GITÁROZIK STOP SZÖRNYŰ LÁRMA STOP SKÓT TÁNCOKAT

JÁRUNK STOP MINTHA LEGALÁBBIS SKÓCIÁBAN LENNÉNK STOP NAGYSZERŰ EGYÜTT VÉGE), amelyekhez homályos képeket is csatolt a vidám társaságról. Margaret ritkán írt, viszont egészen különös, szinte csábító felvételeket küldött bármiről, ami megtetszett neki: a tűzről, ahogy megcsillan egy törött karácsonyfadíszén, egy tál narancsról, egy foltos tükörről, amelyben látszik a hold.

Mindössze egy üzenetet kaptam Grahamtól, aki csak ezért kapcsolta be a telefonját.

Kedves utálatos kiscica!

Mivel nemigen sajátítottam még el ennek a készüléknek a használatát, rövid leszek. Csodásan érezzük magunkat, még ha időnként el is vetjük a sulykot. Rábírtam a társaságot, hogy menjünk el ma este az éjféli misére. 65 képtelen és nem is akar rendesen viselkedni. 16 és én vállaltuk a köretek elkészítését, a pulykát azonban másra hagyjuk. Karácsony napján majd felhívlak, hogy megbizonyosodjak, egyben vagy-e. Ezt a levelet félóramba telt megírni.

Maradok odaadó híved,

GG

Végül csak késő délután jelentkezett. Egész nap kajakórában fetrengtem, és az új, aranytyúkos nyakláncomat babráltam a kulcscsontom tövében. Tőle kaptam ajándékba. A hozzá tartozó, jellegzetesen dőlt kézírásával írt üzenetből megtudtam, hogy a táskám méltó kiegészítőjének szánja a csirkés nyakéket. Én egy selyemsálat és *A kém, aki bejött a hidegről* egy példányát adtam neki, mivel már tizenkettedszer állt neki elolvasni a *Magányos vadászt*.

- Boldog karácsonyt!

- Viszont kívánom. Kissé bágyadt a hangod. Csak nem felébresztettelek?

- Dehogy. Karácsonykor mindig leeresztek. Köszönöm a csodaszép nyakéket.

- Szívesen.

- Tetszik, ahogy a tyúk szedi a lábát.

- Éppen egy fontos megbeszélésre siet, mint ahogy te szoktál.

Hallottam az öngyújtója sercenését, majd azt, ahogy a papír izzani kezd, végül ahogy nagyot szív.

- Kint vagy? Hallom, hogy rágyújtottál.

- Ó, valóban? Sajnálom. Micsoda nevetlenség a részemről! De kérlek, ne oltasd el velem!

- Eszembe sem jutott. Ezek szerint most ráérezte a mobilozásra.

Nagyot szívott a cigarettából, mielőtt válaszolt volna.

- Az biztos, hogy egyszerűbb, mint személyesen érintkezni - közölte kedvesen.

- Valóban?

- Amikor ott állsz előttem, a... vicces kis szád...

Hirtelen egyikünk sem tudott mit mondani. Végül megköszönte a torkát, és folytatta:

- Mindenesetre jólesik csak úgy beszélgetni veled. Bár úgy tűnik, még ezt is képes vagyok elrontani.

- Ugyan, dehogy... Úgy értem... Vagyis, ööö... Jól érzed magad?

- Igen. És te?

Egyszerre megkönnyebbülve és csalódottan felsóhajtottam.

- Meglepő módon igen. Sokkal szórakoztatóbb élőben vitatkozni családtagokkal, mint fejben. Ó...

Gyorsan kifújta a füstöt.

- Ne érezd magad kellemetlenül! - mondta. - Itt mindenki elveszítette a családját, de összehoztunk magunknak egy újat. Majdnem olyan, mint

az egykori tisztársaim körében töltött karácsonyok.

- Ennek örülök.

- Milyenek a családtagjaid?

- Hétköznapi emberek.

- Biztos, hogy ez nem igaz. Kíváncsi lennék, milyenek az édesanyád népéhez tartozó emberek. Vannak különleges karácsonyi szokásaik?

- Nos, mivel buddhisták, nemigen.

- Értem. A szüleid még ott élnek, ahol felnőttél?

- Igen. Nyolcéves voltam, amikor ideköltöztünk, és azóta is itt laknak.

- Furcsa kislány lehettél.

- Hogy merészeled?!

- Hallom a hangodon, hogy mosolyogsz - felelte. - Milyen a környék?

- Közel vagyunk az erdőhöz, és körülbelül másfél kilométerre egy csodás kis tóhoz, ahol nyaranta csónakáztunk. Több nemzedéknyi vadlúd gágogását élvezhettem.

A több másodpercig tartó csendből arra következtettem, megszakadt a kapcsolat, de aztán megszólalt Graham:

- Most már én is mosolygok.

- Tényleg? Az én fülem nem olyan jó, mint a tied, és nem hallom a hangodon.

- Akkor igyekszem hangosabban mosolyogni. - Röviden elhallgatott, majd kissé levegősen folytatta, félig sóhajtva, félig nevetve. - Tudod, amikor nem vagy velem, attól félek, hogy csak a képzeletem szüleménye vagy. Én...

A szívem szaporábban kezdett verni. Kissé természetellenesen köhögött, és mintha meggondolta volna magát.

- Inkább azt áruld el, milyen volt ott felnőni!

- Nos, miről akarsz hallani?

- Bármiről. Mindenről.

Valahányszor megemlítettem neki valamit - magamról, a családomról, a világról szerzett tapasztalataimról -, megpróbáltam kisajátítani az elméje egy kis részét. Voltak elképzeléseim arról, milyen alakú legyen a lenyomatom. Kizárólag olyasmiről beszéltem neki, amiről akartam, hogy tudja és elhiggye. Előfordult azonban, hogy később rosszul éreztem magam, mint aki sok édességet evett, vagy akinek a fejébe szállt a bor. Kissé meggondolatlan élvezetnek tűnt: őszintén felfedni előtte, mi vagyok és mi nem.

A brit birodalom legnagyobbasúbb törekvése a csoportosítás volt: birtokos és birtokolt, gyarmatosító és gyarmatosított, kifinomult és barbár, enyém és tiéd. Én is megörököltam ezt a fajta osztályozást. Szerintem ezért szarakodtam annyit az etnikai származásommal. Még mindig „ők” gyakorolják a hatalmat, és valahányszor azt mondják, *marginalizált a mongoloid* helyett, még mindig azt fejezik ki, muszáj velünk foglalkozni. Vajon mikor kerülök sorra, hogy én lógassam eléjük a bot végére kötött répát? A húgom hangzatos frázisokkal adta elő, hogy meg kell szabadulni ettől az egész komplexustól, csakhogy ez abban öltött testet, hogy állandóan bosszús volt, és olyan színes bőrű íróról posztolt lelkesen, akiknek valamiért sosem jelent meg a második kötetük, miután elült körülöttük a kezdeti felhajtás, illetve a saját anyagi megbecsülésének hiányáról.

A hűséget és az engedelmességet a történetekkel lehet erősíteni. A minisztériumban és annak fiókszervezeteiben olyanok dolgoztak, akik azt hitték, akkor is elszívnanak még egy utolsó cigarettát, ha fegyvert szegeznének rájuk. Igazság szerint valósággal megbéklyózott a gondolat, hogy az utasításaink helyesek, mint ahogy az általunk végzett munka is. A második világháborús, kitartásra ösztönző brit szlogen, miszerint „Maradj nyugodt, és tedd a dolgod!” ugyanolyan utasítás, mint a „Lője le azt az embert!” vagy „Törölje ki a többit!”. Egyszerűen

tesszük a dolgunk. A többségünk inkább örült volna a golyónak. Graham azon kevés általam ismert emberek egyike volt, aki valóban képes lett volna dacosan rágyújtani arra a bizonyos utolsó cigarettára, részben azért, mert láncdohányos volt.

Lehet, hogy elegendő volt már a történetekből; akár hallgatni, akár mesélni kellett azokat. Azt hittem, a végső célom túljutni mindenen: a modernitáson, a kapitányon, a rasszizmuson. Mindenki azt szerette volna tőlem, ha Kambodzsáról mesélek, holott semmit sem tudtam nekik mondani az országról. Ha bármit is megtudsz Kambodzsáról ebből az elbeszélésből, azt csak magadnak köszönheted. Amikor Graham még része volt az életemnek, sokat nézegettem magam a tükörben, hátha idegenként tudok magamra tekinteni. Meg is fogalmaztam az érzéseimet ezzel kapcsolatban. Nemegyszer megesett velem, hogy a saját képem láttán így szóltam magamban: *Ez meg micsoda?* Elegendő volt már abból, hogy nem úgy nézek ki, mint akivel éppen együtt voltam. Nem éppen ez a lényege annak, hogy kevert fajú vagyok? Ó, Anglia! A legjobban magadról tudsz mesélni. Graham Gore azért utazott a sarkkörre, mert elhitte a történeteket arról, hogy a halál nemesít, aztán belőle is történet lett. Ó, Anglia! Belőlem is történeteket akartál kreálni.

Amikor először csatlakoztam a minisztériumhoz, és átestem a HR-es beszélgetésen, az egyik nő végighúzta az ujját a családi múltamról szóló részen.

- Milyen volt így felnőni? - kérdezte.

Nyilván a következőkre gondolt: egy-egy első randin elsütött Pol Pot instant tésztaleveses vicc, a nagynéném sírórohamai, a hamvak nélküli sztúpák, Gary Glitter, Agent Orange, nagyon tetszett Angkorvat, rendszerváltás, hová lettek a holttestek, Diána hercegné, taposóaknák, az útlevel édesanyám fiókjában, anya rémálmai, rohadt kínaiak, nem is nézel ki úgy, sárkányasszonyság, rohadt pakisztániak, Tuol Szlang

eredetileg iskola volt, Szaloth Szár tanárként dolgozott, nagyapám kitüntetései, a kivégzőosztag, nagybátyám remegő keze, szerepel a bakancslistámon, Egyes számú testvér, a latinók a gyengéim, tömegsírok, *Gyilkos mezők* (1984), Angelina Jolie, mármint kameruni?, mármint vietnámi?, megismételné, kérem, a nevét?.

Elgondolkoztam.

- Nem is tudom - mondtam. - Milyen lehet nem így felnőni?

VI

A csapatot vezető öregember és két fiatalabb vadász engedélyt kér, hogy feljöhessen az Erebusra. Legalábbis így értelmezik a szavaikat. A Franklin- expedíció tolmács nélkül hajózott ki, így aztán a Terrort irányító Crozier kapitányra hárul a fordítás feladata. Mivel nem ismeri az eszkimók által beszélt dialektust, kénytelen arra a néhány szóra hagyatkozni, amelyet mindkét fél ismer.

Végül egy tízfős társaság jelenik meg a fedélzeten. Nem úgy viselkednek, mint általában szoktak a helyiek - kíváncsian, mégis higgadtan, miközben fel-alá járkálnak a hajón, incselkednek a legénységgel, és jelzik, hogy szívesen kereskednének. A tatfedélzeten állnak egy kupacban, és kifejezéstelen ábrázattal hallgatják, ahogy Crozier komor hangon hebegve bocsánatot kér tőlük. Közben Gillies és Des Vœux különféle ajándékokat - tűket, dohányt, tükröket és gombokat - fektetnek a lábuk elé. Kés nincs köztük.

Végül Crozier az Erebus tisztikarához fordul, amelynek tagjai a közelben álldogálnak.

- Gore! - szólal meg halkan.

- Igen, uram.

- A férfi felesége látni szeretné.

- A férfi...?

- Felesége. Nős volt. - Ahogy felnéz a másikra, a szeme acélszürkén csillog.

- Megnyugodhat, nem született még gyermekük.

Gore engedelmesen előrelép.

A feleség - immár özvegy - az első sorban áll. Apró termetű asszony fekete hajjal és tiszta, fénylő barna bőrrel. Arca valósággal ragyog az előző éjszaka hullajtott könnyektől. A szeme most száraz, lefelé álló pilláitól pedig egészen úgy néz ki, mintha fátyol mögül meredne a férfira. Gyönyörű szája van, amelynek színét Gore sosem feledi, és sokáig tűnődik majd, hogyan is nevezze. A nő ráemeli a tekintetét. A nézésétől úgy érzi, mintha a messze látóhatár része lenne: nem jelentéktelen, mégis olyasmi, amit könnyedén össze lehetne nyomni.

- Bocsásson meg! - mondja angolul, miután elfelejtette megkérdezni Croziert, hogyan is van a nő nyelvén. Amaz csak nézi.

Térdre kellene ereszkednie. Oda kellene tartania a nyakát, hogy megüthesse. Vagy inkább a tenyerét kellene nyújtania, és felajánlani magát a férje helyett. A koponyája fájdalmasan lüktet. Talán azok után, hogy egész addigi felnőttkorát végleges otthon nélkül élte le, tiszti étkezdékben verbuválva magának családot, miközben mást sem csinált, mint ölt és különféle földeket térképezett fel, a Jóisten ennek a nőnek a partjára vetette őt. Hosszú évekig görbítette az ujját a ravaszra, csak hogy megértse ennek a nőnek a nézését.

- Bocsásson meg! - ismétli meg. A nő csupán nézi. Miután a csapat felnyalábolta az ajándékokat és távozott, még mindig a testén érzi a nő nézését. Amikor aznap este megmosakszik, érzi, ahogy az inge alá kúszik, és a bőrébe ivódik.

Hatodik fejezet

Szilveszter után mentem csak haza. Időközben mintha megváltozott volna a ház szűkösége. A korábban mindössze szomszédos helyiségek immár összetartoztak. Graham időnként zavartan rám mosolygott, mintha egy elvégzendő feladat lennék, csak hogy elfelejtette, hogyan is adódott. Egyik délután a konyhában a vállamnál fogva tessékelt odébb, hogy hozzáférjen a bögrékhez. Olyan ritkán ért hozzám, hogy akár a keze közé csavarhatta volna a hajamat, és levághatta volna egy varróollóval. Az érintése egész délután elkísért.

Jellemző módon Graham határozatlanságának fokozódása erős belső nyomásról árulkodott. Többszöri kérésének engedve, miszerint szeretne csatlakozni a haditengerészethez, a minisztérium engedélyezte, hogy szigorú felügyelet mellett ugyan, de részt vegyen az ügynökképzési programban. Cardingham, aki maga hivatásos katona volt, szintén megkezdte a felkészülést. Új személyazonosságot és előéletet kellett nekik kreálnunk, ami őrzítő mennyiségű hamis anyag előállításával járt. Cardinghamnek újra kellett csinálnia az akklimatizációs vizsgát. A védelmi minisztériummal kötött megállapodás meglehetősen kényes volt, amelynek finomhangolása még javában zajlott, amikor már ismertették a hidakkal.

- Jobb, ha továbbra is szorosan együttműködünk Ezernyolcszáznegyvenhét - közölte Adela -, valószínűleg ugyanis túléli az első évet.

- Ezek szerint Londonban marad?

- Természetesen önállóan kell majd élnie. Nem ott, ahol eddig.

- De marad.

Aligha lehettek volna egyértelműbbek a figyelmeztető jelek. Mégis miért akarta a minisztérium, hogy Graham és Cardingham bevethető legyen? Miért nem fordítottak ugyanakkora figyelmet Margaretre és Arthurra? Számomra azonban csak annyi jött át, hogy Graham marad. Olyan izgatott lettem, hogy repedezett körmömmel letéptem egy darabka bőrt a hüvelykujjamról.

- Ez még mindig árulkodó jel - jegyezte meg Adela, miközben a szájával úgy csinált, mint egy DVD-lejátszó, amit bizonyára mosolynak szánt.

Az összes időutazással kapcsolatos elmélet központi kérdése az volt, mi alapján értékelünk egy személyt. Grahamnek kiemelkedően jó volt a térlátása, és jó a kifejezőkészsége. A pszichoanalitikusa szerint veszélyes mértékű elfojtás jellemezte, ugyanakkor az akklimatizációs vizsgán megállapították, hogy társaságkedvelő és magabiztos. Miután a bátyja odaveszett a tengeren, az öt testvér közül ő lett a legidősebb. Kétujjnyival maradt el az átlagmagasságtól, bár a maga korában öt centivel meghaladta azt. Gesztenyebarna szeme, sűrű, göndör haja és méretes orra volt. Immár közel kétszáz éve harminchét éves volt. Miután a beszámolóm végére értél, biztos vagyok benne, hogy részletes képet tudsz majd róla alkotni magadnak, ami alapján akár utánozni is tudnád, vagy akár megsejteni a várható tetteit. Ezt egyáltalán nem bánom. Muszáj, hogy valaki más is eleven képet őrizzen róla.

Az együtt töltött egy év alatt bőven elegendő ismeretet halmoztam fel vele kapcsolatban, hogy egy meggyőző Graham Gore- alteregót tudtam volna létrehozni mesterséges intelligenciával. Előfordult, hogy erről álmodtam. Ahogy a kezem a szilikontesthez ér. Mindig jól látható helyen tartanám, tisztán, az alaplapjára erősítve. Az álmaim mindig akkor romlottak el, amikor megpróbáltam a hangját utánozni, mivel hűvösnek és harciasnak álmodtam, másokat becsmérő revolverhősnek,

aki némi tengerészbeütéssel beszél a mives angolt, holott nem ilyen volt. Részben igen, de nem egészében.

Hozzáfértem az aktájához, mint mondani szokás, ami egyszerre érzéki és elkedvetlenítő. Ha az ember tanulmányoz valakit, mint én tettem Grahammel, egyfajta pornográf emlékezetkiesés állapotába kerül. Mindaz, aminek bensőségesnek kellene lennie, elemi részecskéire esik szét. A sosem érintett testük a csukott szemhéjra vetül éjszakánként. Elkezd ismerni őket, csak hogy mindig egy másodperccel lemarad, így aztán egyre többet és többet akar tudni róluk, miközben egyre csak üldözi az időben, mígnem az életük találkozik a jövőjükkel, amit mindenáron meg akar szerezni, mindazt, amit látnak, hallanak és éreznek, különben nem lesz teljes az anyaguk. Kit szeretett előttem? Mi fájt neki a legjobban? Mivel lehetne a leghasznosabb fájdalmat okozni?

Megszállottjává váltam. Most már belátom. Egyszerre végeztem és imádtam a munkámat. Érted, mire gondolok?

- Elviszem Maggie-t bulizni - jelentettem ki egyik délután. Éppen a konyhában voltunk. Graham egy receptkönyvet lapozgatott. Egy egész polnyi volt belőlük. Soha egyet sem használtam.

- Nagyszerű. Nem tudom, hogy őt kellene-e figyelmeztetni a rossz hatásodra, vagy fordítva.

- Lehet, hogy elég volna csupán áldásodat adni a közös rosszalkodásunkra. - Azt bizony nem adom. Ez micsoda?

- Szecsuáni bors. Jaj, Graham, pontosan tudod, hogy nem bírod a fűszereket.

- Kell az újdonság. Nyugodtan hegedülhetsz valami szomorút, miközben kimúlok „felfedezőkórban”.

- Micsodában?

- Gyomorrontás.

Az elszármazottak közül egyedülként Margaret próbált meg kialakítani baráti kört a minisztériumhoz egyáltalán nem köthető

egyénkekből, akiket számomra ismeretlen alkalmazásokon keresztül ismert meg, mint például Lex és Zoe. A minisztérium előbb finoman, később egyértelműen ellenezte ezt. Margaret túl nagy kockázatot jelentett - feltűnően különös módon beszélt, és nem bírta befogni a száját. Nem mellesleg feltűnő gyakorisággal szedett fel rendszerellenes lesbikus anarchistákat (bármit is gondolt ő vagy az érintett ezeknek a kifejezéseknek a jelentéséről). A jóléti csapat együttérzőnek aligha nevezhető megfigyelés alatt tartotta.

Még mindig Ralph volt a hídja, mivel azonban nehezen bírt vele, halkán felajánlottam Adelának, hogy szívesen jelentek Margaretről is. Részben azért, mert jó benyomást akartam tenni Adelára. A Quentinről folytatott beszélgetésünk óta páncélozott szárnya alá vett engem, ami kijózanító élmény volt. Mindennél jobban vágytam látszólagos acélosságára anélkül, hogy sebezhetőnek tűnjek. Talán nem meglepő módon egy olyan nő esetében, akinek az édesanyja által átélt traumák döntően befolyásolták a lelkevilágát, nagyon akartam imponálni az erős természetű főnökömnek.

Mindenesetre Margaret kedvelt engem. Időnként meghívott, hogy az általa egyszerre imádott és terrorizált Arthurral együtt elmenjünk egy kiállításra vagy minigolfozni, amíg Graham a minisztériumban van, ahol a felkészülése zajlott. (Arthur rajongott a minigolfért, és az első év alatt egy kifejezetten mulatságos, az asszimilációs vizsga anyagának stílusát idéző sorozatot írt a főváros minigolfpályáiról. Nem hiszem, hogy értette a gáz vagy a tré szavakat, mégis jót szórakozott rajtuk. Egyszer szemtanúja voltam annak, ahogy előregörnyedve, könnyben úszó ábrázattal hahotázik, amiért a labdát egy óriáskerék kicsinyített másába kellett ütni, hogy egy teljes kört megtéve beleessen a lyukba.)

Margaret már-már vallásos buzgalommal heti kétszer moziba ment. Sorra járta a koncerthelyszíneket, hogy találjon magának valamit, amiért rajonghat. Talán ő volt a *Time Out* című nyomtatott műsorfüzet utolsó

lelkes olvasója egész Londonban. Gyakran elhívott magával, de nem mindig. Az a fajta nő volt, aki szeret egyedül is lődörögni a városban, miután a tizenhetedik században nemigen tapasztalhatta meg, mi az a szabadidő. Persze megesett, hogy közösen hallgattunk meg egy punk csajbandát, amelynek a dobosával már korábban felvette a kapcsolatot, hogy aztán én, minisztériumi alkalmazottként, felügyeljem őket vacsora közben (Margaret megszállottan rajongott az egyedi pizzákért, amelyekre agyament feltéteket kért), mígnem majdnem összekaptam a dobossal a politikai nézetkülönbségeink miatt, amit Margaret egyáltalán nem értett. Elkészönt a másiktól, aztán magával vitt sétálni, hogy neofeliratokat, gazdagon berendezett kirakatokat és bobateázókat mutasson nekem, miközben nemcsak azt kérdezgette tőlem pajkosan mindenről, hogyan, hanem azt is, hogy miért. Egyszerre jelentett számomra munkát és élvezetet. Szerettem őt. A közelében szívesen átrohantam volna a kereszteződésen anélkül, hogy körbenézek, meg ilyenek; valahogy minden viccesebbnek tűnt, mint valójában.

Katonai hadműveletekre jellemző alapossággal terveztük meg az estéinket. Vagy egy tucat különféle összeállításról készült fotót küldött nekem, miután már tökéletesen elsajátította a tükörszelfi műfaját. *A HASPÓLÓ!!!!!!* - válaszoltam neki, bár egy kivételével töröltem a felkiáltójeleket, mielőtt elküldtem az üzenetet.

Úgy alakítottuk, hogy találkozunk Grahammel és Arthurral Dalstonban egy italtra, ami annyira huszonegyedik századi dolog volt, hogy nem kis büszkeséggel töltött el a fejlődésük. Margaret és Arthur már rendelt is magának egy-egy ordenáráé koktélt, mire megérkeztünk.

- Próbáltam lebeszélni... - mentegetőzött Arthur.

- Idelessetek! Úgy hívják, „Sex on the Beach”. A pult mögött serénykedő gavallér olyan különös gonddal készítette el, hogy feltételezem, az ital hatására bekövetkezik, amit a neve sugall.

- Nos - kezdtem, miután leültem -, áfonyaöntettel készül, ami állítólag jó a húgyúti fertőzésekre, amit jó eséllyel kap az ember, ha az angol tengerparton áll neki dugni.

- Ülj már le, Negyvenhét! - szólt a másikra Margaret. - És ne dörzsöld a halántékokat azzal a viszolygó kifejezéssel!

- Engem mindenki csak bánt - felelte Graham szenvtelenül -, annak ellenére, hogy jóképű és bátor vagyok, és senkinek sem ártottam. Hol a többi ruhád, Hatvanöt?

- Számúztam az életemből - válaszolta. - Anyaszült meztelenségem az én vétem.

Őszinte, egyáltalán nem elbűvölő nevetés tört fel belőlem. Mint általában a szívből jövő hahotázás, ez mosolyt csalt a többiek arcára. Margaret vigyorogva közelebb hajolt, és láttam, ahogy Graham elkapja Arthur pillantását, amikor az éppen rosszállóan csóválta a fejét. Egy pillanat a számos közül, amelynek mégis mindenki a részese, rövid életű, önfeledt boldogságban. Újra és újra felidézem ezt az emléket. Egyfajta bizonyítékként. Nem minden volt rossz, amit csináltam.

Graham kiteljesedésének betetőzése egy kisebb, ámde mutatós ceremónia volt, amelyhez huszonhat új ügynöktársával együtt, akik a hadsereg, a légierő vagy a rendőrség kötelékéből, netán a közigazgatásból érkeztek, kék uniformist öltött. Aznap az ég kékje valósággal ropogott, a fűszálak széle pedig ezüstösen fénylett. Az egész város úgy nézett ki, mint valami extravagáns sütemény, különösen a Westminster udvara, ahol az egyenruhás újoncok felsorakoztak. Ágaskodó vagy éppen leboruló épületek vettek bennünket körül. A szélről egészen élénkek és nyerseksé lettek az udvar színei.

Ahogy egy arany váll-lapos férfi parancsára az egybegyűltek egyszerre megmozdultak, megpillantottam Grahamet - tányérsapkában, amelynek szemernyőjén megcsillant a napfény -, ahogy vigyázzba állt, mint egy felső polc felé nyújtózó macska, keskeny csípőjével és halvány

mosolyával - *csodás* -, fővitorlaszerű lenyűgöző orrával - *csodás* -, ahogy egy fénynyaláb éppen ráesik, derekán a karddal, fénylő fekete cipőben - *csodás, csodás!* Bárcsak el tudnám mondani, milyen érzés volt őt látni! Mindig is ott élt bennem, évekkal azelőtt, hogy egyáltalán megismertem volna. Arra voltam hívatva, hogy szeressem.

- Ne fordulj meg! - súgta egy ismerős hang a hátam mögül.

Úgy összerezzenem, hogy a két lapockám majdnem egymáshoz ért. El is vörösödtem. A belső elragadtatástól általában hülyén tartják az emberek a fejüket. Nyilván ez buktatott le.

- Azt mondtam, ne fordulj meg!

- Nem is fordultam - háborogtam. - Jesszus!

- Csend!

- Hol a francban voltál, Quentin? - dünnyögtem.

- *Psz!*

Ezt nem hátulról, hanem oldalról hallottam; a nő velem egykorú lehetett, az enyémnél sokkal drágább kabátot viselt, szőke hajának pedig furcsán zöld beütése volt. A tömegben mindenki a ceremóniára figyelt, tekintetét mereven előre szegezve.

- Tedd hátra a kezed! - súgta Quentin a tarkómnak. Éreztem, hogy közelebb lép. Úgy dörgölözött hozzám, mint ahogy tömegben szokás. Éppen annyira volt hiteles, hogy már zavart.

- Jól van.

- Fogd ezt! Óvatosan. Nehogy elhagyd!

Azzal egy kártyalapnak tűnő valamit nyomott a tenyerembe. Az éle pont az életvonalamba mélyedt. A csípőmhöz szorítva előrevettem, és megpróbáltam feltűnésmentesen a táskámba sülyeszteni. Nem fért bele.

- Miért hordasz csirkét magadnál?

- Ne kezd!

A kezemet ökölbe szorítva tuszkoltam a lapot a táskámba. Szegény tyúk! Mire végeztem, úgy nézett ki, mint egy kebab.

Egy újabb alig észrevehető helyváltoztatás - amelyről bárki azt hihette volna, hogy csak a jobb kilátás érdekében teszem -, és Quentin máris mellettem állt. Az arcát mintha pikkelysömör borította volna, az állán pedig furcsa, nem egészen természetesnek tűnő borosta nőtt foltokban.

- Elég... fáradtnak tűnsz - mondtam.

- Ne beszélj a szád sarkából! Túlságosan feltűnő.

- Mi?

- Inkább fordulj felém! Mintha nem ismernél. Engedd le a vállad! Mint aki élvezi az eseményt. Azért változtattam el az arcom, hogy ne ismerjenek fel a térfigyelő kamerák.

- Ó!

Illedelmesen felé döntöttem a fejem, mint egy kakadu. Csak remélni tudtam, hogy életszerű.

- Mi történt, Quentin? - kérdeztem suttogva. - Csak nem sikerült Dzsingisz kánnak átjutni az időkapun a múltból?

- Nem a múltból. Legalábbis azt hiszem. Mit mondtak neked az időkapuról?

- „Semmi közöd hozzá”, már amennyire emlékszem.

Odafordultam, hogy szembe kerüljek vele. Rám mosolygott - őszintén, bánatosan, amitől ráncok jelentek meg a szeme körül. Aztán olyan hang hallatszott, mint amikor kettétörnek egy villacsontot, és a férfi feje megrándult.

- Quentin?

Ahogy előredőlt, ösztönösen elkaptam. A mellettem álló zöldes hajú nő egyetlen szót kezdett kiabálni, mint valami tűzjelző.

- Fegyver! Fegyver! Fegyver!

Quentin halántékából hihetetlenül vörös vér bugyogott. Valaki nekem jött, mire a teste kicsúszott a kezemből. Ahogy egyre lejjebb csúszott, úgy nézett ki, mintha víz nyelné el. Körülöttem egyre többen

sikoltoztak. Aki már valaha is járt rémült tömegben, sosem felejtí. Akin tényleg úrrá lesz a rettegés, hosszan, furcsán kifejezéstelen hangon üvölt.

Egy újabb durva lökéstől megtántorodtam. A bokám kifordult, és kénytelen voltam a legközelebbi vállba kapaszkodni. Ahogy az emberek a kapuk felé tülekedtek, sorra csapódtak az oldalamnak. Egy könyök egyenesen eltalálta a gyomromat, mire elakadt a lélegzetem. Mindenki előregörnyedve, a kezét a feje fölé emelve iszkolt.

Felegyenesedtem, letöröltem az arcomról a piros masszát, és megindultam előre.

Elveszítettem az időérzékeimet. Mintha azonnal kék fényeket láttam volna és szíréházást hallottam volna, mégis órákig nem bírtak rávenni, hogy elengedjem az egyik terelőbábút (mint kiderült, nem egész egy percről volt szó). Mivel az egyik fekete túsarkú cipőmnek, amelyet az ünnepségre vettem fel, a sarka kitört, úgy álltam ott féloldalasan, mint önmagam paródiája.

- El tudná mondani, mit látott? - kérdezte egy előttem álló egyenruha. Nyilván amolyan belsős ember lehetett; a rendőrség rendőrsége.

- Biztos mesterlövész volt.

- Hogy?

- Mesterlövész - ismételtem meg nehézkesen. Szinte érthetetlen volt, amit mondtam, úgy vacogtak a fogaim.

- Látta is?

- Nem. Más szögben álltam.

Az egyenruha elfordult tőlem.

- Kérhetnék egy takarót a hölgynek? - szólt oda a mentősöknek, majd megkérdezte tőlem: - Nem akar leülni, asszonyom?

A kezemből kicsúszó Quentinre gondoltam. Vajon a csontos csuklóján fordult ki a bokám? Az ajkamba haraptam, mire vasas ízt éreztem a számban.

- Nem, köszönöm - feleltem. - Szerintem egy háztetőn lévő mesterlövész lehetett. A lövés irányából ítélve. Az A szekcióban álltam.

Hadarva mondtam mindezt, mire fagyosan végigmért.

- A hozzátartozója?

- A minisztériumból ismertem.

A válla felett láttam, ahogy Graham öles léptekkel és kifejezéstelen ábrázattal közeledik. Egy rendőr odalépett elé, és megpróbálta feltartóztatni, ő azonban egyszerűen kikerülte. Amikor odaért, megragadta a vállam, és maga felé rántott.

- Megsérültél? - kérdezte szárazon.

- Nem.

- Bocsásson meg, uram, de csak orvosi sze...

- Add ide a táskád! - közölte.

Odanyújtottam a csirkét, mire átvette a vállán. A derekán ülő madár meglehetősen nevetséges látványt nyújtott. Végignézett rajtam, majd fél térdre ereszkedett, és megfogta a bokám.

- A cipőd.

- Kitört a sarka.

- Vedd le a másikat! Letöröm a sarkát, különben csak elesel.

- Uram... - szólalt meg kissé ingerülten az egyenruhás. Nem vettünk róla tudomást. Lerúgtam a cipőt, és Graham combjára fektettem a lábam. Miután letörte a sarkát, visszahúzta a lábamra, ami a cipőből maradt. A feje búbján egy borospohár talpánál nem nagyobb folt látszott, ahol elkezdett ritkulni az egyébként sűrű fekete haja. Amikor ismét rám nézett, vártalanul ért, mennyire hangsúlyosak a szarkalábai. Hirtelen megriadtam, mennyire emberi teste van.

- Az én hősöm - mondtam.

Hűvösen elmosolyodott.

- Sajnos, ezúttal nem - felelte.

Mint megtudtam, Quentin a helyszínen meghalt, bár ez akkor egyértelművé vált számomra, amikor elkaptam; egy olyan ember súlya nehezedett rám, aki teljesen elhagyta magát. Legalább azonnali volt a halála.

Mivel én beszéltem vele utoljára, mielőtt meghalt, a rendőrség és a minisztérium órákig faggatott. Graham hazamehetett, de felügyelet alatt tartották.

Elvitte magával a táskámat. Eszembe sem jutott visszakérni tőle, olyannyira csak Quentin hirtelen kifejezéstelenné váló arcának emlékképével bírtam foglalkozni. Arra számítottam, az általa kezembe nyomott tárgy úgyis szóba került majd, mígnem az egyik tisztől megtudtam, hogy a térfigyelő kamerák átmeneti meghibásodása miatt a ceremónia ideje alatt egyetlen felvétel sem készült az udvaron történekekről. Én mindenesetre nem említettem meg. Így is volt, ami lekösse a gondolataimat. Hogy milyen szépen szökik a vér egy fejlődésből. Hogy milyen átható kölniillatot árasztott magából Quentin.

Mire hazaértem, majd összeestem a fáradtságtól. A felfokozott izgalmi állapottól annyit izzadtam, hogy még a kabátomon keresztül is érezni lehetett a bántó testszagot. Mintegy együttérzéséről biztosítva a hangulatomat, a harisnyám mindkét szára kiszakadt. Amikor becsuktam magam mögött az ajtót, megjelent Graham. A konyhából lassú tűzön rotyogó paradicsomleves, fokhagyma és balzsamecet elegye áradt utána.

- Üdv! Éhes vagy? - kérdezte fesztelenül.

Akkor kitört belőlem a sírás, ami helyénvaló reakciónak tűnt. Lassan, előbb térdre ereszkedve a padlóra rogytam, és úgy zokogtam.

- Ó! - szólalt meg.

Néhány másodpercig téblábolt, majd leguggolt mellém.

- Cigarettát?

Meg sem várta a választ, hanem két szálat is a szájába véve rágyújtott, majd az államnál fogva megemelte a fejemet, és az ajkam

közé illesztette az egyiket. A folyosó falának döntötte a hátát, és úgy dohányoztunk; én a könnyeimben keresztül, ő néma csendben.

A ruhám ujjába töröltem az orrom - amire ezúttal nem tett megjegyzést -, majd rekedt hangon megkérdeztem tőle:

- Láttál már másokat meghalni?

- Igen.

- Csatában?

- Vagy utána. Hosszú tengeri utak alkalmával is láttam, de most nyilván az erőszakos esetek érdekelnek.

- Mennyire természetes, hogy úgy érzem, mintha hánytam volna, csak éppen befelé?

Körbenézett, hová hamuzhatna. A csirkés táská az ajtó tövében hevert - nyilván tudatosan hagyta ott, hogy észrevegyem -, így aztán a pántjába akasztotta az egyik lábát, és közelebb húzta.

- Felettebb érzékletes - jegyezte meg, miközben kicipzárta a táskát.

- Teljesen helyénvaló és egyáltalán nem túlzó, ahogy érzel. Érthető, hogy feldúlt az eset, különösen akkor, ha még sosem láttál senkit hirtelen meghalni.

- Egyszerűen... elment. Az egyik másodpercben még engem nézett, aztán meg...

- Szabad?

Egy többször használatos, karton irattartót fogott a kezében, amelyet igencsak megviselt, hogy a táskába gyömöszöltem. A rajta lévő *Ne hajtsa össze!* felirat szinte olvashatatlan volt. Szinte rá se hederítve bólintottam, mire letépett az elejéből egy hosszú csíkot, és abból formált - még éppen időben - kis poharat a hamunak.

- Tessék! - mondta, miközben felém nyújtotta, mintha macskát kínálna jutalomfalatkával, én azonban az irattartó tartalmát néztem. Egy jellegzetes, barnás árnyalatú borítékban papírok zörögtek. - Kiégeted a szoknyádat - mondta, miközben finoman kivette a számból a cigarettát.

Nem figyeltem rá. A mappára meredtem, amely az időutazás-program indulása előtt másfél évvel keletkezett jelentést tartalmazott. Kinyitottam a borítékot, és elkezdtem tanulmányozni a tartalmát, amely egy London déli részén lévő, korábban bezárt ifjúsági központnál történt *csendháborítást* részletezett. Öt helyi fiatalról volt benne szó, akiknek *törvénytörő magatartása* abban nyilvánult meg, hogy az előcsarnokban szípuztak és hangos zenére táncoltak. Az egyik ablakot betörve jutottak be, mivel az épület már hat hónapja használaton kívül volt. A környéken élők lármára és nevetésre, majd egy kék fényre és kiabálásra lettek figyelmesek. A rendőrséget végül azért küldték a helyszínre, hogy megakadályozzák az esetleges *erőszakos cselekményeket*.

A jelentés tanúsága szerint a járőrök súlyos és egészen szokatlan sérülésekkel borított holttesteket és egy kéken fénylő ajtót találtak. Utóbbit mintha egy, a túloldalán látható szerkezet hozta volna létre. A rendőrök komoly terrorveszélyre gyanakodva azonnal értesítették az állambiztonságot, akik haladéktalanul ügynököket küldtek a helyszínre. Az egyik bátor járőr átnyúlt az ajtónyíláson, és megragadta a szerkezetet, amelyről azt hitték, valamilyen fegyver. Az ajtó nyomban eltűnt, mint amikor egyetlen rántással kioldanak egy csomót. Így került a minisztérium birtokába az időutazást lehetővé tevő készülék. Nem gondos előkészületek után, hanem az angolokra jellemző, „aki kapja, marja” szokásnak köszönhetően.

A jelentés végén kézzel írott kiegészítést találtam.

Quentin Carroll ügynök több alkalommal is panasszal élt az elhunyt fiatalok holttestének eltüntetésével kapcsolatban, ami indokoltá teszi a folyamatos felügyeletét.

Keserően felnevettem. Quentinnek igaza volt, amit nem is akárhogyan bizonyított be.

A minisztérium belső vizsgálatot rendelt el, miközben együttműködött a titkosszolgálatokkal, valamint biztatta az érintett munkatársait, hogy kérjenek segítséget a készséges tanácsadóktól.

Az időutazás-programhoz való csatlakozásunkkor lemondunk többek között - a fizetett éves rendes szabadságon és a szabad lakhelyválasztáson kívül - a szakszervezeti tagságról. A minisztérium egyik érdek-képviselői szervezetet sem ismerte volna el. Mivel a munkaszerződés körmönfont megfogalmazása következtében egyikünk sem minősült közalkalmazottnak, az időutazás pedig olyan új keletű és titkos kezdeményezés volt, a

közsférában dolgozók egyik szakszervezetéhez sem csatlakozhattunk. Minisztériumhoz képest kicsik voltunk, ahol szinte mindenki ismert mindenkit. A szakmai és a magánéletünk gyakorlatilag megegyezett. Bizony sajnos egyfajta *családot* alkottunk. Az ember mégsem áll neki szakszervezetesdit játszani egy családban, mert hát kivel szemben fogalmazna meg követeléseket?

Quentin nélkül mégis nehéz volt. Nem tudtam senkivel sem úgy beszélni, hogy aztán ne rögzítette volna mindazt, amit mondtam. Így aztán egyik jelentést írtam a másik után, sorra végigültem az egymást követő kihallgatásokat, miközben a lelkem olyan üres és szürke volt, mint a kiöblített köd.

Adela négy nappal Quentin halála után rendelt be magához. Újfajta bensőségességgel beszélt hozzám, ami nem ugyanaz, mintha szeretetet éreztem volna a szavaiból.

- A hídlakások huszonnégy órás őrizet alá kerülnek - közölte -, és visszavonjuk az elszármazottak szabad mozgásra vonatkozó engedményeit.

- Ne!

- De. Még mindig próbáljuk megállapítani, pontosan milyen kapcsolatban állt Quentin a dandártábornokkal és Salese-zel, és amíg ez

nem történik meg, abból indulunk ki, hogy az elszármazottak veszélyben vannak. Muszáj szemmel tartania Ezernyolcszáznegyvenhetet.

A nő hangja majdnem elcsuklott az utolsó mondatnál. Gyorsan rendezte az arcvonásait, és még jól működő fél szemével végigmért, feltűnt-e nekem bármi, majd folytatta:

- Most az elszármazottak és az időkapu védelme a legfontosabb. Utóbbit őrzött helyre szállítottuk. Azt javaslom, készüljön fel a fizikai alkalmassági vizsgára, a problémamegoldó képességén pedig majd még dolgozunk...

- Már kétszer megbuktam az ügynökvizsgán - feleltem kimérten, ám közben a mutatóujjam máris lassan egy láthatatlan ravaszra görbült.

- Képes fejlődni. Nincs más választása. Háború van - mondta.

- Mindig háború van.

A fagyot latyak váltotta. Hideg, szürke napok telepedtek a városra. A barátságtalan eső és az utcákat borító ízléstelen fényfüzerek között úgy éreztem magam, mintha állandóan egy nyállal teli, fogszuvasodásos szájjüregben lennék. A körülmények súlya valósággal agyonnyomott, és a depresszió tüneteit kezdtem felfedezni magamon. Igazság szerint depressziós is voltam - sőt poszttraumás stressz-szindrómával küzdöttem -, mivel azonban nem mehettem csak úgy táppénzre, és a munkámat sem volt kivel megosztani, nem sok értelme lett volna ezzel foglalkozni.

Egyik hétvégén fél tizenkettőkor botorkáltam le a szobámból, miután már nyolckor megébredtem, és órákig csak a mennyezetet bámultam. Már egy ideje nem öltöztem fel vagy tisztálkodtam. Több csomaggal is vettem magamnak ugyanabból a túlméretezett pólóból, hogy abban aludjak, majd napközben is ugyanaz volt rajtam. Idővel a laza pamut jeges érintése a kiálló testrészeimen egészen nyomorult érzéssel töltött

el. Még most is, ha netán zuhanyozás közben a csuklóm hozzáér a mellelemhez, hirtelen szomorúság tör rám.

Azt hittem, képes vagyok elvégezni az egy bögre tea elkészítéséhez szükséges lépéseket, de magam is meglepődtem, mennyi mindent kell csinálni hozzá: vizet forralni, kiválasztani a megfelelő bögrét, megszagolni a tejet, kibontani a teafiltert, kiskanalat forgatni. Inkább töltöttem egy pohár csapvizet, és az étkezőasztalhoz telepedtem az ázott kertet bámulni.

Az emeleten Graham a fuvoláján gyakorolt valamit, amikor azonban meghallotta, hogy a földszinten neszezek, lejtött.

- Jó reggelt... - köszönt tétován.

- Mmm.

- Reggeliztél már?

- Nem.

- Vacakul érzed magad?

- Asszem.

Graham a konyhapulthoz lépett. Arra számítottam, hogy kijavítja a pongyola kiejtésemet, amit előszeretettel megtett, de végül csak annyit kérdezett:

- Mennyire?

- Egyszerűen nem érzem jól magam. Nem fertőző vagy ilyesmi, már ha emiatt aggódnál.

- Nem.

Aznap délután, miután megjött onnan, ahová szükségét látta elmenni, átnyújtott egy műanyag üvegcsét.

- Mi ez?

- D-vitamin. Szerintem jót tenne.

- Ó, köszönöm.

- Szívesen. Igazán felöltözhetnél. Három óra elmúlt.

- Akkor alkalmas ruhában vagyok a nemsokára úgyis esedékes alváshoz.

A rá jellemző szelíd és kifejezéstelen ábrázattal fordult felém. Ha képes lettem volna kétségbeesni, az iránta érzett vágyam és a tartózkodó vágytalansága reményvesztettséget váltott volna ki belőlem - mint ahogy kibuggyan egy vágott sebből a vér -, csakhogy képtelen voltam még rosszabbul érezni magam. Szerencsétlen homokzsák módjára feküdtem a saját testemben, ő pedig visszament a szobájába, hogy megfontolt, A-dúros jókedvvel fuvolázzon tovább.

Még csak nem is incselkedtem vele a pótcselekvése miatt. Graham a pótcselekvés nagymestere lett: rögeszméjét a skorbut okának megismerése és a C-vitaminos rágótabletták felfedezése eredményezte. Hónapok óta éltem már vele együtt, amikor rájöttem, hogy nem azért jelenik meg előszeretettel halvány, elbűvölő, egyben örjítő mosoly az arcán, mert visszahúzódó, elbűvölő, egyben örjítő ember lett volna, hanem mert kissé zavarta egy skorbut következtében elvesztett foga, amelynek a pótlása úgy csillogott a szájában, mint egy ezüstpenny a krematóriumban.

Két nap múlva újfent órákig henyéltam az ágyamban, ezúttal a digitális órám kijelzőjét bámulva, miközben lassan dél lett. Amint megjelent a 12:00, mintha csak erre várt volna, Graham felszól:

- Gyere futni!
- Nem voltál még?
- Nem.

Visszadőltem, és negyedórát bóbiskoltam. Arra ébredtem, hogy közvetlenül a szobám előtt állva beszél:

- Gyere!

Tettre készen és határozottan szólt - nem gorombán, de nem is kedvesen vagy hívogatón. Elképzeltem, hogy valamikor az *Erebus* legénységéhez is ilyen hangon beszélt. Alig egy-két árnyalat választotta

csak el a dorgálástól. Kikászálódtam az ágyból, és elmentem vele futni. Nem szívesen ismertem el, de kifejezetten jólesett. Egy kellemetlen gondolat sebességével haladtam, és mire elértünk a szokásos fordulóhoz, Graham szinte meg sem izzadt. Bizonyára ő is készült a saját fizikai alkalmassági vizsgájára.

Ahogy telt a január, úgy lett úrrá rajtam a letargia, ő pedig úgy vállalta magára a gondoskodást, pedig nekem kellett volna rá vigyáznom és róla gondoskodnom. Nem azért utazott az akarata ellenére téren és időn át, hogy egy levert köztisztviselőt ápoljon. Mégis ide jutottunk, és sehogyan sem találtam magamban a kellő erőt a helyzet orvoslásához. Lassan mindent megutáltam: a házat, a munkámat, a mosatlan hajam zsíros szagát.

Egyik délután tétován megindultam a fürdőszoba felé, a lépcsőfordulóban azonban visszafordultam, és ismét lefeküdtem. Elég ideig bóbiskoltam ahhoz, hogy eltátott szám kis tócsát hagyjon maga után a párnán. Graham bekopogott. Ahogy megfordultam, rájöttem, hogy a hátamon fekszem.

- Igen?

Benyitott.

- Már megfonnyasztottam a padlizsánt. Szerintem háromnegyed óra múlva kész a vacsora.

- Nem igazán vagyok éhes. Persze köszönöm. Sajnálom, hogy neked kell főzni.

- Semmit sem „kell” csinálnom. Jó volna, ha ennél.

- Akkor sem vagyok éhes.

Az ajtófélfának dőlt. Az arca teljesen kifejezéstelen volt, csak gondosan elrendezett arcvonásai látszottak.

- Megérttem, hogy a macskák szívesen töltenek sok időt alvással. Elképzelhető, hogy a macskák álmai drámaiabbak, mint az embereké. Mivel sosem emlékszem az enyéimre, úgysem tudnám összehasonlítani.

Eszem ágában sincs beleszólni a munkádba vagy a sűrű szundikálási rendedbe, de akkor is le fogsz jönni enni.

- Én nem...

- Ez nem kérdés volt.

Lassan pislogni kezdtem, majd miután rájöttem, mennyivel jobb, amikor éppen csukva van a szemem, nem is nyitottam ki. Hallottam, ahogy megnyikordul a padló. Nyilván egészen közel hajolhatott hozzám, a belőle áradó szag ugyanis - dohány, szappan, radiátormeleg gyapjú és a bőre enyhe kipárolgásának elegye - valósággal fájdalmat okozott. Amikor kinyitottam a szemem, láttam, hogy az ágy mellett térdel, alig néhány centire az arcomtól. Íjszerű ajkára meredtem.

- Jobb volna - kezdte -, ha mindkettőnket megkímélnél attól, hogy erővel cipeljelek le a konyhába.

A szája egészen kiszolgáltatottá tett. Egészen újszerű, zsenge büntudatot éreztem, ami az elmúlt hetekben tapasztalt valamennyi érzésnél hatékonyabbnak bizonyult. Lementem vacsorázni.

Az asztalhoz mellénk telepedő csendet azzal törte meg, hogy bekapcsolta a rádiót. A hírbemondó éppen az ausztrál bozóttüzekről számolt be közömbösen. Hetykén, általánosságban használok a helymegjelölést, tudniillik az egész kontinens lángokban állt. Amikor egy riporter

megszólaltatta az új-dél-walesi Goulbourn egyik lakóját, Graham felült. A fickó olyan válogatott szidalmakkal illette a miniszterelnököt, hogy már- már homéroszi magasságokba emelkedett. Már több száz ember volt kénytelen elhagyni a lakhelyét, és mindent mérgező füst borított. A nyelvembe döftem villámat, és vártam, mit szól majd Graham a megtévelyült időjárás újabb bizonyítékához. Ő azonban csak ennyit mondott:

- Jártam Goulburnben. Oda költözött a családom.

Egyfolytában Quentin járt a fejemben. Egészen pontosan minden gondolatom körülötte - nem az ember, hanem a hullája és annak következményei körül - forgott. Pontosán tudtam, hogy időnként csalódást okoztam neki, máskor pedig mellényúltam, és magamnak okoztam csalódást. Miközben egyszerre hiányzott és gyászoltam, utáltam őt is és a halála megmásíthatatlan mivoltát is.

Margaret és Arthur többször is meglátogatott súlyos levertségem során. Eleinte kedvesen odatelepedtek az ágyamhoz, én azonban olyan mogorván fogadtam őket, hogy leszoktak róla, és később csak azért jöttek, hogy lássák Grahamet. Olyan gyakran felkeresték, hogy arra kezdtem gyanakodni, beosztották egymás közt, ki mikor jöjjön látogatóba.

Arthur szívélyes volt velem, bármilyen kelletlenül is viselkedtem. Miután felfedezte magának a Scrabble-t, nemegyszer elhozta magával az utazókészletét - a versengő énem képes volt félórára megemberelni magát.

- Simellia imádja - újságolta egyszer. - Sok társasjátékot megismertetett velem. Egyetemistaként még társasjátékkört is szervezett. Hát nem csodálatos?

- Mmm.

- Miután azonban az akkori barátai vagy elhagyták az országot, vagy gyereket vállaltak, megszűnt a társasjátékkör. Azt mondta, ideje megismerkednem az „árkádos” játékokkal. Sokáig azt hittem, arkádiái játékokra gondol. Talán megtalálták Arisztotelész *Poétikájának* ez idáig elveszettnek hitt második részét, és nagyszerű masináiknak köszönhetően immár teljes a szerző elméleti munkája.

- Dehogy.

- Azt mondta, mindenképp megmutatja a Space Invaderst.

- Csodás.

- Volt egy hadnagy - mesélte kedvesen mosolyogva -, aki a ceruzáját rágcsálva a jegyzetfüzetén verte az ütemet a lövészárokból, miközben a fejünk felett repkedtek az aknák. Mondtam neki: „Ide figyelj, Owen! Hogyan tudsz költészettel foglalkozni ilyen körülmények között? Azokkal az átkozott daktilusokkal meg trocheusokkal, miközben a frittek éppen kilyukasztják a hátsódat?” Erre azt válaszolta, hogy a költészet az utolsó, aminek még értelmét látja. Meg hogy ha elég figyelmes az ember, hallhatja a madárcsicsergést.

Kicsit fészkelődött a székében. Éppen az étkezőasztalnál ültünk kettesben, amíg Graham elugrott a sarki boltba tejért a teához.

- Most nyilván nevetségesnek tart - közölte ugyanolyan kedvesen.

- Dehogy. Én...

- Nem hibáztatom. Szerintem is nevetséges vagyok. De nagyon próbálok boldog lenni. Noha átkozottul nehéz látni, ami Owennek sikerült. Nem sokáig láthatta már, miután ööö... távoztam. Tudja, a marne-i csata... Ez a gyűrű az övé volt. Azután adta nekem, hogy...

Hallottuk, ahogy elfordul a kulcs a zárban, mire Arthur az előtte lévő betűkre meredt.

- Szerinted a „zigbó” értelmes szó, Negyvenhét? - kérdezte fennhangon. Margaret sokkal közvetlenebb volt, valahányszor meglátogatott.

- Émelyítő szagod van - közölte. - Mikor fürödtél?

Vagy:

- Ha mindenáron aludnod kell, legalább legyél jó vendéglátó, és kísérv ki! Tápáskodj fel!

Egyik szombaton felfaltunk egy egész doboz bonbont, miközben a laptopomon néztük *A Simpson családot*. Margaret imádta a rajzfilmsorozatot. Szerinte sokkal hasznosabb kulturális ismereteket lehetett belőle tanulni, mint bármiből, amit a minisztérium biztosított volna.

A maga korában Margaret a méteráru-kereskedőként tevékenykedő bátyja, bizonyos Henry Kemble gyámsága alatt állt, akit szívből szeretett. Férjezetlen volt, bár voltak kapcsolatai egyéb hölgyekkel (amelyekről a családtagjai és néhányan az érintettek közül is tévesen azt hitték, barátságok). Segített a bátyja feleségének irányítani a háztartást, a fivérének pedig a könyveléssel. Kemble nátha miatt idő előtt bekövetkezett halála után azonban elhagyta a szerencséje. Egy cipőbe szorult kavics lett belőle, egy kátyú az úton. Az ilyen folyamatokra jellemző lassúsággal ugyan, de közutalat tárgyává vált.

Amikor a minisztérium érte ment, egy parányi padlásszobában bukkantak rá egyetlen árva ágytál és egy halom fekvőhelyül szolgáló rongy társaságában.

Éppen bubópestisből lábadozott. Amennyire meg lehetett állapítani, a sógornője az egyik mosogatólánnal vitette fel az ételt, mignem őt is ledöntötte a fertőzés. Margaret kivételével mindenkivel három nap alatt végzett. Az éhes és rémült Margaret az ablakon keresztül próbált menekülni, a szomszédok azonban megdobálták kövekkel és törött üvegekkel. A járvány sújtotta házat senki sem hagyhatta el. Így aztán kénytelen volt verebeket elfogni és azokat megenni, valamint esővizet inni. Amikor pedig kapott egy második esélyt, mindent megtett, hogy éljen is vele.

Simellia is eljött egyszer. Addigra a kettőnk tapasztalatai fényévnyi távolságra kerültek egymástól, mégis felkeresett. Vízet forralt, és teát készített magának. Csúnyán elbánt szegény filterekkel; szerintem nem mert a szemembe nézni.

- Nem hiszem, hogy meglepetésként érne - szólaltam meg -, de tudom, hogy még a trauma hatása alatt vagyok. Nem kell szégyenkezned emiatt. Hűvösen, kiismerhetetlenül - mint mindig - rám mosolygott.

- Szörnyen nézel ki - közölte.

- Te is.

Ami igaz is volt. Az ízléses megjelenésű nőnek nyoma sem volt. A leggingse összegyűrődött a térdhajlatában, a kapucnis pulcsijának pedig nem tudtam volna megmondani a színét. Olyan volt, mintha szögbe akasztotta volna az önérzetét.

- Akarsz róla beszélni? - kérdezte.

- Most komolyan?

- Igen. Képzett szakember vagyok.

- Orvos, gyógyítsd önmagad!

A saját, a Vigyorkandúrt bámuló Alice-t ábrázoló bögrémbe kaptam tőle teát. Minden bizonnyal még emlékezett rá. Ez valamiféle érzést keltett bennem, de túlságosan távolinak tűnt, hogy azonosítani tudjam.

- Miért vagy itt, Simellia?

Ezen eltűnődött.

- Van esetleg valami - kérdezte végül -, amiről beszélni szeretnél? Bármi? A teába dugtam az ujjam. Túlságosan forró volt, hogy belekortyoljak. Égetett, mégis benne hagytam az ujjam néhány másodpercig.

- A vezetőség tudott a dandártábornokról - mondtam végül. - Szóltak neked erről? Hogy valójában ők biztosítottak neki hozzáférést? Hogy rajta tudják tartani az ellenségen a szemüket, és a többi.

- Akarsz róla beszélni? - kérdezte halkabban. - Esetleg a vele folytatott beszélgetésekről?

Az elmém legalsó szintjén lévő legsötétebb zugban jártam. Nem is figyeltem az arcára vagy a hangjára, amikor megkérdezte tőlem. Fel sem tűnt, hogy egyáltalán nem úgy beszél, mint a pszichiáterek szoktak, hanem mint aki maga akar mindenáron beszélni. Fel sem fogtam, mit akar kiszedni belőlem.

- Nem - mondtam, majd némán végignéztük, ahogy kihűl a teám, amikor is eszébe jutott, hogy el kell még intéznie valamit.

Egyik szombaton történt, kora este, amikor az égbolt úgy nézett ki, mint egy tengerjáró uszály alja, a szutykos hideg pedig csak nem akart elmúlni, hogy Grahamnek nem sikerült a tortája. Hallottam, hogy a konyhában tevékenykedik, és azt, ahogy kinyitja-becsukja a sütő ajtaját. Félóra múlva bekopogott hozzám.

- Nos, elrontottam a tortát - jelentette be.

Tőle szokatlan ingerültség ült ki az arcára. Próbált úrrá lenni rajta, de csak nem bírt vele, mint ahogy rakoncátlan hajával sem. Fogalmam sincs, miért derített ez jobb kedvre. Egy palack bort és két poharat fogott.

- Kérsz egy italt?

- Na jó. Mi baja a tortának?

- Nedves, és nincs torta alakja.

- Mégis milyen alakja van?

- Mint egy pocsolyának.

A padlóra ült, a komódnak dőlt, majd töltött egy-egy pohár bort.

- A kudarcra!

- A kudarcra!

- Újult tisztelettel vagyok az *Erebus* szakácsa, Mr. Ball iránt, aki sokkal kevésbé nyugodt körülmények között is képes volt elkészíteni a karácsonyi pudingot.

- Kizárt, hogy olyan szörnyű lenne, mint amilyennek az elmondásodból hangzik.

- Sokkal rosszabb. Próbálok elbűvölően önostorozónak tűnni, holott őszintén bosszant az eset.

- Látom. Egyáltalán nem jellemző rád, hogy a szobám padlójára rognál.

- Hm. Bizonyára akad ebben a házban olyan helyiség, ahol rendszeren leülhetnénk inni, feltűnt azonban, hogy az elmúlt időszakban legfeljebb a lépcsőkorlátig merészkedsz el.

- Átmehetünk akár a te szobádba.

- Teljességgel kizárt. Odalenne a becsületed.

- Senki sem lát bennünket.

- Isten látná - mondta komoly hangon.

- Tényleg hiszel Istenben? - kérdeztem anélkül, hogy válaszra számítottam volna. Graham kényelmesebb pozíciót vett fel.

- Ez aztán a különös kérdés. Még szép, hogy hiszek.

- A mennyországban, a pokolban meg hasonlóknak is?

- Nincs elképzelésem az örök életről. Feltűnt, hogy a te korodban kifejezetten népszerű azt feltételezni, hogy a halál után nincs semmi.

- Nem „népszerű”, egyszerűen arról van szó, hogy sokan nem látják értelmét bármiben is hinni. Olyan, mint valami dajkamese.

Megvonta a vállát.

- A hitnek vajmi kevés köze van az értelemhez. Miért akarna bárki is feltérképezni egy ismeretlen területet?

Mivel erre nem tudtam mit válaszolni, inkább ittam egy kortyot. Iszonyatos íze volt, mintha muskátlit rágsáltam volna. Kissé kába agyammal felfogtam a tetteim következményét: mivel betegnek gondolt, valami gyógykészítménnyel kínált, amelyből ő is bátran ivott, nehogy feltűnjön, mennyire vacakul vagyok. Biztos vagyok benne, ha sikerült volna ópiumkivonatot szereznie, azt diktálta volna belém.

- Mit is mondtál - tudakolta -, milyen felekezetűnek neveltek?

Az, amilyen semlegesen nekem szegezte a kérdést, ráadásul olyasvalakiként, aki még nem is olyan régen „ördögfajzatként” utalt másokra, rádöbentett, hogy tényleg a minisztérium kiképzése alatt áll. Biztos átesett már az előítéletekről szóló érzékenyítő fejtágításon.

- Miért? - kérdeztem vissza.

- Kíváncsi vagyok. Mintha azt mondtad volna, hogy létezik egyfajta, hogy is mondjam, visszaható erkölcsösség.

- Mi?

- Egy gonosz tettere adott gonosz válasz, vagy egy kedvességre adott kedves viszonzás.

- Ja, karma, igen. Akár több életen átívelhet. Akinek nyomorult élete van, meztelencsigaként kezdi meg a következőt.

Ahogy beleivott a borba, alig fitorodott el.

- Ez elég kegyetlen - mondta. Erre önkéntelenül is összereztem.

- Szerintem nem. A tetteknek következményei vannak. Bármilyen csekély jelentőségű döntést hozol vagy kifejezést választasz is, hatással van valakire. Mindannyian össze vagyunk láncolva. Tudtad, hogy Arthur már nem jár templomba? A lövészárkokban sehol sem találta Istent. Tényleg hiszel egy olyan istenben, aki megengedte az állóháborút vagy Auschwitzot?

- Igen. Nem azt mondom, hogy tetszik vagy értem. Isten olyan kapitány, akinek bíznom kell a parancsaiban. Jobban ismeri a hajót, mint én.

- A világ lenne a hajó?

- Minden egy hajó. Ez a ház is.

Olyan jól csinálta: ahogy lágy, kellemes hangjával minden háborgást lecsillapított bennem. Kivétel nélkül mindig bevált. Bizonytalanul egymásra mosolyogtunk.

- Mi az az „Auschwitz”? - kérdezte aztán.

Basszus!, gondoltam. Ekkora ostobaságot elkövetni a következményekről tartott kis mondókám után.

Miután távozott, ismét ágyba bújtam, mivel hirtelen olyan kimerültség tört rám már annak a pusztá gondolatától, hogy bármi olyat kell csinálnom, ami az oldalamra való fordulásnál megerőltetőbb. Több órát aludtam. Amikor magamhoz tértem, a nyál a számban olyan hitvány állagú volt, mint a megromlott tofu. Éjfél felé járt. Levánszorogtam a konyhába egy pohár vízért.

Graham az étkezőasztalnál ült a laptop fölé görnyedve, mint egy cserepes növény gyökérzete. A szájában cigaretta égett, és a hamutálban is volt már két csikk.

Amikor beléptem, felnézett. Az arckifejezése aligha lehetett volna üresebb.

- Későre jár már - krárogtam, miközben poharat kerestem magamnak. - Mit...

- Nem beszéltél nekem a holokausztról.

A csapvíz túlcsordult a pohárból, és a kézfejemre folyt.

- Nos - kezdtem tétován -, a minisztérium úgy látta, nem segítené elő az elszármazottak beilleszkedését...

- Megkértem a gépet, keressen rá a szóra, amelyet használtál.

- Auschwitz.

- Fényképek is voltak...

Elcsuklott a hangja. Szinte egy húzásra kiittam a pohár felét, miközben őt figyeltem. Az általam tévesen kifejezéstartalannak vélt ábrázata valójában kiüresedett iszonyatot tükrözött. Bizonyára órák óta ült már a képernyő előtt.

- Gyerekekről - folytatta.

- Igen.

- Cipőhalmokról.

- Igen.

Elnyomta a cigarettáját.

- Hogyan történhetett ez meg? - kérdezte.

- Az emberek tisztában vannak valamivel - dűnnyögtem a fejemet ingatva -, aztán inkább úgy döntenek, hogy mégsem foglalkoznak vele. Mi történt a felszabadított rabszolgákkal?

- Hogy mondod?

- Akiket a *Rosán* és a többi hajón találtak.

- Nos, az attól függ. Volt, aki a haditengerészethez vagy valamelyik szárazföldi ezredhez csatlakozott. Vagy a karibi térségben maradt szakmát tanulni.

- Mármost munkára fogták.

- Ezzel mire akarsz célozni? - kérdezte, és újabb cigaretta után nyúlt. A sötétbe burkolódzó konyhában is láttam, hogy kiürült a doboz. Látszólagos szórakozottsággal összegyűrte.

- Sokan meghaltak a visszaúton, nem igaz? Vagy amíg a hajón kellett várakozniuk, hogy sor kerüljön a meghallgatásukra. Te magad mondtad... - Tudom, mit mondtam.

Felállt, és lecsukta a laptopot. A mozdulatai lassúak, nyugodtak voltak, egyáltalán nem indulatosak. Nem csapkodott vagy hangoskodott. Akár arról is beszélgethettünk volna, milyen kenyeret érdemes venni.

- Az emberiségnek tettek erkölcsi szolgálatot a Nyugat-Afrika partvidékéhez vezényelt járőrhajók - magyarázta halkan. - Egyszerűen képtelenség összehasonlítani a tevékenységüket azzal, ami Auschwitzban történt. Ha így gondolod, hogyan vagy képes egy fedél alatt élni velem?

- Egy szóval sem mondtam, hogy össze lehet hasonlítani a kettőt.

- Tény.

- Csak annyit akartam kifejezni, hogy jóhiszeműen engedelmeskedtél az utasításoknak, amelyeket kaptál.

Felém fordította fénytelen tekintetét. Azután szó nélkül megfordult, kinyitotta a hátsó ajtót, és kiment az éjfélszínű kertbe. Hideg levegő csaholta körül a bokámat. A küszöbhez léptem, és utánaéztem, a

dermesztő, téli hidegben vacogva. A kert közepén állt, keresztbe font karral, és az égboltot bámulta.

Kamasz voltam még, és éppen különféle filmekből, könyvekből és dalokból igyekeztem felépíteni a személyiséget, amelyeket aztán Grahammel is próbáltam megismertetni, amikor az egyik legnagyobb

kambodzsai templomegyüttesben élő szerzetes kijelentette, nem tudja teljességgel kizárni annak a lehetőségét, hogy a vörös khmerek áldozatai jelentik az utolsó szemet a nagy, karmikus ok-okozati láncolatban. Ha netán tisztességesen viselkedtek volna előző életükben, talán nem feküdnének tömegsírokban.

Ezt követően édesanyám soha nem ment többé templomba. Továbbra is feldíszítette virágokkal és gyümölcsökkel a háziszentélyünket, valójában azonban a gondolatait tette ki száradni. Inkább új otthonának adózott tisztelettel, annak az országnak, amely szívesen látta, feltéve, hogy dolgozik. Ami a karmikus ok-okozati összefüggést illeti, ez sokkal rokonszenvesebb volt.

Ami engem illet, éretlen ifjúként bármilyen rögeszme mellett hajlandó voltam elköteleződni. Fogtam a sarki expedíciók aranykoráról szóló első könyvet, és valósággal eggyé váltam vele. Ekkortól már hittem, hogy lehetséges hősi halált halni, onnan pedig csupán egy lépés volt hinni a hősiességben. A hősiesség megalapozott a becsületességnek, a becsületesség pedig kapaszkodót biztosított számomra. Talán ha a punk rock az, ami beszippant, egészen más lettem volna. Mégsem így történt.

A hídprogrammal kapcsolatos egyik legkorábban felmerülő párhuzam a Kindertransport néven ismert mentőakció volt. Senki sem hozta szóba - még Ralph sem, akinek az apja így került Angliába -, hogy amíg a gyerekeket befogadtuk, addig a szüleiket nem. Átfogó kutatómunkájának köszönhetően Graham immár tudta, mi történt utóbbiakkal. Hősi tettként szokás tárgyalni a Kindertransportot, a britek veleszületett könyörületességének és antifasiszta beállítottságának bizonyítékaként. Van ebben némi igazság - az árvák többsége hálás volt, némelyiküknek kifejezetten boldog élet adatott meg.

Nyilván ügyetlennek tartasz. Azt gondolod, jobban is kezelhettem volna a helyzetet. Kétségkívül igazad van. Elszúrtam az alkalmas

pillanatot; sőt ami ennél is rosszabb, én szültem az adott pillanatot, és a tetteimnek következménye volt. De mégis mit mondhattam volna? Hogy a holokausztt az emberiség történetének egyik legborzasztóbb és leggyalázatosabb fejezete, amelyet el lehetett volna kerülni? Bármilyen, ami valaha is történt, elkerülhető lett volna, mégsem így történt. Egyedül a jövőn lehet változtatni. Hidd el, ezt az időutazás tanította meg nekem.

Másnap reggel egy szál hóvirágot hozott nekem vizespohárban, és az íróasztalomra tette.

- Az idei első - mondta. - A kertből van.

Megérintettem a virág szomorú, fehér buksiját.

- Akkor lassan egy éve vagy itt - feleltem.

- Igen.

- Örülök, hogy még látni fogod a kertet tavasszal, mielőtt elmész.

Ő is megérintette a hóvirágot, ahol az előbb az én kezem volt.

- Valóban - mondta, és mint oly gyakran, ezúttal sem érződött semmi a hangján.

Elérkezett az esős évszak. Hatalmas grafitceruza véste az égboltra a víz rézsútos útvonalat.

Februárban újabb heves vihar tombolt, a legjobban azonban Délnyugat- Angliát sújtotta. Grahamnek nem tetszett, ami Devonnal történt. Mégiscsak ott született, és kellemes emlékeket őrzött róla.

A mi kis házunk jól bírta. A parancsnok szobáról szobára járkált, és kilesett az ablakon. Amikor a dolgozószobához ért, ahol főtt garnéla módjára meghajolva ültem a számítógépemnél, így szólt:

- Elismerem, ennek a kornak a szennyvízhálózata kész mérnöki csoda.

- Az egész tizenkilencedik századi csövekből áll.

- Ez is tizenkilencedik századi csövekből áll - válaszolta, miközben magára mutatott. Halványan elmosolyodtam.

Egy bejövő e-mail jelzőhangja szakította félbe a beszélgetésünket. Adelától érkezett, és a titkosított címzettek egyike voltam. A nőnek külön tehetsége volt alig néhány sorban szélütést okozni.

- Rossz hír? - érdeklődött Graham, mire csak köhintettem.

Anne Spencert lelőtték, miközben próbált megszökni a minisztériumi kórházból. Majdnem sikerült neki. A végén már nem is látszott a térfigyelő kamerák felvételén.

A levélből megtudtam, hogy a halálesetet öngyilkossággként kell tálalni az elszármazottaknak. „Ezt nem győzőm hangsúlyozni”, írta Adela, kétszer is aláhúzva a mondatot.

A temetés furcsán steril esemény volt. A minisztériumi kápolnában került rá sor, amelynek létezéséről egészen addig nem is tudtam. A koporsót lecsukták, és az elszármazottak kivételével senki sem ment a közelébe. A szertartás a feladatok letudására irányuló adminisztratív eljárások hangulatában zajlott az *Áldjad, én lelkem, az Urat* kezdetű, Jacques Berthier által komponált éneket leszámítva a maga érzéken, megrendítően gyászos hangulatával. Amikor elkezdődött, képtelen voltam felemelni a fejem. Ahogy Arthur tiszta, érces tenorja és Graham finom, kissé fémes csengésű hangja együtt csendült, a szavak mintha koszos vízzel töltötték volna meg a tüdőm.

Később a kápolna melletti kis udvarba húzódtam. Az egész vízben úszott, és sárszag terjengett a levegőben. Mégis az egyik virágágyás kőperemére ültem, és hagytam, hogy a hideg lassan átítassa a fekete kabátomat.

- Csatlakozhatok?

- Ó, Arthur! Természetesen. Bár kicsit nedves.

A férfi elmosolyodott, és mellém ült, majd kinyújtotta hosszú lábát. Miközben a pecsétgyűrűjét csavargatta az ujján - ami ugyanolyan árulkodó jel volt, mint az én bőrtépkedésem -, így szólt halkán:

- Nem ismertük annyira, mint amennyire szerettük volna. Bárcsak ne így alakult volna!

- Mmm.

- Talán nem érezte volna magát ennyire... magányosnak.

Inkább hallgattam, mert bármit is mondtam volna, hazugság lett volna. Megérintettem a kézfejét, mire a tenyerébe zárta az enyémet.

- Amikor először idekerültem - kezdte -, és túljutottam a sokkhatáson, úgy éreztem, mintha egyfajta purgatóriumba kerültem volna. Hogy egy második esélyt kaptam. El sem tudod képzelni, milyen volt a saját koromban a meglévő, hogy is mondjam, hajlamaimmal. Most úgy érzem, újabb lehetőséget kaptam egy számomra alkalmasabb korban. De tudod, már az is elég ahhoz, hogy magányosan, nyomorultul és összezavarodva érezze magát az ember, ha olyasvalakibe szeret bele, aki nem tudja vagy akarja viszonzni az érzéseit. Lehet, hogy újabb kétszáz év múlva ezt is megoldják. Talán eljönnek értünk, és abból fogjuk tudni, hogy a mennyországba kerültünk. Szeretők vagytok Grahammel?

A kezem, amelyet fogott, megrándult.

- Dehogy.

Ránéztem. Úgy értem, végre alaposan megnéztem csinos arcvonásait és a félárbócon lobogó sebezhetőségét.

- És te? - szegeztem neki a kérdést.

- Miről beszélgettek?

Mindketten a hang irányába fordultunk. Az ajtóban Graham állt, aki éppen rágyújtani készült. Nem tudtam, mennyit hallott a beszélgetésünkből.

- Konspirálunk - mondta Arthur, miközben megszorította, majd elengedte a kezem. - Valami egészen eredeti bűnt tervezünk elkövetni.

Graham felénk fűjt egy adag füstöt.

- Érttem - mondta. - Akkor mindenképp teszek majd gyertyát az ablakba, hogy hazataláljatok.

A vörös khmerről szóló legszörnyűbb történetek azok, amelyekben a *majdnem* vagy a *talán* szerepel. Majdnem túlélte, de elvitte a vérhas. Talán a Csoeng Ek-i tömegsírban nyugszik, ezért ott fogjuk leróni a kegyeletünket. Majdnem átjutott gyalog Thaiföldre, az elvtársak azonban rábukkantak az erdőben. Talán látta még újszülött kisfiát, mielőtt elvitték.

Anne Spencer majdnem kijutott a kórházból. Miután elolvastam az e-mailt, egészen ősi és féktelen iszonyat áradt szét bennem. Ez részben az a fajta rémület volt, amely a csontjaimmal együtt növekedett bennem, tudtam ugyanis, kizárólag annak köszönhetem a létezésemet, hogy édesanyám gyorsabb volt, mint a *majdnem*. Ha egy ilyen trauma után születik az ember, nem is tudom, hány generációnak kell eltelnie, mire már nem érzi úgy többé, hogy futnia kell.

Másfelől azonban csodálatos, egyszerű, halandó rettegésről volt szó. Olyasfajta, mint amikor meglegyint a halál szele, és hirtelen tudatosodik az emberben, milyen örületes ajándék az élet, és mennyire szeretne még életben maradni, noha a halál ott röhög az ablakban és vicsorog a tükörben. A minisztérium belső térfigyelő kamerarendszere nem tartozott az adatvédelmi biztos felügyelete alá. Nem tudtam hozzáférni anélkül, hogy ezt ne kérelmeztem volna a hidak nevében, ami azzal járt volna, hogy az államtitkárig bezáróan mindenki értesült volna a hitszegő viselkedésemről. Ugyanakkor felhatalmazásom volt, hogy kikérjem az elfogadott vagy éppen elutasított kérelmek jegyzékét, a technikai hibákról szóló nyilvántartást, az előírás szerinti harminc nap letelte után törölt vagy archivált felvételek listáját s a többit. Le is adtam az erre vonatkozó igényemet.

Fél tucat olyan, a rendszer hardverjének javítására vonatkozó számlát találtam, amelyek az Anne Spencer halála előtti hetekben keletkeztek.

Úgy tűnt, némi időbe telt, mire rájöttek, hogy a szerencsétlen nő képes láthatatlanná válni a kamerák számára, és azt hitték, meghibásodott a rendszer.

Szintén érdekesnek találtam azoknak a kameráknak a működésére vonatkozó adatait, amelyek az udvart voltak hivatottak venni azon a bizonyos napon, amikor Quentin meghalt. A rendszer automatikus áramátírányítás következtében állt le. Az ilyen jellegű áramátírányítás bevett eljárás volt a magas biztonsági besorolásba tartozó objektumok esetében. Egyszerűen arról van szó, hogy ha egy kiemelten fontos tárgyat vagy személyt elektromos zár mögött őriznek, amely bármilyen oknál fogva meghibásodik, automatikus áramátírányítás történik a rendszer egy kevésbé fontos pontjáról (mint például az udvarra néző térfigyelő kameráktól), amíg működésbe nem lép a tartalék generátor. Bájosan régimódi módszer volt, amely meglepően hatékornak bizonyult, mert nehéz volt meghekkelni újfajta, kártékony szoftverekkel.

A szokatlan az volt, hogy nem találtam a hozzá tartozó támadásra vagy meghibásodásra vonatkozó adatot. Az „automatikus” áramátírányítás kézi vezérlés hatására történt.

A korábbi hozzáférési kérelmekre vonatkozó hozzáférési kérelmet nyújtottam be. Találtam is egy, az áramátírányítási rendszerhez való külsős hozzáférésre vonatkozó bejegyzést. Az illető mindent elkövetett, hogy elfedje a kilétét. A felhasználóneve, a jogosultságai, a hatásköre és az engedélyei mind értelmezhetetlenek voltak számomra. Az illető adatai azonban szerepeltek az ujjlenyomat-olvasóból származó nyilvántartásban. Kimásoltam, majd beillesztettem a minisztériumi adatbázisba.

A keresés gyorsan lefutott.

A saját nevemmel szembesültem.

Néhány pillanatra mintha elhagytam volna a saját testem. Amikor újból visszatértem belé, azon kaptam magam, hogy a mellkasomat

nyomkodom, ott, ahol a bőrömön keresztül is látszott, milyen vadul kalapál a szívem.

Valaki engem akart felelőssé tenni. A számtalan érzés közül a legerősebb az volt, hogy ez milyen *igazságtalan*. Még mindig nem tudtam, ki a nyavalya valójában a dandártábornok, vagy hogy mit akart, amit senki sem volt hajlandó elárulni nekem, holott én voltam az, akinek az arcára fröccsent Quentin agyveleje.

Írtam Adelának, hogy szeretnék neki „helyzetjelentést” tenni. Szándékosan használtam ezt a semmitmondó kifejezést, hogy ne tudjon előre kitérő válasszal készülni. Miközben a billentyűzeten kopogtam, azon járt az eszem, mennyivel egyszerűbb lenne, ha lenne egy pisztolyom, és tisztán látnám a dandártábornokot. Minél inkább próbáltam tőle szabadulni, annál kérgesebb lett az elmém. Igen, tűnődtem az egymásra rakódó gondolataim sűrűjében. Ha lenne nálam fegyver, rendet tudnék tenni.

A haragtól valósággal mámoros lettem. Ez először abban nyilvánult meg, hogy egy ültő helyemben befaltam egy üveg savanyított gyöngyhagymát evőpálcikák segítségével. Egyszerűen ecetre vágytam. Miután görcsölni kezdett a gyomrom, mindent kihánytam, majd elmentem futni.

Miután visszaértem, vad mozdulatokkal lezuhanyoztam, szappanhabos vizet fröcskölve szanaszét a fürdőszobában. Szívesen megettem, vagy még inkább megdugtam volna egy vonatot. Véresre akartam verni magam az egyik gízai piramis sírkamrájában. Mivel az ilyesmit a törvények és a minisztériumi szabályzat is tiltja, a második legjobbat választottam, és úgy döntöttem, elmegyek a kocsmába.

- Graham! - szólítottam meg szerencsétlenül járt lakótársamat, aki a gyöngyhagymát is vette.

- Igen?

- Volna kedved megismerkedni néhány barátommal?

Egyik ritkán látott, mosolygödrös vigyorral az arcán fordult felém.

- Szívesen. Jó ideje törtem már a fejem, hogyan volna ez lehetséges.

- Tényleg?

- Igen. - Már éppen magyarázni készült volna, de aztán levegővétel közben meggondolta magát. Az erőfeszítéstől kicsit elpirult. Végül kimérten csak annyit közölt: - Hiszen az én barátaimat már ismered.

- Úgyis csak kettő van.

- Három - mondta kedvesen. - Mi is barátok vagyunk.

A programba való bekapcsolódásomat megelőző lakóhelyemhez közel eső kocsmá mellett döntöttem, ahová vagy fél tucat közeli haveromat is elhívtam. A „közeli haver” igencsak megtévesztő megfogalmazás volt a hídévnek ebben a szakaszában, elvégre a legtöbbjükkel hónapok óta nem is találkoztam. *Sok a meló*, üzentem nekik nemegyszer kurtán.

A lakótársam elég merev és kicsit fura, írtam a csoportba. *A haditengerészetnél szolgált*. Abban bíztam, ezzel védve leszek. Graham azonban motorral érkezett, és a többi robogó meg bicikli mellé parkolt. Végignéztam, ahogy leveszi a sisakját, a járgánynak dől, rágyújt, és fénylő bőrdzsekijében, kócos fürtjeivel elmélázva az égboltra emeli a tekintetét. Fogalmam sem volt, hogyan tudnám őt elmagyarázni bárkinek is, és a legkevésbé saját magamnak.

A kocsmával szemben egy kebabárus működött, akinél forró teát és kávé is lehetett kapni, ezért sok kelet-londoni uberes meg ételfutár megfordult nála, ami megmagyarázta a temérdek robogót meg bringát. A futárok többsége ismerte egymást, és gyakran lehetett látni, ahogy a kétkerekűjüknek támaszkodva elfeleznek egy adag dönert meg hasáburgonyát.

- Üdv, Graham!

Elnyomta a cigarettáját, majd kissé félszegen rám mosolygott.

- Mehetünk? Egyébként mi ez a ricsaj?

- Ja, karaokeest van.

Odabent egy leheletnyi nőszemély, mint valami magabiztos kiséger, énekelt édesen selypítve a rögtönzött színpadon egy Tina Turner-slágerre.

A barátaim elég távol foglaltak helyet a dajdajozástól, hogy érteni tudjuk egymást. Amint megláttak, mint egy raj fán ücsörgő papagáj, mindegyik felénk fordult.

- Á, a híres lakótárs - szólalt meg az egyikük. - Annyi mindent hallottunk már rólad.

- Bármilyen jót is mondott? - kérdezte Graham.

- Semmit.

- Ez aztán a megkönnyebbülés. Nem örülnék, ha hazugságokat terjesztene rólam.

Végre leengedtem a vállam, ahogy kicsit oldódott bennem a feszültség. A fickó két lábon járó anakronizmus, talány, bosszúság és probléma volt, mindenekelőtt azonban egy elbűvölő ember. Márpedig az ilyenek bármelyik században feltalálják magukat.

Jól sikerült a találkozó. A barátaim szemmel láthatóan megkedvelték Grahamet, és szerintem ő is kijött velük. Ügyesen tért ki az olyan kérdések elől, amelyeket nem szívesen válaszolt volna meg, hóbortos Kedélyességével pedig elterelte a figyelmüket az esetleges ellentmondásokról.

Gyorsan elszaladt az idő.

Amikor azon kaptam magam, hogy egy olyan helyen szeretnék magamnak gin-martinit kérni, ahol kartondobozból mérik a ház borát, beláttam, hogy ideje indulni. Odabotorkáltam a pulthoz, ahol Graham éppen az egyik barátommal beszélgetett a tetoválásairól.

- Mi van ide írva? - érdeklődött.

- „A szerelem elszemélytelenít.” Deleuze mondta, a filozófus. Róla írtam a doktorimat.

- Igazán érdekes. És ez micsoda? Egy rák?

- Az. Azután csináltattam, hogy egyszer betéptem a Dungeness-foknál. Amikor megláttam egy rákot a parton, azt hittem, Isten.

- Elképesztő.

- Graham, ideje menni - szoltam, és felé nyúltam. Persze részeg voltam. Ahogy megfogtam a derekát, még a ruháján keresztül is éreztem az oldalából sugárzó melegséget. Lenézett rám.

- Valóban - mondta. Sikerült úgy felegyenesednie, hogy közben nem távolodott el tőlem. Izzadt tenyeremmel a pulóverét markoltam.

Miután elbúcsúztunk, kitámolyogtunk az utcára, amelyet az utcalámpák papírmásészerű fénybe vontak. Nem sok futár teázgatott vagy majszolta a kajáját műanyag dobozból. Őket kettejüket ám csak akkor vettem észre, amikor már szinte nekik mentünk: a dandártábornoknak és Salese-nek.

Olyan hirtelen torpantam meg, hogy a csizmám talpa megcsúszott a járdán, és Grahamnek úgy kellett elkapnia. Egész testemben remegni kezdtem. Ő a két lapockám közé tette a kezét.

- Megvan - szólalt meg Salese valami különös műszerrel a kezében. - Szabadon tud mozogni.

A szerkezet úgy nézett ki, mint egy iránytű, amely látszólag fémdetektorként működik. Fehér, fátýolszerű rácsot vetített ki magából, amelyen különféle jelek pislákoltak. Kétségkívül ez szerepelt Graham korábbi rajzán - nem fegyver volt, inkább valamilyen mérőműszer. *Nagyszerű*, gondoltam tompán magamban. A gigámat a savanyított gyöngyhagyma emléke ingerelte.

- Jó estét, Gore parancsnok! - köszönt a dandártábornok.

- Uram!

- Sajnálom, hogy így letámadom, de muszáj velünk jönnie.

- Szabad tudom, miért?

- Nem árulhatom el.

- És a hidam?

- Ha velünk jön, nem esik bántódása.

Ez nem tetszett Grahamnek.

- Akkor nem hiszem, hogy magukkal tartok - közölte. - Mint ahogy neki sem fognak ártani. Távozzanak!

- A nő értékei furcsák - szólalt meg hirtelen Salese a kijelzőre hunyorogva. - Időfurcsák. Nulla a felismerhetőség.

- Hát jó - mondta a dandártábornok, majd elővett a felöltőjéből egy nagyon is fegyvernek kinéző tárgyat.

Graham megragadta a csuklómat, és még épp időben rántott el onnan, ahol addig álltam. Jókora hanghatás kíséretében kék színű fénynyaláb csapott a járdába, sekély gödört hagyva maga után. Nagyot sikítva Salese-nek ugrottam, és hideg arcát végigszántottam a körmömmel. Erre a férfi is felordított.

- *Puso!* - kiáltotta. Lármás csörömpölés hallatszott, ahogy elejtette a műszert. - *Puso, puso!*

Lehet, hogy nem ismertem a szót, de pontosan tudom, mikor hívnak kurvának.

- *Sake, Sal!* - vakkant a dandártábornok, hirtelen megfélemezve az addig tökéletes kiejtésről. Erre Graham megragadta a karját, amit nemsokára egy kellemetlen reccsenés követett. Salese vicsorogva felordított. Ujjamat az egyik szemébe mélyesztettem, mire még fájdalmasabb visítást hallatott.

Graham a földre vitte a dandártábornokot, aki azonban rászzegezte a fegyvert.

- Fuss! - mondta Graham csendesen.

Futásnak eredtem. A hátam mögül ismét lövés hallatszott.

A kebabárusnál lődörgő ételfutárok hirtelen felélénkültek. Graham motorjához érve téblábolni kezdtem. A férfi odaért, felcsapta az ülést, a

fejembe nyomta a pótsisakot - amely a méretéből ítélve inkább Arthur fejére illett -, és a galléromnál fogva maga mögé ültetett.

- Kapaszkodj! - mondta fennhangon a saját sisakja alól. Újabb lövés és válogatott szitkok egész sora hallatszott. Átkaroltam a derekát, és halálsikoly hagyta el a számat, ahogy a motor felbőgött. Körülöttünk, mintha megbolydult fémdarazsak lennének, az ételfutárok is beindították a motorjukat. Száguldva indultunk meg végig az utcán.

- Melyik az? - hallottam a dandártábornok kiáltását a hátam mögül.

Mi csak mentünk.

Életemben nem ültem még motoron, és pszichésen egyáltalán nem voltam alkalmas állapotban ahhoz, hogy ez legyen az első utam. Minden túlságosan gyorsan történt és hangos volt körülöttem. Felsírtam, valahányszor Graham bevett egy kanyart, miközben az egyre közeledő aszfalt a térdemet fenyegette. Átszáguldott a városon, mit sem törődve a piros lámpákkal.

A péntek esti láрма végül elcsendesedett. Egyre ritkultak az utcalámpák, és itt-ott feltűnt egy-egy fa. Lassan elértük a környéket, ahol laktunk.

Immár elég lassan ment ahhoz, hogy hallani lehessen a zihálásom, és végül a házunk közelében leparkolt. Leszállt, majd engem is lesegített, olyan ügyesen bánva velem, mintha a heti bevásárlás lennék.

- Azt hiszem, a jövőből jöttek - mondtam rekedt hangon.

- Igen, erre én is rájöttem - felelte egyáltalán nem bántón.

Végigtámogatott az ösvényen. Valósággal bezuhantam az ajtón, és úgy kellett megkapaszkodnom, miközben úgy lihegtem, hogy közben halk vonítás tört fel a torkomból. Graham nyugodt mozdulatokkal elkezdte levenni a sisakját, a dzsekijét és a sálját.

- Semmi bajod - mondta mély, nyugtató hangon, miközben finoman lehúzta a fejemről a sisakot. A frizurám romokban hevert. - Semmi

bajod - ismételte meg, majd kigombolta a kabátomat. Megráztam a vállam, mire a kabát a padlóra hullott.

- Meg akartak ölni - közöltem kásás hangon.

- Igen - válaszolta higgadtan. - Értesítened kellene a minisztériumot. Kiáll a hajadból valami.

Azzal kinyúlt, és éreztem, ahogy ujjaival gyengéden kibogozza a csatot a hajamból. A koncentrációtól egészen hűvösen meredt rám. Mindkét kezemmel megfogtam a fejét, és odahúztam magamhoz, hogy megcsókoljam.

Az egész teste megfeszült. Minden porcikája igyekezett minél távolabb húzódni, a döbbenettől ernyedt száját leszámítva. Éreztem, ahogy másodpercekig remeg, mintha ellentétes pólusú mágnes taszítaná. Aztán mintha elváltak volna egy kötelet. Teljesen hozzám simult. Mindkét öklét a fejem mellett a falnak támasztva olyan erővel dőlt nekem, hogy a lábam elemelkedett a padlótól.

Igazság szerint szörnyű csók volt. A fogaink összekoccantak, és még az alsó ajkamat is felsértette. Ahogy felhúztam a pulóvere szegélyét, ujjammal hozzáértem a csupasz testéhez. Erre elakadt a lélegzete, amivel még önmagát is meglepte, hirtelen ugyanis eltávolodott tőlem, és a szemközti fal felé hátrált. Végül a bejárati ajtó üvegpaneljén beszűrődő krémes derengésében állapodott meg. Rám meredt elkerekedett szemmel, felborzolt hajjal, nedves ajakkal és állal.

Egymást néztük.

- Graham!

- Ne! - mondta. Aznap este először éreztem a hangján félelmet. Tettem felé egy lépést, mire még rémültebben megismételte: - *Ne!*

Megtorpantam. Ugyanúgy zihált, mint én. Mintha akkor szakadt volna rá az elmúlt félóra minden szörnyűsége, bár lehet, hogy nem csak attól rémült meg. Inkább nem gondoltam ebbe bele.

- Sajnálom - mondta, és felém nyúlt. Azt hittem, megfogja a kezem, vagy megsimogatja az arcom, de csak a hullámcsatot tartotta felém. Elvettem tőle. Egyszerre volt meleg a fejbőrömtől és az ő érintésétől. Még mindig azt bámultam, amikor ellépett mellettem, és valósággal a szobájába menekült. Hallottam, ahogy ráfordítja a kulcsot, amit sosem csinált. Viccesnek gondoltam volna, ha éppen nem találok szívszorítónak.

VII

Az eset után pár héttel Gore a legénység néhány tagjával és két tiszttel együtt elhagyja a jég által körülzárt hajót. Tizenhat mérföldet tesznek meg gyalog a jégtorlaszon, mígnem elérik a Felix-fokot.

Az addigi, szokatlanul balszerencsés vadászataikon mindössze alig pár száz kiló húshoz sikerült hozzájutni. Noha valamennyi elejtett állatot beadják a közösbe, a nagyobb vadak fejét és szívét megtarthatja, aki elejtette. Gore az első szívet (egy karibuét) Goodsirrel osztja meg, aki a melegvérű emlősökben található parányi élősködőkről rögtönzött előadással fejezi ki a háláját.

- Cupido nyilaira gondol? - kérdezi az egyik megrögzött aggregény a másiktól.

Goodsir azonban még csak huszonhét esztendő; van még ideje megnőszülni, miután megjelenteti a sarkvidéki rovarokról írt tanulmányát, és nevet szerez magának.

A Felix-foknál létesített tábort egyszerre szánták kutatóállomásnak és pihenőhelynek a vadászcsapatok számára, arra az esetre, ha már nem lehet naponta felkerekedni a hajókról. Az oda-vissza út csak a legelszántabb vadászokat nem meríti ki, akiket egészen eltorzult arcukról lehet felismerni. Gore sem tudja már pontosan, hogyan néz ki, de ezt egyáltalán nem bánja. Mintha az orra egy része is elfagyott volna már.

Hodgson, a Terror elsőtisztje felel a tábor kutatóállomásként való működtetéséért. A férfi elbűvölő, akár egy öleb, és bátor, mint egy terrier, ugyanakkor fiatal, és egyáltalán nem tudósalkat. A jelenléte nem sok jót sejtet. Arra lehet következtetni, hogy a tudós Crozier - nem

mellesleg a Királyi Természettudományos Társaság tagja - azért küldte a tapasztalatlanabb tisztjét, mert nem sok reményt fűz a táborban végzett munkához. A lépése akár arra is utalhat, a kapitány már letett róla, hogy a mérések eredményei valaha is eljutnak Angliába.

Még májusban egy Gore által vezetett csapat felkereste a John Ross által 1830-ban rakott kőhalmot, hogy elhelyezzék benne a néhai Sir John Franklintól származó, az Admirálisnak szánt üzenetet, hátha a környékre tévedő prémvadászok vagy a haditengerészet térképészei továbbítják azt. Most, hogy immár egyre egyértelműbbé válik, nem érkezik felderítőcsapat (még véletlenül sem mernek „mentőexpedíciót” mondani) - miután a Hudson-öböl területén tevékenykedő egyetlen trapper sem bukkant a halomra és a benne lévő üzenetre -, éhezéssel súlyosbított, elkeseredett búskomorság lesz úrrá a társaságon. Gore minden személyes varázsára és derűjére, valamint a kilencfarkú macskaként ismert korbács kimondatlan jelenlétére is szükség van ahhoz, hogy a táborlakók elevenek, tettere készek és közreműködők maradjanak.

Reggelente a legrosszabb. Ahogy az éjszaka során keményre fagyott fókabőr hálósákok a hajnali derengésben elkezdnek párologni, a sátorponyváról aláhulló pára a fejükre csepeg. A ruhájuk súlyosan nehezedik rájuk, mivel képtelenek megszárítani az átizzadt gyapjút.

Nem, az étkezések a legrosszabbak. Ahogy bekapnak egy-egy jeges falatot, a gyomrukban érzik a hideget. Miután fogytán volt a spiritusz, Gore választás elé állította az embereit: vagy nincs grog, vagy pedig hideg élelmet kapnak. Mindenki a grogra szavazott - nem véletlenül tartották vidám népségnek a tengerészeket. Csakhogy a vizet is meg kell olvasztani, márpedig szomjasabbak, mint amennyire éhesek vagy fáradtak. Nem egy embert meg kellett már akadályozniuk, hogy jeget szopogasson és így torokgyulladást kapjon. Amikor Des Vœux és Bryant

őrmester két nappal ezelőtt lelőttek egy vadnyulat, a hóba rogyva itták az oldalán lévő sebből a vérét.

Nem, a legrosszabb, hogy nincsenek eszkimók. Pedig errefelé szoktak vadászni. Tavaly még kereskedtek is velük, amikor fókahúst adtak késekért és fáért cserébe. Megsimogatták a tengerészek arcát, és jókedvűen elhárították a kereszténységre való áttérés lehetőségét (a pokol - a maga állandó forróságával - túlságosan hívogató helynek tűnt). Idén sehol sem látni a helyieket. Vagy az égbe szálltak, vagy a föld nyelte el őket.

Gore úgy érzi, a mutatóujja is kezdi megadni magát. Egészen megduzzadt és zománcfehéren fénylik. A kelleténél tovább tart felvenni a kesztyűjét, mert nem érzi, mit csinál. Persze volt már ennél rosszabb is. Ad még magának egy hetet, hacsak nem kezd el feketedni az ujja. Mindenáron szeretne elejteni egy ökröt.

Amikor „az” bekövetkezik, az egész olyan gyorsan történik. Később alig találja majd a megfelelő szavakat, hogy leírja.

- Mintha... villámlott volna. Aztán... egy kéken világító ajtót láttam.

A látóhatár kettéhasad, mint kézfejen a bőr. Kék vágás keletkezik előtte. Felemeli a puskáját. Valamivel később eltűnődik majd azon, mi lett volna, ha nem így tesz, és máshogy szembesül a jövőjével.

Hetedik fejezet

A hüvelykujjam begyét az ajkamra szorítottam, majd elvettem, és rámeredtem. Nem láttam vért, pedig úgy éreztem, kellene lennie. Még csak nem is égett a szám. A csók reggelre nyomtalanul elmúlt.

- Ne csinálja! - szólt rám Adela.

- Nem is harapdáltam.

Erre olyasmi hangot hallatott, mint amilyet akkor szokás, amikor az ember egy lesajnált vén macskát lát, ahogy próbál felkapaszkodni a lépcsőn. Sosem volt még velem ennyire kedves, amitől igencsak összezavarodtam. Szó szerint majdnem lefordultam a székről, a homlokom a térdemnek koccant.

A minisztérium egyik védett objektumában kuporogtam egy szörnyű, papírvékony matracon. Miután hallottam, hogy becsukódik Graham szobájának ajtaja, tompán remegve a falnak dőltem, mígnem egy maréknyi agysejtem összekapaszkodott, hogy emlékeztessenek: a férfi, akit a főnököm kémnek titulált, a nyílt utcán próbált meg velünk végezni, méghozzá egy olyan futurisztikus fegyverrel, ami nyomban más megvilágításba helyezte szegény Quentin talányos „nem a múltból” megjegyzését.

Felhívtam Adelát, aki azonnal felvette, és máris intézkedett. Az éjszaka jókora nyüzsgéssel és felhajtással telt - elsötétített üvegű furgonokra, megtévesztő járművekre, sőt egy rövid, ámde annál izgalmasabb föld alatti útra emlékszem. Tájékoztattak, hogy a többi hidat és elszármazottat is átszállították sehol sem nyilvántartott védett házakba, amelyek közel sem voltak olyan jó állapotban, mint az eredeti lakhelyünk. Grahammal egy régi kormányzati épület padlásterében lévő,

meglehetősen leharcolt állapotú lakásba kerültünk, amelyet minden irányból körbeölelt a város. Igencsak távol kerültünk a szépséges parktól, ahol megtanítottam a férfit biciklizni. A saját szobám ablaka egy kéményekből és szellőzőnyílásokból álló rengetegre nézett, amely ezüstösen derengett a sejtelmes hajnali fényben. Valami csepegett, és lemondóan beletörődtem, hogy amíg itt kell lennem, mindig hallani fogom. Ahogy kiszállt belőlem az adrenalin hatása, a velőmig hatoló fáradtság lett úrrá rajtam.

Graham szobája valamivel távolabb volt az enyémtől, egy hosszú, elhagyatott menedékhely hangulatát árasztó folyosó végén. Az előző helyünkön a motorjával és egy válltáskányi ruhával együtt külön teherautóba tettek. Egyszer lopva felém sandított, hogy megbizonyosodjon, megfelelően bánnak-e velem, aztán már nem volt rá több lehetőségünk, hogy a tekintetünk ismét találkozzon. Ahogy előrehajolva beszállt a kocsiba, feltűnt, milyen törekeny és mennyivel kisebb, mint a tagbaszakadt legények, akiket az immár volt lakóhelyemre vezényeltek. Mintha valahogy összement volna; úgy szorította magához elbűvölő kisugárzását, mint egy törött kart. Azóta nem láttam, hogy megérkeztünk az új védett házba.

Adela éppen az éjjeliszekrény felső fiókját próbálta kihúzni, amely nehezen járt. Általam soha nem tapasztalt türelemmel bajlódott vele.

- Használt már ilyet? - kérdezte.

A fejemet továbbra is a térdemen pihentetve felé fordultam. Adela egy Walther típusú pisztolyt tartott a kezében. Ezt ugyanolyan beletörődéssel konstatáltam, mint a csepegést.

- Mielőtt megbuktam az ügynökvizsgán, ugyanilyet kaptunk, szóval igen.

- Mostantól ez a magáé.

- Csodás.

- A felső fiókba teszem.

- Rendben.

- Előbb azonban szeretném látni, képes-e be- és kitárazni - közölte, és felém nyújtotta a pisztolyt.

Akkora súlya volt, mint egy löfegyvernek; nem volt se nehezebb, se könnyebb annál, mint amire számítottam.

- Jó ideje nem csináltam már ilyet - feleltem, de azért sikerült. Adela bólintott, majd elvette tőlem a fegyvert, és a fiókba tette. A gondolataim alig vánszorogtak; mintha sűrű sárban akartak volna előrejutni.

- Azt hiszem, a dandártábornok a jövőből érkezett.

- Igen.

Nem tudtam magammal mit kezdeni, ezért aztán megemeltem a fejem, majd a tenyerembe temettem az arcom - gyerekes módon úgy próbáltam szabadulni a gondjaimtól, hogy eltakartam a szemem.

- Ezt hogy érti? Tudott róla? A minisztérium tisztában volt ezzel?

- Erről holnapután beszélünk - mondta. - Küldök majd kocsit. Titkosított számról fogják keresni, hogy megmondják, mikor érkezik...

- Holnapután? Azok után, hogy rám lőttek? Miért nem holnap? Vagy még inkább most?

- Mert azt mondtam - vágta rá Adela olyan gyorsan, hogy nyilván nem állt szándékában így válaszolni. Ahogy összezárt fogán keresztül levegőt vett, eleve furcsa ábrázata még szokatlanabbnak tűnt. - Muszáj pihennie - tette hozzá semlegesebb hanghordozással.

- Igen, *mai*. - Valósággal ránk szakadt a csend. - Csak vicceltem - dünnyögtem. - Khmer nyelven anyut jelent.

Hátrahőkölt, mintha arcon köptem volna, majd gyorsan felkelt, és távozott.

Rövid, ámde annál mélyebb álomba zuhantam. Mivel nem volt tapasztalatom arról, hogyan szokás azután aludni, hogy valaki megpróbál megölni, azt feltételeztem, ez így normális. Mire

megébredtem, már délután volt, és Graham már felkerekedett. A hiánya úgy hatott a lakásban, mint lyuk a földben.

Betáraztam a Walthert, a kabátom zsebébe tettem, majd a penészfoltos ablakhoz ültem, és úgy meredtem magam elé, mint valami vízköpő.

A környék egyáltalán nem tűnt alkalmasnak emberi érintkezésre. Nem sok helye volt a gyalogosoknak, autóból viszont annál többet láttam. Amerre csak fordultam, betonfalak vagy üvegépületek bámultak rám üres ábrázattal. Olyan környék volt, ahol a galambok a szokottnál is rondábbnak tűnnek. Mégis tele volt egymás felett lakó vagy egymás körül dolgozó, öltönyös vagy éppen egyenruhás emberekkel. Rájöttem, miért érdemes ide rejteni bennünket. Annyi boldogtalan ember járt errefelé, hogy egy pisztoly nem lett volna elég. Bombát kellett volna ledobni ahhoz, hogy biztosan kimúljak.

Tudtam, hogy megjött, amikor az átható dohányszag betöltötte az előszobát. Valami megrándult a mellkasomban - nem tudtam eldönteni, izom-e vagy ideg, de fájt.

A förtelmes konyhai asztalnál ült, és csak bámult maga elé. A *Magányos vadász* szétterítve, a borítóval felfelé feküdt a hamutál mellett. Újfent éreztem a mellkasomban valamit, amikor tudatosodott bennem, hogy nyilván akkor kaptam fel a könyvet, amikor el kellett hagyni a korábbi otthonunkat. Amikor beléptem, csak a tekintete mozdult meg, az viszont úgy, mint az ostorcsapás.

- Hol voltál? - szegeztem neki a kérdést.

- Bicikliztem egyet.

- Elképzelhető, hogy sokkos reakcióról van szó, bár az is lehet, hogy elment a józan eszed, de feltűnt, hogy tegnap este két jövőből érkezett alak megpróbált elrabolni, engem pedig meg akartak ölni?

- Nem kerülte el a figyelmemet.

- Mégis elmentél kerekézni egyedül?

Volt benne annyi tisztesség, hogy legalább elszégyellte magát, bár az arcát félig eltakarta a cigarettát tartó keze.

- Muszáj volt gondolkoznom - közölte, alaposan megválogatva a szavait. - Márpedig álló helyzetben nemigen tudok.

Négy bizonytalan, a gólyák járását idéző merev lépéssel eléálltam. Ismét elkapta a tekintetét. A dühtől valósággal vibrált a testem. A térdkalácsom úgy rángatózott, mint két dobozba zárt béka.

- Miközben majdnem hidegvérrel megöltek minket a nyílt utcán - szólaltam meg -, te nyilván azért viselkedsz furcsán, mert sajnálsz, hogy megcsókoltál. Így van? Eltaláltam?

Kissé feszengve megköszöri a torkát, miközben anélkül lepöckölte a cigarettáról a hamut, hogy odanézett volna.

- Szerintem te csókoltál meg engem - felelte.

- Mindegy. Úgyis mindjárt közlöd velem, hogy szörnyű hiba volt, amelynek nem lett volna szabad megtörténnie, blablabla.

Ahogy nagyot szívott a cigarettájából, a vége felizzott, mint valami jelzőfény. Közben ideges mozdulatokkal újabb szál után nyúlt. A már égő cigarettával meggyújtotta az újat, majd komor ábrázattal kicserélte a kettőt. - Nem lett volna szabad megtörténnie - mondta hosszas hallgatás után. - Őszintén sajnálom, hogy így alakult.

- Értem.

- Nyilván dühös vagy.

- Nem mondd! Elég megalázó, ha úgy bánnak velem, mint egy gyerekkel, miután megcsókolják, mint egy...

- Kérlek!

Egészen elvörösödött, miközben hosszan az irányomba fújt egy adag füstöt. - Régóta próbálok udvarolni neked - dünnyögte végül.

Csak pislogtam.

- Micsoda?

- Nyilván valamit elrontottam - mondta a homlokát ráncolva. - Nincs sok tapasztalatom ezen a téren.

- Nem értem.

- Meg kell hagyni, én sem. Fogalmam sincs, mire vágysz, mint ahogy arról sem, amire az ebben a korban élő nők vágnak. Nem tudom, mit nyújthatnék. Teljesen független vagy. Szinte bántó mértékben csak a munkád foglalkoztat. Feltűnt azonban, hogy, nos, mindent megesszel, amit főzök, szóval...

- Azt tervezted, hogy addig etetsz majd, amíg... mire is számítottál?

Erre még jobban összevonta a szemöldökét. Látszott rajta, hogy egyáltalán nem élvezzi a helyzetet.

- Abban bízom, hátha majd szólsz. Arról, hogy alkalmasnak találás-e.

- Mégis mire? - kérdeztem bosszúsan.

- Nos, gondoltam, talán... Nem is tudom. Tudod, az én időmben, a dolgok másként alakultak. Fogalmam sem volt, mire vágysz.

A számát eltátva meredtem rá.

- Graham - kezdtem -, anélkül, hogy túragoznánk, de mégiscsak megcsókoltalak. Felettébb odaadón. Nem tartod ezt utalásértékűnek arra vonatkozóan, mire is vágytam?

- Mindketten ittasak voltunk, te pedig meg voltál rémülve. Visszaéltem a helyzettel, és mire sikerült úrrá lennem magamon...

- Ebben a korban senkinek sem kell úrrá lennie magán, ha az alkalom ezüsttálcán kínálja magát...

- Csakhogy én nem ebből a korból származom! - mondta fennhangon. Azon ritka alkalmak egyike volt, amikor megemelte a hangját. Előrehajolva, a cigarettájával idegesen hadonászva beszélt. - Kérlek, értsd meg, hogy ami engem illet, jogodban állt volna képen törölni, elkergetni, vagy nyomtalanul eltűnni...

- Nos, egyiket sem akarom. Azt végképp nem akartam, hogy bezárkózz a szobádba. A francba is! Mégis mit műveltél?

- Imádkoztam.

- Most ugye viccelsz?

Rávette magát, hogy hátradőljön. A képe még mindig vörös volt, de már halkabban beszélt. A cigarettát tartó keze félig eltakarta az arcát.

- Nos, igen. Valamelyest „vicceltem” - dűnnyögte.

Egymást bámultuk. A kölcsönös indulatkitörésünk után a helyiségben nyomasztó volt a csend.

- Mondd meg, mit akarsz! - szólaltam meg, amilyen kimért hangon csak tudtam. - Ne azt, hogy mi történhetne vagy sikerülhetne balul. Mit akarsz itt és most?

Néztem a felfelé szálló füstöt. Graham lassan nagy levegőt vett, mint aki éppen az ablakpárkányról készül leugrani.

- Levennéd a szveteredet? - szólalt meg.

Mivel elég szűk volt a nyaka, ahogy áthúztam a fejemen a gyapjúpulóvert, kilazult a sebtében rögtönzött kontyom. Éreztem, ahogy a hajam a nyakamra bomlik.

- Most a blúzod.

Valójában póló volt. Miután levettem, a padlóra ejtettem.

Idegesen megköszörülte a torkát.

- Most azt, ööö... - azzal a szabad kezével a melltartómra mutatott.

Azt is levettem.

A szájához emelte a cigarettát. A füstfelhőben úszó fejéből csupán a lázasan izzó szeme látszott.

- Tudni szerettem volna... - kezdte.

- Igen?

- ...hogyan olyan színű-e, mint a szád.

- Micsoda?

Azzal előrehajolt, majd középső és mutatóujja közé fogva erősen megcsípte a mellbimbómat, mire olyan hangot adtam ki, mint egy képen vágott kanári. Azután hátradőlt, és eltűnődve ismét nagyot szívott a cigarettájából. Az ujjai, amelyekkel az imént megérintett, alig észrevehetően remegtek.

- Vedd le az ingedet! - utasítottam.

Ahogy felvonta a szemöldökét, egy pillanatra azt hittem, nem fog engedelmesskedni. Ő azonban a szájába vette a cigarettát, és elkezdte kigombolni az inget. Anélkül bújt ki belőle, hogy rám nézett volna.

- Nyomd el a cigarettát!

A hamutálba gyűrte a csikket.

- Állj fel!

Nagyon halkan beszéltem. Az utolsó kérésnél alig hallottam a saját hangom. Mégis felállt. Közel volt hozzám. Ki sem kellett teljesen nyújtanom a kezem, hogy elérjem. Az egyik tenyerem a mellkasára fektettem. Ugyanolyan szelíd ábrázattal, udvarias érdeklődéssel a tekintetében nézett

maga elé, mint mindig - mintha ez a pillanat semmivel sem lenne kivételesebb, mint az elmúlt év bármelyik másik pillanata -, a szíve azonban leleplezte. A kezemmel éreztem, hogy vadul kalapál.

A mellkasát borító fekete szőrzet valóságos gomolyfelhőt alkotott. Végighúztam a tenyerem a napszitta kövek fehérségét idéző oldalán, amelyet szeplők tarkítottak. Ahogy a hüvelykujjam a mellbimbójához ért, nagyot nyelt.

- Minden rendben?

- Igen.

Mögé nyúltam, hogy megmarkoljam a hátát és a lapockáját.

- Megérinthetlek? - kérdezte. - Úgy, ahogy te is... teszed?

- Hogyan?

- Mindenhol.

- Igen. Kérlek!

Azzal végighúzta az ujjait a karomon, majd megsimogatta a nyakam. Zavart, hogy szinte nem is érzem. Ahogy a kulcscsontomhoz ért, megtorpant. Találkozott a tekintetünk. Hirtelen mozdulattal a mellemre tette a kezét. Olyan mereven - különösen olyasvalakitől, aki annyira meg akarta érinteni -, hogy előbb elfintorodtam, majd elvigyorodtam, mire hirtelen úgy felragyogott az arca, mint a téli nap. Megkönnyebbültnek tűnt.

- Ez...?

- Kérlek, csak csókolj meg!

Azzal magához ölelt.

Sokkal jobb volt, mint legutóbb. Belékapaszkodtam, miközben valósággal forogni kezdett velem a világ. Forró volt a bőre.

Olyan erősen és szilajul csókolta meg, hogy nem bírtam megállni a lábamon. Ahogy a hűtőszekrénynek tolt, lihegve elhárított tőlem.

- Ez hideg.

- Bocsánat!

- Ugyan! Csókolj meg még egyszer!

Újból elkezdett csókolni, ahogy azonban az öve mögé dugtam az ujjaim, majd ráfogtam, halk, magába fojtott hangot hallatott.

- Ne menjünk valahová?

- De igen.

Mégsem mozdult. Az egyszerre izgató és kínos vágyakozástól remegni kezdtem, de attól is, mert a hátam ismét a hűtőszekrényhez ért.

- Nyilván vannak... elvárásaid - hebegte.

- Hm?

- Amelyek teljesítésére nem sok... csekély tapasztalattal rendelkezem. Mint a saját koromból származó férfi...

- Attól tartasz, hogy nem fogsz tudni kielégíteni.

- Te jó ég!

- Erről van szó?

- Igen. Ezt így mondják? „Kielégíteni”?

- Úristen! - dűnnyögtem, mivel nehezemre esett hallani a próbálkozását, mintha egy idegen nyelvű kifejezés lenne. - Igen. Ne aggódj! Megmutatom, hogyan kell.

- Annak nagyon örülnék - felelte őszintén, mire eltakartam az arcom.

- Akkor vigyél ágyba! - mondtam. Azzal szó szerint felkapott, és végigcipelte a sivár lakáson. Az én szobámat választotta, és úgy tett le az ágyra, mint valami csomagot.

- Nagyon modern tested van - közölte.

- Ezt hogy érted? - kérdeztem. Ahogy egymást követő apró rángások törtek rám, azon tűnődtem, látszik-e, hogy remegek.

- Látom, hogyan vagy összerakva.

Ezt nem fejtette ki jobban, csak a mellemre hajtotta a fejét. Előbb érdes nyelvét, majd a fogát éreztem a mellbimbómon. Azután a nyakamba fúrta a fejét, és megkereste azt a pontot, ahol számtalan ideg találkozik. Nehéz és meleg volt a feje.

- Szeretnélek „kielégíteni” - súgta, ami a suta megfogalmazás ellenére is izgatóan hatott.

- Akkor nedves lesz az arcod.

Ennek hallatán elnevette magát, és egészen elpirult. Még a válla is felhevült a tenyerem alatt.

- Ó, értem.

Azzal néhány határozott mozdulattal levette rólam a szoknyám, a harisnyám és a fehérneműm.

- Mutasd meg, hol kell!

- Itt.

- Mutasd, hogyan! Lassan.

Magától kezdte el. A hajába túrtam. Az utasításaimat követve, de ösztönösen is jól csinálta. Gyorsan tanult. *Kiváló tiszt, akinél nem*

ismerek szelídebb embert.

Felnézett, hogy mondjon valamit, de nem voltam olyan állapotban, hogy felfogjam. Ahogy visszatoltam, éreztem, hogy ismét felnevet. Elszánt komolysággal tette a dolgát, mígnem remegni kezdett a combom. Amikor elélveztem, a hátam elemelkedett az ágytól. Azt hiszem, meghúztam a haját, és meglehetősen hangos voltam, bár meglehetősen homályosan emlékszem a részletekre.

Gyengéden átölelt, és megvárta, hogy alábbhagyjon a remegésem. Amikor látta, hogy kitisztul a tekintetem, maszatos képét a hasamba törölte.

- Ez... elég jó volt.

- Örömmel hallom.

- Mit mondtál, amikor...

- Azt, hogy olyan ízed van, mint a tengernek - mondta mosolyogva, majd hozzátette: - Éreztelek.

- Valóban?

- Ez akkor is lehetséges... ha együtt vagytok veled?

- „Együtt”?

- Ne pajzánkodj! - mondta, és megcsípte az egyik mellbimbóm, amitől felszisszentem, majd a karjánál fogva magamhoz húztam.

- Igen, lehetséges, de nem mindig jön össze.

- Mit kell tenni ahhoz?

- Először is le kell vetned a többi ruhádat.

Azzal a szemét forgatva fél kézzel elkezdett bajlódni a nadrágja gombjával és cipzárjával.

- Ne bámulj! - mondta.

- Látni akarlak.

Odahajolt, hogy ne tudjam felemelni a fejem. Az ágy rázkódni kezdett, ahogy megpróbálta lerúgni magáról a nadrágját.

Kicsit ügyetlenkedve odanyúltam, mivel még mindig nem engedte, hogy felemeljem a fejem, de végül megmarkoltam. Önkéntelenül is felnyögött, mielőtt be tudta volna csukni a száját.

- Megtennéd...

- Igen...

- Ott...

- Ez az... igen...?

Lassan kezdte, végig az arcomat figyelve. Olyan volt, mintha valamilyen műszert használna, és a viselkedésem alapján próbálná megállapítani a hatékonyságát. Az, hogy ez a bizonyos szerkezet a saját teste volt, látszólag hidegen hagyta. Megdöntöttem a csípőm, hogy rásegítsek. Az arckifejezése hirtelen megváltozott.

- Kérlek...

- Így... ezt akarod...

- Igen...

- Mondd... gondoltál... erre...

- Igen... látni akartam... ahogy... odaadod magad...

Ahogy a vállamba harapott, újabb állati hang tört fel belőlem. Ahogy elkezdett bennem mozogni, az ujját érzékeny pontokba vájta. Nem akartam ellenállni a nyomásnak. Valami egészen izgató fájdalom éledt fel bennem, mint egy testemben lappangó másik test, és a bordáim közé fészkelte magát. A fülemhez hajolt.

- Hallottam... hogyan... forgolódsz... esténként... és nem tudtam... aludni... a fal túloldalán...

- Ezt... akartad... velem... csinálni...

- Igen...

- Mondd el... mit csináltál...

Azzal a nedves forróságban elkezdett mesélni, nyögve és lihegve, azokról az éjszakákról, amikor a Jóisten és az egész világ olyan távolinak tűnt, én pedig olyan veszélyesen közelinek, és se az imádság,

se a haditörvények felidézése, se az, hogy szorosan behunyta a szemét, nem volt képes meggátolni, hogy az elméje csordultig teljen velem, így aztán kénytelen volt az egyetlen olyan dolgot csinálni magával, ami segített neki elaludni. - Ó, istenem! - mondta halkán, mintha meglepte volna egy zápor.

Később, ahogy végignéztem a testemen, aprócska, íves karmolásnyomokat láttam, ahol belém mélyesztette a körmét. Olyan színük volt, mint a számnak.

Utána az oldalunkon, arccal egymás felé fordulva feküdtünk. A radiátorok otromba, fémes kattogása jelezte, hogy bekapcsolták a központi fűtést. Az átható sötétben - a nap valósággal feloldódott, és még nem kapcsoltam lámpát - úgy tűnt, mintha csillogna a szeme.

- Nos - szólalt meg -, ez érdekes volt.

- Ha!

- Felkapcsolnád a lámpát?

- Igen... tessék. Üdv! Felettébb... bőbeszédű vagy.

A füle - most, hogy már láttam - vörös lett.

- Nos, igen - dünnyögte. - Te pedig szörnyű hangokat adtál ki. Mint egy kóbor macska.

- Úgy láttam, nem zavar.

- Mulatságos így megsüketülni. Szabad rágyújtanom?

- Csak ha én is kapok.

- Áll az alku. A zsebemben van a cigaretta.

Azzal lehajoltam, és a földre dobott nadrágjából előkerestem a doboz cigarettát és az öngyújtót. Meggyújtott kettőt, majd az egyiket nekem adta.

- Kérdezhetek valamit, Graham?

- Csak tessék! Viszont fenntartom a jogot, hogy ne válaszoljak.

- Szóval az érdekelne... Nem is tudom, hogyan fogalmazzam ezt meg finoman. Amikor azt mondtad, hogy kevés tapasztalattal

rendelkezel...

- Ez így is van.
- Pedig egyáltalán nem úgy tűnt.

Megvonta a vállát, majd miután az éjjeliszekrényen lévő bögrébe hamuzott, visszacólt a párnára, miközben én a kellően tapintatos megfogalmazást kerestem.

- Mit csináltál, ha, ööö... egy nő felkeltette az érdeklődésedet?
- Általában kivert a víz, és felszálltam a legközelebbi hajóra.
- Netán... úgy értem, volt valaki...?

Röviden eltűnődött, miközben pöfékelt, majd így szólt:

- Nyilván megérted, hogy az én időmben alávaló gazembernek tekintették volna azt a férfit, aki bármi ilyesmit művel egy számára nem érdektelen hölgygel.

- És te alávaló gazember vagy?

Graham felvonta a szemöldökét.

- Rosszulesik, hogy ezt kérdezed - felelte.
- Volt valakid?
- Olyan értelemben nem, hogy bármelyikünk becsületén is folt esett volna.

- Á, értem. Kicsoda?

Csalódottan nagyot szívtam a cigarettámból. A szívem a gyomromban lüktetett, legalábbis így éreztem.

- Egyszerűen nem jutottunk el arra a szintre...
- Hogy hívták? - kérdeztem hangosabban, mint amire szívesen emlékeztem, amikor később felidéztem a beszélgetésünket.

Összeráncolta a homlokát, majd hosszas hallgatás után megszólalt:

- Sarah. Egyáltalán nem muszáj elárulnod a szellemeid nevét. Nem vagyok rá kíváncsi.

Azzal óvatosan felém nyújtotta a bögrét. Olyan szaporán szívtam a cigarettám, hogy fel sem tűnt, mekkora hamukukac nőtt a végére.

Ahogy leütöttem, a bögre alján megült vékony réteg teába hullott. Borzasztónak találtam ezt az apróságot.

- És ti ketten soha...?

- Kiscica, kérlek!

- Látom, mindenáron ki akarsz térni a válaszadás elől.

- Mert csak bosszús leszel tőle. Egyébként nem. Legfeljebb néhányszor megcsókoltam a kezét, de még ez is meglehetősen könnyelmű és meggondolatlan cselekedet volt a részemről.

Rosszulesett ezt hallani.

- Úgy tűnik számomra, mint aki ennél sokkal többet is csinált.

- Ez felettébb fenyegető megállapítás.

- Szóval?

- Ha úgy vesszük. De nem olyan nőekkel, akiknek szívesen udvaroltam volna. Ami a nőket illeti, meglehetősen csekély tapasztalattal rendelkezem. Már majdnem a szűrőig szívтам a cigarettát, és kapart a torkom.

- És ami a férfiakat? - kérdeztem sokkal inkább azért, mert kellemetlenkedni akartam, mintsem azért, mert feltűnt volna az óvatos megfogalmazása.

Meglepetésemre ismét sokáig hallgatott, miközben a cigarettája izzó végét bámulta.

- Nos - szólalt meg végül -, az ember sok időt tölt tengeren.

- Ez mégis mit jelent?

- Elég! - mondta hirtelen felélénkülve. Előbb a bögrébe ejtette a saját csikkjét, majd az enyémet is kikapta izzadt ujjaim közül. Láttam a mozdulatain, csupán egy hajszál választja el attól, hogy kipattanjon az ágyból, otthagyjon, és úgy tegyen, mintha ez az egész meg sem történt volna... aztán mégis felém perdült, megragadta a vállam, és a mellkasához húzta a fejem.

- Karolj át! - utasított.

Olyan szorosan ölelt magához, hogy az orromat a szegycsontját borító fekete szőrök csiklandozták. Csábítónak találtam az izzadságszagát. A szabad kezemet, amely nem szorult kettőnk közé, a hátára tettem.

- Nem akarok titkolózni - kezdte egészen halkán. - Egyszerűen arról van szó, hogy mindezt igyekeztem távol tartani az életem többi részétől. Ha megházasodtam volna, bizonyára fenntartottam volna a tartózkodó életvitel látszatát, már csak azért is, hogy a feleségemet ne érje megaláztatás. Semmi különösét vagy érdemét nem fogsz rólam megtudni olyan kérdésekkel, amelyek csak fájdalmat okoznak neked.

- Ezt manapság „becstelenségnek” mondanánk.

- Az én időmben inkább figyelmességnek tekintették volna.

Végighúztam a kezem a két lapockája közötti fehér mélyedésen. Épphogy éreztem az ujjam hegyével a kis fogazott mikrocshipet, amelyet még a legelején ültettek be a minisztériumban, és amely lehetővé tette, hogy a férfi számára is megmagyarázhatatlan pontossággal nyomon kövessék.

- Lehet, hogy igazad van - mondtam, és megcsókoltam. Sok mindent csókkal szokás megpecsételni: esküt, szerelmes vallomást, sorsot. A szülők mégsem mindig árulják el, mit is jelentenek a különféle becsmérlések és szitkok, a gyermekeik érdekében. Jobbnak láttam inkább hallgatni a mikrocshipről. Igazság szerint próbáltam egyáltalán nem gondolni rá.

Másnap reggel egyedül ébredtem az ágyamban. Reményvesztetten és önmagamat sajnálva feküdtem, mígnem kopogást hallottam.

- Ébren vagy már?

- Ó, üdv! Igen.

- Kérsz egy csésze teát?

- Igen, köszönöm.

Inkább az éjjeliszekrényemre tette a csészét, mint hogy az ágyhoz lépve a kezembe adta volna. Felültem. Még mindig meztelen voltam. Nem jött közelebb, de nem is ment ki vagy fordult el.

- Adela nemsokára kocsit fog küldeni értem. Jó volna felöltözni...
- Ha nem szeretnél egyedül menni, szívesen elkísérlek.
- Köszönöm, de megoldom. Muszáj beszélünk.

Szemmel láthatóan feszengve bólintott. Azon kezdtem tűnődni, vajon tényleg meglegyintette-e a „másnap reggel” szele, vagy pedig a saját korára és az enyémre jellemző elvárások szorításába kerülve rögtönözte a tetteit és a reakcióit. Ha netán meglepődsz azon, hogy a férfi, akivel nem sokkal azután, hogy egy titkosügynök megpróbált megölni, szeretkeztem, valóban szeret-e, ne feledd, hogy a szerelem olyan érzés, mint amikor valami tompa tárggyal fejbe verik. A Graham iránt érzett szerelmemtől valósággal agyrázkódást szenvedtem. Önként hajtottam a fejem a bunkó alá.

Annyira azért nem voltam ostoba, hogy azt feltételezzem, az államtitkárhelyettes azért lett az összekötő, mert kedvel. Adélának terve volt velem, amelynek valahogy köze van Grahamhez. Abból, ahogy sebtében a szárnya alá vett, új munkaviszonyunk tartalmáról sejtelmesen hallgatva, arra következtettem, hogy azt szeretné, amolyan meghosszabbított kezeként én legyek a belső embere. Mintha arra számított volna, hogy én leszek Graham összekötője, Graham pedig a... micsoda is?

Leizzadva és fásultan érkeztem a minisztériumba. Egy újabb fogfájásszerű munkanapra számítottam, amely egyhangúságával alig érdemelte ki a „szürke” jelzőt.

Adela az asztalánál ült, egyik kezét a másikon pihentetve. Olyan összeszedetten ült, hogy hirtelen azon kezdtem tűnődni, melyik mémre akar utalni. Nem rám nézett, hanem inkább keresztül rajtam. Szokásos karcos modora helyett félszeg kimértséggel fordult hozzám. Úgy

viselkedett velem, mint valamelyik rég látott exével, akinek immár egy sokkal fiatalabb jegyese van.

- A dandártábornok ölte meg Quentint? - kérdeztem.

- Még zajlik a vizsgálat.

- Miért akarja a dandártábornok Gore parancsnokot?

- Vissza akar menni.

- Hogy?

Adela elmagyarázta, hogy az időkapu korlátozott számú - a dandártábornok szavaival élve - „szabad vándor” mozgását teszi lehetővé. Ezért vesztett el a minisztérium kettőt az eredetileg hét elszármazottból; nem állt rendelkezésre elegendő kapacitás az időben történő mozgásukhoz. Olyan volt, mintha azután próbálna valaki oxigénmaszkon keresztül lélegezni, hogy már üres a tartály. Lehetséges azonban helyet csinálni - úgymond újratölteni a tartályt - egy „szabad vándor” eltávolításával, azaz megölésével.

- Honnan tud erről a minisztérium? - érdeklődtem.

- A hírszerzésen keresztül jutottunk hozzá az információhoz.

- Kínzással.

- Maga is tudja, hogy nem használjuk ezt a szót.

- Ha egyet sikerült szóra bírni - jegyeztem meg -, nyilván akadnak még „szabad vándorok” a jövőből.

Adela szája rettenetes mosolyra húzódott.

- Ó, igen! Nem csak a dandártábornok és Salese létezik. Tisztában vannak az időkapu korlátozott kapacitásával. Elvégre az ő korukban készült. Az eredeti tervek szerint nem sokat időztek volna ők ketten a huszonegyedik században. Szerintem egy rajtaütésszerű merénylettel bízták meg őket.

A fogammal letéptem egy darabka bőrt a hüvelykujjamról.

- A dandártábornok az én ujjlenyomatommal fért hozzá az avatási ünnepség helyszínéül szolgáló udvart monitorozó térfigyelő kamerák

rendszeréhez, hogy aztán hatástalanítsa azt - mondtam. - Ezért nincs felvétel Quentin meggyilkolásáról.

A meglévő fél szeme, mint egy kamera, rám fókuszált.

- Ez súlyos eset - közölte. - Egyáltalán nem számítottam rá. Foglalkozni is fogok vele. Mindenesetre amolyan megelőző célzattal szeretném, ha felfrissítené a lőfegyverhasználati ismereteit. Nem hinném, hogy gondot jelentene gyorsan elvégezni a kurzust, amelyre be is írtam. Aligha van gond a térlátásával.

A tréfásnak szánt megjegyzés beteges jellegét látszólag Adela is érzékelte, ugyanis önkéntelenül is a szemkötőjéhez nyúlt. A karcsú kezén futó vékonyka erekre meredtem. A keze sokkal idősebbnek tűnt, mint az arca - legalább tíz évvel. Feltűnt neki, hogy ezt észrevettem.

- Botox - közölte szárazon. - Az államot és az orromat is kiegyenesíttetem, az arcomat és a szemem környékét is feltöltöttem. Eredetileg a szememnek is más formája volt, részben a szemöldöktetoválásnak köszönhetően.

- Ó! - nyögtem. - Mindig is azt hittem, orvosilag indokolt, mintsem kozmetikai megfontolásból történő plasztikai sebészeten esett át. Mindenkinek joga van azt csinálni az arcával, amit csak akar.

Bármilyen próba elé is akart állítani, kudarcot vallottam. Adela arcára a csalódottság fátyla ereszkedett.

- Személyesen intézkedem a biztonsági rendszert ért támadás ügyében - közölte. - Amíg nem csökkentem a kockázati szintet, valamennyi elszármazott és híd a számukra kijelölt helyen köteles tartózkodni. A védett objektumok és a minisztérium között kizárólag az általunk biztosított járművel szabad közlekedni fegyveres őr kíséretében. Az egyes védett házak közötti kommunikáció vagy mozgás csakis a vezetőség mindkét tagjának jóváhagyásával történhet. - Majd szinte anyai mosollyal az arcán hozzátette: - Bár mivel magam vagyok

az összekötője, nekem kell csak engedélyezni a kérelmeit. Ne is foglalkozzon az államtitkárral!

Minisztériumi kocsi vitt vissza az új, szörnyű otthonomba.

- Milyen utasítást kaptál? - tudakolta Graham, még mielőtt le tudtam volna venni a kabátom. A tőle szokatlanul sürgető kérdés hallatán kissé nyugtalanul vakarni kezdtem az arcom.

- Semmi különös. Meg kell húzni magunkat. Kizárólag akkor hagyhatjuk el a lakást, ha a minisztériummal van dolgunk.

- Elképesztő! Csak nem vagy veszélyben?

- De. Újra kell csinálnom a löfegyverképzést. Mindenről tudnak, Graham. Mindvégig tudtak róla. Próbáltak szemmel tartani.

A kanapéra rogytam. Odajött, és tisztes, legalább karnyújtásnyi távolságra leült mellém.

- Kissé vonakodva teszem fel a következő kérdést - kezdte -, mivel viszonylag magától értetődőnek tűnik, mégis... Szótlanul vártam, amíg ő nagyot sóhajtott.

- Még valamikor régen, megkérdeztem Maggie-t a „randizásról“. - Ugyanolyan megvető hangsúllyal ejtette ki a szót, mint egykor a „lakótárs” kifejezést.

- Egy tizenhetedik századból származó lesbikust kérdeztél meg a modern kori randizás mibenlétéről?

- Igen. Tisztában vagyok a helyzet fonák jellegével.

- Azta! És mit mondott?

- Nos, egy ideig csak nevetett rajtam, de azt magyarázta, úgy képzeljem el, hogy a „randizás” olyan, mint amikor az ember ruhát próbál, csak éppen emberekkel.

- Elég durva megközelítés, de tulajdonképpen igaz.

- Mi van, ha nem jó a ruha?

- Nos, akkor az érintettek szakítanak. Nem találkoznak többé, és valaki mással próbálkoznak.

- És ha mégis?
- Attól függ, mit szeretne a két fél.
- Ezt mikor szokás megbeszélni?

- Igazából... nincs meghatározott időkeret. Egyszerűen érzi az ember, ahogy halad az egész. Pontosan tudom, mennyire elfuserálnak hangzik ez alapján az újkori randizás, de azért van így kitalálva, hogy nagyobb szabadságérzetet biztosítson, és azt, hogy az egyén dönthesse. Senkinek sem muszáj elköteleződni olyasmi mellett, amit nem akar.

Ahogy a hajába túrt, a fürtjei előbb hátrasimultak, majd ismét felkunkorodtak. Szinte ellenállhatatlan késztetést éreztem, hogy megérintsem, így aztán igencsak meglepődtem - mintha az ember ráharapna egy magra -, amikor egészen halkán így szólt:

- Meg akarlak érinteni.
- Úristen! - mondtam, és átvetettem magam a kanapén.

Azonkívül, hogy ismét lőfegyverekkel gyakorlatoztam, Adela ragaszkodott hozzá, hogy elsajátítsam a puszta kezes harc alapjait, részt vegyek egy alapfokú rejtjelezési képzésen, illetve a szakterületemre vonatkozó, nemzetközi kapcsolatokról szóló továbbképzésen is, amelyet minden ügynöknek négyhavonta el kellett végeznie, hacsak éppen nem megbízatást teljesített. Graham és Cardingham is külön engedélyt kapott, hogy szabadon mozoghassanak, és folytathassák a kiképzésüket. Arthur és Margaret nem részesült hasonló kiváltságokban. Igencsak megkönnyebbültem. Az Adelával való közvetlen munkakapcsolatomnak köszönhetően hamar megtudtam, hová vitték őket, ugyanakkor biztonságban szerettem volna őket tudni, amíg nem érzem magam készen arra, hogy kitaláljam a következő lépést. Úgy okoskodtam, hogy egy sakkjátszmában sem kezd el az ember rohamozni a parasztokkal, miközben veszni hagyja a bástyákat. Ez a hasonlat is jól mutatja, milyen mértékű személytelen tárgyilagosság jellemzett a sikertelen merénylet után.

Adelával együtt kerestem fel a lőteret. A falon egy nem hivatalos tabella lógott, amelyet hetente frissítettek. Egyszer sem került el a figyelmemet, hogy „G. Gore” mindig a legjobb négy között szerepel két másik ügynök és az egyik kiképzőtiszt társaságában. Egyértelmű volt, hogy úgyis összefutunk a közös küldetésünk tárgyával. Egyikünk sem lepődött meg tehát, amikor egy enyhe szerdai napon szembetalálkoztunk Grahammel és Thomas Cardinghammal.

- Ezt a sok hitvány ócskavasat! - méltatlankodott utóbbi fennhangon (mivel fülvédőt viselt). - Még az is jobb, ha egy keresztvitorlarúddal verek laposra valakit, mintha ezekkel az ebadta fegyverekkel próbálom az életét venni.

- Nem tudsz veszíteni, Thomas - felelte Graham. Meglepett, hogy nem teremtette le a másikat, bár lehet, hogy így beszéltek egymással a férfiak, amikor nem voltak a közelben nők.

- Muskétával a kezemben bizony nem akármilyen ellenfélnek bizonyulnék. - Mindjárt lekerülsz a tabelláról. Illetve dehogy, hiszen nem is szerepelsz rajta. Mint ahogy már múlt héten sem voltál rajta, ha jól emlékszem.

- Valóban nem fogtam még ilyen kicsinységet. Neked bizonyára nem olyan szokatlan. Meg kellene kérdeznem a hidadat.

Erre Graham elvörösödött.

- Vigyázzon, miket mond, főhadnagy! - mondta hűvösen.

Cardingham elnémult, és kisfiúsan feszengve meghunyászkodott.

- Üdv! - szólaltam meg, mert kíváncsi voltam, mi fog történni. A két férfi felém fordult.

- Minő megtiszteltetés! - szólalt meg Cardingham maró gúnnyal a hangjában, és meghajolt. - Éppen most emlegettük. Kedves barátom gyakran hozza szóba.

- Remélem, csak jót mond rólam - feleltem, miközben Grahamre sandítottam, aki azonban mintha nem hallotta volna, amit mondtam.

Meglehetősen zavartan meredt Adelára. Ahogy felé fordultam, igencsak elképedve szembesültem a megenyhült arcvonásaival. Bár őt ismerve lehet, hogy csak a szilikon lágyult meg kissé.

- Ő itt Adela - szólaltam meg -, az... összekötőm. Adela, bizonyára ismeri Gore parancsnokot és Cardingham főhadnagyot...

- Igen - felelte reszelős hangon -, tudom, kik ők.

- Megtisztelő, hogy figyelmére méltatott bennünket - közölte Graham udvariasan. - Csatlakozik?

- Nem - válaszolta Adela kissé bizonytalan hangon. Meglehetősen sápadtnak tűnt. - Sajnos most mennem kell... de elvárom, hogy jelentősen javuljon a teljesítménye.

- Igenis, asszonyom - felelte a másik jobb híján. Adela erre bólintott, miközben egyikünkre sem nézett. Dünnyögött valami köszönésfélét, majd odébb állt.

- Nagyon szőke - súgta Graham igencsak összezavarodva, mint akinek a kezébe nyomtak egy tojást, hogy keltse ki.

- Mesterségesen. Úgy tudom, eredetileg barna volt, ami talán megmagyarázza a haja kissé szokatlan állagát.

- A jelenkor asszonyai olyan egyformán néznek ki - jegyezte meg Cardingham. - Lehet, hogy a vízben lévő vegyszerektől van így. Úgy hallottam, a hatalmon lévők olyan anyagokkal mérgezik a vizet, amitől elnöiesednek a férfiak, és a gyengék még puhányabbak lesznek. Elképzelhető, hogy a nőket pedig klónozzák.

- Rosszul tudom, hogy éppen az ügynökképzés megkezdésére készülnek? Immár a hatalmon lévők szolgálatában állnak, főhadnagy – közöltem kedvesen.

Ahogy Grahamre lestem, igencsak meglepődtem, hogy semmit sem szól hozzá.

Ezt leszámítva az idő java részében össze voltunk zárva. A vészhelyzet, amely közös fedél alá kényszerített, beszűkítette a

gondolatainkat, és soha nem tapasztalt intenzitással font egybe minket. Nem volt számunkra más, csak mi magunk és a helyiségek, amelyekben léteztünk.

Február végén történt, egészen váratlanul - mint ahogy egy zsúfolásig telt színházba késve érkezik egy néző -, hogy egyik délután elképesztő fényesség és melegség támadt. Olyan volt, mintha eltávolították volna az égbolt fölé terített nedves törülközőt. Kiálltam a szellőzőnyílások közé a tetőre, és az ég felé fordítottam az arcom.

- Igen, aha, igen - mondogattam monoton hangon, mint valami eszelős.

- Ezentúl februárban kezdődik a nyár? - kérdezte Graham mellettem.

- Nem. Adódnak azonban ilyen szokatlanul enyhe napok. Csakhogy olyan gyakran, hogy már nem is számít szokatlannak. Emlékszel még a globális felmelegedésre?

- Amikor lázas a föld.

- Ühüm.

- Úgy nézel ki, mint aki örül ennek.

- Szörnyű, nem igaz? - dünnyögtem. - Valójában egyáltalán nem vagyok boldog a klímaválság miatt. De annyira utálok a telet.

- Élénkebbnek tűnsz - közölte.

- Valóban?

- Bemenjünk? - kérdezte tétován, ahogy akkor szokott beszélni, amikor készül a felsőm alá nyúlni.

Voltak bizonyos dolgok abban, hogy egy viktoriánus tengerésztiszttel szeretkezem, amelyek nem leptek meg, és voltak, amelyek valósággal megdöbbenetettek. Folyamatosan azt kereste, meddig mehet el, nálam azonban sokkal több minden belefért, mint nála. Közel sem voltam olyan szégyenlős, mint ő, de a kellő emelkedettség is hiányzott belőlem.

Volt, ami nyilván belőle fakadt, bár az is lehet, hogy a korból, amelyből származott. Nem volt hajlandó lefeküdni velem, ha betéptünk

vagy berúgtunk (gyorsan abba is hagytam az ivást). Sosem ütött meg, akárhogyan is kérleltem, pedig pontosan éreztem, hogy erre vágyik - bizonyos okokból ezt egészen jól meg tudom állapítani -, és egészen különös módszerekkel kerekedett felül abbéli vágyán, hogy erőlesen érjen hozzám; tejjel teli edényekkel játszott furcsa játékokra és a testem bizonyos pontjaira kifejtett nyomásra kell gondolni. Látszólag nem akart a testével részt venni a szexben. Mindig először engem vetkőztetett le, és csak azután vette le a saját ruháját. Hetekig nem engedte, hogy leszopjam, és akkor is teljes sötétségben kellett csinálnom, miközben úgy szuszogtam, mint egy felajzott hangyász.

- Nem szabad - súgta mindkét kezével a tarkómat fogva.

Sokkal jobban szeretett csókolózni, mint bárki, akivel korábban csókolóztam - nem előjátékként, hanem maga az aktus részeként tekintett rá. Addig csókolt, amíg égni nem kezdett az ajkam. Megmarkolta a csuklóm, nehogy a dereka vonalán túlra tévedjen a kezem, és addig csókolt, míg nem lüktetni kezdtem a vágytól. Nagyon jól megismertem a száját. Igencsak összelegeledtem a vállával, a nyakával, a mellkasával, a karjával, formás lábszárával és (felettébb csiklandós) lábfejevel. Minden mást azonban szégyenlősen őrzött, mint valami kóbor macskát.

Valósággal megveszttem a teste iránt. Ha netán felemelkedett az inge és felhúzódott a nadrágszára, amikor megpróbált elérni egy magasabb polcot, mire láthatóvá vált valamelyik íves csípőcsontja, a szívem olyan hangosan kezdett verni a torkomban, hogy gyakorlatilag meg tudtam volna rágni. A nyakán lévő anyajegyhez verset tudtam volna írni. Az, ahogy a zsebében kotorászott a cigarettája után, egészen hihetetlen élmény volt. Cserébe szerette nézni, ahogy zuhanyozom, én pedig hagytam. Miközben bámult, némán dohányzott, és mire végeztem, még a nedves hajam is bűdös lett.

Onnan tudtam, hogy hamarosan el fog élvezni, mert előszeretettel beszélt, miközben bennem volt, amikor azonban elért a csúcspontra, alig nyögött egyet, így aztán egyre halkabb lett, ahogy közeledett. Csak azért tett fel nekem kérdéseket - milyen érzés, mire vágyom, hogyan akarom -, hogy hallja a válaszaimat.

Utána pedig félóra megnyugvás következett. Úgy zárt a karjába, ahogy csak bizonyos versek képesek magukba foglalni ártatlan félmondatokat. Úgy mosolygott rám, mintha csak azt akarná mondani: *Hát nem örvendetes, hogy ezt mindketten túléltek?* Miközben azt nézte, ahogy a vállam felett alábukik a nap, kézfejével az arcomat cirógatta. Milyen szépek voltak a mosolygödröcskéi, merthogy annyit mosolygott, nyilván úgy vélte, nemcsak az illendőség, hanem a szenvedély is megkülönböztet bennünket, így aztán akkor volt a legboldogabb, amikor csendben és békében voltunk.

Mindez abban az időszakban történt, amelyről most már tudom, hogy az utolsó közös heteink voltak. A történet szempontjából nincs jelentősége ezeknek az emlékeknek. Az első együttlétünk után mindegyik egy nagy egész részévé vált. Bármikor írhattam volna úgy is, hogy nem teszek róluk említést; elvégre ami két szeretővel történik, érdektelen a történelem szempontjából. Mégis megörökítettem, mert azt akarom, hogy legyenek rá tanúk. Itt volt mellettem, velem és bennem. Úgy hordozom magamban, mint egy traumát. Bárki, aki valaha is szerelmes lett valakibe, úgy fog élni, mint aki élete végéig szerelmes.

A március lágyan, pasztellszínekkel érkezett. Mintha kimosták volna a levegőt. A tavasz tisztára suvikszolt újszerűségétől a háztetők és a köztéri bútorok barátságosan fénylettek. Mindennap dühös voltam és rettegettem a kék fénynyaláb által okozott haláltól, ugyanakkor törékeny boldogságot is dédelgettem magamban. Teljesen összezavarodtam. Előfordult, hogy hajnalban megébredtem, felültem az ágyban, végignéztam Grahamen, ahogy tűzforrón, némán alszik, és kedvem lett

volna végignyalni. Egy szívem fölé lógó függőbe akartam zárni. Azt akartam, minél gyorsabban előléptessenek, hogy mindig képes legyek őt megvédeni. Kellően magas beosztású akartam lenni ahhoz, hogy megakadályozzam a távozását, bár nem szívesen gondoltam erre.

Egyik este egészen lenyűgöző *yao hont* készített, amelyet aztán megpróbált késsel-villával enni.

- Nézd, ez egészen felséges, de hiába minden dicséret, ha evőeszközzel próbálsz elfogyasztani a kis batyukat.

- Miért, te mi a fenét művelsz azzal az ártatlan salátalevéllel?

- Amit szokás. Az ég szerelmére, tedd már le a villádat! Szörnyű ezt nézni. Mintha egy inkvizítor kínozna hüvelykszorítóval.

- A te módszered felettébb visszataszító. Nézd csak szegény rákocskát! Erről ennyit.

- Nos, akkor is így kell ezt enni. Melyikünk is „nem teljes egészében angol”?

- Melyikünk az, aki tud főzni? - replikázott.

Vacsora után elkezdtem volna mosogatni, ő azonban megköszönte a torkát, és így szólt:

- Arra gondoltam, elmehetnénk biciklizni. Vihetnénk magunkkal egy kis puncsot is.

- Ezt most nem szabad.

Erre megfogta a habos kezem, megpuszilta az egyik buborékot, majd közölte:

- Éjszakánként előfordul, hogy arra ébredek, ahogy a fogad csikorgatod álmodban. Szívesebben szegnék meg egy szabályt, mint hogy tönkretedd az őrlőidet. Gyerünk! Eresszük ki a gőzt!

Elmosolyodtam. Graham még a vitorlázás hőskorában szolgált tengerésztisztként, és épphogy hallhatott a gőzösökről. Az általa kimondhatatlanul gyűlölt kifejezések közül a „kiereszteni a gőzt” volt a

listavezető. Azzal, hogy mégis használta, engem próbált elbűvölni. Sőt, aztán így folytatta:

- Különben is van valami különleges, amit meg szeretnék mutatni.

Imádom, ha különlegesen érezhetem magam. Természetesen kellően felcsigázott ahhoz, hogy megszegjem a szabályt.

Azóta nem használtam a biciklimet, hogy beköltöztünk az új helyünkre, és valósággal felvillanyozott a szabadságérzés, amelyet adott: az, hogy a saját kellemes erőfeszitésem révén az általam meghatározott irányba haladtam. Félórányi tekerés után a biciklis főúton a város ritkulni kezdett, és az út egyre sötétebb lett. Hamarosan gyéren megvilágított lakóövezetek között haladtunk zömök, álomba merült házak között. Aztán fákkal szegélyezett sötétkék, kavicsos felületű dűlőutak következtek. A lámpám fénye Graham hátán ugrált.

- Hová megyünk? - érdeklődtem.

- Nemsokára egy nagy tisztáshoz érünk majd.

Amikor odaértünk, egy sötét sáv terült el előttünk a még áthatóbb sötétbe vésve. A nedves, kimerült földre támasztottuk a kerékpárjainkat.

- Tessék! - szólalt meg.

- Hm?

- Csillagok.

Előbb felé pislogtam, majd felnéztem. Igaza volt. A fényszennyezés szutykos fátylába burkolódzó fővárostól távolabb, az üde márciusi égbolt teli volt csillagokkal. Ismét felé fordultam. Ahogy a szemem megszokta a sötétet, láttam, hogy felfelé bámul.

- Szextáns nélkül nehezebb tájékozódni - mondta -, de mindenképp tudni szerettem volna, hol vagyok.

- Hogy a jégapák elolvadása következtében víz alá kerülő Londonból biztonságos vizek felé tudj hajózni?

- Hogy tudjam, hol voltam, amikor találkoztam veled.

Mindig is harsány, feltűnő valamiként gondoltam a boldogságra, amely úgy száll a magasba, mint az eldobott labda. Ehelyett valósággal szóhoz sem engedett jutni, és elszívta előlem a levegőt. Az öröm valósággal odaszegezett, és nem tudtam, mitévő legyek.

- Gyere! - mondta, azzal átölelt.

A nyakához bújtam. A testem csak úgy szikrázott, és nem tudtam megmozdítani, csupán nekidőlni. Egészen hatalmas és rémisztő boldogság töltött el, mintha bűncselekményt követtem volna el, hogy az enyém lehessen. Senkitől sem kaptam rá engedélyt, hogy így érezzek, és arra gondoltam, talán nem is szabad. Ahogy ujjaival fésülni kezdte a hajam, valósággal megrettentem a boldogságtól. Kizártnak tartottam, hogy bárki is így érezzen anélkül, hogy azt is tudná, mindezt el fogja veszíteni.

VIII

1848 áprilisa. Immár nyolc hónap telt el Gore parancsnok eltűnése - feltételezett halála - óta. „Az” most veszi kezdetét. Ám belőle semmit sem tapasztal meg. Csak elképzelni tudja. Évtizedekkel, sőt évszázadokkal később megjelent könyvekben olvas róla. Fogja a kutatók és lelkes amatőrök által megrajzolt képet, és az alapján rekonstruálja a történeteket.

Az Erebus és a Terror legénysége valahogy átvészeli 1847 telét. A legjobb vadász már nem él - nem mintha bármire is lehetne vadászni. A jégmezőn végigsöprő egyik viharban két tiszt és három tengerész is odavész - a holttestük sosem kerül elő. Másokkal a hideg vagy a skorbut végez, esetleg megtébolyulnak. Az éhező férfiak önkívületben álmodoznak kedvenc fogásaikról. Nincs már elegendő szén, hogy fűtsenek a hajókon, vagy gyertya, hogy némi fényt vigyenek a sarkvidékre boruló éjszakába. Van, hogy a hidegtől és az éhségtől a bátor felfedezők órákig fekszenek a sötétben, amely egészen olyan, mintha tintával átitatott kartonlapok tapadtak volna az ablakokra. A hajókon dögszag terjeng.

Mire elérkezik a tavasz, kilenc tiszt és tizenöt tengerész veszíti életét: évszázadok óta nem ért egyetlen sarki expedíciót sem ekkora veszteség. Crozier, akinek hámló-ráncos testében alig van már élet, elrendeli a hajók evakuálását. A Franklin-expedíció - még mindig így emlegetik, és véletlenül sem múlt időben beszélnek róla - tagjai nyolcszáz mérföldet készülnek megtenni a táv felére sem elegendő élelemmel, abban bízva, hogy miközben dél felé haladnak, találnak majd vadat és nem fagyott vizet.

Sítalpakat erősítenek néhány mentőcsónakra, majd megpakolják mindazzal, amire feltételezhetően szükségük lesz. Természetesen visznek magukkal sátrat, főkabórból és szarvasprémből készült hálósákokat, a még megmaradt konzerveket, fejenként egy váltás alsóruházatot, valamint a vadászathoz szükséges fegyvereket. De nem csak ezeket. Szappant, könyveket, gyertyát, naplókat és cserépedényeket is pakolnak a csónakokba, hátha szükség lesz rájuk. Mivel félnek, semmit sem akarnak hátrahagyni. Görnyedve vonszolják maguk után a súlyos csónakokat. Az ízületeik nem bírják a terhelést. Lépésről lépésre hullanak el.

Egyre csak húzzák a csónakokat.

A tiszték is beszállnak. Még Crozier és Fitzjames is nekifeszül. Az embereik túlságosan gyengék ahhoz, hogy egyedül boldoguljanak. Egy szemernyi élvezet nincs benne, és még csak ötven mérföldet tettek meg. Csupán sajgó, elfagyott, vérhastól gyötört testek vannak. A még életben lévő orvosok mindegyike kap maga mellé egy-egy fegyverest, hogy távol tartsák az elkeseredett tengerészeket a gyógyszeres ládáktól. Az örök bárkire lőhetnek. Goodsir egy ideig bírja, aztán elfertőződik az egyik foga, és vérmérgezés végez vele. Szerencséje van; őt még eltemetik.

Egyre csak húzzák a csónakokat.

Eleinte sekély sírokat ásnak, aztán már csak köveket hánynak az elhunytakra, idővel azonban már túl sok a halott. Aki elterül, azt egyszerűen ott hagyják.

Egyre csak húznak.

Sorra megszabadulnak az üres konzervektől, csecsebecséktől és ruhától. Egészen különös, szedett-vedett kupacokat hagynak maguk után, mint valami kezdetleges civilizáció lenyomatait. Nem sok értelmet tulajdonítanak már az expedíció vagy a haza fogalmának. Miközben egyik lábukat teszik a másik után, próbálják egyensúlyban tartani a gondolataikat a fejükben. Csak húznak.

A tájat mintha üvegbúra alá zárták volna. Olyan, mintha valami tökéletes, mégis szörnyű káprázat lenne az egész. Az örökös fáradtság a csontjaik és az inaik ura.

Gore azt olvassa, hogy a száz-egynéhány emberből mintegy harmincan érik el az utolsó táborhelyet, amelyet később „Éhezés-öbölnek” kereszteltek. A legközelebbi ismert állomáshely több száz mérföldre fekszik.

Gore a barátairól álmodik. Látja, ahogy Le Vesconte egy összedőlt sátor ponyváján fekszik. Álmában a nevén szólítja, a férfi azonban nem válaszol. Nincs lába, és a fél medencéje is hiányzik. A csípőcsontja úgy meredezik a húsból, mint valami elsüllyedt hajóroncs a vízből. Nem fehér, hanem sárgás színű, szürke pettyekkel. Le Vesconte eltátott szájából kilóg sötétlila nyelve. Vizenyős szemének csak a fehér része látszik.

Gore azt álmodja, hogy a Terroron szolgáló Little kúszik éppen a holttest felé. A férfi arcán vér csorog, a tekintete pedig fátyolos. Gore megérti, hogy Little már nem embereket, csak húst lát. „Edward, figyelj rám!”, szól álmában. Little tovább kúszik a köveken. „Az egy ember, nem élelem.”

Néhány visszaemlékezésből arra lehet következtetni, hogy az inuitok segíteni próbáltak, már amennyire lehetett. Csakhogy egyszerűen nem tudtak mit kezdeni a száznál is több rosszul felszerelt, az éhhalál szélére sodródott európaival egy olyan környezetben, ahol maguknak is meg kellett küzdeni az életben maradásért, ráadásul egy olyan évben, amikor nem volt nyár. A sarkvidék nem örült a felfedezőútnak. Mégis miért akartak volna Franklinék elhullani az otthonuktól ilyen távol? Ez tűnik egyedüli józan magyarázatnak.

Gore azonban jobban tudja. Eszébe jut annak az asszonynak az arca, akinek a férjét megölte. Döghús ízével a szájában ébred meg. Isten szeretetéből vagy bosszúja következtében maradt életben ilyen

elképesztő módon, hogy őrizze a társainak és annak a nőnek az emlékét. Nem engedi, hogy bárki is miatta haljon meg, vagy hogy elveszítsen még egy barátot. Keserű elhatározással álmodik tovább, mint akinek még sötétedés előtt el kell érnie a táborhelyet.

Nyolcadik fejezet

A sötétséget hozó felhőszakadások és az évszakhoz képest szokatlan meleg ragyogása közti különbség olyan éles volt, mint egy sakktábla mezői között. Megpróbáltuk otthonossá tenni az új lakóhelyünket annak a néhány holminak a segítségével, amelyet a minisztérium emberei jónak láttak elhozni a régi házunkból.

Közben maga a minisztérium gyakorlatilag leállt. Az ügyviteli dolgozók nekiláttak a temérdek adat és bizalmas információ biztonságos szerverre történő mentésének nehézkes, vírusoktól hátráltatott folyamatának. A belső kommunikációban teljes felfordulás uralkodott. Az elküldött levelek vagy egyáltalán nem értek célba, vagy több példányban érkeztek meg. A telefonok sorra lefagytak. A kulcskártyáink sem működtek rendesen. Simellia egy számára ismeretlen folyosószakaszon ragadt, miután a kártyaolvasó leolvadt; ahogy hozzáértette a kártyáját, jókora zöld szikrákat szórt az arcába, amitől a tűzoltó rendszer is bekapcsolt.

Éppen az épületben tartózkodtam, és Adelával készültem találkozni. A riasztó furcsán orrhangon szólt, mint valami artikulátlan, panaszos vijjogás.

Amikor az üzemeltetési és karbantartási részleg egyik dolgozója elviharzott mellettem, én is követtem. A meghibásodott ajtóhoz érve hallottam, ahogy Simellia II. Richárd híres monológiát szavalja, miközben a szöveg jambikus lüktetését követve kopog a tömör ajtón.

- Itt vagyunk - szóltam fennhangon. - Máris kiszabadítunk.

- Hogy „mi”? - dünnyögte felém fordulva a másik hölgy. Valamiért a műszakisok ki nem állhatták a hidakat. Sosem értettem, miért, de eleget

fizettek ahhoz, hogy ne foglalkozzak vele.

Amikor előkerült, Simellia a tőle megszokott sikkes megjelenést hozta, bár mintha kicsit fogyott volna, és mintha a blézere is idegenül állt volna rajta. A haját is leengedte, amit sosem láttam még tőle. Jól állt neki, mivel azonban nem tudtam, elmondhatom-e ezt neki, inkább hallgattam.

- Hát te itt vagy? - kérdezte.

- Igen. Szia!

- Én is itt vagyok ám - szólalt meg a karbantartó. Amikor egyikünk sem mondott semmit, fújtatva eloldalgott. A lezárás idején nagyjából félóránként adódott valamilyen hasonló meghibásodás, így aztán állandóan szükség volt rá valahol.

- Igazából Ivan kellett volna még - jegyeztem meg -, de talán te is hallottad, hogy éppen most távozik a programtól.

- Micsoda?

- Adela szerint Cardingham fejlődését jobban biztosítja az ügynökképzés. Könnyebben lehet belőle katonát képezni, mint jó metroszexuálist faragni. - Jól tudom, hogy Ralph pedig felügyelet alá került? - érdeklődött Simellia. - Védőőrizetbe - helyesbítettem. - Volt védelmisként jó eséllyel előkelő helyen szerepel bármilyen feketelistán.

- Tudod, hová került?

Megvontam a vállam. Pontosan ismertem valamennyi védett objektum címét. Adelától tudtam, hogy a minisztérium belső hierarchiája szerint Graham és én számítottunk a legfontosabb elszármazott-híd párosnak. Több mindent érdemeltünk és nagyobb szabadságra volt szükségünk, Graham alkalmazkodása ugyanis kiemelt jelentőséggel bírt, és olyan ígéretesen alakult. Lehet, hogy igazságtalan volt, de felettébb hasznos. Mindenesetre Adela álláspontja, miszerint bizonyos szempontból fontosak vagyunk, egybevágott azzal, hogy szerelmes voltam.

- A kártyám nem működik, Adela a legutóbbi három találkozónkat is lemondta - magyarázta Simellia. - Próbáltam elérni, hogy vizsgálják felül

Arthur benzodiazepinadagját, a jólétis csapat azonban nem hajlandó együttműködni. Nem tudod véletlenül, mi lehet mindennek a magyarázata? Mindenki csak „szükségintézkedéseket” emleget...

- Valaki megpróbált megölni - feleltem. - A dandártábornok.

Végignézni, hogyan változik meg Simellia arckifejezése, olyan volt, mint amikor kibuggyan a vér egy papírlap által okozott sebből. Láttam a döbbenetet, majd a hitetlenkedés futó pillanatát, végül azt is, ahogy előtör belőle az együttérzés. Már nyújtotta is a kezét, és minden bizonnyal átölelt volna, ha nem ér hozzá a felöltőm alatt lapuló pisztolyhoz. Erre nyomban elhúzódott.

- Szívesen beszélek Arthurról Adelával, ha szeretnéd - ajánlottam fel, állva a tekintetét. - Most fogok vele találkozni.

- Köszönöm - mondta Simellia kimérten. - Igazán kedves tőled. Vigyázz magadra!

Egy kellemes tavaszi délutánon Arthur, Margaret, Graham és én elmentünk egy Turner-kiállításra. Az elszármazottak kitaláltak egy általuk szellemesdinek nevezett játékot. Valahányszor felkerestek valamilyen helyet - kocsmát, emlékművet, mutatósabb épületet - vagy éppen múzeumot, próbáltak a saját korukból származó személyt vagy tárgyat keresni. Jelen esetben arra számítottak, hogy Graham látja majd a legtöbb szellemet, a kiállítás ugyanis Turner tengert ábrázoló festményeit mutatta be. Valójában azért szerveztem meg a vidám kis együttlétünket - amelyet civil ruhás ügynökök biztosítottak, és Adelával is jóváhagyattam -, hogy kiderüljön, mennyire is kivételes a helyzetem, de azért is, mert felelősnek éreztem magam miattuk. Miután mindenkit biztonságos helyre vittek, a napnál is világosabbá vált, hogy Arthur és Margaret közel sem részesült ugyanabban a kulturális integrációban,

mint Graham vagy akár Cardingham - ami alatt azt értem, hogy a minisztérium kevésbé tartotta őket érdekesnek. Egyre kevesebbszer képezte megbeszélés tárgyát a beilleszkedésük és a hosszú távú céljaik. Egyedül a „láthatósági“ kísérletek zajlottak viszonylagos rendszerességgel. Ezenkívül tudtam, hogy Graham - aki ritkábban ugyan, és felügyelet mellett, de továbbra is találkozhatott másokkal - nyilván mondott nekik valamit mindarról, ami nálunk zajlik - azt nem, hogy pontosan mit, mivel meglehetősen semmitmondó és kitérő válaszokat kaptam tőle a kérdéseimre -, de nyilván talált egy megfelelő kifejezést a „szeretőkre”, amittől kevésbé érezte magát viktoriánusnak és feszélyezve, így aztán egyáltalán nem volt ráhatásom arra, hogyan is fogadta Margaret és Arthur a rólam szóló híreket. Muszáj volt valamit tennem.

Margaret, aki már rég rájött, hogyan kell üdítőt és rágcsláni- valót becsempészni a mozik vetítőtermébe, egyáltalán nem jött lázba a kiállítás gondolatától. Már így is rengeteg mindennel kellett megismerkednie: supermarketekkel, különféle márkákkal és ízekkel, a számára teljesen új alumíniumdobozzal, az alapvetően megbízhatatlan pattogatott kukoricás pulttal, a mozgóképpel.

- Ezek szerint csónakokat ábrázoló festményeket fogunk szemlélni? - kérdezte elképedve a kocsiban.

- Hajókat. Szám szerint hatvanöt hajót - felelte Graham. - Egyik szebb, mint a másik.

- Jó nagy csónakok lesznek - tette hozzá Arthur, mire Graham megfeszült. A kiállítás több teremből állt, hogy nyomon lehessen követni Turner művészetének fejlődését. Kedvetlenül bámultam a részletgazdag és virtuóz módon megfestett, a szélben ijesztően megdőló „nagy csónakokat” ábrázoló alkotásokra.

- Voltál valaha is tengeribeteg? - tudakoltam Grahamtól.

- Kisfiúkorom óta nem. Egy Gore gyomra szinte semmitől sem fordul fel.

- Én már a puszta látványtól rosszul leszek.

- Akkor sajnos nem lehetnél a hajó macskája, kiscicám.

Csak ahogy elérkeztem az ezernyolcszázharmincas-ezernyolcszáznegyvenes évekhez, jöttem rá, mire a nagy felhajtás. Immár nyoma sem volt a korai festmények aprólékosságának. Helyette az eső, a szél és a hullámozás drámaiságát lendületes, elmosódott ecsetvonások érzékeltették, mintsem ábrázolták. Bambán, szájtátva álltam *A Temeraire utolsó útja* előtt, a lehetetlenül narancs napfényben fürdőzve. Finom érintést éreztem az államon, ahogy Arthur becsukta a számat.

- Nehogy bekapj egy legyet!

- Egészen lenyűgöző, nemde?

- Valóban. Már Maggie sem panaszkodik. Negyvenhét valósággal el van bűvölve. Ott van.

Ahogy oldalra sandítottam, láttam, hogy Graham annál a képnél áll, amelyet nemrég néztem meg, és egy hánykolódó rabszolgakereskedőhajót ábrázolt.

- Szerintem ne zavarjuk.

- Mesélt nekem arról az időszakról, amikor az Afrika partjainál járőröző rajnál szolgált. Ugye így mondják helyesen? - tette hozzá Arthur, kissé elszégyellve magát a hangján érződő megilletődöttség miatt.

- Fogalmam sincs. Nem sokat értek a hajózáshoz. Gyere, ülünk le!

Margaret már a terem közepén lévő párnázott padon csücsült, és onnan integetett felénk.

- Megszólaltattam a csengőt - újságolta.

- Beindítottad a riasztót?

- Igen.

- Nagyszerű! - mondta Arthur lelkesen. - Mennyi időbe telt?

- Végre működött az „itteniségem”. A teremőr felettébb ingerült lett. Őszintén megvallva, egyiket sem lopnám el. Nem rajongok különösebben a csónakokért.

- Mármost a nagy csónakokért - szólaltam meg, mire Arthur elnevette magát, majd közénk telepedett.

Kissé tartózkodó voltam a férfival szemben. A legtöbb négyfős baráti társaságot nem négyszögként kell elképzelni, hanem úgy, mint ami különálló vonalakból áll. Arthur és én álltunk a legtávolabb egymástól. Kedveltem, és másmilyen körülmények között képtelen lettem volna nem rajongani olyasvalakiért, akinek ekkora szíve van, mint neki. Csakhogy szerelmes volt Grahambe. Valósággal lerítt róla, mintha kiütései lettek volna. Éreztem, ahogy elkezd bennem forni a méreg, ha netán Graham a kelleténél hosszabb ideig nézett Margaretre, így aztán el sem tudtam képzelni, micsoda szenvedést jelentett Arthurnak a közelemben lenni. Mégsem ismertem nála elnézőbb embert. Úgy sejtettem, saját magát hibáztatja: a nemét, a korát és a szívét.

- Döntöttél már a filmes képzésedről, Hatvanöt? - érdeklődött éppen.

- Prága - közölte Margaret habozás nélkül. - Nincs messze. Bármikor meglátogathatsz.

Margaret elsődlegesen a háztáji teendőkhöz értett, olyan feladatokhoz, amelyeket alig gyakorolt, amióta megérkezett a jövőbe, és nem is állt szándékában újra belevetni magát. Noha tudott „betűt vetni”, ahogy ő fogalmazott, még mindig felzárkóztató foglalkozásokon vett részt. Egyszer csak a fejébe vette a filmes továbbképzés gondolatát - hogy végre olyan világban élhet, ahol megtanítják mozifilmet készíteni, elvégre azt szerette a legjobban a huszonegyedik században. A minisztériumnak valóban volt külön költségvetése az elszármazottak továbbképzésére. Kizárt volt azonban, hogy engednék Margaretnek

elhagyni Londont, nemhogy az országot. Lehet, hogy Ralph hiú ábrándokat ébresztett benne.

- És te hová mész tanulni, Tizenhat? - kérdezte Margaret.

- Van egyáltalán fogalmad arról, mihez akarsz kezdeni ebben a szép új világban? - érdeklődtem.

- Pihenni - válaszolta Arthur.

- Na ja, mint mindannyian. Kipróbálhatnál valami egészen botrányosat. Például csatlakozhatnál egy cirkuszhoz, lehetnél hivatásos go-go táncos vagy akár könyvelő is.

Arthur elmosolyodott, miközben a kisujján hordott pecsétgyűrűt tekergette. Margaret odanyúlt, és megfogta a kezét.

- Ki vele!

A férfi nagyot sóhajtott.

- Úgy látom, a szüfrazettek átkozottul ügyesek voltak - kezdte. - Nagyszerű karrierlehetőségek közül válogathat bármelyik értelmes és becsvágyó hölgy. Ugyanakkor az is feltűnt, hogy nem valósult meg semmi hasonló a másik irányban. Ritkán látok olyat, hogy egy fickó ápolná az időseket vagy sikálná a padlót. Az emberek még mindig gyanakvással nézik azt a férfit, aki netán egymaga cipel egy gyermeket. Vagy még inkább sajnálkozva.

- Csak nem gyerekekkel akarsz foglalkozni? - kérdeztem rémülten. Nem kaptunk arra vonatkozó útmutatást, mihez kezdjünk, ha valamelyik elszármazott gyerekre vágyna, ami egyébként sem nagyon ment nekem. Arthur reményvesztetten nézett rám.

- Látod? Te is meglepődtél. Sőt, talán még csalódtál is.

- Ugyan, dehogy... Persze hogy lehetséges...

- Valóban? Sok mindent olvastam már a „queerek” - ugye így mondják? - egyenjogúsításáról, a dolgozó nőkről meg a feminista forradalomról, és így tovább. Viszont... Tudod, én nem vagyok Negyvenhét. Semmi sem kerüli el a figyelmemet, és pontosan látom, mi

az, amit ebben a korban szeretnek. Ugyanazokat a mintákat használják, mint Gray vagy Maggie idejében. Csupán az a különbség, hogy többet várnak el a nőktől.

- De hiszen te nem vagy nő, Arthur - mondtam.

Szórakozott tekintettel fordult felém - nem kivagyfi módon, sokkal inkább játékosan, hátha viszonzom -, majd így szólt:

- De aligha rólam fogják mintázni a tökéletes férfit.

- A legrendesebb fickót viszont igen - szólalt meg Margaret.

- Köszönöm, Hatvanöt.

- Én így szeretlek, kisfickó.

- Én is téged. Egyébként ez jól mutatja, mire gondolok. Válnom kellene valamivé - felettébb hasznossá és hatékonyra -, különben nem sok értelme volt idehozni engem. Már odahaza, mármint az én koromban is létezett egyfajta elvárás, hogy pénzt meg időt áldoztak az elkészítesemre, és illene jól megsülnöm, kitölteni a megfelelő formát, és nem megromlani. A jutalom pedig, nos, csupa nyalánkság - gyerekek, család, némi lelki béke -, ennek azonban az az ára, hogy az ember követi a receptet. Én meg egy kicsit megbuggyantom.

- Ezek szerint... gyereket szeretnél? - hebegtem.

Arthur ismét rám nézett, de ezúttal semmit sem lehetett kiolvasni a tekintetéből. Szörnyű büntudatot éreztem emiatt az elkövetkező hetekben, hónapokban és években. Nem találtam a megfelelő szavakat, amelyekkel válaszolni tudtam volna neki, el sem tudtam ugyanis képzelni - holott a jóságos brit állam által megmentett bevándorló mintagyermek voltam -, mi is lehetne a jó válasz. Végül a padhoz odalépő Graham mentett meg.

- Szia, Gray! - üdvözölte Arthur felnézve rá. - Végeztél a nagy csónakok tanulmányozásával?

- Hajóknak hívják. Ezzel a teremmel igen.

- És láttál olyan csónakot, amelyik tetszett? - kérdezte Arthur kedélyesen.

- Még mindig hajók - közölte Graham, és sarkon fordult.

Felkeltünk, és megigazítottuk a ruhánkat. Mindhárman egyszerre félénk és izgatott ábrázattal bámultunk magunk elé, mint azok a kisgyerekek, akiket rajtakaptak, hogy a falra firkálnak. Követtük Grahamet a következő terembe, körülálltuk, és elkezdtünk idegesítően duruzsolni.

- Ez a vitorla teljesen olyan, mint egy felhő. Egészen lenyűgöző! Előfordult valaha, hogy egy ellenséges hajót felhőnek néztél, Negyvenhét?

- Tetszik ennek a fickónak a menő kis kendője. Viseltél valaha ilyen menő kis kendőt? Valami... dögös sálát?

- Ez elég jó. Valósággal fénylik a kép. Mintha egyenesen a mennyországba vinné az utasait a Jóisten kis kompja.

- Fárasztó egy társaság vagytok - közölte Graham higgadtan. - Engedetlen magaviseletért korbácsolás lenne a megfelelő büntetés.

- Adtál bármikor is utasítást erre? - érdeklődtem, ő azonban tudomást sem véve rólam, elkezdte olvasni a képhez tartozó feliratot. Aztán egészen váratlanul felegyenesedett, majd üveges tekintettel szó nélkül odébb állt.

- Ó! - mondta Arthur aggodalmasan. - Lehet, hogy túlzásba vittük? Én is elolvastam a feliratot:

Éljen a bálnavadász Erebus!

(1846) Úgy tűnik, Turner a képen látható hajó nevét arról a bizonyos HMS Erebusról kölcsönözte, amely egy évvel korábban indult a sarkvidékre a Terrorral együtt. A sarki expedíciók történetének egyik legnagyobb tragédiája, hogy egyik hajó, sőt a legénység egyetlen tagja sem tért vissza.

Ennek láttán halkan felnyögtem.

Természetesen a vigasztalására vagy a helyzet tisztázására irányuló minden próbálkozásomat elhárította. Sikerült úgy alakítania a beszélgetést, hogy a pillanatnyi zavarodottságáról gyorsan megfeledkeztünk. Ügyesen csinálta, legalább olyan jól, mint ahogy az „itteniséggel“ és az „ottanisággal” tudott bánni. Képes volt üszkös és égett holmival teli szobák köré mondatokat szerkeszteni, és sosem tudtam meg, mekkora is valójában a kár.

Mindenkit másik kocsi vitt vissza a saját védett objektumába. Margaret és Arthur valósággal hervadásnak indult, ahogy beszálltak az autóba. Immár vége volt annak az időnek, amikor még szabadon bókálshattak. A huszonegyedik század közvetlenül az ablakaik előtt zajlott. Persze sajnáltam őket. Azóta a minisztérium rendelkezett velük, hogy megérkeztek a múltból. Minden egyes lélegzetvételt és elhullajtott könnyüket számontartották. Viszont a minisztériumnak köszönhatték az életüket. Mégiscsak volt némi beleszólása, hogyan is éljék azt tovább.

Amikor hazaértünk, Graham megfeszített állal és kifejezéstelen tekintettel az ajtóhoz szorított.

- Emlékszel rá - kérdeztem -, hogy majdnem hasonló körülmények között csókolóztunk először?

- Felesleges olyasmiről kérdezned, amire pontosan emlékszem - dünnyögte.

A hajába túrtam, mire a nyakamra hajtotta a fejét.

- Szabad? - súgta.

Amikor már bennem volt, és a torkomban éreztem a leheletét, egyre csak azon tűnődtem, mi járhat a fejében. Addig csókoltam, míg nem fájni kezdett az ajkam, miközben próbáltam kifülelni a gondolatait. Milyen

lehet egyedüli túlélőnek lenni? Az egyetlennek, akinek van még érző, fájó, vágyakozó teste? Az utolsónak, aki a halálra vár?

Az egyszerre málló és ázó új lakóhelyünk olyan volt, mint egy kényelmetlen ruhadarabot hordani. Kénytelen voltam szembesülni a saját testem kiszolgáltatottságával, mintha egy olyan bérlakás lenne, amelynek a bejárati ajtaján nem tudom kicserélni a zárat. Az ügynökképzés részeként pusztá kezes harcot is oktattak. Jelentkeztem is rá, mert kíváncsi voltam, jobban fogom-e érezni magam. Hat alkalom után egyszer csak megjelent Adela, drága edzőruhába öltözve.

- Küzdjünk meg egymással! - közölte. - Látni szeretném, mit tanult már.

- Leginkább azt, hogy általában jobb elfutni.

- Kezdetnek megteszi - felelte, majd kirúgta alólam a lábam. Kínos csattanás kíséretében érkeztem a matracra.

- Nem is szólt, hogy már mehet!

- Az esetleges támadók sem szoktak - válaszolta Adela nyájas hangon. Még éppen időben sikerült elgurulnom a sarka elől, amellyel a gyomromba készült taposni, és feltápászkodtam.

- Ha a dandártábornok lenne az, valószínűleg lelőne... Egy kék fényt lövellő fegyvere van...

- Egyszer már megúsztam. Miért ilyen lassan üt? Így könnyedén meg tudom fogni a csuklóját.

Elrántottam a kezem, és hátrébb léptem.

- Ezt mégis hogy érti, hogy „egyszer” már megúsztam? - kérdeztem lihegve. - Ezek szerint még vissza fog jönni? Netán tud róla? Hol van? Au! Basszus!

- Csupán megjegyeztem. Sokkal rátermettebb, mint gondolja. Hogy van Gore? - érdeklődött Adela, miközben könnyedén hárította két ütésemet is. - Úgy értesültem, a kiképzőtisztek szeretnének már nagy hatótávolságú fegyvereket adni neki. Előre tudom, mire készül.

- Nem akarom eltalálni.

- Nem is fogsz - közölte, majd jókora ütést mért a vállamra.

- Au!

- Hárítson!

- Au! Próbálkozom. Igen, legalább annyi időt tölt a minisztériumban, mint én. De nem csak gyakorlatozik. Azt hiszem, a történelmi háttér is érdekli. Á! A levéltárosoknál senki sem tudja jobban elmagyarázni a hidegháborút. A francba! Au! Nemrég kicsit váratlanul érte, amikor mindenféle magyarázat nélkül szóba hoztam valamit, most pedig próbálja megérteni az egészet a hozzáférhető dokumentumok segítségével.

- Bizonyára a villámháború és szeptember 11-ei terrortámadás volt az.

- Au! Valójában az állóháború és Auschwitz.

Adela megtorpant, kezét ütés közben megfékezve.

- Micsoda?

- Egészen másról beszélgettünk, amikor megemlítettem neki Auschwitzot, mire egész éjszaka a holokausztról olvasott a neten.

- Az ikertornyok elleni támadást még szóba sem hozta? - kérdezte Adela szinte zavarodottsággal a hangjában. Még mindig nem engedte le a kezét. Én is elbizonytalanodtam, majd végül úgy döntöttem, ezzel vége a küzdelemnek, és lazíthatok.

- Nem, dehogy! 1839-et már így is azzal töltötte, hogy rommá lőtte Áden kikötőjét. Nem tudom, mennyire tudott volna nem rasszista módon viszonyulni az egész terror elleni küzdelemhez.

- Igaz - szólalt meg Adela látszólag megenyhülve. - Ha túlságosan váratlanul értesült volna róla, nyomban a szolgálatunkba állt volna. - Ahogy találkozott a tekintetünk, gyorsan hozzátette: - Szerintem. - A nézése azonnal megváltozott. - Nem védekeztem rendesen. Ki kellett

volna használnia az alkalmat a támadásra - magyarázta, majd képen vágott.

Miután péppé vert, Adela néhány napig kedvesen viselkedett velem. Sikerült engedélyt szereznem tőle, hogy elbiciklizhessek Grahammel Greenwichbe, a Franklin-émlékműhöz.

- Nem várhatjuk el tőle a teljes alkalmazkodást anélkül - érveltem -, hogy ne zárta volna le a múltat. Talán az „itteniség” is jobban menne neki. Tisztában vagyok vele, hogy jól teljesít, már ami az érzékelhetőséget illeti, de talán nem árt ezt megerősíteni.

Úgy nézett rám, mintha macska volnék, amely szokatlan éleslátásról téve tanúbizonyságot, dögölt egér helyett egy tízfontossal állított haza.

A kiszemelt napon kifejezetten szép idő volt. Egyenletesen és lágyan sütött a nap, mint az átszitált liszt. A szokatlan melegtől megbolydult rózsák bontották szirmaikat az előkertekben és köztereken. Ahogy tekertünk, kellemes szellő fűdögált, amely alig volt erősebb egy kézfogásnál. Mint mindannyiszor, amikor kellemes az idő, úgy éreztem, mintha minden bajom és fájdalmam átmenetileg elmúlt volna, hogy aztán egy rövid szünetet követően újból rám törjön, miután - lelki értelemben - elmentem mosdóba, ittam egyet, és rendbe szedtem magam.

A haditengerészet egykori képzési központjaként szolgáló épületegyüttes egészen tisztának tűnt a márciusi napsütésben. Graham a homlokát ráncolva nézett végig a zöld gyepszőnyegen.

- Önmaga emlékműve.

- Igen, de akkor is szép.

- Furcsa érzés megélni, hogy az elmúlásom immár történeti jelentőségűnek számít.

Ahogy megindult az ösvényen, úgy nézett körbe, mintha életében nem látott volna még hasonló építményeket.

- Kiscicám! - szólalt meg, mire engedelmesen mellé lépdelttem. Két másik ember volt látótávolságon belül, ami azt jelentette, hogy nyilvános helyen tartózkodunk, vagyis kizárt, hogy megcsókolna vagy megölelne, mégis kinyúlt, és megszorította a kezem. Ez egészen botrányos érzelm kifejezésnek számított a részéről.

Egymástól illendő távolságot tartva lépdeltünk fel a kápolnához vezető lépcsőkön.

- Ó! - szólalt meg.

- Mmm.

- Valamiért nem számítottam rá, hogy itt lesz.

A Franklin-expedíció emlékműve, amely feltételezhetően az egyik orvosnak, Harry Goodsirnek a sírját is magában foglalta, a kápolna bejáratához közel eső egyik oldalfülkében állt. Kicsit kínosan éreztem magam egy közelmúltban bezárt kiállítás félig összetekert plakátja és az ottfelejtett fekete kordonzsinór láttán. Magasztos, szívfacsaró, súlyos pillanatnak kellett volna lennie. Szinte biztosra vettem, hogy gyászos orgonaszót hallunk majd. Ehelyett az emlékmű egészen elhanyagoltnak tűnt.

Graham sokáig szótlanul meredt a tisztek márványba véssett névsorára.

- Ezek szerint Edwardot előléptették - szólalt meg végül. - Helyes.

- A legénység valamennyi tagja tisztí kinevezést kapott.

- Mint mindig. Gyakran előbb meg kellett halnia valakinek, hogy előrébb lehessen jutni a ranglétrán. Csak az a furcsa, hogy ebben az esetben én magam haltam meg.

Bizonytalanul elmosolyodtam. Feltűnően sápadt volt. A félhomályban egyáltalán nem látszott a szeme színe. Zöld helyett egészen fakó, színtelen barnának látszott, mint egy tavasszal ültetett fa, amely nem hajtott ki. - És dr. Goodsir...?

- Igen.

- Amikor legutóbb láttam, remek formában volt. A megfigyelőállomáson valóságos rapszodiákat zengett a zuzmókról. Elmondása szerint a moha bizonyítja, hogy Istennek van humorérzéke, a gomba pedig azt, hogy néha ő is megilletődik. Különc alak volt. Biztosan élvezted volna a társaságát.

- Olvastam a leveleit, amelyek vicces ember benyomását keltették.

- Gyakran el is felejttem, hogy a kíváncsiságod tárgyát képezzük, és betekintheatsz a magánlevelezésünkbe.

- Sajnálom.

- Ugyan, felesleges. Legalább van, aki emlékszik ránk és érdeklődik irántunk.

Erre nem tudtam mit válaszolni. Megérintettem a kezét, mire halk, váltókattanásra emlékeztető hangot hallatott.

- Szabad egy kis időt egyedül eltöltenem itt?

- Természetesen. Ööö... hol várjalak...?

- Talán érdemes volna elfoglalnod magad valamivel.

- Értem. Akkor a múzeumban leszek.

Nyomban megbántam, hogy ezt mondtam, a múzeumban ugyanis több, a sikertelen expedícióról előkerült emléktárgyat is kiállítottak, Graham gondolatai azonban már egészen máshol jártak. Anélkül, hogy rám nézett volna, megsimogatta az arcomat, mintha csak a házi kedvencét paskolta volna meg.

- Köszönöm - mondta.

Végül egy óra is eltelt, mire küldött egy gondosan megfogalmazott üzenetet. Megbeszéltük, hogy a Temze alatti gyalogosalagút bejáratánál találkozunk. Egy mozgóárusnál vettünk magunknak ebédet, és miközben ettünk, láttam rajta, hogy próbál rájönni a nutellás rántott banán elkészítési módjára. Viccesen megjegyeztem, hogy előbb poroltót kellene szereznünk, mire azt felelte, hogy nem bírom benne eléggé, majd megkérdezte, miért nem adtam még neki nutellát. Elmagyaráztam,

hogy így próbáltam távol tartani magamtól, különben nemigen ettem volna mást.

- Erről jut eszembe - szólalt meg.
- Igen.
- A kannibalizmus.
- Hogy?
- Mindegyiküket ismertem.
- És?
- Sosem lettek volna képesek ilyesmire.

Úgy nézett rám, mintha azon tűnődne magában, mennyi lenne a súlyom, ha egy üveg bab lennék.

- Ugye? - tette hozzá.

- Nagyon sajnálom. Ha hallottál erről, akkor bizonyára azzal is tisztában vagy, honnan tudunk róla. Az inuitoknak semmi okuk nem volt hazudni. És, nos, végül maradványokat is találtak. A britek, a kanadaiak és mások is. Késnyomok voltak a csontokon. Nem beszélve a főzés által okozott...

A favilláját felemelve szakított félbe. Az ajka egészen színtelen volt. Az arca többi része is sápadt volt, mégis a száján akadt meg a tekintetem.

- Szerinted a helyiek igazat mondtak? - szólalt meg végül.
- Graham, ez történt. Régészeti bizonyítékok igazolják.
- De akkor úgy gondolod, rám is igaz az állítás.
- Mindenkire igaz. Valamennyien éheztek.
- Az eszkimók viszont nem segítettek.

- „Inuitoknak” hívjuk őket. Időnként összetalálkoztatok velük. Egy közös karibuvadászatról biztosan tudunk, amelyre azután került sor, hogy a legénység elhagyta a két hajót. De nem szabad elfelejtened, hogyan is nézett ki a Vilmos király-sziget. Arrafelé egyszerűen nincs elég vad ennyi ember számára.

Furcsa, kissé homályos tekintettel fordult felém, mintha éppen próbálna valamit az elméje legtávolibb zugába száműzni.

- Tudod esetleg az utolsó túlélők nevét? - kérdezte.

- Nem. Mintegy harmincan érték el az Éhezés-öbölben talált táborhelyet, de nem tudjuk, kik voltak. Van, aki szerint Crozier kapitány és dr. McDonald volt a két utolsó ember, legalábbis az inuitok visszaemlékezései alapján, de igazából fogalmunk sincs.

Megkönnyebbülés tükröződött az arcán. Azon tűnődtem, kire gondolhatott, aki az éhhalál szélén, üveges tekintettel piszkálja a szájából a foga közé ragadt emberhúst.

Másnap reggel, amikor felébredtem, az ágyamban feküdt.

Majdnem minden éjszaka együtt háltunk. Úgy aludt, mint akinek kihúztak egy dugót az agyából. Megkapóan fiús ábrázata volt álmában, ami megrémisztett. Azzal, hogy valósággal imádtam, úgy éreztem, mintha egy réteggel kevesebb bőröm lenne.

Reggelente azonban ritkán találtam az ágyamban, mivel nálam jó két órával korábban felébredt. Amikor megpillantottam, ahogy a hátán fekvé a mennyezetet bámulja, megborzongtam a rossz előérzettől.

- Ugye sosem megyek vissza? - szegezte nekem a kérdést halkán és egészen közvetlenül, mintha egy alig öt perce félbeszakított beszélgetést folytatna.

Közelebb bújtam hozzá, és a mellkasára fektettem a kezem.

- Nem fogsz. Úgysem tudnál.

- Nemigen hittem el, de attól még igaz. Mindenki halott. Senki sincs már azok közül, akiket ismertem. Minden, amim volt, elmúlt.

A hüvelykujjammal simogatni kezdtem a mellkasát. „Maradjon a jelenben, és legyen nyugodt - tanácsolta a jóléti csapat. - A feladatra figyeljen, fogadja el a bizonytalanságot, ne követeljen magyarázatot!” Graham üres, kifejezéstartalomban nézéssel meredt rám, mint állat egy könyvre.

- Nincs senki ezen a világon, aki néhány hónapnál régebb óta ismerne. Idegen vagyok egy idegen földön.

- Én ismerlek.

- Valóban?

- Próbálkozom. Szeretnék jobban megismerni.

Az arckifejezése éppen annyira enyhült meg, hogy egy pillanatra láthatóvá vált a tengernyi szomorúság, amelyet elfojtott, és napról napra folyamatosan magába zárt.

- Gyere ide! - mondta.

Néha megkérdezték már tőlem, jártam-e Kambodzsában, amire azt feleltem, látogatóban.

Egyik alkalommal a szüleimmal és a húgommal voltam. Édesanyám megszervezte, hogy felkeressük a tengerparti Kep városkát. Miután a piacon az iszaphalat és apró tintahalat parázson sütögető asszonyok rendesen lehúztak minket - édesanyám városi akcentusa annyit ért, mint a nyugati ábrázatú családja -, halat és rizst ettünk *prahokkal* és keserűdinnyével egy fadobogón ülve. Egy *jantra* tetoválásokkal borított mozgó italárus közölte édesanyámmal, hogy a rendes khmer lányok nem isznak, így aztán édesapám volt kénytelen megvenni a sört, majd legyezővel takargatta, valahányszor édesanyám inni szeretett volna belőle, ami felettébb mulatságos látványt nyújtott.

Miután jóllaktunk, és elraktároztuk magunkban az emléket, megindultunk a part mentén. Végül egy gazos, átható állati bűzt árasztó telken megtaláltuk, amit édesanyám keresett. Valami vörös színű tárgyat vett fel a földről.

- Nézzétek!

Egy díszesen faragott csempedarab volt, amelyen egy mandala megkopott mintázata látszott. Lenyűgözve meredtünk a lábunk elé.

- Ez volt a családi nyaralónk - magyarázta anya. - A nagyszünet választotta a csempét.

Ha valami alapvető változás következik be, előszeretettel mondjuk, hogy „megrendült a föld”. Csakhogy a föld változatlan marad, és az egyén földhöz való viszonya az, ami más lesz.

A világtörténelemben az időutazásprogram során fordult elő először, hogy valakit sikerült a saját korából a távoli jövőbe vinni. Ilyen értelemben az elszármazottak sajátos helyzetben találták magukat. A csapás és a megmenekülés, az elvándorlás és a magány váltakozó mintázata végigvonul az emberiség történelmén. A saját életemben is megtapasztaltam.

Pontosan tudtam, hogy Graham úgy érzi magát, mint aki veszélyes vizeken sodródik. Egyértelműen vágyott rám, ugyanakkor azt szerette volna, bárcsak ne így lenne, vagy bárcsak az ő elképzelése szerint valósulhatott volna meg. A kor, amelyben voltunk, merő bizonytalansággal töltötte el a kapcsolatunkat illetően, ugyanakkor nagyon jól szeretkezett, és pontosan tudta, hogy erre vágyom. Ha megadtam volna neki a szabad választás lehetőségét, sosem nyúlt volna hozzám, hanem szemérmesen udvarolt volna a kis otthonunkban, amíg a minisztérium jóvoltából végre kellően férfinak nem érezhette volna magát, hogy tisztességes asszonyt csináljon abból, ami a rendelkezésére állt.

Mindezzel talán azt akarom mondani, hogy elárultam őt, azt mondták ugyanis neki, hogy belém kapaszkodhat, én viszont éppen azt akartam, hogy én kapaszkodhassak belé. Persze máshogyan is elárultam; azzal, hogy titkolóztam előtte, és jelentéseket írtam róla. Mindez azonban része volt az eredeti munkaköri leírásomnak.

Az ágy fejtámlájának dőlve ült, én az ölében, és lassan mozgott bennem. A szám és a mellem is kellemesen bizsergett a csókjaitól és az állát borító rövid borostától. Ujjjaival úgy morzsolta a mellbimbómat, mint egy rózsafüzért, miközben karját a derekam köré fonva valósággal magához láncolt.

- Engedd...

- Viselkedj, és ne ficáncolj annyit!

Kétszer is kitéptem magam a szorításából, hogy a számmal és a kezemmel próbáljam meg erőteljesebb mozgásra bírni. Mindkettőnk teste verejtékben úszott, és ahogy kicsit eltávolodtam tőle, a hálószoza hűvös levegője különös érzékiséggel ölelt körül. Amikor ismét közelebb húzódtam, tisztára nyalta a szám.

- Engedd...

- Nem! - felelte, és gyengéden nyakon harapott.

Az éjjeliszekrényemen megszólalt a telefon.

- Ó...

- Hagyd!

- Biztos... ó... munkahelyi... hívás...

- Úgy tudom, én vagyok a munkád. Vagyis éppen dolgozol. Szereted... amikor ilyen... mélyen vagyok?

Abbamaradt a csörgés, majd néhány másodperc múlva ismét rákezdedt.

- Ó... úristen... tényleg...

Nagyot sóhajtott, majd felemelt, és a hátamra ejtett. A csípője köré kulcsoltam az egyik bokám. Igazából nem volt erre szükség. Hamarosan az ágy vadul csapkodni kezdte a falat. Egyik lábammal a vádliján taposva a fejtámla ütemes hangjára és a telefoncsörgésre élveztem el. Elég zaklatott körülmények között. Nem sokkal később a fülemből lihegve ő is a csúcsra ért. Ahogy a hátát simogattam, éreztem a mikrocsp okozta kis dudort.

Ahogy egész testében elernyed, rám hanyatlott.

- De nehéz vagy!

- Azt hiszem, beállt a derekam attól, hogy próbáltam a megfelelő szögben tartani a hátadat - közölte békésen. - Egyébként szívesen.

- Szállj le! Meg akarom nézni a mobilom.

- Muszáj így maradnom, amíg nem érzem újra a hátam.

Fészkelődni kezdtem, hogy valahogy megszabaduljak tőle.

- Össze fogod kenni magad - állapította meg -, amitől csak még ingerültebb leszel.

- Hová lett a szende szűz, akihez hozzámentem?

- Nos, nem keltünk egybe. Vadházasságra kényszerítettél. Kész, végem.

Ezzel legalább elértem, amit akartam. Legurult rólam, és magára húzta a takarót.

- Nem is voltál szűz - jegyeztem meg pajkosan, amiről inkább nem vett tudomást.

Adelától kaptam üzenetet:

Azonnal jöjjön a minisztériumba!

IX

1859 májusa. A Leopold McClintock kapitány által vezetett mentőexpedíció nyolc hónapot rostokolt a befagyott Bellot-szorosban. A dermesztő hideg, a skorbut és a hosszú sarki tél igencsak megtépázta a legénységet. Most, hogy megint kisütött a nap, újra használni lehet a szánokat.

McClintock elsőtisztje, Hobson déli irányba indul meg a Vilmos királysziget irányába. Néhány eszkimótól megtudja, hogy bő kilenc évvel korábban láttak egy harminc éhező és elgyötört fehér férfiből álló társaságot - az északnyugati átjáró megtalálására indult Franklin-expedíció feltételezett maradékát. 1845 júliusa óta a Sir John Franklin irányítása alá tartozó két hajó, az Erebus és a Terror egyikét sem látták. A tisztek és a legénység tagjai közül senki sem került elő.

Az eszkimók másról is beszéltek. Rögtönzött táborhelyeken talált megcsonkított holttestekről. Egy lábosban lapuló csizmáról, amelyben emberi húst találtak. Összevagdalt sípcsontokról és tisztára szopogatott ujjpercekről. A szárazföldön létesített utolsó táborhelyről, ahol egy olyan tetemre bukkantak, amelynek fülcimpáján óraláncokat fűztek át, nehogy elveszenek, bár az is lehetséges, hogy az illető úgy vélte, egyszer még eljut valahová, ahol még érnek majd valamit. Miközben Hobson a fejadagját kanalazza, azon tűnődik, milyen íze lenne a karizmának.

Az európaiak által Felix-fokként ismert helyen rá is bukkan a táborhely maradványára. A még álló sátrakban medvebőröket és vászon hálósákákat talál. Továbbá két szextánst, kartácsokat, hőszemüvegeket és rézcsavarokat is. Arra a megállapításra jut, hogy akik a tábort

létesítették, nem végső elkeseredésükben tették, hanem hogy tudományos megfigyeléseket végezzenek az enyhébb nyári hónapok alatt. Egyedül azt találja furcsának, amilyen gyorsan elhagyták a táborhelyet, nem egy, a haditengerészet számára értékes holmit is hátrahagyva.

Folytatva az útját dél felé, egy kövekből rakott halomra bukkan, benne pedig a Franklin-expedíciótól származó, valaha megtalált egyetlen írásos emlékre: az Admiralitás hivatalos papírjára írt nem is egy, hanem két üzenetre.

Az első határozott, magabiztos kézírás jellemzi:

HMS „Erebus“ és „Terror” az északi $70^{\circ} 05'$ szélességi és a nyugati $98^{\circ} 23'$ hosszúsági fokon telelt jégbe zárva, miután 1846-47 telét a Beechey-szigetnél töltötte az északi $74^{\circ} 43' 28''$ szélességi és a nyugati $91^{\circ} 39' 15''$ hosszúsági fokon, és a Wellington-csatornán egészen a 77° szélességi fokig jutott, majd a Cornwallis-sziget nyugati oldalán visszatért. A felfedezőút parancsnoka Sir John Franklin. Mindenki jól van.

Egy két tisztből és hat tengerészből álló csapat 1847. május 24-én elhagyta a hajókat.

GM. GORE másodparancsnok és CHAS. F. DES VŒUX tiszthelyettes aláírása

A második üzenet a lap szélén futó bizonytalan sorokból áll:

1848. április 25. HMS „Terrort” és „Erebust” április 22-én elhagytuk 5 mérföldre észak-északnyugati irányba ettől a ponttól, miután 1846. szeptember 12-én körbezárta a jég. Az F. R. M. Crozier kapitány irányítása alatt álló 105 fős társaság elérte az északi $69^{\circ} 37' 42''$ szélességi és nyugati $98^{\circ} 41'$ hosszúsági fokon lévő pontot. Ezt a papírt Irving másodparancsnok találta meg a körakásban, amelyet állítólag Sir

James Ross emelt 1831-ben - 4 mérföldre északra -, ahol a néhai Gore parancsnok hagyta 1847 májusában júniusában. Sir James Ross oszlopát nem találták meg, ezért a lapot áthozták erre a pontra, ahol Sir J. Ross oszlopát emelték - Sir John Franklin 1847. június 11-én hunyt el; az expedíciót ez idáig ért veszteség: 9 tiszt és a legénység 15 tagja.

JAMES FITZJAMES kapitány és F. R. M. CROZIER kapitány és rangidős tiszt aláírása

Holnap, 26-án továbbindulunk a Back's Fish folyó felé.

Mindezekből két fontos dolog derült ki.

Először is, az expedíció résztvevői 1848 áprilisában hagyták el hajóikat, miután két egymást követő nyáron sem olvadt el az őket fogva tartó jég. Huszonnégyen nem éltek már, köztük a kiváló Franklin kapitány sem. Francis Crozier és James Fitzjames, a Terror és az Erebus két kapitánya, egy nyolcszáz mérföldes menetelésnek vágott neki a még életben lévő embereikkel. Amennyire Hobson meg tudta állapítani, senki sem élte túl a vállalkozást.

Másodszor pedig, Graham Gore másodparancsnok - akit időközben parancsnokká léptettek elő - már nem élt, amikor a többiek felkerekedtek. A

történelem elnyelte őt, mint ahogy a szerencsétlenül járt tengerész felett összeárul a tenger.

Kilencedik fejezet

Immár a minisztériumban, Adela szinte eszelős tekintettel meredt rám. Egészen elmosódottnak tűntek az arcvonásai, és csak akkor jöttem rá, hogy először látom smink nélkül. Tenyéryni hajcsomó meredezett a feje tetején.

- Téglá van közöttünk - közölte fennhangon.

- Egy...

- Quentinre gyanakodtam. Még a múltkor. Ezért kellett semlegesíteni.

- Semle...

- Veszélyben van, érti? - mondta, miközben megragadta mindkét karom. A döbbenettől kipirulva meredtem rá. Éreztem a bőröm alatt pezsgő adrenalint. Úgy éreztem magam, mint a túl sokáig nyomkodott gitt.

- Tudom, hogy veszélyben vagyok. A dandártábornok...

- Valaki a minisztériumból látja el információval - vágott a szavamba -, de nem tudom, kicsoda.

Hirtelen olyan érzésem támadt, mintha eleven kislánynak hittem volna magam, valaki azonban szemem pöckölt, mégsem éreztem fájdalmat, csupán üveges koccanást: egyszerű játék baba voltam, amely annyira értelmes, mint egy palack ásványvíz.

- Honnan tudja, hogy téglá van a minisztériumban? - kérdeztem.

Adela ingerülten széttárta a karját.

- Feltörték a rendszert! - magyarázta. Még sosem hallottam őt ennyire indulatosan beszélni. Legalább egy évtizedet letagadhatott volna a korából. - Kiszivárgott az időkapu pontos helye! És még mindig nem tudom, hol a dandártábornok! Pedig mindenhol kerestem már, ahol

számítani lehetne rá. Miközben egymást bámultuk, egyikünk sem uralta teljesen az arckifejezését. Adeláé mintha folyamatosan változott volna. Először azt hittem, tőle szokatlan érzelmi reakciónak lehetek szemtanúja, de minél tovább néztem, annál inkább meggyőződésemmé vált, hogy az állának és az arccsontjának különös oromzata az, ami újfent mozog. Egy nemrég felrázott, sűrű folyadék benyomását keltette.

Elképedve néztem, hogyan facsarodik ide-oda az ábrázata.

- Úgy fogalmazott, hogy a „múltkor” Quentin volt az. Ezt hogy érti?

Adela egyik kezével a hajába túrt. A feje tetején lévő jókora zsíros csomó elcsigázottan kilapult.

- Egy nap - kezdte - kénytelen lesz leszokni a beszélgetés meghosszabbítását célzó hülye kérdésekről. Ezzel senkinek a szívébe nem lopja be magát. Pontosan tudja, mire gondoltam.

Az Adelával való találkozáom után visszamentem a nyomorúságos, csepegő lakásunkba, leültem a szörnyű konyhánkba, és megpróbáltam elolvasni egy jelentést, de valójában ugyanazt az oldalt bámultam húsz percig. Graham éppen motorozni volt, miután az erre vonatkozó engedélyét még nem vonták vissza. Hallottam, amikor a lehangoló udvarra hajt, ahonnan a lakásunkhoz vezető ajtó nyílt, majd néhány perc múlva elfordult a bejárati ajtóban a kulcs. Megbotlott a küszöbben, majd elcsukló hangon a nevemen szólított.

Azonnal talpon voltam, miközben rémület nyilallt a szívembe. Szinte sosem használta a rendes nevemet, sokkal inkább „kiscicámnak” hívott, vagy a „hidamként” utalt rám, holott a legelejétől tudta, mi a valódi nevem, amelyet most tökéletesen ejtett ki. Az előszobába siettem. Szörnyen nézett ki. Sápadt arcán izzadságcsíkok futottak.

- Valami történt Maggie-vel - mondta.

A kiállítás óta nyugtalankodott, és felelősségérzet gyötörte. Egy rendes tiszt gondoskodik a legénységéről. Éppen a másikat ment el meglátogatni. A védett objektumot álcázó bezárt bolt ajtajához érve

értetlenkedve vette észre az épület körül futó sötét sávot. A festékcsíknak tűnő valami egészen furcsa optikai illúziót keltett. Az ajtót berúgták, és alig résnyire nyitva hagyták, így a mögötte lévő folyosóból mintegy ujjnyi vékony fekete vonal látszott. Miután belépett, Margaretet szólította. A hangja különösen csengett a félhomályban.

Amikor egy lépcsőhöz ért, felment rajta, amit általában sosem tett volna. Rothadást és pusztítást érzett maga körül. A részben feltört csempével borított fürdőben teli volt a kád, a vízben pedig Ralph lebegett. Egy félig elmerült valami, ami valaha Ralph volt. Tágra nyílt, mégis vak szemmel. Az arca már kezdett felfújódni. Graham kihátrált, és a lépcsőforduló túloldalán lévő hálósoba szétzúzott ajtajához ment.

Az ágyon feküdt valaki. Egy halott nő. Megfojtották. Néhány másodpercig nem ismerte fel a lila arc vonásait. Aztán rájött: nem Margaret az, hanem valaki más. Hamvasszőke és magasabb. Margaret nyilván titokban találkozott vele. Immár a volt szeretője. A szobában jókora pusztítást végeztek rosszindulatú kezek. Margaretnek nyoma sem volt.

- Úristen! - nyögtem.

- Sejtem, hová mehetett - mondta Graham.

- Hová?

Elmesélte, hogy a Greenhithe közelében fekvő Rainhamben van egy félig beomlott alagútrendszer, amely ipari létesítmények alatt fut, és amelynek jelentős részét a Temze elárasztotta, az elmúlt évek során a számára kijelölt terület határáig tett bicikliútjai során azonban megállapítottra, hogy még létezik. Elmagyarázta, hogy amikor a haditengerészetnél szolgált, nagyon is használatban volt, mára azonban alig tudnak róla. Korábban Arthur és Margaret lelkére kötötte, ha bármi baj lenne, menjenek oda, és ő majd utánuk megy.

Kényszeresen vakartam a nyakam, fehér csíkokat húzva körmömmel a bőrömön.

- Mégis miért mondtad ezt nekik? - értetlenkedtem. - Miféle bajra számítottál? Mikor találtad ezt ki? Miért nem szóltál erről nekem?

Csak az utolsó kérdésemre válaszolt.

- Abból indultam ki, hogy te úgyis velem leszel - közölte -, és majd én vigyázok rád. Először Arthurhoz kell mennünk. Valószínűleg nem tud a történekről. Azután felkeressük az alagútrendszert.

Mondani akartam valamit, a hang azonban, amelyet kiadtam, inkább egy összetaposott konzervdobozéra hasonlított.

- Csomagolj! - utasított. - Meleg és vízhatlan ruhát. Ha tudod, vedd fel, hogy kevesebb helyet foglaljon! Vízre és némi élelemre is szükségünk lesz.

- Rendben, értem. Tudok szerezni a minisztériumból katonai élelmiszersomagot. Igen, ha biciklivel megyünk, akkor én...

- A végértartályban találsz egy dobozt - szólt közbe, ami olyan váratlanul ért, hogy félrenyeltem a saját nyálam.

- Ezt előre eltervezted? - szegeztem neki a kérdést, miután abbahagytam a köhögést.

- Számítottam rá. Te mondtad, hogy veszélyben vagy. Csapnivaló tiszt lennék, ha nem intézkedtem volna. Siess! Csak a motorostáskákba tudunk pakolni, szóval gondosan mérlegelj!

A döbbenettől mereven munkához láttam. Ahogy az Eduárd korabeli végértartályunkból kiemeltém az említett dobozt, valamennyi szelepet elállítottam. Nemigen számított, ha ugyanis a dandártábornok és Salese tudta, hol találja Margaretet, a mi lakóhelyünkéről is tudni fognak. Minden bizonnyal a mikrocseppek által gyűjtött adatokhoz is hozzáfértek - ha nem is élőben, de az összegző jelentésekhez biztosan. Úgysem terveztünk ide visszatérni.

Ha Graham arra utasította az elszármazottakat, hogy egy megadott helyre menjenek, nekem is könnyebb lesz megszervezni a védelmüket. Csupán elég gyorsnak kellett lennem - legalábbis gyorsabbnak, mint a

kék fényt lövellő fegyver vagy a tégl. Te jó ég! A lábammal rugdostam a szobámba a vasládát, hogy magamhoz tudjam venni a pisztolyom. Immár felfegyverkezve a dobozzal együtt Graham szobájába mentem. Az adrenalintól enyhe bizsergést éreztem a testemben.

Graham éppen egy pisztolyt tárazott be. Az éjjeliszekrény- fiókja tartalmát az ágyára borította. Bizonyára az aljában rejtegette.

- Ez honnan a francból van?

Felvonta a szemöldökét, de nem nézett rám. Közelebb léptem hozzá.

- Úristen, Graham, ez egy minisztériumi...

- Igen.

- A kiképzőtisztek...

- ...nem tudják, hogy nálam van - közölte tárgyilagosan.

Azután kirúgta a fiók alját. Ahogy a fa szilánkosra tört, valami sötétkéken villant. Útlevelek. Fogadni mertem volna, hogy hamis személyazonosság szerepel bennük.

Visszagondoltam, mennyi időt töltött a minisztériumban, a modorával és a kérdéseivel sorra elbűvölve mindazokat, akikkel találkozott. Felidéztem, milyen jól játszotta az ártalmatlant, és milyen kifejezéstartalattal tudott nézni. Eszembe jutott, hogy a riasztók nem jeleztek be nála, és a modern technológia nem érzékelte őt. Ahogy bámultam, azon tűnődtem, ismerem-e őt egyáltalán.

Végre rám nézett. Nem szólt semmit, viszont sebtében megcsókolt. Ez is valami.

Útközben szorosan Grahamhez simultam, közel a síráshoz, miközben a kérdéseim hosszú sora rendezetlenül zörgött bennem.

Mit is mondott Simellia? „Arthur jóléti csapata nem hajlandó velem együttműködni.” Ivan távozott - de pontosan mi lett vele? Ralph immár nem élt. Ed „elmozdításra került” az Anne Spencerrel történetek után - miért nem beszéltem vele azóta? Hetek óta nem találkoztam az államtitkárral.

Kizárólag Adelával érintkeztem, mintha valami összeesküvést szőnénk. Netán az államtitkár megállapodott a védelmi minisztériummal? Vagy a dandártábornokkal? Vajon nem is egy „tégla” létezett, hanem a program egészét átszövő, amolyan ellenprogramként működő hálózat, hogy így kényszerítsen térdre, és a nemzetbiztonságra hivatkozva olvasszon magába a védelmi minisztérium? Lehetséges, hogy valójában a rossz intézményt szolgáltam? Hányinger, pánik és migrén gyötört egyszerre.

Még sosem jártam az Arthur és Simellia által használt védett objektumban (egy felállványozott egykori orvosi rendelőben), és nem is voltam olyan állapotban, hogy különösebben szemügyre vegyem. Egyedül az tűnt fel, hogy az ajtót betörték, és résnyire nyitva hagyták.

- Simellia? - krákgotam, miközben Graham Arthurt szólította.

Előttem lépett az épületbe. A vegyszerszagú, szürke szőnyeggel borított folyosóról gyéren bútorozott, forgácslapból emelt fallal elválasztott szobák nyíltak. Az egyik falnak támasztott méretes tükör ferde, epeszínű fénysávot vetített a kupacban álló temérdek könyvre, amelyeknek Simellia még nem talált alkalmas polcot. Minden egyes sarokban és falmélyedésben a kék fényű fegyverre számítottam. Ahogy berúgtam egy újabb jellegtelen, foltos ajtót, a helyiségben lévő Basquait-nyomatot, fogast és függönyt is a dandártábornoknak véltem, miközben mindegyikre rászégeztem a pisztolyom.

Ekkor az emeletről olyan hangot hallottam, mint amikor hirtelen végighúzzák a vonót a hegedűn. Néhány másodpercbe telt, mire rájöttem, valójában valaki rikoltott.

- Graham?

Felrohantam, és a fegyvert előrszegezve benyitottam a legközelebbi szobába.

Graham a padlón kuporgott. Az arckifejezését azóta sem tudtam kitörölni az emlékezetemből.

Arthur előtte feküdt üveges tekintettel, fejét oldalra döntve. Ahogy beléptem, éppen engem nézett. A szájából csorgó vér és hányás egészen úgy nézett ki a szőnyegen, mint egy szövegbuborék. Fanyar, kellemetlen szag terjengett a levegőben.

- Ne...

Ez nem lehet igaz, gondoltam. Behunytam a szemem, majd újra kinyitottam. Graham végighúzta a tenyerét Arthur arcán, és lecsukta a szemét. *Vigyázz, nehogy felriaszd!*, akartam mondani.

- Meg...

- Igen.

- Úristen!

- Muszáj mennünk - közölte tárgyilagosan. - Lent várj!

Azzal kihátráltam a szobából. Még láttam, ahogy közelebb hajol, és homlokával megérinti Arthur halántékát. Azután megfordultam, és remegő lábbal lementem a lépcsőn.

A bejárati ajtó közelében álló asztalt esernyők, szórólapok, kulcsok, pénzürmék és egyéb apróságok borították. Egy kis jegyzetfüzetet is láttam. Kézbe vettem, és belelapoztam. Arthur kézírását találtam benne. A zsebembe tettem. Majd később visszaadom neki, gondoltam. Rájöttem, hogy sokkos állapotban vagyok, mégsem álltam meg, hogy ne gondoljam ezt.

A hátam mögül Graham szapora lépteit hallottam. Éppen Arthur pecsétgyűrűjét húzta az ujjára, majd látva, hogy őt nézem, gyorsan felvette a motoroskesztyűjét.

- Ideje kihajóznunk - mondta. A hangja kifejezéstelen, a szeme pedig száraz volt.

Homályosan emlékszem csak az alagútrendszerhez vezető útra. A jellegtelenül morajló autópályán közelítettük meg. Ilyen lehet a pokolba vezető út is, gondoltam magamban. Nem jó szándékkal kikövezeve,

hanem egy aszfaltcsík, a rajta száguldó autókban olyan emberekkel, akik nem tudnak Arthur haláláról, sőt nem is foglalkoznak azzal.

Greenhithe egy szürke torokként öklendezett fel bennünket a kikötő közelében. Az egyik raktáépület mögött hagytuk a motort és a sisakjainkat, majd fogtuk a táskákat.

- Nincs messze - közölte Graham. - A lép felől lehet bejutni.

Átkaroltam a vállát, mert muszáj volt valakire támaszkodnom. Felém fordult, és magához vont. Ahogy a kezét ökölbe zárta, a szorítása a vízhatlan kabátomon keresztül is fájt. Éreztem, hogy remeg; éppen ő, akinek minden egyes mozdulata egyértelmű szándékot tükrözött. Egyre csak a mikrosípekre bírtam gondolni; ezért találtak Arthurrá. Engedj, muszáj valamit kitalálnom, mi legyen a mikrosíppele.

Az alagútba való leereszkedés olyan volt, mint egy kezdődő rémálom. A tengervíz és a rohadó hínár szaga egyszerre volt nyirkos és hideg. Egy elárasztott szakaszon a fejünk fölé kellett tartani a táskákat, míg nem újra emelkedni kezdett a csatorna alja. Idővel rendesebb, gondosan kövezett és acélrudakkal merevített részhez értünk. A zseblámpánk fényénél hunyorogva néztem a falakat; amennyire meg tudtam állapítani, a kikötőhöz kapcsolódó közműcsatorna-rendszerben tartózkodtunk.

Végül egy egyszerű bunkerhez értünk, amely szárazabb volt, mint az alagút, és kőfalak tagolták.

- Maggie! - súgta Graham.

- Gray!

Erre Margaret, aki egy használaton kívüli szellőzőnyílásban gubbasztott, leugrott a magasból. Csupa iszap volt, a tekintete pedig eszelősen csillogott. Miután elterült, felkászálódott, és Graham nyakába vetett magát. A férfi felkapta, arcát a nő kosztól ragacsos hajába fúrva.

- Elmenekültem - hüppögte Margaret. - Magára hagytam... Elfutottam... Nem tudtam... eljössz-e.

- Még szép! Megmondtam, hogy eljövök.

- Annyira... féltem.

Ahogy megindultam kettejük felé, úgy éreztem, mintha a tagjaimat túl sokáig párolták volna. Amikor Margaret meglátott, felujjongott. Kiszabadította magát Graham karjából, és szorosan magához ölelt. Homlokon csókoltam, majd a földre köptem a számba került sarat.

Miután alábbhagyott a zokogása, Margaret hátrasandított a vállá felett.

- Arthur? - kérdezte.

Grahamra néztem. Ahogy levegőt vett, megremegett a válla.

- Elkéstünk - szólaltam meg, hogy neki ne kelljen. - Már nem él.

Nem sok időnk volt gyászolni. Graham és én gyorsan átöltöztünk az átázott ruhánkból, közben elmagyarázta a helyiség elrendezését, már amennyire ismerte. Három bejárata volt, amelyek közül az egyiket elöntötte a víz. A másik kettő közül az egyik az a hosszú folyosó volt, amelyen végigjöttünk, a másik pedig egy sokkal rosszabb állapotban lévő, veszélyes alagút, amelyben csak kúszni lehetett. Utóbbi egy kétsávos úthoz vezetett.

Szinte tökéletes időzítéssel motoszkálást és nyögést hallottunk a fejünk fölül.

Margaret és én ösztönösen is leguggoltunk, Graham azonban felegyenesedett, és kibiztosította a pisztolyát.

A falon lévő mennyezethez közeli sötét nyílásra szegezte a fegyvert, ahol feltűnt valami, amely aztán a földre pottyant, mint valami jókora tojás. Ugyanebben a pillanatban Graham tüzelt. A lövés olyan hangosan visszhangzott, hogy Margarettel mindketten felsikoltottunk.

- Az ég szerelmére! Én vagyok az.

A lábunknál heverő tojás valójában egy vászontáska volt. A nyílásban feltűnt Cardingham, akin látszott, hogy rosszullét környékezi.

- Hát te? - kiáltott fel Margaret. - Honnan tudtal erről a helyről?

A férfi megfontolt mozdulatokkal leereszkedett.

- A parancsnoktól, noha nehezen találtam ide. Csak nem akarsz megölni, mint ahogyan az a századossal is történt? Engedd le a fegyvered!

- Honnan értesültél Arthurról? - tudakolta Graham.

- Jó ideje nem találkoztam már a hidammal. Felkerestem a lakóhelyén, mivel úgy gondoltam, az a szerencsenőszemély tudni fogja, hol lehet az őrzőm. Akkor bukkantam a holttestére. Tedd már el azt pisztolyt!

Graham végre leengedte a karját.

- Senki mást nem láttál? Esetleg egy magas, ősz hajú férfit katonai egyenruhában? Dandártábornoki rangjelzéssel...

- Nem. Úgy véled, hivatásosokkal van dolgunk? Nem a szeretője állt rajta bosszút? Tudtad, hogy ferde hajlamú?

Graham szótlanul visszatolta hüvelykujjával a biztosítózárt.

- Hatvanöt barátját is megölték - mondta -, valószínűleg tévedésből, a híd helyett. Két hónappal ezelőtt a dandártábornok megpróbálta megölni a hidamat, engem pedig magával vinni. Egyelőre biztonságban vagyunk, de muszáj kitalálni, mitévők legyünk...

- Nem vagyunk biztonságban - vágtam a szavába.

Mindannyian felém fordultak.

- Mikrocshipet hordoztok - kezdtem. - Ezek apró műszerek, amelyet a hátatokba ültettek, közvetlenül a bőrötök alá. Nem számít, hogy a modern biztonsági berendezések nem érzékelnek benneteket, akkor is olyan, mintha világító fáklyával mászkálnátok. A minisztérium pontosan tudja, hol tartózkodtok, bármikor, és valaki folyamatosan tájékoztatja a dandártábornokot.

Jó néhány másodpercig csupán a köveknek csapódó víz távoli hangja hallatszott. Szinte éreztem, ahogy elhűl Graham vére, miközben teljesen elsápadt.

- Mióta tudod ezt? - kérdezte egészen halkan.

- Még azelőtt megkaptátok, hogy elkezdődött a hídév. Vagyis tulajdonképpen a legelejétől fogva.

Margaret és Cardingham döbbenten bámult, Graham eltorzult arca azonban egyszerre tükrözött haragot és megvetést. Sikerült magába fojtani az indulatát, mégis érezni véltem magamon, ahogy lesújt rám.

- Van nálad valamilyen vágószerszám, Thomas? - kérdezte Cardinghamhez fordulva.

- Akad egy „elsősegélycsomag”, amelyben található kis szike, hajlított tű és bélhúr is. Azt hiszem, minden, ami szükséges.

- Tudod, hol találhatók a mikrocseppek? - szegezte nekem Graham a kérdést anélkül, hogy rám nézett volna.

- Igen.

- Akkor előbb kivájjod az enyémet, majd összevarrod a sebet! Azután elvégzem ugyanezt Cardingham főhadnagyon, te pedig Margaretten. Utána a folyóba dobom mindegyiket. Thomas, add ide a szikét!

A teremből nyíló, korhadt ajtóval elválasztott száraz, ugyanakkor vaksötét falfülkébe vezetett. Különös kialakítása révén minden hangot elnyelt, akár beszéltem, akár mozogtam.

Graham derékig levetkőzött, nekem háttal, majd letérdelt. Egy falon lévő repedésbe illesztettem az elemlámpámat, majd kinyúltam. Ahogy hozzáértem, összerezzen. Vajon hozzám hasonlóan ő is arra gondol, tűnődtem magamban, hányszor simogattam meztelen felsőtestét?

- Mit akartál tőlem? - kérdezte halkan.

- Hogy?

- Miért támasztottál fel a halálból? Miért lettél az életem része?

- Mi... megmentettünk. Meg akartalak ismerni.

A fejét a tenyerébe hajtotta.

- És sikerült kielégítened a kíváncsiságodat?

- Graham...

- Egy ideig tényleg elhittem, hogy... Mégis mi volt velem a terved? Gyanítom, valami kartotékadatot csináltál volna belőlem, hogy mindig elő lehessen hívni.

- Sosem akartam...

- Dehogynem! - kiáltotta. Elég hangosan ahhoz, hogy halk visszhang keletkezett. Ahogy térden állva felém fordult, harag tükröződött a tekintetében. - Dehogynem! Egészen pontos elképzelésem volt arról, kinek is kellene lennem. Minden igyekezettel azon voltál, hogy olyanná alakíts.

Szaporán kapkodtam a levegőt. Még nem egészen hiperventiláltam, de majdnem.

- Ez nem igaz - tiltakoztam. - Beengedtelek az életembe.

- És netán a fene nagy lelkesedésben felmerült benned - kérdezte -, hogy én is ember vagyok?

Az arca lassan visszanyerte eredeti színét. Bármit is véltem felfedezni a nézésében, sikerült rajta úrrá lennie. Ismét elfordult tőlem.

- Fogd a szikét! - utasított. - Ne sírj! Nem fogod tudni rendesen csinálni a könnyeidtől.

Margaret végigsírta az egészet. Miután összevarrtam, felém fordult, és megragadta a csuklómat. Bármilyen mocsok is volt az alagútban, tökéletes bőre opálosan fénylett. Megfogta az állam, és kényszerített, hogy a szemébe nézzek, amelyben még mindig ott csillogtak a könnyei.

- Jól figyelj - mondta -, és soha ne feledd! *Megbocsátok*.

Előreborulva a nyakába hajtottam a fejem, miközben a karomba zártam apró, meleg és remegő testét.

- Sajnálom - szipogtam a gigájához bújva. - Annyira sajnálom.

Graham fogta a mikroszipeket, hogy feltehetően elúsztassa azokat a folyón a tenger felé - többé már nem avatott a terveibe. Miután visszatért, háromórás váltásokkal beosztott minket, hogy a folyosó

legtávolabbi pontján örködjünk. Cardingham kezdte. Utána következett Graham, majd én, reggel pedig Margaret.

- Miért nem indulunk most? - kérdeztem remegő hangon.

- A dagály miatt - válaszolta kurtán, felém se tekintve. - Amíg lejjebb nem vonul, holnap reggelre, olyan kevés menekülési útvonal közül választhatunk, hogy öngyilkossággal érne fel, ha most előmerészkednénk. Egyelőre az egyetlen lehetőségünk a folyó mentén lenne, és biztosra veszem, hogy figyelik a partot.

Margaret és én a még meglévő száraz ruhából hajtogattunk magunknak párnát, majd a kabátunk alá bújva a földre kuporodtunk. Egymást átölelve feküdtünk, éberen és nyugtalanul. Az oldalsó helyiségben, a zseblámpája fényénél Graham csinált valamit - talán az útlevelekkel. Azóta nem nézett rám, hogy kimetszettem a hátából a mikrocshipet.

- Hogyan végeztek Arthurral? - érdeklődött Margaret.

- Azt hiszem, megmérgezték.

- Sokat szenvedett?

Eszembe jutott a vér és a hányás, Arthur ábrázata azonban sima és nyugodt volt. Talán gyorsan túlesett rajta. Valahányszor erre gondoltam, bizsergést éreztem a testemben, mintha rovarok mászkálnának rajtam, egyfajta kétségbeesett késztetést, hogy fogjam magam, keljek fel, és hozzam helyre az egészet. Csakhogy nem volt már mit tenni. Arthur meghalt.

- Ha valaha is szembetalálom magam ezzel a dandártábornokkal - súgta Margaret -, egyesével töröm el valamennyi csontját. Tizenhat nyilván azt szerette volna, ha nyugton maradok, mégsem tudok neki engedelmeskedni. Olyan volt számomra, mint a testvérem. Igazi márványszobor csupa üreges cserépfigura között.

Ezzel újra sírva fakadt. Könnyei higanyszerű lassúsággal csorogtak végig alig rázkódó orcáján. Ahogy megérintettem az egyiket, szétterült a

bőrén. - Jó ember volt - mondtam.

Idővel azt éreztem, ahogy nyugtalan álomba szenderült teste megmegrándul. Nyilván én is elaludtam, nem érzékeltem ugyanis többé a helyiséget. Az egymásra rakódó álmaimban óhatatlanul is Arthurt láttam. Először azt álmodtam, hogy megébredek, és ő van ott, mire azt mondom neki: „Hála istennek, már azt hittem, meghaltál.” Aztán újból felébredtem álomban, és rájöttem, hogy valójában halott, majd ismét megébredve újfent azt hittem, hogy él. A tudatom úgy pattogzott darabokra, mint a sebesre repedezett bőr.

Durva rázásra ébredtem, mire riadt kiáltást hallattam.

- Te következel - közölte Graham fölém magasodva.

Többszöri nekifutásra sikerült csak felülnöm, mint egy lassan felfújódó léggömb. Mindenem fáj, különösen a nyakam. Mivel nem egészen voltam még magamnál, Graham után nyúltam, mint tettem volna egy nappal korábban. Ahogy ráborultam, és a vállára hajtottam a fejem, megmerevedett, egyébként nem csinált semmit.

- Boldog évfordulót! - dűnnyögtem.

- Hogy mondd?

- Ma egy éve, hogy megérkeztl.

Egy pillanatig némán állt. Belélegeztem ismerős illatát, és figyeltem, ahogy levegőt vesz. Aztán eltolt magától.

- Te következel - ismételte meg.

„Az édesanyja menekült volt” - fogalmazott Adela a hídprogramba való jelentkezésem utáni állásinterjún. Csakhogy anyám sosem tekintett magára menekültként. Ezt ugyanolyan kényszerűen elfogadott címkének vette, mint a „hontalan” vagy a „túlélő” megjelölést.

Sok bevándorló gyermekéhez hasonlóan én is félig neveltként, félig nevelőként nőttem fel a húgommal. Anyánknak szüksége volt a segítségünkre, hogy boldoguljon az új hazájában, ami különböző hatással volt ránk. A testvérem az adatgyűjtés, az emlékezés és a

felidézés, valamint az általa igazságnak vélt tapasztalat elkötelezettjévé vált. Engem sokkal inkább az irányítás érdekelt, ami tulajdonképpen azt jelenti, hogy én akartam alakítani a történetet.

Graham egyáltalán nem járt messze az igazságtól, amikor azt mondta, megpróbáltam őt átalakítani. Hogyan tudtam volna ennek ellenállni? Történetként ismertem meg. Most meg hagytam magam elveszíteni ezt a történetet. Pánikba estem, és neki kellett rólam gondoskodnia. Elkotyogtam valamit, amit nem lett volna szabad, most pedig mérges volt rám. Ura kellett volna hogy legyek a helyzetnek, ehelyett a föld alatt rejtőzködtünk, abban bízva, hogy képesek leszünk egyedül szembeszállni a dandártábornokkal és a téglával. Valaki mégis fegyvert adott a kezembe és támaszt a lábam alá. Vajon most hol lehet, hogy elvégezze az utolsó aláhúzást?

A folyosón, a zseblámpát ide-oda lóbálva, bekapcsoltam a mobilom. Hat nem fogadott hívásom volt Adelától. Gyorsan írtam neki: *segítség*
Másodperceken belül válaszolt:

Hol vannak?

a rainhami kikötő csatornarendszerében be tudja mérni a telefonom?

Máris hívom ne szóljon bele, és ne mozogjon

Öt perc múlva valóban hívásom érkezett. Felvettem, és vártam. Még a készüléket is a fejem fölé emeltem a jobb vétel érdekében, bár a tapasztalatom szerint ez teljesen felesleges volt.

megvan a pozíciója fegyverek? Dandár?

mihez kezdjek lemerülök elrendelem a védőőrizetet. küldök kommandósokat. 2 pisztoly 47 golyó dandár sehol itt találkozunk!

TELJES RÁDIÓCSEND téglá még mindig szabadon nemtom figyelik-e

Azzal megküldte a pontos koordinátákat - körülbelül félórányi sétára a folyó mentén. Minden bizsonnyal onnan jeleztek a Graham által vízre bocsátott mikrosipek.

Elővettem a kabátom zsebéből Arthur jegyzetfüzetét. A gerincébe tűzve pici aranyszínű tollat találtam. A fogam közé vettem a zseblámpát, és írni kezdtem:

Tudom, mit gondolsz, de ne aggódj! Segítségért mentem.

Kitéptem a lapot, és az elemlámpával együtt a földön hagytam. Azután a mobilommal világítva megindultam, hogy találkozzak Adelával.

Még nem is hajnalodott, amikor megindultam a lápon át a hidegben, a felkelő nap azonban nemsokára elkezdte megvilágítani az ég alját, mire a madarak valósággal megőrültek. Egészen addig sosem tudatosodott bennem, mennyire eszelős a madarak kora reggeli éneke, teli keрге futamokkal és lemondó hajlításokkal. Persze még sosem voltam ennyire elcsigázott és rémült.

Adela egy rozsdásodó tartályoktól barnára színeződött lépcsősor tövében állt az uszadékkal teli iszapban a háta mögött kavargó Temzével.

Teljesen leértem már, és közvetlenül Adela előtt álltam, amikor észrevettem, hogy a dandártábornok és Salese is ott van. Előbbi a kék fényt lövellő fegyvert egyenesen Adelára szegezte.

- Ó!

- Ahogy mondja - közölte Adela kifejezéstelen hangon.

- Ne mozduljon - szólalt meg a dandártábornok -, különben lövök!

- Fényvisszaverő van rajtam - mondta Adela -, ami legalább öt lövésre védelmet biztosít. Különben is, mennyi maradt még abban az izében? Pontosan tudom, hogy a felét elhasználta, amikor megpróbálta elkapni Ezernyolcszáznegyvenhetet. Azóta pedig nem sikerült visszatérnie a saját korába, hogy újratöltse.

- Nem is kell lelőnöm magát - felelte a dandártábornok. - Elég végezniem vele, amivel mindkettejüket elintézem.

- Újfent téved - válaszolta Adela. - Ő már másik idősíkon van. A szeptember 11-ei terrortámadás helyett a holokausztról tett említést Ezernyolcszáznegyvenhétnek, amivel igencsak eltérítette. Nincs meg a kapcsolódás.

- Miért lenne elég megölni engem? - szaladt ki a kérdés a számon. Olyannyira rettegtem, hogy a beleimben éreztem a szívemet. Hideg izzadságban úszott a felsőtestem, ami kellemetlenül csiklandozott.

- Pontosan tudom, mennyire naiv voltam fiatalabb koromban - sóhajtott Adela -, de azt nem gondoltam volna, hogy ennyire.

- Maguk ugyanazok - szólalt meg Salese fennhangon. - Jövő-én és múltén.

Képtelen voltam levenni a tekintetem a fegyverről, hogy Adela felé forduljak, mégis megkérdeztem tőle:

- Maga én vagyok?

- Ne fecsegi már annyit! Igen. Elképesztő, hogy csak most jöttél rá erre. Húsz-egynéhány évvel a jövődből érkeztem. Ezek itt a 2200-as évekből jöttek.

Ahogy eleredt az orrom vére, éreztem, ahogy a torkomba is csorog. A rémülettől a testem rendetlenül kezdett működni.

- Arthur meghalt - mondtam, csak hogy elhallgattassam.

Adela egy pillanatra teljesen elképedt, ami állandóan változó arckifejezését ismerve egészen hihetetlen látványt nyújtott. Aztán sikerült úrrá lennie rajta, és nyomban semmitmondó ábrázatot öltött.

- Arthur Reginald-Smyth. Tudom. És Margaret Kemble.

- Maggie életben van - jegyeztem meg.

Ezúttal nem bírt uralkodni az arcvonásainak.

- Életben van? - kérdezte kásás hangon.

- A mostani minisztérium kevésbé hatékony, mint az eredeti - szólalt meg a dandártábornok. Feltűnt, hogy a fegyvert tartó keze enyhén remeg. Minél alaposabban szemügyre vettem, annál több jelét fedeztem fel a jövőből érkezett két férfin a kimerültségnek, a betegségnek és a mosdatlanságnak. Bármilyen küldetéssel is érkeztek, nem a tervek szerint alakult.

Adela szájtátva nézett a dandártábornokra.

- Kevésbé hatékony? - mondta számonkérőn. - Ezúttal nem sikerült megölniük Ezerhatszázhatvanötöt. A minisztérium megmentette.

Erre Salese is elképedt.

- *Mi* nem öltük meg?

- Bizony - felelte Adela. - Megölték a barátaimat. Legutóbb Arthurt és Maggie-t. Ezúttal viszont csak egyiküket sikerült.

- Nem. Nullát írt. Láttuk papír.

- Bizonyos nem titkosított iratokból tudjuk - tolmácsolt a dandártábornok -, hogy a minisztérium végzett a nem bevetett elszármazottakkal, miután rájöttek, az időkapu korlátozott számú ember utaztatását teszi lehetővé.

Néhány másodpercig olyan képet vágtam, mint egy aranyhal.

- A minisztérium ölte meg őket? - kérdeztem végül Adelától. - Te csináltad? Tudtál erről az egésztől?

Ő azonban csak meredten nézett, miközben furcsán remegett.

- Arthurnak hívják a fiamat - közölte.

- Micsoda?

- Arthur John Gore-nak.

Valami gyáván ostoba megjegyzést készültem tenni, mint például, nem is biztos, hogy akarok gyereket, amikor Adela odalépett Salese-hez, és torkon szúrta.

Nem sikerült tisztán eltalálnia. A férfi teste körül valami zöldes sercegés és villódzás támadt - mintha pajzs venné körül. Adela azonban felhorkant, és mit sem törődve a sistergéssel befejezte, amit elkezdett. Fogalmam sem volt, honnan került elő a kés, mégis főszereplővé vált. A vér a zöld burokra fröccsent, majd lassan végigcsorgott a belsején. Salese fennakadt szemmel kapkodott levegő után. Mindez alig három másodperc alatt történt.

Eközben a dandártábornokra vettem magam ködös elmével. Nagydarab fickó volt, mégsem ment vele sokra. Ahogy az ökölcsapásomtól benyomódott a húsa, megállapítottam, hogy jó ideje éhes lehetett már. Nem félt a fájdalomtól. Ahogy a lábába rúgtam, reccsenést hallottam, ahogy pedig képen töröltem, éreztem, hogy hamuszínű ínyében meglazul az egyik foga, mindezt azonban komoran vette tudomásul, anélkül hogy lankadt volna a figyelme. A kezével az enyémet markolta, miközben próbáltam megkaparintani a kék fényű fegyvert. Aztán ahogy egy pillanatra oldalra fordította a fejét, nyilván meglátta, mi történt Salese-zel, a szorítása ugyanis enyhült. Ekkor kitéptem magam a keze közül. Mire végeztem, a fegyvert immár a kezemben tartottam, és mintha két ujjam is kificamodott volna. A dandártábornok egyre csak hátrált.

- Megölted Salt - szólalt meg reszelős hangon. Elszörnyedve vettem tudomásul, hogy könnyek csorognak az arcán.

Adela lábánál a néhai Salese holttestéből kiömlő vér nem vörösre festette a homokot, mint arra számítottam, hanem leginkább feketére.

A dandártábornok futásnak eredt, mire felemeltem a kék fényű fegyvert. Nagyban hasonlított egy pisztolyra, vagy legalábbis valami

olyasmire, ami egy pisztoly szeretne lenni. Ösztönösen is rájöttem, hol az irányzék és a ravasz. Így aztán elsütöttem.

Ciánkék villanás látszott, majd a fegyver olyan hangot adott ki, mint amikor kikapcsolnak egy porszívót. Azután ismét teljesen élettelennek tűnt, amit nem is bántam, akkor fogtam fel ugyanis, mit is csináltam, illetve akartam csinálni, mire öklendezni kezdtem.

Miután felegyenesedtem, Adela együttérzőn nézett rám.

- Én is mindig hánytam. Majd megszokod.

- Miért...

- A fényviszaverőket plazmalövedékek, nem pedig fémkések kivédésére tervezték.

Azzal fogta a kezem, és bármiféle figyelmeztetés nélkül visszarántotta a helyére az ujjaimat. Az ordításomat elnyelte a madarak éneke.

Együtt indultunk vissza a rejtekhely felé. Én Adelát bámultam, ő pedig az utat. Úgy nézett ki, mint akinek a belső szerveit hűtőládába helyezték; sőt még inkább úgy, mintha mindez egy születésnap i zsúrmenet közben történt volna. Végül megszólalt:

- Nyilván a jövőről akarsz kérdezni.

- Nos, igen.

- Mit akarsz tudni?

- Milyen lesz?

- Micsoda bárgyú kérdés! Az Egyedült Királyság körülbelül egy évtizede áll harcban a Tigrisfölddel. *Mait* majdnem a lelegején deportálták, a minisztérium azonban közbelépett. Már nem él. *Mai* és apa mindketten meghaltak. Nem akarsz tudni, hogyan hunytak el?

- Nem - feleltem döbbenten. - Mégis miért akarnád elmondani?

- Még nekem is fel kell dolgozni. Nemrég történt. Ha ez bármennyire is megvigasztal.

- Azt a rohadt... Mi az a Tigrisföld?

- Újságírók által kitalált hülye elnevezés, amit feleslegesen használtam. Nagyjából azoknak az országoknak a gyűjtőneve, ahol tigrisek éltek. Kína, India, Thaiföld, Kambodzsa, Vietnám, Nepál meg még néhány másik. Összefogtak ellenünk. Az USA és Brazília minket támogat. Oroszországban éppen polgárháború zajlik. A 2030-as évek elején kezdtek vegyi fegyvereket használni anélkül, hogy tudatosították volna magukban, mi lesz a terméssel. A tigrisek mind kihaltak.

- Mit is mondtál, honnan érkezett a dandártábornok és Salese?

- Későbből. A 2200-as évekből. Úgy sejtjük, ők készítették az időkaput. Arra gyanakszunk, a Föld elég rossz állapotban van, már ami az éghajlatot illeti, ezért meg akarják változtatni a történelem menetét. Célzott merényletekkel és némi hírszerzéssel. Nem hiszem, hogy elegendő mennyiségű erőforrásuk és infrastruktúrájuk lenne ennél többre. Akkor ragadtak itt, amikor megkaparintottuk az időkaput.

Némán haladtunk tovább. Úgy felhevült a testem, és annyira kedvem lett volna sírni, hogy úgy éreztem, az aurám többujjnyira távolodott tőlem.

- Miért éppen „Adela”? - érdeklődtem.

- Az utónévkönyv elején volt, és sietnem kellett - felelte.

- Értem. Tényleg Bejrútban vesztetted el a szemed 2006-ban?

- Nem. Battambangban 2039-ben.

- És az... arcod?

Egy másik kellemetlen részlet.

- Mint kiderült, az időutazásnak mégis vannak mellékhatásai. Ha elég gyakran csinálja az ember, a teste elfelejti, milyen az „itteni“ és az „ottani” állapota. Azt hittük, taktikai előnyünk származik majd belőle, bár nyilván a termést tönkretévő vegyi fegyverekről is ezt gondolták. Helyesen feltételezted, hogy nem szépészeti megfontolásból végzett plasztikai műtéten estem át. Mondhatnám akár életmentőnek is. A folyamatosan változó „ittenség” korrigálására tett sikertelen kísérlet

következtében vesztettük el Cardingham ügynököt még '34-ben. Szegény fickó! Sosem kedveltem, de akkor is szörnyű véget ért.

- És azt is mondtad, hogy, nos... Van egy fiunk? Pontosabban fiad?

- Igen.

- Tőle?

- Igen.

Akkor értük el a műutat. Bakancsunk ütemesen csattogott az aszfalton. Körülöttünk sűrű bozótos derengett.

- Nem sokkal azután házasodtunk össze, hogy mindez először lezajlott - mesélte. - A... temetések után. Nem volt könnyű. Graham Arthur gyűrűjét húzta az ujjamra. Ezt... nehezen viseltem. Nem sokáig hordtam. Szerintem megértette, de akkor is... nehéz volt. Őszintén azt hittem, megkímélhetlek mindettől, ha sikerül időben elkapni a téglát.

- És mi a helyzet azzal, hogy nem lehet megváltoztatni a történelem menetét?

- Az emberek nem egyenlők a történelemmel - közölte megvetően. - Te jó ég! Miért nem figyeltem arra, amit mások mondtak nekem fiatalkoromban? Amíg a minisztérium hatalomra kerül, addig a történelem úgy zajlott, ahogy azt mi állítjuk.

- És a fiad, illetve fiunk?

- Arthur egy évvel később született. Éppen kamasz.

Ez váratlanul ért. Amikor először elhangzott, hogy fiam van, pirospozsgás, kerek szemű három év körüli gyerekként képzeltem el, akiből úgy sugárzik az ártatlanság, mint egy plutóniumrúdból. A gondolat, hogy Arthur Gore-nak saját véleménye és kiforrott elképzelései vannak, igencsak nyugtalanítóan hatott.

- Milyen?

- Utál bennünket. Mint a kamaszok általában. Szemtelen kis szarházi - tette hozzá, bár a hangján büszkeséget éreztem. - Természetesen nem

egyszerű huszonegyedik századi kamasznak lenni egy viktoriánus édesapával.

- Tényleg olyan szörnyű?

- Nem annyira, mint lehetne. Mindenesetre magas elvárásokat támaszt, és bizony teljesíteni is kell azokat. Nem beszélve a jó kedélyű engedelmességről, a gyermeki odaadásról, a becsületről és a teljesítménykényszerről.

- Tisztára, mint egy ázsiai édesanya.

- Haha! Valóban.

Adela a futurisztikus fegyvert vizsgálta, amelyet szó nélkül elvett tőlem.

- Hiányzik *mai* - mondta halkan. - Tölts vele minél több időt! Apával is.

- Én most, ööö... Tudja a férjünk, mármint a férjed, hogy itt vagy?

- Szerinted ki adott parancsot erre a küldetésre?

Megtorpantam, mire Adela felém fordult.

- Ezért jött a dandártábornok értem és érte a lehető legkorábbi időpontban. Úgy tűnik, hogy az ő korukban a minisztériumot és a brit kormány egészét tartják felelősnek az ő idősikukban létező Nagy-Britannia állapotaért. Tény, hogy inkább fegyverkezésbe és olyan gyártásfejlesztésbe fektettünk, amely aligha nevezhető „karbonsemlegesnek”. Jópofa kifejezés. Már kikopott, vagyis hamarosan kikopik majd a használatból. Mindenesetre meglehetősen tarthatatlan helyzet alakult ki. Nemsokára kezdetét veszi az első erőforrásháború, amikor is csatlakozol majd a parti őrség különleges alakulatához, ami nagyban Grahamnek köszönhetően jött létre. Végre sorhajókapitány lett belőle - tette hozzá alig észrevehető mosoly kíséretében.

- Mi a franc az a parti őrség különleges alakulata?

- Járőrszolgálat. Tudod, a csónakokon érkező migránsok miatt. Túl sokan jöttek. Idővel erőszakossá váltak.

Meredten néztem Adelát, ő azonban csak megvonta a vállát.

- Aggódtam - folytatta -, amikor megemlítetted, hogy még nem beszéltél Grahamnek a 2001-es New York-i terrortámadásról, az én idősíkomban ugyanis ennek következtében csatlakozott a minisztériumhoz. Polgári lakosság ellen fellépő magasan képzett zsoldosok, megelőző akciók az újabb támadás elkerülése érdekében, újkori keresztes hadjárat a birodalom összeomlása után, és így tovább. Igazad volt abban, hogyan fog reagálni. Emlékszem, amikor szóba hozta az ádeni incidenst. Noha sosem ismerné el, hogy rasszista indíttatású lett volna, te is tudod, hogyan viszonyul a világhoz. A minisztériumban aztán gyorsan előléptették. Sokkal gyorsabban, mint téged. *Nagyon* jó. Néhány évig szolgált terepen, de aztán hamar vezető beosztásban találta magát. Hogy is mondjam, kivételesen magasra került.

- De miért küldött ide téged?

- Ragaszkodtam hozzá.

- De *miért*?

Ahogy végigmért, a tekintete vizenyősnek tűnt. Nem a szokásos furcsa arcjátéka miatt, azt hiszem, inkább elfogta a nosztalgia.

- Ha annyi leszel, mint én - válaszolta -, rájössz majd, mennyire zöldfülű voltál. Muszáj volt elintézni, hogy minden jól alakuljon. Az esetek többségében nem így történik. Általában a világegyetemben minden csak egy helyben áll.

- De...

- A világban háború dúl. Lassan minden elfogy, és mindenki meg van róla győződve, hogy őt illeti meg, ami még elérhető. Amíg azonban létezik a minisztérium, olyan formában, ahogy az én koromban működik, nálunk lesz a technológiai fölény. Számít, hogy olyan fegyvereink és katonáink vannak, amilyenek másoknak nincsenek.

Vannak lemaradó országok, de hát ilyen a fejlődés. Nemigen figyeltél mindarra, amit a történelemtől korábban hallottál, nem igaz?

- Te ölted meg Quentint? - szegeztem neki a kérdést.

A szájához emelte a hüvelykujját, és leharapott egy kis bőrdarabot.

- Tulajdonképpen mi ketten - felelte. - Elvégre te én vagy.

- Azt hittem, a dandártábornok volt. Valaki az én hozzáférési adataimmal leállította a térfigyelő kamerarendszert...

- Nyilván tisztában vagy vele, hogy egyforma az ujjlenyomatunk.

- Tény. De mégis miért tetted?

- Mert legutóbb Quentin volt a téglá, és azt hittem, miatta ölték meg Maggie-t és Arthurt. És igenis átadott a minisztériumról szóló információt a dandártábornoknak és Salese-nek. Ez kurvára nem jött jól. El sem tudod képzelni, milyen Nagy-Britannia az én koromban. Nem kis meglepetést okozott visszajönni. Annyira dekadens. Olyan, mint Róma a barbárok érkezése előtt. Úgy rémlik, a boomerek igencsak ragaszkodtak a jegyrendszerhez, amolyan ideológiai megfontolásból, amikor olyan időssek voltunk, mint te. Hadd mondjam el, senki sem szereti a jegyrendszert.

- Nem is tudtad, hogy a minisztérium ölette meg Maggie-t és Arthurt?

- Nem. Egyikünk sem tudta. Bár, ha belegondolok... Graham olyan magasan van.

- Szerinted ő tud róla?

- Hm. Egy időben meglehetősen rossz volt a kapcsolatunk. Évekig tartott. Apa nagyon beteg volt, *mai* nemigen tudta ellátni, Arthurnak nehezen ment az iskola, a munkánk pedig... Mindegy. Eléggé... eltávolodtunk egymástól. Azt hittem, viszonya van.

- Nem kérdeztél rá?

- Inkább megpróbáltuk túltenni magunkat azon az időszakon. Különben is, mikor adott valaha is Graham egyenes választ bármire?

Meglehetősen feszült hangon beszélt, de emlékszem a bőre odaadó derengésére. Még mindig szeretem Grahamet, gondoltam. Mindazok után, ami történt, legalább még szeretem.

- Boldog vagy? - kérdeztem.

Adela eltűnődött.

- Nem.

- Ó!

- Már az is elég a boldogsághoz, hogy nem zajlik körülöttem háború. Nem kell gyászolnom, nem gyűlöl szívből a fiam, nem azzal keresem a kenyerem, hogy másokat kell megölnöm. Erről jut eszembe...

- Ugye nem ölod meg Grahamet?

- Nem fogom. Szeretem őt.

- Én...

- Még alig ismered. Két év múlva fogod csak sírni látni.

- Tud sírni?

Adela szája megrándult, ahogy nyugtalanító emlékképek törtek rá. Éreztem, ahogy egyre távolodik a jelentől, mint ahogy levonul az ár; éreztem, ahogy a figyelme egyre inkább egy számomra hozzáférhetetlen hely vonzásába kerül. Szörnyű volt. Ahogy az „ottanisága” ellene küzd - a két évtizednyi megbánás olyan erővel szakadt rá, hogy megváltoztak a saját gondolatai. Csak elképzelni tudtam, milyen az, amikor tudatosodik valakiben, hogy az évekig átélt történelem valójában hazugság. A következő döntése miatt sosem adatott meg ezt megtapasztalnom.

- Tessék! - szólalt meg, mire lenéztem. Egy tenyérnyi tabletet és egy memóriakártyát tartott. Megpróbáltam a nemrég megsérült domináns kezemmel elvenni, amire csak a fejét ingatta, így aztán a másikkal fogtam meg. - Minisztériumi kódok - magyarázta. - Ehhez a programhoz.

- Miért adod oda?

Ahogy sprőd, festett szőke hajába túrt, a szálak fekete tövei elképesztő, játékos büszkeséggel villantak elő.

- Mert egész életemben hűségesen szolgáltam, és nézd meg, mire mentem vele. A minisztérium ölette meg Arthurt és Maggie-t, amiről soha senki sem értesített. Ő sem. Ha tudtam volna...

- Maggie még életben van.

Az arca ismét összegyűrődött a rátörő érzések hatása alatt.

- Maggie... - dünnyögte.

- Nem tudsz visszamenni, és megmenteni Arthurt?

Arra számítottam, hogy ismét lehord az ostobaságomért, Adela azonban egyszerűen szomorúnak tűnt.

- Az idő véges erőforrás. Mint bármi más. Egyszer tudjuk megtapasztalni az életünket. És bár lehet kicsit utazni az időben, olyan, mint a dohányzás: minél többet csinálod, annál nagyobb kockázattal járnak a mellékhatásai. Valóban vissza lehet menni, és némiképp módosítani lehet bizonyos részleteken, de annak is megvan a korlátja, ez milyen gyakran lehetséges. Valahányszor újabb utat nyitunk az időben, egyre jobban kimerítjük, és ha túl sokszor megyünk vissza, túl mélyre ásunk egy helyen, újra és újra, hogy ugyanabból a tárnából hozzuk fel a történelmet, idővel összeomlik, és maga alá temet, mint egy fekete lyuk. Helyesen kell cselekedni.

- Az ég szerelmére, Adela! Mi számít helyesnek ebben az adott helyzetben?

- Bízd rám a még életben lévő elszármazottakat! Vigyázok rájuk. A védelmi minisztérium által küldött kommandósok már úton vannak hőkamerákkal és éjjellátó szemüveggel felszerelve, a vészhelyzetekre vonatkozó előírásoknak megfelelően, így legalább ki tudom őket játszani. Neked azonban muszáj elmenni a minisztériumba ezekkel a kódokkal, és véget vetni a programnak. Mivel én vagyok a vezetés egyik fele, rendelkezem a szükséges jogosítványokkal. Ha

nem akarunk hibázni, muszáj elérni, hogy csak én legyek a vezetés, ehhez pedig le kell állítani az egész programot.

- Ha most eltűnök, Graham azt fogja hinni, elárultam.

- Majd elmagyarázom neki. A védett objektumba viszem őket, hozzád, és majd ott kitaláljuk a következő lépésünket. Bízz bennem! Ezúttal helyesen

fogok cselekedni.

Erre hirtelen elmosolyodott. Ez volt az első őszinte mosoly, amelyet valaha láttam az arcán. Hirtelen felismertem benne magam - a szájában, az arcában és a szemében.

- Csodálatos férfi, nem igaz? - kérdezte. - Már el is felejtettem, mennyire jóképű volt, amikor először találkoztunk. És milyen boldog. Régóta nem láttam olyan boldognak, mint azon a napon a lőtérén. Annyira hiányzott. El sem tudod képzelni.

- Kezeket a magasba! - szólalt meg valaki nyugodt hangon.

Ahogy megperdültem, senkit sem láttam. Sűrű, zöld bozótos ölelte körbe az utat. Bárhol elbújhatott. A hangja egészen furcsán szólt.

- Nyugalom, kiscica! - mondta Graham még mindig kimérten. - Azt hiszem, tartozol némi magyarázattal. Asszonyom, kérem, maga is emelje fel a kezét! Böven lőtávon belül vannak.

- Nem hallgatott rám, uram - morogta Cardingham. - Nem törődött a figyelmeztetésemmel, és tessék, ezek a cafkák ellenünk szövetkeztek. Kígyót dédelgetett a keblén.

- Fogd be, Thomas!

- Gore parancsnok és Cardingham főhadnagy - szólalt meg Adela -, biztosítom önöket, hogy nincs bennünk rossz szándék.

- Ez nyilván attól függ - felelte Graham a rejtékhelyéről, egészen közvetlen hanghordozással -, mit ért ez alatt. Talán valóban nem akar megölni bennünket, nem gondolja azonban, hogy kiismerni egy másik

embert, majd megfosztani a szabadságától és eszközként használni, kimeríti a rossz szándék fogalmát?

Adela közelebb hajolt.

- A helyedben még azelőtt elfutnék, hogy ideérnek a kommandósok - súgta.

- Nemsokára elég sokan leszünk itt.

Visszatekintve erre a pillanatra elgondolkozom, máshogyan kellett volna-e cselekednem. Maradnom, könyörögnöm, netán vitatkoznom kellett volna? A férfi hangja irányába vetődve a jóindulatára kellett volna bíznom magam? Változott volna ezzel bármi?

Ahogy futásnak eredtem, lövés dördült. A golyó elég közel repült el mellettem, hogy halljam. Ez nem Graham volt, gondoltam magamban. Nem ő próbált meg eltalálni. Kizárt, hogy ő volt. Ha ugyanis ő lett volna, nem tévesztett volna célt.

X

Azok, akikre a foglyul ejtőiként bír csak tekinteni, végigviszik egy folyosón. Eszelős próbálkozásaiból megtudta, hogy a dudorok rövid felöltőjük alatt, fegyverek. Nehéz néhány hét áll mögötte.

- A haditengerészeti által indított expedíciókon szolgált, nemde? - érdeklődött az egyik fehér köpenyes alak. - Tekintse ezt is amolyan felfedezőútnak!

Így nyeri el értelmét ez a szép, új világ olyan munkaként, amelyet jól vagy rosszul lehet végezni.

A folyosó végén egy ajtó található. Azon túl egy szoba. Abban van az az illető, aki a jövőbe vezető „hídja” lesz.

Ahogy belép, észrevesz egy apró szellemet, aki a szőnyeg szélén álldogál. Fekete haj, sötét, fényes és tiszta bőr. Pillái fekete sátként borulnak a szemére. A szájának leírhatatlan színe van. A nő ránéz, ő viszont képtelen a szemébe nézni. Inkább elfordul. A vére mintha hirtelen felhígulna és megsavanyodna. A többiek vajon látják őt? Egyikük sem mozdul, így aztán nem tudja megállapítani. Lehet, hogy csak neki jelent meg.

Az egyik fickóról azt feltételezi, ő lesz az embere, ezért rászzegezi a tekintetét. A kis szellem azonban közelebb lép.

- Gore parancsnok?

- Igen.

- Én vagyok a hídja.

Később (ami bizony számos napot, hetet és hónapot jelent) belátja majd, hogy alig hasonlít az inuit nőre; inkább a bűntudata miatt gondolta így, és mert tetszett neki. A haja kevésbé fénylik, a bőre fakóbb,

az arca sokkal macskaszerűbb. A szemének is más a formája. Nem beszélve arról, hogy jó néhány ujjal magasabb és karcsúbb is. De akkor is.

Az Úr útjai, állapította meg egyszer Irving, nem a mi utaink. Kifürkészhetetlen módon cselekszik velünk. Szándékainak azonban emberi formát ad.

Isten nekem adott, kiscica. Az ő akarata, hogy a tiéd legyek. Végtelen irgalmából megváltást nyújt nekem.

Tizedik fejezet

Addig futottam, amíg bírtam, aztán megálltam. Teljesen átizzadtam a ruhám, a verejték pedig olcsó műanyagként ölelt körül. Bűdös voltam, és szomjas. Még mindig abban az átkozott Greenhithe-ban voltam, és a mobilom túlságosan lemerült ahhoz, hogy Uber-fuvarot szerezzek magamnak.

Előbb busszal, majd vonattal, aztán egy másik busszal, végül metróval jutottam el a minisztériumba, miközben a nap megtört körülöttem, mint egy tojás. Visszataszítóan élénk sárgájában gázolva valósággal bántott a színe és annak mélysége. Holmi kémfilmben montázst alkalmaztak volna, ehelyett azonban lépésről lépésre kellett elbotladoznom a történet végkifejletéig.

Mozgólépcső vitt fel Adela irodájához, viszont nem sikerült eljutnom oda, a tetejénél ugyanis Simellia várt rám.

- Úristen, Simellia! Muszáj segítened. Arthur...

- Kövess! - sziszegte. Engedelmesen utánaeredtem. Ahogy számomra ismeretlen helyiségekbe nyitott és kódokat ütögetett be, megpillantottam a tükörképem az üvegfelületeken. Olyan színem volt, mint egy frissen kikelt csibének, és olyan csúnya is voltam. Sosem pánikoltam ennyire.

Végül Simellia talált egy kellően félreeső irodát.

- Basszus! - szakadt ki belőlem, ahogy egy székre rogytam. - Arthur meghalt.

Azzal sírni kezdtem, miután már egy napja készült kitörni belőlem a zokogás. Egy egész percig hüppögtem, majd az ujjamba töröltem a takonyban úszó arcomat. Csak akkor vettem észre, hogy Simellia fegyvert fog rám.

- Az egy pisztoly? - kérdeztem bárgyún.

- Igen.

- Ó!

Körbenéztem. Egy mutatós helyiségben voltunk krém- és mustárszínű berendezéssel. A szépséges tapétával borított falak mintha megerősítettek lettek volna. Egyetlen ablak sem volt rajtuk.

- Hol vagyunk?

- Az előcsarnokban.

- Mármint...?

- Az időkapuhoz.

- Azt hittem, a hidak nem mehetnek az időkapu közelébe.

- Nem is szabad.

Pislogva meredtem Simelliára.

- A francba! Te vagy a téгла.

- Igen - felelte elvigyorodva.

- Jesszus!

Hirtelen forróság és harag tört fel a mellkasomból, mint a nap, amely teniszlabda méretűvé zsugorodott, mire a torkomig ért, így aztán csak egy nyögésre futotta. Végül sikerült még egy szót kipréselni magamból:

- Miért?

Miután nem válaszolt, és láttam, hogy az erőfeszítéstől, nehogy maga is elsírja magát, fodrozódni kezd a homloka, így folytattam:

- Te tudtad, mi vár Arthurra?

- Tudtam, mi történik majd Fekete-Afrikával.

- Mégis miről beszélsz?

- Kétszáz év múlva nem lesz többé. Mint ahogy Dél-Amerika java része sem, Brazília és a bábállaikai kivételével. Nagy-Britannia fele víz alá kerül. Európa valamennyi Észak-Afrikából érkező hajót kilő a Földközi-tengeren. Nincsenek menekültek, mivel vagy odavesztek, vagy visszafordultak, és meghaltak a betegségek, az éhezés vagy a forróság

következtében. Több milliárd ember pusztult el. Aztán jöttek a bevándorlók elleni megmozdulások, amikor elkezdett fogyni az ivóvíz. Salese mesélt minderről...

- És elhitted neki?

Simellia szomorúan elmosolyodott.

- Hogy hittem-e neki? - ismételte meg. - Mégis mennyire akartál fehér lánynak tűnni, hogy azt kérdezd tőlem, létezik-e rasszizmus?

- Ez nem fair.

- Valóban? Tudni akarod, mi lesz?

- Minisztériumi alkalmazott. Hozzád hasonlóan.

- Gyilkos.

- Köztisztviselő.

- Megmutatták, mit művelt a minisztérium. Pontosabban csinál és fog csinálni a jövőben. Ezután muszáj volt nekik segíteni. Természetesen nem akartam, hogy Arthur meghaljon, de ha kérésre tettem volna a minisztériumnak, rájöttek volna, hogy én voltam az, elfogtak volna, és a jó ég tudja, mit csináltak volna velem, hogy megtalálják Salese-t, a dandártábornokot és...

Képtelen volt folytatni. Egyre csak remegett az ajka. Felfelé nézve próbálta visszatartani a könnyeit, de ennyi erővel akár egy vízesést is odébb lapátolhatott volna.

- Éppen fegyvert fogsz rám - jegyeztem meg óvatosan. - Miért hoztál ide? Ha úgy akarod megölni Adelát, hogy végzel velem, nem fog sikerülni. Úgy tűnik, megváltoztattuk a történelem menetét. Legalábbis részleteiben.

- Nem lőlek le, csak ha szökni próbálsz. Csupán nem akarlak szem elől téveszteni.

Egyik lábáról a másikra helyezte a testsúlyát. Testhezálló, halványsárga lencsoknyát viselt, amely alól éppen kilátszott csinos

lábszára. A ruhadarab elegáns jellegével szöges ellentétben állt az, amilyen bizonytalanul fogta a pisztolyt.

- Tényleg elhitted mindazt, amit rólam mondtak? - kérdeztem végül.
- Elképzelhetőnek tartom, hogy bekövetkezik.

Miközben felém fordította a fegyverét, az életem szép lassan szétfeszlett, és én nem mást, mint sértettséget éreztem. Keserűen összevontam a szemöldököm, mintha kistányéron kínálnám Simelliának tortavillával együtt. Ő csak felsóhajtott, majd hangosan levegőt vett.

- Szerintem azt hiszed, helyesen cselekszel - mondta. - Mindig olyan körültekintő voltál velem. Gondosan ügyeltél arra, mit mondasz vagy mit fogok gondolni. Tényleg azt hitted, rájöttél valamire Ezernyolcszáznegyvenhéttel kapcsolatban?

- Én...

- Nemegyszer láttam, hogyan mented fel. A birodalom idején nőtt fel. Hitt benne. Mint ahogy te is. Olvastam az anyagodat. Azt, hogy mi történt a családdal. Ezért csatlakoztál. Hogy a játszótér legnagyobb zsarnoka mellé állhass.

- Tudd meg - feleltem -, hogy igenis nagyra becsültelek téged.

- Tudd meg, hogy ez nem igaz. Kedveltél, de nem tudtad, miért, te kis szerencsétlen. Egyfolytában arra vártál, mikor kezdünk végre egymással versenyezni. Vagy azt, mikor teszek próbára. Sosem akartalak próbára tenni.

- Akkor mit akartál?

- Hogy ne kelljen végignéznem, ahogy szép lassan fasiszta lesz belőled.

A beszélgetésünk alatt végig a kiképzésen tanultak jártak a fejemben, különösen az, ami a lőfegyverekre és a puszta kezes küzdelemre vonatkozott. Simellia pszichiátriai és pszichopatológiai tanulmányokban részesült, nem olyasmiben, ami a terepmunkához szükséges. Onnan, ahol ültem, láttam, hogy még ki sem biztosította a fegyvert. Így aztán

ahelyett, hogy valami csattanós válasszal álltam volna elő, olyan erősen megrúgtam, hogy hallottam a térdkalácsa reccsenését.

- Bassza meg!

- Á!

- Add ide a...

- Engedj...!

A meglehetősen esetlen dulakodásunk végeztével nemcsak az én pisztolyom volt nálam, hanem az övé is, miközben enyhén vérzett a szám, Simellia pedig a lábát ölelgetve kuporgott a padlón.

- Te kis szajha! - mondta látszólag egyszerre szórakozottan és dühösen. - Most akkor meg fogsz ölni?

- Nem. Azt majd elintézi a minisztérium. Vagy legalábbis kirúgnak.

- Csak azt ne! Az rosszabb a halálnál.

- Úristen! Abbahagynád végre... Én mindenesetre véget vetek ennek az egésznek.

- A teljes pusztulás felé haladunk.

- Még tudunk rajta változtatni. Kezdem azt hinni, hogy a történelem folyamatosan változik. Hogyan jutok az időkapuhoz? Ezt úgy kérdezem, mint akinél immár a fegyver van.

Simellia feltápászkodott, majd keresztülbicegett a helyiségen. Ahogy megérintett egy falon lévő panelt, amely ránézésre ugyanúgy nézett ki, mint az összes többi, megjelent egy képernyő. Begépelt valamit a billentyűzeten, majd félreállt.

- A dandártábornok odabent van - közölte -, szóval a helyedben kibiztosítanám a fegyvert.

Keserű kis nevetést hallattam. A fegyvertokomba dugtam a pisztolyát, majd megfogtam a kezét. Egy pillanatra úgy nézhettünk ki, mint a barátság allegóriáját ábrázoló élőkép, de aztán a háta mögé csavartam a karját, és a lapockája közé dugtam a pisztolyom csövét. A második kép: fegyveres barátság. Elvégre őrá bízták Arthurt, mégis

meghalt. Azzal inkább nem akartam foglalkozni, hogy nekem is vigyáznom kellett volna rá.

- Mehetünk? - kérdeztem, mire Simellia, aki sosem nevetett, elnevette magát.

A terem közepén fémkeret állt. Magasságra és szélességre akkora volt, mint egy ajtó. Amikor először megláttam, elcsüggedtem. Tényleg azért mentem keresztül az elmúlt huszonnégy óra erőszakosságán, szörnyűségein és poklán, hogy valami olcsó kacattal találjam magam szemben?

Akkor vettem észre a keret túloldalán lévő szörnyű, vastag készüléket. Megpróbálhatom leírni, a szavak azonban meggörbülnek és szétfoszlanak, ha csak rágondolok. Mintha lett volna szája. Körülötte se szín, se forma. A páncélja, amely egyszerre tűnt mesterségesnek és természetesnek, fenyegetően fénylett. Noha nem tehetek úgy, mint aki tudja, hogyan működik az időkapu, el tudtam képzelni, hogyan nézhet ki, amikor bekapcsolják. A szörnyűséges szerkezet bendőjéből feltört a kozmosz, amelyet aztán a keret a megfelelő helyre és időre irányított. Úgy bánt az idővel, mint ahogy egy puska kilövi a golyókat. Nem csoda, hogy amikor megszerezték, azt hitték, fegyver. Nem csoda, hogy valahányszor működésbe lépett, valaki meghalt. Quentin minden bizonnyal ezt látta: nem egy kézifegyvert, hanem magát az időkaput, ahogy utat tör magának az időben a semmiből, azoknak a kamaszoknak a testén át.

- Ugye milyen csodálatos? A legszebb, amit alkottunk, az utolsó tartalékainkból.

A dandártábornok az időkapu - nem a keret, hanem a gép - közelében guggolt. Éppen csinált rajta valamit, bár az időkapu természetéből adódóan nehéz volt megállapítani, mit is. Szörnyű állapotban volt. Aznap ő volt az egyetlen, aki legalább olyan vacakul nézett ki, mint én.

- Maga most meg fog ölni - közölte tárgyilagosan.

- Mmm - feleltem, mivel egy „nemmé” veszítettem volna valamennyit a helyzeti előnyömből, ugyanakkor egy „igen” túlságosan faragatlannak tűnt. - Mi történik, ha hazaengedem?

- Haza - ismételte meg a férfi halkan. - Az én koromban „bunkit” mondunk. A „bunker” szóból származik, amelyről tudom, hogy itt valami kellemetlen, spártai, háborús dologra utal. Viszont - és ezen a ponton elhagyta az élére vasalt kiejtése, és sokkal inkább úgy beszélt, mint Salese - jobb bunki, mint mérges levegő. Ha bunkiban leszek, újra harcolni.

- Angliának azon a részén, ahol lakik - szólalt meg Simellia -, a levegő súlyosan szennyeződött a minisztérium által a 2100-as években engedélyezett vegyifegyver-kísérletek következtében. Azt mondja, hogy folytatni fogja a küzdelmet...

- Köszönöm, erre én is rájöttem.

- A háborúnak nem lesz vége - tette hozzá, miközben a hangja egészen magasra szökött az utolsó szónál. Nyelt egyet. - A történelem szó szerint megismétli önmagát. Az időkapu következtében ide-oda megyünk újra és újra és újra és...

Határozottan megráztam, hogy abbahagyja. Mentségemül szolgál, hogy jóindulatból tettem. Nem voltam benne biztos, hogy kibírnám, ha Simellia ideg-összeroppanást szenvedne. A fületem hegyezve ütemes, erőszakos szándékú lépések zaját hallottam. Közeledtek a kemény legények. Adelának vagy sikerült elmenekülnie az elszármazottakkal, ami harci készséget vont maga után, vagy elfogták, és ez várt rám is. Úgyis kiderül, amikor ideérnek. A dandártábornok felnézett.

- Megölte Salt.

- Nem. Adela... nos, de. Salese volt a...

- Az enyém. A mi korunkban már nem használunk olyan szavakat, mint maguk. Sal az enyém volt, én pedig az övé. Ennyi.

- Igazán... sajnálom. Bár maga is megpróbált megölni.

- Fogalma sincs, mivé lesz számunkra.

A férfi lassan felkelt. A bakancsok egyre közeledtek.

- Legalább láttam Londont - mondta. - Annyit mindent olvastam róla.

A feketébe öltözött kamaszok a Camden Marketen. Az irodai dolgozók, ahogy a parkokban henyélnek lerúgott cipővel. A Big Ben. Az itteni élet.

- Miért, milyen a város a maga korában?

A dandártábornok megvonta a vállát. Kintről kiabálást hallottam.

- Már nincs meg - válaszolta.

Az egy kézben összpontosuló, kizárólagos hatalommal az a baj, hogy a világ egyetlen nyílhegy csúcsában összpontosul. Ott dobog az ember szíve bezárt és válaszádsra képtelen viszonyítási pontként. Elég csak egy pillanatra eltérni az egyenes röppályától, vagy egy másodpercig eltűnődni az iszonyatos külső nyomáson, és a vessző máris lassulni kezd, meginog, és lassan aláhullik. A szíved a porba szegezve végzi. Aki a maga javára akarja fordítani a hatalmát, nem mehet másfelé, mint felfelé és előre, minél távolabb a közös gondok földhöz ragadt világától.

Remélem, megbocsát, vagy legalábbis megért engem. Én voltam az egyedüli a helyiségben, akinél fegyver volt. A dandártábornok teljesen elkészült az erejével, és elismerte a kudarcát. Mint ahogy Simellia is. Sosem volt feladatom megmenteni őket. Ami Adelát illeti, ha rá gondoltam, csak azért tettem, hogy felidézzem, mit mondott arról, hogy helyesen kell cselekedni - ami korábban nem sikerült a szerencsétlennek. Graham is eszembe jutott. Nem hagyom, hogy elvegyék tőlem, gondoltam. Az én drága hordozható tárgyamat. Mintha lett volna választásom.

Így aztán a gépbe ürítettem az egész tárat.

A terem hirtelen megtelt vörös fénnel. A riasztó vijjogása kettéhasította a levegőt. A padló alig érzékelhetően remegni kezdett, miközben elképzeltem, ahogy az egész épületben golyóálló torlaszok ereszkednek le valamennyi kijáratra. Az időkapu körül színeket és

formákat láttam, de egyik sem volt számomra ismerős. A vadonatúj szín láttán megrettentem. Elejtettem a pisztolyt.

- Te jó ég! - mondtam. - A kurva életbe! Most mi történik?

- Nem tudod? - hitetlenkedett Simellia.

- Nem! Meg fog ölni bennünket?

- Fogalmam sincs.

Akkor amilyen hirtelen támadt, olyan váratlanul elnémult a riasztó, elmúlt a lárma és a remegés. A készülékből baljós bőfögésszerű hang hallatszott. A dandártábornok valamit matatott rajta, mire kérdő sípolás támadt, majd vörösen felizzott. Feltűnt egy képernyő, amelyről azt feltételeztem, a kezelőrendszer. Aztán valami borzalmas dolog történt a dandártábornokkal: mintha egyszerre robbant volna fel és szakadt volna szét. Mintha egy hatalmas pengét döftek volna a terembe, amelytől az kettéhasadt. Ha egy fekete lyuk tüsszenteni tudna, minden bizonnyal így nézne ki. Aztán valami egészen kicsi, mégis különös módon csillagokkal teli akármilyen megjelent a levegőben. A dandártábornoknak nyoma sem maradt.

Miközben a lebegő galaxist bámultam, és nem tudtam eldönteni, vajon rosszul leszek-e, Simellia a pisztolytáskában lapuló fegyver után nyúlt.

Embert próbáló huszonnégy óra állt mögöttem. A nyers kövön aludtam összetört szívvel nem sokkal azután, hogy elveszítettem az egyik barátom. Így aztán próbálom felmenteni magam, hogy Simellia egyszerűen elvette tőlem a fegyvert, és a halántékomhoz szorította. A kemény legényeket egy túszejtési jelenet fogadta az időkapunak otthont adó helyiségben.

- Vagy elengednek, vagy lelövöm - fenyegetőzött Simellia. - Tudják, ki ez itt? Tisztában vannak vele, mi történik, ha meghal? Én ugyanis nem, de elég elkeseredett vagyok ahhoz, hogy kiderítsem.

- Micsoda? - nyöszörögtem.

- Egy téridőben létrehozott egyedi másolat - sziszegte a fülemben Simellia. - Nyilván utasításba kapták, nehogy bántódásod essen, hátha a haláloed kárt okozna az időkapuban. Most pedig fogd be!

- Hagyjátok őket! - kiáltotta az egyik maszkos alak, mire a többiek a mennyezet felé fordították a gépkarabélyokat. Lassan az előtérbe, majd a folyosóra araszoltunk. A levegőben maró füst terjengett, amit - maszk híján - nehezen viseltünk. Az alapozóképzésről ismerős volt ez a taktika. A minisztérium rövid történetének leginkább elfuserált, fullasztó és gyötrelmes szabadulási kísérlete volt, amely mégis sikerrel járt.

A minisztériumhoz közeli parkolóhoz érve Simellia elengedett, de továbbra is rám szegezte a pisztolyt. Annyira remegett, hogy a csöve részeg méhecske módjára szitált a levegőben.

- Most megyek - közölte.

- Hová?

- Ne nevetess már! Úgysem mondom meg.

Szürkébe hajló, elcsigázott arcára meredtem.

- Magad sem tudod, igaz? - mondtam. - Nyilván azt hiszed, most menekülnöd kell. Mégis hová mennél, Simellia? Hová tudnál menni, ahol nem találnak rád? És még ha nem is találnak meg, a testvéreidet biztosan felkutatják. Ugyan már! Add ide a pisztolyt! Megkeressük Adelát, és...

- Nem - felelte a fejét rázva. - Nem vagyok hajlandó több kompromisszumra. Nem akarok többé ennek a része lenni.

- Akkor mégis mihez kezdesz? - kérdeztem ingerülten kiabálva. - Szerinted a minisztériumon kívül ki fog neked segíteni?

- Elmondom, mi történt itt valójában. Annyi hozzám hasonló lesz még. Annyian, hogy el sem tudod képzelni. Mindig is az volt a legnagyobb hibád, hogy lemondtal másokról.

- Ne butáskodj, Simellia! - mondtam, ő azonban a fegyvert továbbra is felém tartva hátrálni kezdett. Az árnyak már a sárga szoknyája

szegélyét nyaldosták.

- Menj haza! - közölte. - Itt ér véget a közös történetünk. Menj haza!
Így aztán úgy is tettem.

Metróra szálltam. Noha a hajam kócos volt, a ruhám piszkos és gyűrött, illetve átható izzadságszag áradt belőlem, nem én voltam a legfurcsább kinézetű alak a szerelvényen.

Amikor hazaértem, kinyitottam az ajtót, beléptem, és levettem a cipőm. Úgy lélegeztem, mint aki elfelejtette, hogyan kell, és ismételten be kell indítania a folyamatot. A konyhába mentem, hogy teát főzzek magamnak, hiszen ez a legjobb, amit csinálhatok, ha már itt a világvége, nemde?

Graham a konyhában fogadott.

Az asztalnál ülve rám szegezte a fegyverét.

- Ó! - nyögtem. Kár, hogy még mindig nem találtam ki ennél eredetibbet, figyelembe véve, milyen gyakran fogtak rám mások pisztolyt.

- Tartsd jól látható helyen a kezed!

- Mit művelsz?

- Csend legyen! Nem követtek?

- Azt hiszem, nem. Megpróbáltam elpusztítani az időkaput. Azt hittem, ezzel véget vethetek ennek az egésznek. Miért fogsz rám fegyvert, Graham? - Mert nem bízom benned.

Ahogy felállt, összerezzenem. A fegyver egyáltalán nem mozgott a kezében, amelyen megcsillant Arthur pecsétgyűrűje. Még csak nem is tűnt dühösnek. Egyszerűen annyi történt, hogy kétségbevonhatatlanul, mégis elmondhatatlan módon rám szegezte a pisztolyát. Természetesen kibiztosítva.

- Meghalok, ha ilyen közélről lelősz.

- Tudom.

- Úristen! Mit csinálsz? Én csak segíteni akartam.

- Eltitkoltad előlünk, mit tervez a minisztérium. Adela mindent elmondott, mielőtt meghalt.

- *Meghalt?*

- Azt hiszem, ez történt vele.

- Nem értem.

- Nem érdekel különösebben, mit értesz, és mit nem.

- Hol van Maggie?

- Biztonságban.

- Láthatnám...

- Nem. Éppen tőled kell megóvnom.

A rémület valósággal felrobbant a mellkasomban.

- Graham, én... muszáj megértened... csak a munkámat végeztem...

- Hogy vagy képes így gondolkozni?

- Utasításokat kaptam... Azt hittem, jóvá tudom tenni... - hebegtem.

Pontosabban inkább jajgattam. Kezdtém rájönni, hogy szánalmas nyafogásba kezdek, valahányszor azt hiszem, meghalok.

- Utasításokat kaptál - ismételte meg. - Egészen lenyűgöző, hogy a huszonegyedik században születél és nevelkedtél, mégsem hallod magad ilyenkor. Mégis mire az a fene nagy becsvágyad és helyezkedésed, ha végül csak utasításokat követsz? Korábban elképesztően ügyesnek és taktikusnak, szinte varázslatosnak tartottalak. Elképesztő, hogy valójában egy gyáva alak vagy. Felfogtad, hogy Arthur miattad halt meg?

- Figyelj...

- Fogd be! Adela azt állította, neked adta a jelszavakat.

- Igen...

Az állával az asztalon lévő laptop felé bökött. Az enyém volt, nem az övé. Elképzeltem, ahogy magához veszi a szobámból, a konyhaasztalra teszi, majd az öve mögé dugja a pisztolyát.

- Azt akarom, hogy mindent törölj - közölte.

- Megcsinálom. Kérlek, tedd el a fegyvert!

- Nem teszem. Ül le!

Remegve a székre ereszkedtem.

- Graham, figyelj... Elmondta Adela, kicsoda ő valójában?

- Törölj mindent, ami a programhoz kapcsolódik!

- Máris... Nézd, én... De tudod, ki volt ő? A jövőben te meg én...

- Nincs semmi „te meg én” - szakított félbe. - Voltál te, és volt egy hobbid. Ne beszélj annyit! Tüntess el mindent, aminek köze van ehhez a programhoz! Különben, istenemre mondom, meghúszom a ravaszt, és Arthur után küldelek, hogy személyesen kérhess tőle bocsánatot a minisztérium nevében.

Azzal elkezdtem gépelni, miközben sorra tűntek fel különféle fájlok. A szemem egyszerre úszott izzadságban és könnyben. Ahogy változtatott a testtartásán, a pisztoly csöve alig érzékelhetően súrolta a hajamat. A szemem sarkából láttam, ahogy visszakapja a kezét. Gyorsan rá néztem, és egy pillanatra találkozott a tekintetünk. Remegett az ajka.

- Csak csináld minél gyorsabban! - súgta.

- Graham...

- Ne mondogasd a nevem!

Miközben egyre gépeltem és kattintottam, nem bírtam úrrá lenni a reszketésemem. A kis készülék, amelyet Adelától kaptam, minden hozzáférési kódot megfejtett, azonban annyira rémült voltam, hogy az ötösöket heteseknek láttam, és majdnem elszúrtam. Alig néhány másodpercre a saját anyagom is feltűnt - a jóléti csapat valamennyi elszármazottat nyomon követett -, és amikor kitöröltem, úgy éreztem, mintha a saját halálos ítéletemet hajtanám végre. A képernyő a nyolcvanas éveket idéző, émelyítő zöld fényt árasztott. Hallottam, ahogy Graham próbál úrrá lenni a szabálytalan lélegzésén, mint aki elképesztő fájdalmat érez.

- Tessék, megvan. Tedd el a fegyvert, és hadd...

- Most megyek - közölte. - Magammal viszem Maggie-t. Meg se próbálj a nyomunkra bukkanni! Tudom, hogy amikor a szeretőd lettem, a kedved szerint használtál, most pedig megvetsz engem, Maggie-ért viszont továbbra is aggódsz. Ha elfogják, minden bizonnyal megölik. Ha szereted őt, nem fogsz nekik segíteni.

- Szerettél engem valaha? - kérdeztem magatehetetlenül.

- Maradj itt! Ne kövess! - mondta. Azzal kihátrált a konyhából, miközben végig rajtam tartotta a szemét. Azután végigszaladt a folyosón, kisurrant az ajtón, majd becsapta maga mögött.

Mozdulatlanul ültem az asztalnál. Az ajtó feletti órát bámultam, ahogy eltelik öt, tíz, tizenöt perc. Majd fél óra. Aztán negyvenöt perc. Csak amikor a kismutató a következő számhoz ért, tudatosodott bennem, hogy ennyi volt. Nem lesz semmilyen dramaturgiai fordulat, hirtelen ráeszmélés vagy csókkal megpecsételt kibékülés. Végleg elment.

Még mindig az asztalnál ültem, a könnyeimtől elhomályosult tekintetemet továbbra is az órára szegezve, amikor minisztériumi hivatalnokok jelentek meg, hogy letartóztassanak. Mivel aligha érezhettem volna magam nyomorultabbul, olyan kedélyesen üdvözöltem a letartóztatást végző férfit, mintha a postás lenne. Úgy nézett rám, mintha éppen akkor vettem volna le az álarcomat, hogy kiderüljön a rajzfilmbeli főgonosz kiléte. Olyan bizarr képet vágott, hogy minden igyekezetem ellenére elnevettem magam.

Mint kiderült, meglepően kevesen tudták, hogy a néhai Adela Gore a jövőből érkezett. Mivel ezt nem a megfelelő személlyel osztottam meg a kikérdezés során, azonnal házi őrizetbe kerültem egy új védett objektumban, ahol kevesebb mint egy hetet töltöttem. El nem tudom mondani, milyen hosszúnak tűnik egy nap, amikor azt hiszi az ember, a végtelenségig kell várnia. Most már tudom, hogy ez is a kínzás egyik formája. Valakit az akarata ellenére ketrecbe zárni olyan, mint a hajánál

fogva irányítani minden mozdulatát. Mivel pedig annyit dolgoztam - mint egy szorgalmas here -, a családomnak és a barátaimnak fel sem tűnt, hogy hat napja nem hallottak felőlem. Egy olyan szigeten éltem, amelynek a lakossága csupán belőlem állt, és most lassan elnyelték a habok.

A hatodik napon kocsí jött értem, hogy a minisztériumba vigyen. Elsötétített ablakai voltak. A velem szemben ülő, bántóan ízléstelen nadrágkosztümöt viselő nő felöltője alatt pisztoly dudorodott.

A vezetőségnek otthont adó emeletre vittek, egy napfényes, kellemes irodába, súlyos, zöld függönyökkel. Az államtitkár olyan íróasztal mögött ült, mint amilyen a kémfilmekben szereplő rosszfiúknak szokott lenni. Még whiskyt is töltött nekem, pedig délután három óra volt. Hiába kerestem a bolyhos fehér macskát.

- Ajjaj! - kezdte együttérzőn.

Az ajkamhoz emeltem a poharat, és hagytam, hogy a szesz égesse a harapdálásommal rajta ejtett köröm nagyságú sebet. Ugyanolyan whisky volt, mint amelyet Graham is ivott - hát persze -, mivel a minisztériumtól kapta. Olyan volt inni, mintha vele beszélgetnék. A legszívesebben rágyújtottam volna.

- Tudta, hogy én vagyok Adela - mondtam a pohárba bámulva.

- Igen. Ő árulta el.

- Mikor?

- Jóval azelőtt, hogy csatlakozott volna. Sőt, még a program kezdete előtt. Azt hiszem, egy hónappal azután, hogy megszereztük az időkaput. Az az átkozott ajtó! Fogalmunk sem volt, hogyan kell működtetni. A védelmi minisztérium kísérleti fegyverekkel foglalkozó részlegére került.

- Mármost ahol a robbanó tollakat készítik?

Elnéző mosollyal nézett rám.

- Jobbára vegyi és biológiai fegyverekről van szó - magyarázta -, valamint kártékony szoftverekről. Persze mindenki szereti a jó James Bond-filmeket, nem igaz? Mindenesetre egyik délután az egyik laboráns a nadrágjára fröccsent beleivel, üvöltve rohant végig a folyosón, miután szegénykém éppen rosszkor állt a fénysugár útjában. A lényeg, hogy túlélte.

- Ismerem?

- Nem más, mint Adela Gore volt az illető.

Nagyot koppant a pohár, ahogy letettem, amitől az államtitkár asztalán lévő, töltőtollakkal teli réztartó felborult.

- Ezt megelőzően a Védelmi Minisztériumban dolgoztam - folytatta, miközben a tollakat szedegette. - A tanácsadó testület tagjaként. Személyesen ő választott ki engem.

Széthasadó üveget és szilánkszirmokat láttam, egy borostyánszínű robbanást a könyvesszekrénynél. Néhány másodperc múlva rájöttem, hogy a falnak csaptam a poharam. Az államtitkár meg sem mozdult, én pedig hirtelen nagyon fáradtnak éreztem magam. Visszaültem, pedig nem is voltam tudatában annak, hogy felálltam.

- Szóval egyszer csak megjelent - kezdtem -, és elmagyarázta, hogy 2040- akárhányból érkezett, és az időkapu segítségével meg kell valósítania a történelmet. A megfelelő korból való megfelelő elszármazottakkal létre kell hozni a megfelelő jövőt. Mintha tortát sütné. Jól mondom?

- Pontosan.

- Akkor miért kellett őket megölni? Miért éppen Arthurt és Maggie-t?

Az államtitkár széles karmozdulatot tett az ablak irányába, amivel látszólag az egész városra akart mutatni.

- Aranyom - kezdte -, nyilván rájött már, mennyire értékesek számunkra az elszármazottak, de csak ha kiképezhetők. Ebből adódóan Ezerhatszázhatvanöt és Ezerkilencszáztizenhat értékes adatokkal

szolgált, viszont csapnivaló ügynök vált volna belőlük. Ezért ne okolja magát, se a jelenben, se a jövőben! Adela Gore nem tudta ezt. Nagy hozzáértéssel vezette a jövőformáló programot, mással azonban nem foglalkozott. Amennyire én tudom, soha nem vett részt a legfelsőbb szinten zajló döntésekben, bár vitathatatlanul hatékony ügynök volt. És sajnos maga még csak nem is Adela Gore. Minden lehetséges tekintetben elmaradt tőle. Ezzel el is érkeztünk a mai látogatása apropójához.

Egy-egy dermesztő foltot éreztem a két tenyeremben.

- Az elbocsátásához - tette hozzá.

- Mint ahogy Arthurt és Maggie-t is elbocsátotta.

Értetlenkedve nézett rám, majd eléem tolt egy sűrűn gépelt lapot, amelynek a tetején meglepően hosszú számsor szerepelt csinos fontjelzéssel együtt.

- Várjon! Most tényleg elbocsátanak?

- Az elszármazottak meghaltak, eltűntek vagy őrizetbe kerültek. Nem tudom, mi lesz magából, de nem úgy tűnik, hogy Mrs. Graham Gore a minisztérium ügynöke. Ettől függetlenül, az időkapuval való különleges kapcsolatából adódóan, bölcsesebbnek tűnik, ha békén hagyjuk. Egyelőre.

A kezem önkéntelenül is megrándult. A készítés, hogy elkezdjem rágni a bőrt a hüvelykujjamon, legalább olyan erős volt, mint a vágy, hogy rágyújsak. Amilyen észrevétlenül csak tudtam, a kezemre ültem.

- Ezek szerint mégsem ölnek meg?

Az államtitkár felsóhajtott.

- Jöjjön csak! - mondta.

Azzal az iroda távolabbi falához vezetett; a helyiség elég tágas volt ahhoz, hogy így utalhassak rá. Ott egy fapanel meglepően nem fára emlékeztető pittyenést hallatott, majd kinyílt. Már meg sem lepődtem. Ahogy megindultunk a megerősített üvegacél folyosón, fegyveres örökkel és különféle riasztókkal találkoztunk. Végül egy hatalmas, üres

teremhez értünk - úgy nézett ki, mint egy nemrég kiürített laboratórium. A középen álló boncasztalon...

- Az ott Adela Gore volt - szólalt meg az államtitkár. - Arra gyanakszunk, hogy akkor történt, amikor Simellia megpróbálta tönkretenni az időkaput. A helyszínen lévők elmondása szerint úgy nézett ki, mintha felrobbant volna, de mégsem, zsigerek helyett pedig mindent fény borított be. Mindenesetre a távozása - bárminek is nevezzük - igencsak elterelte a figyelmünket, és lehetővé tette, hogy Ezernyolcszáznegyvenhét, Ezerhatszázhatvanöt és Ezerhatszáznegyvenöt elmeneküljön.

- Igen, ez történt a dandártábornokkal is... - mondtam egészen lassan. Akadt egy-két csapda a beszélgetés további részében, amelyet ki kellett valahogy kerülnöm. - Ezek szerint *Simellia* elpusztította az időkaput?

Az államtitkár elgondolkozva végigmért.

- Úgy tudom, megkísérelte. A kommandósok egy minisztériumi lőfegyverből származó golyónyomokat találtak a padlóban és a falban, és úgy tűnik, egy másik fegyvert magával vitt.

Elhallgatott, mire ismét tettem egy tétova kijelentést.

- Valóban volt nála... fegyver. Azt hogyan érti, hogy *megkísérelte* elpusztítani az időkaput?

- Egészen kivételes készülékről beszélünk, amely képes áthatolni a téridő szövetén. Kétlem, hogy lehetséges egy olyan hétköznapi tárggyal elpusztítani, mint egy kézifegyver. Tény, hogy... megsérült. Ennél többet nem mondhatok. Azt javaslom, ne firtassa tovább az ügyet, hátha én is olyasmit kezdek el firtatni, ami engem érdekel.

- Ezek szerint az összes elszármazottnak nyoma veszett? - kérdeztem sebtében.

- Gore-nak és Kemble-nek igen. Cardinghamet megtalálták, és őrizetbe vették. Együttműködőnek mutatkozik. Úgy tudom, mindig

együttműködött velünk, függetlenül az idősíktól.

- Simellia - szaladt ki a számon.

- Maga is tudja, mi történik, ha megtaláljuk - mondta egészen lágy hangon.

- Úristen! Nem teheti...

- Dehogynem. Sőt, muszáj. Annyiszor hallottam már a maguk fajtájától a „szolidaritás” kifejezést egy közös érdek által egybekovácsolt csoport vonatkozásában. Olyan csoport, amely az épségét fenyegető külső veszélyekkel szemben megvédi magát. Egy adott országról és annak állampolgáiról beszélek. Érti?

Még mindig a kezemben szorongattam a távozásom feltételeit rögzítő papírt, amelyet izzadt tenyeremmel gurigába tekertem. Még most is gyakran eszembe jut ez a kis beszéd. Arra gondolok, mennyire bosszantotta volna Simelliát a „maguk fajtájára” vonatkozó utalás, illetve a képtelenség, hogy egyazon címke vonatkozhat ránk, bármennyire is sértő.

- Maga velejéig gonosz.

- Örülök, hogy megengedheti magának, hogy ilyesmit gondoljon. Ez azt jelenti, kellően biztonságban érzi az életét ahhoz, hogy szívesen eljátszik az egyéni erkölcs gondolatával. Az egyének mit sem számítanak. Egy ország annál többet.

Az asztalon, pontosabban valamivel felette lebegő, bedobozolható galaxisra meredtem. Mintha nem lett volna valamennyi síkja az általam megszokott dimenziókban, amiktől könnyezni kezdett a szemem. Eltűnődtem, vajon én öltem-e meg Adelát, vagy egyszerűen megszűnt létezni az idősíkja.

Elképzeltem, ahogy Graham a jövőben várja a feleségét, és egyre inkább nekikeseredik, ahogy telnek az évek; ahogy egy kamasz fiúból fiatal férfi lesz, miközben azt sajnálja, hogy nem ölelte meg gyakrabban az anyját. Bár lehet, hogy őket is legyűrtem, és az ő korukat is

felszámoltam. A fiamat, akivel sosem adatott meg találkozni, miután még azelőtt elsorvadt, hogy egyáltalán létezhetett volna.

- Nem tudjuk, mi történt vele - szólalt meg az államtitkár -, ezért vigyáznunk kell, nehogy bármi is történjen magával. Ő ugyanis egy változata volt magának, és ki tudja, milyen hatással lesz a jövőre. Annyi *potenciál* van magában. Hát nem nagyszerű? De ha bármikor is kétszáz méteren belülre kerül ettől az épülettől, a biztonságiak tüzet fognak nyitni magára.

Nem volt se munkám, se otthonom. Noha a személyes holmim java részét visszakaptam a minisztériumtól, hetek múltán is feltűnt, hogy hiányzik valamelyik övem vagy ruhám, netán egy emléktárgy, amely elkerülte a figyelmüket, amikor kirámolták a lakást. A könyveim fele nem volt meg, köztük a *Magányos vadász* sem. A csirketáskám egyáltalán nem emlékeztetett madárra, amikor ismét előkerült. A legbosszantóbb az volt, hogy minden elektronikai eszközümet visszaszolgáltatták, csak éppen töltő nélkül. Mintha így akartak volna még egyszer utoljára kicseszni velem.

Mindent megtartottak, ami Grahamé volt. Ha úgy vesszük, mindent a minisztérium pénzén vett magának, így aztán nem a saját tulajdonát képezte. Mégis szerettem volna, ha van tőle valami.

A munkahelyi laptopomat és mobilomat nem kaptam vissza. Mivel sosem használtam a saját készülékem - egy ősrégi, nyomógombos telefont -, hogy képeket készítsek, egyetlen felvételem sem volt róla. Csupán az 1845-ben készült dagerrotípiá interneten fellelhető másolata maradt számomra, mint amikor még nem ismertem személyesen. Továbbra is hordtam a csirkés nyakláncot, időnként a kezembe szorítva, hogy megpróbáljam felidézni az érintését. Az emléke azonban egyre halványult. Egyik reggel arra ébredtem, hogy nem tudtam megmondani, pontosan milyen is volt a szeme színe.

A fővárost elhagyva visszaköltöztem a szüleimhez. A minisztérium által jóváhagyott magyarázat az volt, hogy a nyelvi részleg átszervezése következtében váltak meg tőlem, így aztán ezt adtam elő a szüleimnek is: a minisztérium bekaphatja, mondtam megkeményítve az arcom.

Fájdalmas volt hazaköltözni. Egyenesen vissza a szüleimhez - akiktől nemcsak a génjeimet, hanem minden neurózisomat örököltem -, ezekhez az egyszerű emberekhez. Elképesztően hétköznapi alakok voltak, akikről sosem írnának regényt. Sokat tűnődtem a hatalommal a hatalomért kötött különféle alkuimon, amelyekért a saját egyéniséggemmel fizettem, miközben csak arra vágytak, hogy boldog legyek, és legyen tisztességes munkám.

Miközben édesapám megnyugtatót, hogy a „végkielégítem” nagyon szép összeg, és megpróbált jobb kedvre deríteni, addig édesanyám magára vette az engem ért viszontagságokat, és megígérte, hogy megátkozza (azt nem árulta el, hogyan) az egykori munkáltatómat. Korábban semmi jelét nem adta, hogy érdekelné a rontás és a boszorkányság, mégis jó volt látni a tettekézségét. Én többnyire csak henyéltem. Újból gyerek lettem, egy szájalmas kis senki a felnőttek érzéketlen világához képest. Graham nem volt többé, és magával vitte azt a nőt, akivé válhattam volna.

Jó néhány hétig vagy sírtam, vagy nem sírtam. Utóbbi olyan tompa állapot volt, amikor sírnom kellett volna, csak éppen nem voltak hozzá könnyeim. Előfordult, hogy éppen felfelé tartottam az emeletre, amikor olyan kábulat tört rám, hogy muszáj volt megállnom, a falnak dőlnöm, és egy óráig csak ülnöm. Vagy éppen mosogattam, amikor annyira elhatalmasodott rajtam a zsibbadt érzés, hogy addig áztattam a kezem a csapnál, amíg a víz ki nem hűlt, a tenyerem pedig fehér és ráncos nem lett, mint a tej felszínén a bőr.

Egyik nap éppen Arthur jegyzetfüzetét olvastam, amelyet a minisztérium valamiért nem tartott meg magának - talán azért, mert a

férfi sosem jelentett igazán fenyegetést, mivel pedig már nem élt, még annyira sem. Némiképp túlzás „napot” írni, ugyanis hajnali fél négy volt, ami akkoriban a megszokott kelési időm volt. A jegyzetfüzetben alapvetően kérdések sorakoztak: *Mi az a VPN? Kicsoda Mussolini? Miféle forradalom zajlott a hatvanas években? Hol állomásoznak a woke-harcosok?* A válasz általában a szemközti oldalon szerepelt. Arra jutottam, hogy Arthur és Simellia rendszeresen átbeszélte az időközben megfogalmazódott kérdéseket. Én ilyen sosem csináltam Grahammal. Sok szempontból rossz híd voltam.

Két másik dolgot is találtam a füzetben, és majdnem összekevertem a kettőt. Egyfelől akadtak sebtében lefirkált dalszövegek. Grahammal ellentétben Arthur szerette a modern zenét, és szerette tudni, mit is hallgat. Másfelől voltak a versek.

Szörnyűek voltak, bár szerintem erre magától is rájött - sosem lett volna belőle Rupert Brooke vagy Siegfried Sasoon -, mégis képtelen volt megállni, hogy írjon. Volt ebben valami hihetetlenül nemes, ami Arthur lényegéből fakadt. Miközben az egyik verset olvastam, az ő hangját hallottam, amivel minduntalan feltéptem a bennem lévő sebet. Mindegyikük hiányzott. Most, hogy már nem voltak, úgy éreztem, mintha jobban ismerném őket, mint amikor még velem voltak. Azt hittem, Graham a birodalom szülötte, ő pedig pusztá létezésemnél fogva szélsőséges lázadónak tartott. Bárcsak tisztábban láttuk volna egymást...

Kimentem a házból, és megálltam a szüleim makulátlan gypszyonyegén. A magasban csillagok ragyogtak feltűnő jelzőzászlókként. Maggie, Arthur és Graham is ugyanezeket a csillagokat látta. Csakhogy egyik csillag sem létezik örökké. A többségük már elpusztult, és csupán a szellemüket láttam. A földünk jövőjének egy bizonyos pontján igencsak megváltozik majd az égbolt. Lehet, hogy addigra nem lesznek már emberek, már ha lehet hinni a

dandártábornoknak. Ezek a csillagok korunk átmeneti, gyönyörű ajándékai voltak - közös, emberi korunkénak. Egy nap úgyis meghalok, mint mindenki más, így aztán érdemes volna élni.

Másnap reggel négy óra alvás után furcsán bizseregve kászálódtam ki az ágyamból, hogy lemenjek reggelizni. Megkérdeztem a szüleimtől, nincs-e kedvük elmenni sétálni az erdőbe, amíg szép az idő. Szemmel láthatóan megkönnyebbültek. Eszembe jutott Adela tanácsa: *Tölts velük minél több időt!* Megpróbáltam felidézni, ki is voltam, mielőtt Graham az életembe lépett.

A tavaszból nyár lett. A hőség valósággal berobbant, és nem is nagyon akart tágitani. A húgom szerzett nekem egy kis lektori munkát, ami azt jelentette, hogy újból elkezdtem e-maileket kapni, mégsem kellett senkit megölnöm, vagy a barátaim után kémkednem. Ha nem is mindennap, de azért még sírtam. Továbbra is a szüleimnél laktam, bár kezdtem azon tanakodni, mikor költözzek vissza Londonba. A minisztériumtól kapott hallgatási pénz csak porosodott a számlámon. Életemben nem volt még ennyi szabadon felhasználható pénzem, és nem szívesen nyúltam volna hozzá.

Egyik délután éppen a húgom egykori szobájában voltam, amely immár gyakorlatilag az irodám lett, egyre csak halogatva a levélírást, amikor édesapám lehívott.

- Elég furcsa csomagod érkezett.

- Hogy?

- Már hetek óta a raktárban volt, mivel nem jöttek rá, melyik ház az. Csak a nevedet tudták.

- Ez mégis hogyan lehetséges? Ki van írva a házszám.

- Mindjárt megérted.

Ahogy átnyújtotta a csomagot, úgy éreztem, menten beszakad alattam a föld. A küldemény felső sarkában amerikai bélyeg volt, az egészet mégis Graham erőtlen, dőlt írása borította. Nem volt rajta cím,

helyette leírta, szerinte nagyjából merrefelé lehet és hogyan nézhet ki a ház a gyerekkoromról szóló történetek alapján, a tetejére pedig csak a nevemet írta.

Feltéptem a papírt, amely alatt a *Magányos vadász* elveszettnek hitt példánya lapult.

Volt benne valami. Ahogy odalapoztam, egy fényképet találtam. Az előtérben zölden lüktető lucfenyők sorakoztak, alatta pedig letaposott föld terült el. A háttérben mintha egy hívogatón fénylő tavat láttam volna. A táj egyszerre volt bájos és semmitmondó.

A fénykép bal szélén valami csillogott. Elfordítottam a felvételt, közelebb hajoltam, és hunyorogva jobban szemügyre vettem. Mintha valami repdesett volna a szélben - egy rézbe hajló aranszínű fátyol. Egy fukszia hosszanti részlete is látszott. Valakinek a hosszú, szőke haját és egy rózsaszínű ruhába bújtatott kar szélét láttam, amely elég messze volt az objektívtől, hogy tudjam, valaki más készítette a felvételt. A kép két ember ábrázolt: az egyikükből épphogy látszott valami, a másikuk pedig a kamerát kezelte. Ezek szerint életben voltak.

Már éppen készültem visszatenni a fényképet, amikor feltűnt egy aláhúzott rész azon az oldalon, ahonnan kivettem:

„Gondolom, tudta, hogy az impulzus és intelligencia keverékét illetően azonosak vagyunk. Az elméjét az érzelmei uralták, és bár pusztító logikával támogatta meg az érveit, a logikának semmi köze sem volt az odaadásához. Magamról ezt soha sem feltételeztem volna, mégis igaz. Soha nem választottam oldalt, sohasem siettem helyet foglalni a mérleg egyik vagy másik oldalán. A csalódásokkal sem nézek szembe, amennyiben súlyosak, csak amikor a kiváltó ok rég elillant. Mégis az érzelmeim urálnak, még ha meg is ölöm őket már születésükkor.”{*}

Az oldal alján rövid megjegyzés szerepelt ugyanazzal a kissé bizonytalan kézírással, mint amellyel 1847-ben aláírta a kórakásban talált üzenetet: *Természetesen szerettelek*

- Jól vagy? - szólalt meg apa, aki zavartnak tűnt. Ki tudja, mi mindent látott az arcomon.

- Ööö... igen. Nem tudod esetleg, ezek milyen fák?

- Hm. Szerintem szitka lucok.

- És hol találhatók ilyenek?

- Amerika nyugati partjainál. Valószínűleg Alaszkában készült a kép.

- Melyik a legnagyobb város arrafelé?

- Anchorage - vágta rá édesapám. Láttam rajta az elégedettséget, hogy segítségemre lehet műveltségi vetélkedőkön hasznosítható tudásával, és hogy már nem a kanapén fetrengve bögök. - Csak nem egy ottani barátod küldte?

- De igen - feleltem lassan. A hallgatási pénzen járt az eszem, meg az e- maileken, amelyekre semmi kedvem nem volt válaszolni. Azon törtem a fejem, hogyan tudnám egyetlen fénykép alapján hozzávetőlegesen meghatározni a helyszínt, ha kellően körültekintő vagyok. - De - mondtam határozottabban. - Egyébként már több mint egy éve nem voltam szabadságon. Azt hiszem, elutazom.

Így lehet megváltoztatni a történelmet.

Te úgy tudod - pontosabban az, aki én vagyok, tudja -, az időkapu nem működik. Lehet, hogy sosem olvasod ezt a dokumentumot, amelyből kiderül, mivé leszel, ha továbbra is aszerint élsz, amilyen éppen most. Ha viszont mégis a kezedbe kerül, azt akarom, hogy tudd, miként történik, lépésről lépésre, hogy aztán változtatni tudj rajta. Az elején és a végén létezem ennek a beszámolónak, amely egyfajta időutazás, de remélem, megtalálod a módját annak, hogy megragadd a lényegemet. Pontosán tudom, mennyire vágytál arra, hogy a jövőd lehajoljon, a kezébe fogja az arcodat, és azt súgja: „Ne aggódj, jobb lesz!” Az igazság az, hogy nem lesz jobb, ha ismételten elköveted ugyanazokat a hibákat. Lehet jobb, ehhez azonban egy olyan világot kell elképzelned, amelyben te magad is jobb vagy.

Nem akarok pesszimistának tűnni. Lehet, hogy ez csak azért van, mert tudom, milyen hibás döntéseket hoztam. Te ne így csináld! Nehogy azt hidd, hogy valami nagy vállalkozás középpontjában állsz, a múltad és a traumáid meghatározzák a jövődet, az egyének pedig mit sem számítanak! A legelvetemültebb dolog, amit valaha csináltam, az volt, hogy őt szerettem, és még csak nem is én voltam az első ebben a történetben, aki így tett. De mindent jóvátehetsz, ha megpróbálsz. Van remény, és van megbocsátás.

A megbocsátás teszi lehetővé, hogy visszatérj az eredeti énedhez, és újrakezdd. És a remény egy olyan világban, amelyben már újként vagy jelen. A megbocsátás és a remény egyaránt csoda. Lehetővé teszik, hogy megváltoztasd az életedet. Ezek által tudsz utazni az időben.

.....

{*}. Geoffrey Household: *Magányos vadász*. (Lengyel Tamás fordítása).

Utószó

1845. május 19-én indult útnak az HMS *Erebus* és az HMS *Terror* az angliai Greenhithe kikötőjéből, hogy megkeressék az akkor még csupán elképzelés szintjén létező úgynevezett északnyugati átjárót, azt a tengeri útvonalat, amely Észak-Amerika sarkvidéki szigetszoportjai között biztosítaná az Egyesült Királyság számára a közvetlen kereskedelmi kapcsolatot Ázsiával. Július végén két bálnavadász hajó látta az *Erebus* és a *Terror* a Baffin-öbölben, nem messze Grönland nyugati partjaitól, kedvező időre várva, hogy folytassák útjukat a fagyos tengeri útvesztőben. A felfedezőket sosem látták többé élve. Hétévnyi keresés után, 1854. március 1-én az expedíciót sikertelennek minősítették, annak résztvevőit pedig halottá nyilvánították. 1859-ben azonban egy sarkvidéki expedíción William Hobson hadnagy talált egy kőrakást a Vilmos király-szigeten, abban pedig azt a bizonyos üzenetet, amelynek szövege a kilencedik fejezet elején szerepel.

Az északnyugati átjárót kereső expedíciót egy sokat látott sarki felfedező, Sir John Franklin vezette, akiről az 1819-es Coppermine folyó mentén indult, végül csúfos kudarcba fulladt (egyesek szerint gyilkossággal és kannibalizmussal tetézett) felfedezőút után azt híresztelték, hogy „a saját bakancsát is megette”. A *Terror* kapitánya Francis Crozier volt; egy kivételesen rátermett tengerész és tudós, aki az északi, illetve déli sarkkörre irányuló öt korábbi expedícióban is részt vett. A zászlóshajó *Erebus* a karizmatikus és becsvágyó James Fitzjames kapitánysága alatt állt, aki viszont egyetlen alkalommal sem járt a sarkkörön. Fitzjames helyettese Graham Gore elsőtiszt volt, egyike

annak a mindössze hat embernek, aki rendelkezett megfelelő tapasztalattal.

Keveset tudunk Gore-ról. Nem ismert a pontos születési ideje, mint ahogy a végrendelete sem maradt fenn, sőt egyetlen levél sem, amelyet az út során írt. Tudjuk, hol és mennyi ideig szolgált, arról viszont elképzelésünk sincs, hogyan élte meg a pályafutását. Édesapja, John Gore az HMS *Dotterel* kapitányaként 1820-ban maga mellé vette az akkor tizenegy éves Grahamet „fiatal önkéntesként”, amiből arra lehet következtetni, hogy harmincöt éves lehetett, amikor Franklin expedíciója útnak indult. James Fitzjamestől származik Gore legérzékletesebb leírása, amely a kapitány sógornőjének, bizonyos Elizabeth Coninghamnek írt levelében olvasható:

Graham Gore elsőtiszt kikezdzhetetlen jellemű férfi és kiváló tiszt, akinél nem ismerek szelídebb embert, egyáltalán nem olyan világias szemléletű, mint Fairholme vagy Des Vœux, hanem sokkal inkább Le Viscomte [sic] személyiségére emlékeztet, a félénkségét leszámítva. Elképesztően tud fuvolázni, időnként hol ügyes, hol csapnivaló rajzokat készít, összességében azonban remek fickó.

Bármennyire is csupán lábjegyzetként szerepel az eredeti történetben, sok mindent meg lehet róla állapítani. Népszerű és közkedvelt tisztnek számított, szolgálatba lépését követően folyamatosan foglalkoztatták, ami békeidőben meglehetősen szokatlan a haditengerészet tisztje esetében, és sokan azok közül, akik együtt szolgáltak vele, emlékeztek kedvességére. Fuvolázott és szeretett rajzolni (John Lort Stoke ausztráliai felfedezőútrjáról írt könyvéhez több illusztrációt is készített, miután együtt szolgáltak az HMS *Beagle* fedélzetén). Előszeretettel sportolt, és sokszor szerepel mások leveleiben és visszaemlékezéseiben olyan emberként, aki élvezte a vadászatot (legyen szó kariburól, fókáról,

nyúlról, kakaduról, kócsagról vagy bármiről, mindet elejtette). Az egyetlen róla fennmaradt dagerrotípiája alapján pedig kifejezetten vonzó férfi volt.

Sok mindent magam találtam ki Gore-ról a regény kedvéért. Fitzjames említést tesz róla, hogy egyszer látta őt az *Erebus*-ról horgászni szivarral a szájában, amiből arra jutottam, nyilván sokat dohányzott. Stokes felidézi, hogy amikor egyszer olyan erővel robbant fel Gore kezében a pisztoly, hogy elrepült, mindössze annyit mondott: „Eltaláltam...” Ebből kiindulva ruháztam fel szinte természetfeletti higgadsággal és kedvességgel. Abból kiindulva, mennyit vadászott, arra következtettem, hogy remekül céloz. Az egyetlen fennmaradt és tőle származó levélben, amely az *arctonauts.com*-on olvasható, vidám és kiegyensúlyozott ember benyomását kelti, aki azt írta a haditengerészetnél töltött pályafutásáról:

...(bármennyire is ostobának tűnik) mindig is sejtettem, hogy egy nap felérek a fa tetejére, akár tetszik, akár nem.

Így aztán - a jövőjéről szóló egyik változatban - egyenesen a minisztérium legtetefére ültettem. Akár tetszik neki, akár nem.

A regényem legkorábbi változatát a barátaim szórakoztatására írtam. Sosem terveztem, hogy valaha is ötnél többen fogják olvasni. Mégis örülök, hogy megszületett ez a könyv. Ha egyvalamit tanultam, az az, hogy mindig érdemes elolvasni a lábjegyzeteket.

9191-008 számú fénykép Graham Gore parancsnokról

© National Maritime Museum, Greenwich, London

Köszönetnyilvánítás

Egy tisztí étkezdényi ember munkája áll ennek a bizonyos hajónak a vízre bocsátása mögött. Köszönöm Federico Andorninónak és Margo Shickmanternek, két nagyszerű szerkesztőmnnek, akik étellel telivé, erőttől duzzadóvá és kifejezővé varázsolták a szöveget; az ő érdemük, hogy jobb lett, mint az eredeti. Köszönöm Chris Wellbelove-nak, az ügynökömnnek a bizalmát és a tisztánlátását. Miközben csodálatos segédjével, Emily Fishsel együtt újra és újra elolvasták a könyvet, egyszer sem tévesztették szem elől, miről is szól valójában.

Köszönet illeti Lisa Bakert, Laura Otalt, Anna Hallt, Lesley Thorne-t és az Aitken Alexander Associates ügynökség valamennyi dolgozóját, akik annyi különféle kikötőt találtak a regényemnek. Álomszerű volt velük dolgozni. Köszönöm továbbá a Sceptre csapatának: Maria Garbutt-Lucero (a példaképem), Holly Knox, Kimberley Nyamhondera, Alice Morley, Melissa Grierson, Helen Parham, Alasdair Oliver és Claudette Morris. Ugyancsak köszönöm az Avid Reader Press munkatársainak: Alexandra Primiani, Katherine Hernandez, Meredith Vilarello, Caroline McGregor, Katya Buresh, Alison Forner, Clay Smith, Sydney Newman, Jessica Chin, Allison Green, Amy Guay és Jofie Ferrari-Adler.

Köszönöm Anne Meadowsnak, akinek őszinte véleménye és szívből jövő biztatása nagyban hozzájárult ahhoz, hogy egészen másról szóljon ez a történet, ezáltal pedig jobb legyen.

Hálával tartozom újdonsült barátiamnak, akikkel közösen bolondultunk meg néhány, a múlt kódébe vesző fickóért, akik a sarkkörön lelték halálukat. Különös hála illeti a készülőfélben lévő

regény első változatának olvasóit, akik nélkül sosem lett volna belőle kész regény: Isaac Fellman, Lucy Irvine, VP James, Theodora Loos, Kit Mitchell, Waverley SM, Allegra Rosenberg, Sydni Zastre, Arielle, Berry, Ireny, Jess, Kate, Leo és Rebecca. Hálás vagyok továbbá, hogy láthattam az AMC csatornának a *Terror*ról szóló, David Kajganich által készített sorozatát, amely nélkül sosem ismertem volna meg Graham Gore-t.

A barátom, Rach, aki a költő Wilfred Owen nagy imádója, találta ki Arthur Owenjét és a pecsétgyűrű történetét. Az olvasóra bízunk, hogy eldöntse, vajon milyen boldog körülmények között jutott a gyűrű Arthur birtokába.

Számtalan tudományos munkát használtam az írás folyamán. Külön szeretném megköszönni Edmund Wuytsnak, az arctonauts.com munkatársának, akitől a legtöbbet tudtam meg a főszereplőről, valamint Russell Potternek, akinek *Visions of the North* elnevezésű blogján értesültem először arról, hogy szinte biztosan Gore miatt feltételezték a legutóbb a *Beagle* fedélzetén Ausztráliában látott Arnold-féle 294-es kronográfról, hogy „az *Erebusszal* együtt a sarkkörön maradt”. Ezt az ellentmondást valamelyest kedvezőtlenebb színben tüntettem fel - bocsánat érte, Graham.

Az utolsó fejezetben Geoffrey Household *Magányos vadász* című, 1939-es regényéből idézek. A saját példányom (következésképpen Grahamé is) a New York Review of Books 2007-es kiadása.

A sarkkör (és az ott lejátszódott események) megismeréséhez az alábbi forrásokat használtam: Owen Beattie - John Geiger: *Frozen in Time. The Fate of the Franklin Expedition*; Francis Spufford: *I May Be Some Time. Ice and the English Imagination*; Russell Potter, Regina Koellner, Peter Carney, Mary Williamson (szerk.): *May We Be Spared to Meet on Earth. Letters of the Lost Franklin Arctic Expedition*; Glenn M. Stein: *Discovering the North-West Passage. The Four-Year Arctic*

Odyssey of HMS Investigator and the McClure Expedition; Johann August Miertsching: *Reise-Tagebuch des Missionars Johann August Miertsching. 1850-1854*; Sir George Back: *Narrative of an Expedition in HMS Terror. Undertaken with a View to Geographical Discovery on the Arctic Shores, in the Year 1836-7*; Sir Robert John Le Mesurier McClure kiadatlan naplója, amely a Királyi Földrajzi Társaság tulajdonában van; illetve a sarki kutatásokban érintett barátaim beszámolóí. A regényben esetlegesen szereplő pontatlanságokért vagy tévesztésekért kizárólag engem terhel a felelősség.

Köszönöm a családomnak - a szüleimnek, Ranynek és Paulnak, valamint a testvéreimnek, Brigitte-nek, Pauline-nak és Davidnek - kitartó szeretetüket és támogatásukat. Köszönöm Beckynek, Narayaninak és Annának, hogy kedvességükkel tartották bennem a lelket, és hajlandók voltak elviselni, hogy órákig beszéljek nekik egy rég halott fickóról.

Mindenekfelett pedig köszönöm Samnek. Nélküled semmi értelme nem lenne az engem ért temérdek boldogságnak. Köszönöm, hogy mindvégig hittél bennem.

A mű eredeti címe
Kaliane Bradley: *The Ministry of Time*
Map by Barking Dog Art
Sceptre, London 2024
Fordította Tóth Bálint Péter

GENERAL PRESS

KÖNYVKIADÓ

General Press Könyvkiadó, Budapest 2024

Felelős kiadó Kolosi Beáta
Műszaki szerkesztő Danziger Dániel
Felelős szerkesztő Kiss-Pálvölgyi Lidia
Borító nyomdai előkészítése Kiss Gergely
ISBN 978 963 452 897 5